

**T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE
MÜCADELEDE ULUSLARARASI KURUMLAR VE MALİ
SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULUNUN ROLÜ VE ÖNEMİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Suna Simge KORKMAZ**

**Danışman
Prof. Dr. Y. Furkan ŞEN**

Ankara-2022

**T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

**KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE
MÜCADELEDE ULUSLARARASI KURUMLAR VE MALİ
SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULUNUN ROLÜ VE ÖNEMİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Suna Simge KORKMAZ**

**Danışman
Prof. Dr. Y. Furkan ŞEN**

Ankara-2022

TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ

GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde yollama yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle beyan ederim.

Enstitü veya başka herhangi bir mercii tarafından belli bir zamana bağlı kalmaksızın, tezimle ilgili bu beyana aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Tarih...../...../202...

.....

Suna Simge KORKMAZ

ÖNSÖZ

Geçmişten bugüne, kara para aklama ve terörün finansmanı suçlarını konu alan sayısız rapor, tez ve makale yayınlanmıştır. Bu nedenle, bu konularda literatürde çok fazla çalışma yer almaktadır. Ancak, bu tez çalışmasını diğerlerinden farklı kılan, tezde 36 ülkeye ait Mali Eylem Görev Gücü (FATF) karşılıklı değerlendirme raporundan ve yine 10 ülkeye ait FATF takip raporundan alıntı yapılmış olmasıdır. Bu ülkeler, Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Arnavutluk, Avustralya, Bahama Adaları, Belçika, Bermuda, Butan, Birleşik Arap Emirlikleri, Çin, Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Endonezya, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İzlanda, Haiti, Malta, Malavi, Mauritius, Mozambik, Madagaskar, Norveç, Pakistan, Palu, Panama, Rusya, Saint Lucia, Solomon Adaları, Suudi Arabistan, Tanzanya, Tonga Adaları, Trinidad Ve Tobago, Türkiye, Uganda ve Ukrayna'dır. İlave olarak bu tezde, FATF'ın 40 tavsiyesi ile 11 tavsiyesi sadece açıklanmakla kalınmamış, her tavsiye için FATF derecelendirme sonuçları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerde, çok sık mevzuat takibi ile araştırma yapmam gerektiğinden, bu hususta yardımlarını esirgemeyen herkese teşekkürü borç bilmekteyim.

Araştırmamda, her zaman destek ve yardımları ile bana yol gösteren tez danışmanım ve değerli hocam **Prof. Dr. Y. Furkan ŞEN**'e, manevi ve teknik yardımlarından dolayı Gelir İdaresi Başkanlığı'ndaki müdürüm **Elif BİNGÜL**'e, MASAK (Mali Suçları Araştırma Kurulu)'ta çalışkanlığı ve çalışmalarıyla hayatıma ilham veren daire başkanım, üstadım **Dr. Hava BÖREKÇİ ŞAHAN**'a, MASAK'ta sabırla tüm sorularıma cevap veren ve yardımlarını esirgemeyen üstadım **Kadir GÜLER**'e, MASAK'ta her zaman beni motive eden, bilgisi ve deneyimiyle her daim desteklerini esirgemeyen daire başkanım, üstadım **İrfan SAMSAMA**'ya ve eğitim hayatım boyunca sabrı ve desteği ile hep yanımda olan ablam **Ayten Nahide KORKMAZ**'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

T.C.

Polis Akademisi

Güvenlik Bilimleri Enstitüsü

Güvenlik Stratejileri Ve Yönetimi Anabilim Dalı

Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadelede Uluslararası Kurumlar Ve Mali Suçları Araştırma Kurulunun Rolü Ve Önemi

Hazırlayan: Suna Simge KORKMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Y. Furkan ŞEN

2022, 311 sayfa (ekler hariç)

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte uluslararası alanda farklı finansal yöntemlerin kullanılması sonucu kara para aklama ve terörün finansmanı dünya çapında büyük bir sorun haline gelmiştir. Bu bahisle, 1989 yılında kurulan FATF (Mali Eylem Görev Gücü), tavsiyeler ve standartlar ortaya koymuş ve bunları günden güne geliştirerek kara para aklama ve terörün finansmanı ile uluslararası mücadelenin merkezi haline gelmiştir.

Geçmişten bugüne, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin kavramsal çerçevesini çizmek adına bu çalışmanın ilk bölümünde kara para aklama ve terörün finansmanı kavramları tanımlanmış ve ikinci bölümde ise bu suçlarla mücadele için ülkemizdeki ve dünya üzerindeki çabalara dikkat çekmek adına kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelenin ulusal ve uluslararası boyutu hakkında bilgi verilmiştir.

Son bölümde ise, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur teknik uyum ve etkililik değerlendirmesine göre ABD'nin, Türkiye'nin ve söz konusu değerlendirmelerin sonucu en yüksek ve en düşük olarak derecelendirilen ülkelerin derecelendirmelerine ve FATF'ın bu derecelendirmeler üzerinden yaptığı tespitlere yer verilmiştir. Bunun için tam 36 ülkenin FATF karşılıklı değerlendirme raporu ile 10 ülkenin FATF takip raporu incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kara Para Aklama, Terörün Finansmanı, FATF, Mücadele, Suç

ABSTRACT

Turkish National Police Academy

Institute of Security Sciences

Department of Security Strategies and Management

**The Role And Importance Of International Institutions And Financial Crimes
Investigation Board In The Fight Against Terrorist Financing**

Suna Simge KORKMAZ

Master's Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Y. Furkan ŞEN

2022, 311 Pages (Excluding appendices)

With the development of technology, money laundering and financing of terrorism have become a major problem worldwide as a result of the use of different financial methods in the international arena. With this in mind, FATF (Financial Action Task Force), which was established in 1989, put forward recommendations and standards and developed them day by day, becoming the center of the international fight against money laundering and terrorist financing.

In order to draw the conceptual framework of combating money laundering and terrorist financing from past to present, the concepts of money laundering and terrorist financing are defined in the first part of this study. In the second part, information is given about the national and international dimensions of the fight against money laundering and terrorist financing in order to draw attention to the efforts in our country and around the world to combat these crimes.

In the last part, as of 2021, the ratings of the USA, Turkey and the countries that were rated as the highest and the lowest according to the fourth round of technical compliance and effectiveness evaluation of FATF and the determinations made by FATF on these ratings were mentioned. For this, the FATF mutual evaluation report of 36 countries and the FATF follow-up report of 10 countries were examined.

Key Words: Money Laundering, Terrorist Financing, FATF, Combating, Crim

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	X
TABLOLAR LİSTESİ.....	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMAYA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. KARA PARA AKLAMA KAVRAMI	9
1.1.1. Kara Para Aklamanın Tanımlanması	9
1.1.2. Kara Para Aklamanın Tarihsel Süreci	11
1.1.3. Kara Para Aklamanın Nedenleri.....	14
1.1.4. Kara Para Aklamanın Aşamaları.....	15
1.2. KARA PARA AKLAMA YÖNTEMLERİ.....	19
1.2.1. Fonların Fiziken Ülke Dışına Kaçırılması	20
1.2.2. Şirinler (Smurfing) Yöntemi.....	20
1.2.3. Parçalama (Structuring) Yöntemi	21
1.2.4. Vergi Cennetleri Ve Kıyı Bankacılığı (Offshore)	21
1.2.5. Paravan Ya Da Hayali Şirketler	22
1.2.6. Oto-Finans Borç Yöntemi	22
1.2.7. Döviz Büroları Aracılığı İle Kara Para Aklama	23
1.2.8. Kumarhaneler Ve Casinolar Aracılığı İle Kara Para Aklama	23
1.2.9. Nakit Para Kullanılan İşyerlerinin İşletilmesi	24
1.2.10. Sahte Fatura (Hayali İhracat) İle Kara Para Aklama	24
1.2.11. Alternatif Havale Sistemleri İle Kara Para Aklama	24

1.2.12. İnternet Bankacılığı Ve Elektronik Para İle Kara Para Aklama	25
1.2.13. Japon Karıncaları Yöntemi İle Kara Para Aklama	25
1.2.14. Nijerya Mektupları Yöntemi İle Kara Para Aklama	25
1.2.15. Gayrimenkul Alım-Satımı Aracılığı İle Kara Para Aklama	26
1.2.16. Yasal Şirketler Kurmak Aracılığı İle Kara Para Aklama	26
1.2.17. İşçileri Kullanarak Kara Para Aklama.....	26
1.2.18. Sahte Borç/Alacak İlişkisi Kurularak Kara Para Aklama	26
1.2.20. Bağış Toplama Aracılığı İle Kara Para Aklama	26
1.2.21. Piyango Ve Talih Oyunları Aracılığı İle Kara Para Aklama	27
1.2.22. Borsa Manipülasyonu Aracılığı İle Kara Para Aklama	27
1.2.23. Turizm Yoluyla Ve Seyahat Şirketleri Aracılığı İle Kara Para Aklama.....	27
1.2.24. Sigorta Şirketleri Yoluyla Kara Para Aklama	27
1.2.25. Spor Kulüplerinin Kurulması Ve Faaliyetleri İle Kara Para Aklam.....	28
1.2.26. Araba Galerisi Yoluyla Kara Para Aklama	28
1.2.27. İletişim Sektörünü Kullanarak Kara Para Aklama	28
1.2.28. Yabancı Ülkelerdeki Temsilcilikler Aracılığı İle Kara Para Aklama	28
1.2.29. Sahte Dava Yöntemi Aracılığı İle Kara Para Aklama	28
1.2.30. Sermaye Piyasası Araçlarına Yatırım Yoluyla Kara Para Aklama ...	29
1.2.31. Tahsildar Kullanarak Kara Para Aklama.....	29
1.2.32. Karaborsa Aracılığı İle Kara Para Aklama	29
1.2.33. Kiralama (Leasing) Şirketleri Ve Faktöring Şirketleri Aracılığı İle Kara Para Aklama	29
1.3.TERÖRÜN FİNANSMANINA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	29
1.3.1. Terör Örgütlerinin Finansman İhtiyaçları.....	31
1.3.2. Terör Örgütlerinin Finansman Kaynakları	32
1.4. TERÖRÜN FİNANSMANI İLE KARA PARA AKLAMA ARASINDAKİ İLİŞKİ	34
1.4.1. Terörün Finansmanı ile Kara Para Aklama Arasındaki Benzerlikler	34
1.4.2. Terörün Finansmanı İle Kara Para Aklama Arasındaki Farklar.....	35

İKİNCİ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEDENİN ULUSAL VE ULUSLARARASI BOYUTU

2.1. KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELENİN ULUSAL BOYUTU.....	37
2.2. TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELENİN ULUSAL BOYUTU ...	43
2.3.KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEDENİN ULUSLARARASI BOYUTU	47
2.3.1. Birleşmiş Milletler	47
2.3.2. Avrupa Konseyi.....	50
2.3.3. Avrupa Birliği.....	51
2.3.4. Mali Eylem Görev Gücü (FATF).....	55
2.3.5. Mali Eylem Görev Gücü (FATF) Benzeri Bölgesel Kuruluşlar	58
2.3.6. Egmont	66
2.3.7. Uluslararası Para Fonu (IMF).....	72
2.3.8. Interpol	72
2.3.9. Europol.....	73
2.3.10. Basel Komitesi	74
2.3.11. Wolfsberg Grubu	75

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE KAPSAMINDA MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜ (FATF) BÜNYESİNDE OLUŞTURULAN STANDARTLAR İLE BU STANDARTLAR KAPSAMINDA FATF'IN TÜRKİYE VE ABD DEĞERLENDİRMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

3.1.TÜRKİYE VE ABD'NİN FATF'IN ETKİLİLİK DEĞERLENDİR- MELERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI.....	78
3.1.1. Risk, Politika ve Koordinasyon (IO 1).....	80
3.1.2. Uluslararası İşbirliği (IO 2)	84
3.1.3. Denetim (IO 3).....	88
3.1.4. Önleyici Tedbirler (IO 4)	92
3.1.5. Tüzel Kişi ve Oluşumlar (IO 5)	97
3.1.6. Finansal İstihbarat (IO 6)	99
3.1.7. Aklama Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları (IO 7)	102

3.1.8. Müsadere (IO 8)	105
3.1.9. Terörizmin Finansmanı Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları (IO 9)	
109	
3.1.10. Önleyici Tedbirler Ve Finansal Yaptırımlar (IO 10)	112
3.1.11. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Finansal Yaptırımlar (IO 11).....	115
3.2. TÜRKİYE VE ABD’NİN FATF’IN TEKNİK UYUM DEĞERLENDİRME- LERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	119
3.2.1. Risklerin Değerlendirilmesi ile Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması	122
3.2.2. Ulusal İşbirliği Ve Koordinasyon.....	125
3.2.3. Kara Para Aklama Suçu	127
3.2.4. Müsadere Ve Geçici Tedbirler	129
3.2.5. Terörizmin Finansmanı Suçu	131
3.2.6. Terörün ve Terörizmin Finansmanı İle İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar	133
3.2.7. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı İle İlgili Hedeflenen Finansal Yaptırımlar	137
3.2.8. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar	140
3.2.9. Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları.....	142
3.2.10. Müşterinin Tanınması	143
3.2.11. Kayıt Tutma.....	147
3.2.12. Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler	148
3.2.13. Muhabir Bankacılık.....	150
3.2.14. Para Veya Değer Transferi Hizmetleri	153
3.2.15. Yeni Teknolojiler.....	155
3.2.16. Elektronik Transferler	157
3.2.17. Üçüncü Taraflara Güven	160
3.2.18. İç Kontroller İle Yurt Dışı Şube Ve Bağlı Kuruluşlar	162
3.2.19. Yüksek Riskli Ülkeler	165
3.2.20. Şüpheli İşlem Bildirimi.....	167
3.2.21. Bilgi Sızdırma ve Gizlilik	169
3.2.22. FOBİM : Müşterinin Tanınması.....	171

3.2.23. FOBİM: Diğer Tedbirler	174
3.2.24. Tüzel Kişilerde Şeffaflık Ve Gerçek Faydalanıcılık	177
3.2.25. Yasal Oluşumlarda Şeffaflık Ve Gerçek Faydalanıcılık	180
3.2.26. Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi.....	183
3.2.27. Denetleyicilerin Yetkileri	185
3.2.28. FOBİM'in Düzenlenmesi Ve Denetlenmesi	186
3.2.29. Mali İstihbarat Birimleri	189
3.2.30. Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları	191
3.2.31. Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri	192
3.2.32. Nakit Kuryeler.....	195
3.2.33. İstatistikler	197
3.2.34. Rehberlik Ve Geribildirim.....	199
3.2.35. Yaptırımlar	201
3.2.36. Uluslararası Araçlar	204
3.2.37. Karşılıklı Adli Yardımlaşma	206
3.2.38. Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma Ve Müsadere	208
3.2.39. Kara Para Aklama Suçunu İşleyen Kişilerin İadesi.....	210
3.2.40. Diğer İşbirliği Şekilleri	212
GENEL DEĞERLENDİRME	219
SONUÇ	236
KAYNAKÇA	260

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
A.G.E.	: Adı Geçen Eser
A.G.M.	: Adı Geçen Makale
AML / CFT	: Anti Money Laundering And Counter Terrorist Financing
APG	: Asia Pacific Group
AUSTRAC	: Australian Transaction Report
BAE	: Birleşik Arap Emirlikleri
BCEAO	: Banque Centrale Des Etats De l'Afrique De l'Ouest
BID	: Inter-American Development Bank
BIS	: Bank For International Settlements
BJA	: Bundeskriminalamt
BM	: Birleşmiş Milletler
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
C	: Compliant
CABEI	: Central American Bank For Economic Integration
CARIFORUM	: The Caribbean Forum
CARTEC	: Caribbean Regional Technical Assistance Centre
CCLEC	: Caribbean Customs Law Enforcement Council
CDD	: Customer Due Diligence
CICAD	: The Inter –American Drug Abuse Control Commission
CTC	: Counter Terrorism Committee

EAG	: Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism
EBRD	: European Bank Of Reconstruction And Development
ECCB	: Eastern Caribbean Central Bank
ECOWAS	: Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu
ECG	: Evaluations And Compliance Group
ECOFEL	: Egmont Centre Of Fiu Excellence And Leadership
EEC	: European Economic Commission
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
ESAAMLG	: Eastern and South African Anti Money Laundering Group
ESW	: Egmont Secure Web
FATF	: Financial Action Task Force
FETÖ	:Fettullahçı Terör Örgütü
FFIEC	: Financial Institutions Examination Council
FINCEN	: Financial Crimes Enforcement Network
FIU	: Financial Intelligence Unit
FOBİM	: Finansal Olmayan Belirli İş Ve Meslekler
FSA	: Financial Services Authority
FSRB	: FATF Style Regional Bodies
FUR	: Follow Up Report
GABAC	: Groupe D’Action Contre Le Blanchiment En Afrique : Centrale
GAFILAT	: Latin Amerika Mali Eylem Görev Gücü
GAFISUD	: Financial Action Task Force of South America

GIABA	: Intergovernmental Action Group against Money-Laundering in West Africa
GNCG	: Global Network Coordination Group
GPML	: Global Programme Against Money Laundering
HE	: High Level Of Effectiveness
HDP	: Halkların Demokratik Partisi
HoFIU	: Heads of Financial Intelligence Units
ICRG	: International Cooperation Review Group
IDB	: Inter-American Development Bank
IEWG	: Information Exchange On Money Laundering/Terrorist Financing Working Group
IMF	: International Money Fond
INTERPOL	: International Crime Police Organization
IO	: Immediate Outcomes
IRS	: Internal Revenue Service
KARSAZ	: Uluslararası Kürt İş Adamları Derneği
LE	: Low Level Of Effectiveness
LC	: Largely Compliant
MASAK	: Mali Suçlar Araştırma Kurulu
ME	: Mutual Evaluation
ME	: Moderate Level Of Effectiveness
MENAFATF	: Middle East And North Africa Financial Action Task :Force
MER	: Mutual Evalution Report
MLA	: Mutual Legal Assistance

MONEYVAL	: Council Of Europe Committee Of Experts On The Evaluation Of Anti-Money Laundering And The Financing Of Terrorism
MSB	: Money Transfer Business
MSCWG	: Membership, Support, And Compliance Working Group
MVTS	: Money or Value Transfer Services
NC	: Not Compliant
NC	: National Central Bureau
OAS	: Organisation Of American States
OECD	: Organisation For Economic Cooperation and Development
OSCE	: Organisation For Security And Cooperation In Europe
PC	: Partly Compliant
PDG	: Policy Development Group
PEPs	: Politically Exposed Persons
PKK	: Partiya Karkeren Kurdistan
PPWG	: Policy And Procedures Working Group
SADC	: Southern African Development Community
SAR	: Suspicious Activity Report
SE	: Substantial Level Of Effectiveness
SWIFT	: Society for Worldwide Interbank Financial Communication
TATWG	: Technical Assistance and Training Working Group
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TF	: Terörün Finansmanı
TFI	: Terrorism and Financial Intelligence

UNODC	: United Nations Office On Drugs Crime
USA	: United States of America
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
VB.	: Ve Bunun Gibi
WAEMU	: Commission Of The West Africa Economic And Monetary Union
WAMA	: West African Monetary Agency

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1: Terör Örgütlerinin Finansman İhtiyacı Duyulan Faaliyetleri	32
Tablo 2.1: Kara Para Aklamaya İlişkin Yürürlükteki Yönetmelikler	39
Tablo 2.2: Kara Para Aklamaya İlişkin Yürürlükteki Tebliğler.....	41
Tablo 2.3: Terörün Finansmanına İlişkin Yürürlükteki Tebliğler.....	45
Tablo 2.4: FATF Çalışma Grupları Ve Bu Grupların Görevleri.....	57
Tablo 2.5: Wolfsberg Grubunun Standartları.....	75
Tablo 3.1: Etkililik Kriterleri	79
Tablo 3.2: FATF'ın 1 numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Bermuda Ve Panama İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	81
Tablo 3.3: FATF'ın 2 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İsveç Ve BAE İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	85
Tablo 3.4: FATF'ın 3 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Ve İzlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	89
Tablo 3.5: FATF'ın 4 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	93
Tablo 3.6: FATF'ın 5 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	97
Tablo 3.7: FATF'ın 6 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İsrail Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	100
Tablo 3.8: FATF'ın 7 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Ukrayna Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	103

Tablo 3.9: FATF’ın 8 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Bahama Adaları Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	106
Tablo 3.10: FATF’ın 9 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Arnavutluk İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	110
Tablo 3.11: FATF’ın 10 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	113
Tablo 3.12: FATF’ın 11 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	116
Tablo 3.13: FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, Türkiye ve ABD için etkililik değerlendirmesi sonucu	120
Tablo 3.14: FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, yüksek etkili (HE) ve düşük etkili (LE) olarak derecelendirdiği ülkeler	121
Tablo 3.15: FATF’ın 40 Tavsiyesi	120
Tablo 3.16: Teknik Uyum Derecelendirmeleri	121
Tablo 3.17: FATF’ın 1 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	123
Tablo 3.18: FATF’ın 2 Numaralı Tavsiye İçin ABD Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	126
Tablo 3.19: FATF’ın 3 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Malta İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	128
Tablo 3.20: FATF’ın 4 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	130
Tablo 3.21: FATF’ın 5 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	132
Tablo 3.22: FATF’ın 6 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Demokratik Kongo Cumhuriyeti Ve Arnavutluk İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	134
Tablo 3.23: FATF’ın 7 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Norveç Ve Çin İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	138

Tablo 3.24: FATF’ın 8 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	140
Tablo 3.25: FATF’ın 9 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	142
Tablo 3.26: FATF’ın 10 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Belçika İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	144
Tablo 3.27: FATF’ın 11 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirme	147
Tablo 3.28: FATF’ın 12 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve İspanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	149
Tablo 3.29: FATF’ın 13 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Mauritius İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	151
Tablo 3.30: FATF’ın 14 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Mozambik Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	153
Tablo 3.31: FATF’ın 15 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Rusya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	156
Tablo 3.32: FATF’ın 16 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İspanya Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	158
Tablo 3.33: FATF’ın 17 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	161
Tablo 3.34: FATF’ın 18 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Endonezya Ve Solomon Adaları İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	163
Tablo 3.35: FATF’ın 19 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	165
Tablo 3.36: FATF’ın 20 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Ve Tonga Adaları İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	168
Tablo 3.37: FATF’ın 21 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	169

Tablo 3.38: FOBİM’lerin Müşterinin Tanınması Ve Kayıt Tutma Yükümlülüklerini Yerine Getirmesi Gereken Durumlar	171
Tablo 3.39: FATF’ın 22 Numaralı Tavsiye İçin ABD Türkiye Ve İzlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	173
Tablo 3.40: FOBİM’lerin 18, 19, 20 ile 21. Tavsiyeyi Uygulayacağı Durumlar....	175
Tablo 3.41: FATF’ın 23 Numaralı Tavsiye İçin ABD Türkiye Ve Suudi Arabistan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	176
Tablo 3.42: FATF’ın 24 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Trinidad Ve Tobago İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	178
Tablo 3.43: FATF’ın 25 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Haiti Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	180
Tablo 3.44: FATF’ın 26 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Saint Lucia Ve İrlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	183
Tablo 3.45: FATF’ın 27 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	186
Tablo 3.46: FOBİM’lerin Denetleme Ve Düzenleme Yükümlülükleri	187
Tablo 3.47: FATF’ın 28 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Malavi İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	188
Tablo 3.48: FATF’ın 29 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	190
Tablo 3.49: FATF’ın 30 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	192
Tablo 3.50: FATF’ın 31 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	193
Tablo 3.51: FATF’ın 32 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	196
Tablo 3.52: FATF’ın 33 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Panama Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	198

Tablo 3.53: FATF’ın 34 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Avustralya Ve Madagaskar İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	200
Tablo 3.54: FATF’ın 35 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika, Madagaskar İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	202
Tablo 3.55: FATF’ın 36 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Palu Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	205
Tablo 3.56: FATF’ın 37 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Butan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	207
Tablo 3.57: FATF’ın 38 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Pakistan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	209
Tablo 3.58: FATF’ın 39 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri	211
Tablo 3.59: FATF’ın 40 Numaralı Tavsiyesi İçin ABD, Türkiye Ve Haiti Değerlendirme Derecelendirmeleri.....	214
Tablo 3.60: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle Türkiye ve ABD için yaptığı teknik uyum değerlendirmesi sonucu.....	217
Tablo 3.61: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, uyumlu (C) ve uyumsuz (NC) olarak derecelendirdiği ülkeler.....	218
Tablo 3.62: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle Türkiye için yaptığı etkililik değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye’nin alması gereken önlemler	241
Tablo 3.63: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle Türkiye için yaptığı teknik uyum değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye’nin alması gereken önlemler.....	249

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: Kara Para Aklamanın Aşamaları.....	16
Şekil 1.2: Terörün Finansmanının Aşamaları.....	31
Şekil 1.3: Terörün Finansman Kaynakları.....	32
Şekil 2.1: INTERPOL'un Kurumsal Yapısı.....	73

GİRİŞ

Kara para aklama kavramı, 70'li yıllarda hızla yayılan uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen büyük miktartlı paraların sisteme sokulması gerekliliğine istinaden yapılan faaliyetler sonucu dünya literatürüne girmiş¹ ve küresel bir sorun haline gelmişse de bu ve benzeri faaliyetlerin milattan önce 2000 yıllara kadar uzandığı tespit edilmiştir.² Günümüzde de tarihin her aşamasında olduğu gibi kara para aklama faaliyetleri en fazla terör örgütleri tarafından gerçekleştirilmekte ve bu durum kara para aklama ve terörün finansmanı faaliyetlerinin birlikte mücadele stratejilerinin oluşturulması gerekliliğini doğurmaktadır.³

Ancak, terörün finansmanı denildiğinde kara para aklama suçuna konu olan para kaynağının yanında örgütün yasal gelirlerinin de dahil edilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bütün bu yasal ve yasal olmayan gelirler terör örgütünün finansman kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu finansman kaynaklarını genel itibariyle; aidat ve bağışlar, kar amacı gütmeyen kuruluşların suistimal edilmesi sonucu elde edilen gelirler, örgütsel yayınlardan elde edilen gelirler, dış destekler, sosyal etkinliklerden elde edilen gelirler, ticari faaliyetlerden elde edilen gelirler ve suç faaliyetlerinden elde edilen gelirler olarak sayabiliriz.⁴

Kara para aklama ile terörün finansmanı da dahil olmak üzere mali suçlarla mücadele için uluslararası sözleşmeler mevcuttur. Bu sözleşmeler bu mücadeleye destek olmakla birlikte, bunları Viyana Konvansiyonu, Palermo Konvansiyonu, Strazburg Sözleşmesi, Varşova Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Direktifleri olarak sayabiliriz. Bu sözleşmelerin yanı sıra yine kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına uluslararası alanda etkin rol oynayan Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), FATF, ve EGMONT gibi temel uluslararası

¹FATF, *United Nations Office On Drugs And Crime (UNDOC)*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/pages/unitednationsofficeondrugsandcrimeunodc.html>, (E.T.18 Mart 2021).

²Tarihi Olaylar, "Asurlular", 2021, <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/asurlular-316>, (E.T:04 Temmuz 2012)

³T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun*, 2006, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/5549-sayili-suc-gelirlerinin-aklanmasinin-onlenmesi-hakkin-da-kanun/74>, (E.T:12Kasım 2018)

⁴T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Aklama Suçu*, 2021, <https://www.hmb.gov.tr/aklama-sucu-genel-bilgi>, (E.T:05 Mart 2021).

kuruluşlar mevcuttur. Kuşkusuz, geçmişten bugüne kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, standartları ve tavsiyeleri ile bu temel uluslararası kuruluşlardan en önemlilerinden biri FATF olmakla birlikte bu kuruluşun en köklü ve en eski üyelerinden biri ise ABD'dir.⁵

ABD mali istihbarat birimi (FINCEN), 1990 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele etmek ve istihbarat çalışmaları yürütmek amacı ile kurulmuştur. Birim, ülkemizin de üyesi olduğu Egmont Grubu aracılığıyla küresel düzeyde bilgi paylaşımı sağlamakta ve kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadeleye katkı sağlamak adına dünya çapında teknoloji, personel ve eğitim desteği vermektedir.⁶

Türkiye'de ise mali suçlarla mücadele etmek amacıyla 17 Şubat 1997 tarihinde, Mali Suçlarla Mücadele Kurulu (MASAK) faaliyete başlamıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak idari bir nitelikte faaliyet gösteren MASAK'ın görev ve yetkileri, 1996 yılında yürürlüğe giren "4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun" ile belirlenmiştir. Bu kanunla belirlenen görev ve yetkilere, 18 Ekim 2006 yılında yürürlüğe giren "5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun" ile terörün finansmanı ile mücadele de eklenmiştir.⁷

5549 sayılı kanunun MASAK'ın görev ve yetkilerini belirleyen 19'uncu maddesi 09 Temmuz 2018 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu görev ve yetkiler, 10 Temmuz 2018 tarihli "1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile tekrar düzenlenmiştir. Söz konusu kararnamenin 231'inci maddesi ile yapılan düzenlemeyle kurulun görev ve yetkileri analiz değerlendirme, dış ilişkiler, idari tedbirler, aklama suçunun incelenmesi, veri toplama ve yükümlülük denetimi olarak değerlendirilmiştir.⁸

Son olarak 7 Ağustos 2019 tarihinde yürürlüğe giren "43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında

⁵Börekçi, Hava ve YURDAKUL, Mehmet Onur, *Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birliğe Katılım Sürecinde MASAK*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 114, Ankara 2011.

⁶FINCEN, *Mission*, 2021, <https://www.fincen.gov/about/mission>, (E.T:18 Ekim 2021).

⁷Börekçi, Hava ve YURDAKUL, Mehmet Onur, *Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birliğe Katılım Sürecinde MASAK*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 114, Ankara 2011.

⁸T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *MASAK Faaliyet Raporu 2019*, 2019, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/01/FAALIYET_RAPORU_2019-FINAL-1.pdf, (E.T:18 Ekim 2021).

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile MASAK’ın görev yetkileri son halini almış ve bu kararname, “1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”ndeki MASAK’la ilgili düzenlemeleri yürürlükten kaldırılmıştır.⁹ Yukarıda söz ettiğimiz mali istihbarat birimleri FİNCEN ve MASAK, idari faaliyet gösteren ve operasyonel niteliği olmayan kurumlardır. Bu iki kurumda idari yaptırım uygulayabilmekte ve bakanlığa bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermektedir. Söz konusu kurumlar yasal dayanaklarını kanundan almaktadır. Bir diğer önemli husus ise bu iki kurum, ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele çerçevesini uluslararası arenada çizen kuruluş olan FATF’a de üyedirler.¹⁰ Bu sebeple, bu ülkelerin FATF standart ve yükümlülüklerine uyumu noktasında değerlendirmek hem mücadelenin başarılı olması adına hem de literatüre katkı yönünde çok büyük yarar sağlayacaktır.

Araştırmanın Konusu

Araştırmamızın konusu, kara para aklama ve terörün finansmanının tanımlanması ile ABD ve Türkiye’nin FATF değerlendirmelerinin karşılaştırılmasıdır. Çalışmanın ilk bölümünde, kara para aklama ve terörün finansmanının kavramsal çerçevesi çizilerek söz konusu suçlar tanımlanmıştır. İkinci bölümde, kara para aklama ve terörün finansmanının ulusal ve uluslararası boyutuna değinilmiştir. Son bölümde ise FATF’ın etkili bir kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminde bulunması gereken yasal ve düzenleyici özelliklerini içeren 40 tavsiye ve 11 tavsiye incelenmiş ve FATF’ın 40 tavsiyesi ile 11 tavsiyesi üzerinden yaptığı değerlendirmeye göre ABD’nin, Türkiye’nin ve söz konusu değerlendirmelerin sonucu en yüksek ve en düşük olarak derecelendirilen ülkelerin derecelendirmelerine yer verilmiştir. FATF’ın söz konusu ülkeler için tavsiyeler bazında yaptığı değerlendirmeler yer almakla birlikte sadece FATF’ın ABD ve Türkiye’ye yönelik FATF derecelendirmeleri karşılaştırılacak olup diğer ülkelerin karşılaştırılmaya dahil olması söz konusu değildir.

Araştırmanın Önemi

⁹T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *MASAK Faaliyet Raporu 2020*, 2020, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/09/Faaliyet-Raporu-2020.pdf> , (E.T:08 Mart 2021).

¹⁰Yüce, Mehmet ve Akkaya, Hüseyin, “Mali suçlarla kurumsal mücadele ve bazı ülke örnekleri”, *Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2020, Cilt: 2, Sayı:2, ss. 40-61.

Bu çalışmanın farkı ve önemi, literatürde ilk defa FATF’ın yaptığı tespitler üzerinden, FATF standart ve yükümlülüklerine uyum konusunda, ABD ve Türkiye’nin karşılaştırılmış olmasıdır. FATF mali sisteme zarar veren kara para aklama, terörün ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile ilgili faaliyetleri önlemek adına uluslararası standartlar belirlemekte ve bunların uygulanıp uygulanmadığını takip etmektedir. Bu değerlendirmelerin sonucu, FATF eksiklikler tespit ederse bu eksiklikleri gidermesi için ülkeleri belirli sürelerle izlemekte ve bu sürelerin sonunda gerekli iyileştirmelerin yapılmaması halinde ise ülkeleri gri veya kara listeye almaktadır. Gri listeye alınan ülkeler ise FATF tarafından arttırılmış izlemeye tabi tutulmaktadır.¹¹

Türkiye’de FATF tarafından 21 Ekim 2021 tarihinde gri listeye alınan ülkelerden biridir. Bu durum önemini uluslararası ticari ilişkilerde göstermektedir. Zira, söz konusu listelerdeki ülkelerin ticari ilişkilerde bulunduğu diğer ülkeler bu ilişkileri kurarken ek denetimler uygulayarak yine bu ilişkilerde yüksek hassasiyet göstererek standartlarını yükseltecektir.¹² Dolayısıyla gri listeye alınan ülkeler; uluslararası arenada yabancı sermaye kaybına uğramakta ve bu durum ülkelerde likidite sıkıntısı yaşanmasına neden olmaktadır.¹³ Örneğin, Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) yaptığı araştırmaya göre gri listeye alınan ülkelere sıcak para girişi söz konusu ülkelerin gayri safi yurt içi hasılasının yüzde 3’ü kadardır.¹⁴

Bu nedenle bu çalışmada tam 36 ülkenin FATF karşılıklı değerlendirme raporu ve 10 ülkenin FATF takip raporunun incelenmiş olması ülkemizin kara para aklama ve terörün finansmanı mücadele stratejilerine ışık tutacaktır. 36 ülke üzerinden yapılmış tespit ve değerlendirmeler ileride yapılacak çalışmalara rehberlik edecek,

¹¹Önder, Oytun ve Eryılmaz, Kemal Çağır, “Gri Listenin Türkiye Üzerindeki Olası Etkileri”, Makale, 2021, <https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2021/11/gri-listenin-turkiye-uzerindeki-olasi-etkileri.html>, (E.T.26 Eylül 2021).

¹²Öztürk, Ece, *Kara Para Aklama*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

¹³Önder, Oytun ve Eryılmaz, Kemal Çağır, “Gri Listenin Türkiye Üzerindeki Olası Etkileri”, Makale, 2021, <https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2021/11/gri-listenin-turkiye-uzerindeki-olasi-etkileri.html>, (E.T.26 Eylül 2021).

¹⁴Bal, Gamze ve Üstün, Serkan, “Gri liste kararının şifreleri: ‘Sermaye girişlerini daha da azaltabilir’”, 22 Ekim 2021, Sözcü Gazetesi, “<https://www.sozcu.com.tr/2021/ekonomi/gri-liste-kararinin-sifreleri-sermaye-girislerini-da-ha-da-azaltabilir-6722053/>”, (E.T.26 Ekim 2021).

literatüre çok büyük bir katkı sağlayacak ve MASAK'ın ileriye dönük geliştireceği stratejilere temel oluşturacaktır.

Araştırmanın Problemi

Bu çalışmada, Türkiye'nin FATF tarafından gri listeye alınmasının nedenleri sorusuna cevap verilmesi planlanmaktadır. Bu sorunun cevaplandırılması kuşkusuz, ülkemizin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele açısından ileriye dönük olması gereken önlemlere ve uygulaması gereken politikalara yön verecektir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, 2021 yılında FATF tarafından gri listeye alınan Türkiye'nin kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadelede başarıya ulaşması adına alması gereken önlemler ve uygulaması gereken politikaları ortaya koymaktır. Bu bahisle, FATF standartlarının açıklanması ve FATF derecelendirmeleri ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitlerin karşılaştırılması Türkiye'nin ileriye yönelik yapacağı planlamalara ve stratejilere yol gösterici olacaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada, algıları ve olayları gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya koymak amacıyla nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlayabileceğimiz, bilimsel yaklaşım yöntemlerinden “nitel araştırma yöntemi” kullanılmıştır. Bu yöntemde, “doküman analizi, gözlem ve görüşme” olmak üzere üç adet veri toplama tekniği kullanılmakta olup¹⁵ bu çalışmada bu nitel veri toplama tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili bilgi içeren yazılı belgeler analiz edilerek veri sağlanmıştır. Araştırma konusu hakkında görüşme ve gözlem yapmaya gerek kalmaksızın belge inceleme yoluyla bilgi elde edilmiştir. Konuyla ilgili kitaplar, raporlar vb. belgelerden yararlanılacak ve dijital ortamdan elde edilecek bilgilerin yanı sıra raporlar, kitaplar, dokümanlar incelenecek ve ülkemizin mücadelesine katkıda bulunacak görüş ve öneriler sunulmuştur.

¹⁵Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2005.

Çalışmada, deney yapmanın çok güç ve sınırlı olduğu durumlarda, bu eksikliği gidermek açısından kullanılan bilimsel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı yöntem kullanılmıştır. Durkheim'in dolaylı deneyim adını verdiği bu yöntem, aynı olayın zaman içinde ve farklı yerlerdeki durumunu karşılaştırmak olarak tanımlanabilir.¹⁶

Bu çalışmada, ABD ve Türkiye, 2021 yılı itibariyle FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada ABD'nin seçilmesinin ilk nedeni, aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere, ABD'nin, dünya genelinde, kuruluş yılları itibariyle kurulan üçüncü mali istihbarat birimi olmasıdır.¹⁷

ÜLKE	MALİ İSTİHBARAT BİRİMİ	KURULUŞ TARİHİ
AVUSTURALYA	AUSTRAC	31.12.1988 ¹⁸
HONG KONG	JFIU	30.11.1989 ¹⁹
ABD	FINCEN	24.04.1990 ²⁰

Karşılaştırmada, ABD'den önce kurulan Hong Kong'un seçilmemesinin nedeni, Hong Kong'un mali istihbarat biriminin hibrit model olmasıdır. Oysaki, ABD ve Avustralya, Türkiye ile aynı mali istihbarat birimi modeline sahiptir. Üç ülkenin mali istihbarat birimi de idari yapıda olup operasyonel nitelik kazanmamıştır. (İdari tip Mali İstihbarat Birimi). Avustralya ile ABD arasından, ABD'nin seçilmesinin nedenleri ise ABD'nin kara para aklama, terörün finansmanı, kitle imha silahlarının yaygınlaştırılmasının finansmanı ve benzeri tehditlerle mücadele için 1989 yılında OECD bünyesinde kurulan FATF'ın kurucu ülkeler bünyesinde yer almasıdır. (ABD,

¹⁶Karakuş, Cahit, (2018), "Araştırma yöntemleri", Ders Notları, Mart 2018, <https://ckk.com.tr/der/s/arastirmayon/00%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Y%C3%B6ntemleri.pdf>, (E.T:09 Temmuz 2021).

¹⁷AUSTRAC, *Who We Are Looking For*, 2021, <https://www.austrac.gov.au/careers>, (E.T:20 Ekim 2021); JFIU, *Joint Financial Intelligence Unit*, 2021, <https://www.jfiu.gov.hk/en/>, (E.T:21 Ekim 2021); FINCEN, *Mission* 2021, <https://www.fincen.gov/about/mission>, (E.T:06 Şubat 2021).

¹⁸AUSTRAC, *Who We Are Looking For*, 2021, <https://www.austrac.gov.au/careers>, (E.T:20 Ekim 2021).

¹⁹JFIU, *Joint Financial Intelligence Unit*, 2021, <https://www.jfiu.gov.hk/en/>, (E.T:21 Ekim 2021).

²⁰FINCEN, *Mission*, 2021, <https://www.fincen.gov/about/mission>, (E.T:06 Şubat 2021).

Kanada Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya ve Japonya)²¹ Diğer bir sebep ise ABD’nin, uluslararası alanda mali istihbarat birimlerinin iletişim ağı olan Egmont Grubu’nun da kurucu üyeleri arasında olmasıdır.²²

ABD ve Türkiye arasında yapılan bu karşılaştırma, FATF standartlarına göre yapılmıştır. Bu standartlar etkili bir kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminde bulunması gereken düzenleyici özellikleri içeren 40 “Tavsiye” ve 11 “Kısa Vadeli Çıktı”dan oluşmakta olup 2012 yılında yenilenmiştir. FATF’ın mücadele standartlarını ortaya koymanın yanı sıra bir diğer önemli görevi de üye ülkelerin, bu standartlara uyumu konusunu “Karşılıklı Değerlendirme (Mutual Evaluation-ME)” ve “İzleme (Follow-Up)”ler aracılığıyla değerlendirmesidir.²³ FATF, bu değerlendirmeler sonucu, ülkelere standartları yerine getirme konusunda yol göstererek mücadelede etkinliği ve bütünlüğü sağlamaktadır.²⁴ ABD ve Türkiye, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelere göre karşılaştırılmıştır.

Kapsam Ve Sınırlılıklar

Bu araştırmanın kapsamını, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili genel bilgiler, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede uluslararası aktörler ile FATF’ın değerlendirmelerinin karşılaştırması oluşturmaktadır. FATF’ın 11 tavsiyesi üzerinden yaptığı etkililik değerlendirmesinde yaptığı derecelendirmeler, yüksek derecede etkililik seviyesi (HE), önemli derecede etkililik seviyesi (SE), orta dereceli etkililik seviyesi (ME), düşük etkililik seviyesi (LE)’dir.²⁵

Dolayısıyla, bu çalışmada yapılan karşılaştırmanın sınırı, bu tavsiyelere ilişkin FATF’ın 2021 yılı itibariyle dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelere göre, ABD ve Türkiye için yaptığı derecelendirmeler ile bu tavsiyelere ilişkin yüksek derecede etkililik seviyesi ve düşük etkililik seviyesi olarak derecelendirilen ülkelerdir.

²¹FINCEN, *International Programs*, 2021, <https://www.fincen.gov/resources/international-programs>, (E.T: 23 Temmuz 2021).

²²FINCEN, *The Egmont Group of Financial Intelligence Units*, 2021, <https://www.fincen.gov/resources/international-programs>, (E.T: 23 Temmuz 2021).

²³FATF, *All Publications*, 2021, [https://www.fatfgafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=FSR B&s= de sc\(fatf releasedate\)](https://www.fatfgafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=FSR B&s= de sc(fatf releasedate)), (E.T.01 Mart 2021).

²⁴Age, (E.T.01 Eylül 2021).

²⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

Dolayısıyla, yüksek derecede etkililik seviyesi ve düşük etkililik seviyesi olarak derecelendirilen ülkeler ile ABD ve Türkiye'nin değerlendirilmesi, ABD ve Türkiye'nin tavsiyeler karşısındaki durumunu kavramaya yardımcı olacaktır. Yüksek ve düşük parametre çerçevesinde, sadece FATF'ın, ABD ve Türkiye'ye yönelik FATF derecelendirmeleri karşılaştırılacak olup diğer ülkelerin karşılaştırılmaya dahil olması söz konusu değildir.

FATF'ın 40 tavsiyesi üzerinden yaptığı teknik uyum değerlendirmesinde de yaptığı derecelendirmeler Complicitant-Uyumlu (C), Largely Compliant-Büyük ölçüde uyumlu (LC), Partly Compliant-Kısmen uyumlu (PC), Not Compliant- Uyumsuz (NC) dur.²⁶ Dolayısıyla, uyumlu ve uyumsuz olarak derecelendirilen ülkeler ile ABD ve Türkiye'nin değerlendirilmesi, ABD ve Türkiye'nin tavsiyeler karşısındaki durumunu kavramaya yardımcı olacaktır. Bu bölümde de karşılaştırma ABD ve Türkiye arasında yapılmış olup diğer ülkelerin karşılaştırılmaya dahil olması söz konusu değildir.

²⁶Age, (E.T.01 Eylül 2021).

BİRİNCİ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMAYA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın ilk bölümünde, kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin kavramsal çerçeveyi çizmek adına kara para aklama ve terörün finansmanı kavramı bütün yönleriyle değerlendirilmiştir.

1.1. KARA PARA AKLAMA KAVRAMI

Bu bölümde kara para aklama kavramı; kara para aklamanın tanımı, kara para aklamanın tarihsel süreci, kara para aklamanın nedenleri ile aşamaları üzerinden değerlendirilmiştir.

1.1.1. Kara Para Aklamanın Tanımlanması

Kara para, dünya üzerinde kolayca yer değiştirebilen ve bulunduğu coğrafyada ekonomik, sosyal, siyasal ve ahlaki tahribatlar yaratan, yasal olmayan yollardan elde edilen her türlü para, kıymetli evrak, mal veya diğer ekonomik değerleri ifade etmektedir.²⁷ Ülkemizde ise 18 Ekim 2006 tarihli “5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun” ile “kara para” kavramının yerini “suç geliri” almış ve kara para, “suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri” olarak tanımlanmıştır.²⁸

Ancak, kara para aklamanın en net ve kısa tanımını “yasa dışı faaliyetlerden elde edilen gelirin yasal faaliyetlere diğer bir ifadeyle kayıtlı sisteme sokulup kullanılması” olarak yapabiliriz. Kara para aklamada amaçlanan ise suçlardan elde edilen kazançları yasadışılıktan kurtarmaktır.²⁹ Kara para kavramını bütün boyutlarıyla değerlendirmek için hukuki, ahlaki ve sosyal ve ekonomik anlamda değerlendirmek yerinde olacaktır. Ahlaki anlamda kara para, toplumdaki ahlaki değerlere ters düşecek şekilde elde edilen gelirler olarak nitelendirilirken, sosyal

²⁷Doğan, Zeki ve Er, Mustafa, “Türkiye’de Kara Para Aklama Ve Kaçakçılık Suçları İle Mücadelede Jandarmanın Etkisinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma”, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 06 Nisan 2016, C.6, S.1, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nevsosbilen/issue/19741/211296>, (E.T:29 Temmuz 2021), ss.114-142.

²⁸T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Suç Gelirinin Aklanması*, <http://www.masak.gov.tr/tr/suc-gelirinin-aklanmasi/genel-bilgi.aspx>, (E.T:05 Mart 2021).

²⁹Ulaş, Temur, *Alternatif Finansman Teknikleri Ve Karapara Aklama İlişkisi*, Masak Yayınları No: 14, Ankara 2009.

anlamda kara para, toplum tarafından uygun görülmeyen yollardan elde edilen her türlü gelir olarak tanımlanabilmektedir.³⁰

Toplum kendi değer yargılarına ters düşen faaliyetler sonucu elde edilen geliri kara para olarak değerlendirebileceğinden sosyal anlamda kara para çok geniş bir kapsama sahiptir. Ekonomik anlamda kara para ise ekonomik olarak ortaya konulmuş kural ve usuller ihlal edilerek elde edilen gelirler olarak nitelendirilirken, hukuki anlamda kara para, ülkelerdeki mevzuatlarda belirlenen öncül suçlardan elde edilen gelir olarak tanımlanmaktadır.³¹

Suçtan elde edilen gelir, çoğu zaman sosyal ve ahlaki anlamda kara para olarak tanımlanırken, hukuki anlamda kara para olarak nitelendirebilmek için öncelikle kara para aklama sürecinden bahsetmemiz gerekmektedir.³² Kara para aklama suçunun esas kaynağı öncül suçtur. Öncül suç, suç gelirinin elde edilmesine kaynak teşkil eden suçtur. Öncül suçlar, ülkeden ülkeye değişmekte benimsenen yaklaşıma göre farklılık göstermektedir. Nelerin öncül suç olduğunun öğrenilmesi suç gelirini tespit etmek açısından önemlidir.³³

Öncül suçun tespit edilmesinde farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bu yaklaşımlardan ilkinde, tüm ağır suçlar, öncül suç olarak kabul edilmektedir. Bir başka deyişle, öncül suç için gelir elde etmeye olanak sağlayan bir suçun varlığı yeterlidir. Bu yaklaşım tüm suçlar yaklaşımı olarak adlandırılmaktadır. İkinci yaklaşımda tüm suçlar veya belirli bir hapis cezası eşik olarak belirlenip bu eşiğin üzerindeki ceza yaptırımına sahip suçlar, öncül suç olarak kabul edilmektedir. Bu yaklaşıma eşik yaklaşımı denilmektedir. Eşik yaklaşım, alt sınırı veya üst sınırı belli bir hapis cezası yaptırımı olan suçlara göre alt eşik veya üst eşik yöntemi olarak kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Üçüncü yaklaşımda, öncül suçlar tek tek belirlenmiş ve sayılmıştır. Bu

³⁰Öztürk, Abdurrahman, *Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal Ve Uluslararası Düzeyde Mücadele*, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2020, s.41.

³¹Ulaş, Temur, *Alternatif Finansman Teknikleri Ve Karapara Aklama İlişkisi*, Masak Yayınları No: 14, Ankara 2009 ; Öztürk, Abdurrahman, *Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal Ve Uluslararası Düzeyde Mücadele*, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2020, s.41.

³²Age.

³³Aykın, Hasan, “Kara Para Aklama, Öncül Suç Ve Aklamanın Aşamaları”, *Vergi İnceleme Raporu*, 08 Mart 2017, <https://vergidosyasi.com/2017/03/08/kara-para-karapara-aklama-oncul-suc-aklamanin-asamalari/>, (Erişim: 27.10.2021).

yaklaşımı, liste yaklaşımı (sayma yöntemi) denilmektedir. Son yaklaşım ise ilk üç yaklaşımı ihtiva etmekte olup karma yaklaşım olarak adlandırılmaktadır.³⁴

2012 revize edilen FATF tavsiyelerinden üçüncü tavsiyede, tüm suçlar yaklaşımı benimsenmiş, açıklayıcı notlar kısmında ise öncül suçların sayma yöntemi veya eşik yaklaşımı şeklinde tanımlanmasının mümkün olduğu belirtilmiştir.³⁵ Sayma yöntemini seçen ülkelerin ise üçüncü tavsiyeye uyum sağlamaları için belirli suçları öncül suç olarak belirlemeleri gerekmektedir. FATF tarafından öncül suç olarak nitelendirilen suç kategorileri ise organize suç örgütüne katılma, şantaj, terör ve teröristlerin finansmanı, haraç, insan ticareti, cinsel istismar, göçmen kaçakçılığı, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu kaçakçılığı ve psikotrop maddelerin yasadışı dolandırıcılık ticareti, yasadışı silah ticareti, çalıntı ve diğer eşyaların yasadışı ticareti, parada sahtecilik sahte ve korsan ürün üretimi, yolsuzluk ve rüşvet olarak belirlenmiştir.³⁶

Ülkemizde 5237 sayılı “Türk Ceza Kanunu”nun kara para aklama suçunun düzenlendiği 282. maddesine göre “alt sınırı 6 ay ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar” öncül suç olarak kabul edilmiş, ve böylece eşik yaklaşım benimsenmiştir.³⁷ Ülkeler, öncül suçların belirlemede yukarıda anlatılan yaklaşımlardan birini benimsemiştir. Örneğin, İspanya tüm suçları, Amerika Birleşik Devletleri ise listeleme yöntemi ile yaklaşık 250 suçu öncül suç olarak kabul etmiştir.³⁸

1.1.2. Kara Para Aklamanın Tarihsel Süreci

Kara para aklama suçunun tarihi çok eskilere dayanmaktadır. O kadar ki kara para aklama faaliyetleri, milattan önce 2000 yıllarında, Anadolu’ya koloniler kurup yazıyı taşıyan eski çağ uygarlığı Asurlulara kadar gitmektedir.³⁹ Nitekim Asurlular’a ait

³⁴Age, (Erişim: 27.10.2021).

³⁵FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T:23 Temmuz 2021), s.38.

³⁶Age, s.38.

³⁷T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Aklama Suçu*, 2021 <https://www.hmb.gov.tr/aklama-sucu-genel-bilgi>, (E.T:05 Mart 2021).

³⁸Aykın, Hasan, “Aklama suçu öncül suçu ilişkisi”, *Vergi İnceleme Raporu*, 08 Mart 2017, <https://vergidosyasi.com/2017/05/16/aklama-sucu-uncul-suc-iliskisi/>, (E.T.27.10.2021).

³⁹Tarihi Olaylar, “Asurlular”, 2021, <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/asurlular-316>, (E.T:04 Temmuz 2012).

kalıntılar incelendiğinde, ticarete vergiden kaçınmak veya daha az vergi ödemek için beyanda sahtecilik yaptıkları ortaya çıkmıştır.⁴⁰

Orta çağda ise Avrupa da faiz yasaklanmış ve en büyük günahlardan sayılmıştır. O dönemde on dördüncü asrın ortalarına kadar Avrupa'nın finans merkezi olan Floransa da dahi faiz alan bankalar cezalandırılmıştır.⁴¹ Bundan dolayı faizcilikle uğraşanlar faiz parasının kaynağını farklı beyan etmiş ve böylece kara para aklama suçu işlemişlerdir.⁴² Ayrıca, tarihçi Sterling Seagrave'nin kara para aklamaya ilişkin yazmış olduğu yazısında, 2000 yılı aşkın bir zaman önce, zengin Çinli tüccarların, ticari yasaklardan dolayı kara para aklamaya başvurduklarından ve buna göre söz konusu tüccarların servetlerini, bürokrasinin ablukasından kurtarmak için günümüzde de birçok aklayıcı tarafından kullanılan farklı kara para aklama teknikleri kullandığından bahsetmiştir.⁴³

Kara para aklama, yukarıda sözü edildiği gibi çok eski zamanlara uzansa da, kara para aklama terimi, 1920'li yıllarda Chicago mafya babası Al-Capone'nun muhasebecisinin yasa dışı faaliyetlerden elde edilen paranın kaynağını açıklamakta zorlandığında popüler hale gelmiştir. Muhasebeci, kaçak içki satışı vb. gibi yasadışı faaliyetlerinden elde ettiği suç gelirlerini saklamak için nakit para ile işletilen çamaşırhaneler satın almış ve bu işletmeleri paravan olarak kullanmıştır.⁴⁴ Diğer bir inanış ise "kara para aklama" teriminin, ABD'deki İtalyan mafya üyeleri ile ortaya çıktığıdır.⁴⁵ Terim basın tarihinde ise ilk kez, 19 Nisan 1973 yılında The Guardian gazetesinde yayınlanan "Meksika da aklanan 200.000 dolar ele geçmiştir" haberi ile kullanılmıştır.⁴⁶

⁴⁰Pamukoğlu, Mustafa, "Paranın Renkleri Kara Gri Ve Ak", 2014, Cumhuriyet, 11 Şubat 2014, <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/mustafa-pamukoglu/paranın-renkleri-kara-gri-ve-ak-1-39785>, (E.T:24 Temmuz 2021).

⁴¹Akalın, Haldun Kürşat, "Ortaçağ İktisat Tarihinde Tefecilik Yasağından Kurtuluş", 2016, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, C.7, S.1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/269296>, (E.T:04 Temmuz 2012).

⁴²Erdoğan, İhsan, *Kara Para Aklamanın Makro Ekonomi Üzerine Etkileri Ve Türkiye İncelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.

⁴³Teacher, Law, "The Early History of Money Laundering", *Lawteacher.Net*, 2 Ağustos 2019, <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/commercial-law/the-early-history-of-money-laundering-commercial-law-essay.php>, (E.T:04 Temmuz 2021).

⁴⁴Joshi Mayur CA, *Origin Of Money Laundering, Indiaforensic*, 2021, <http://indiaforensic.com/certifications/origin-of-money-laundering/>, (E.T.04 Kasım 2021).

⁴⁵Age, (E.T.04 Kasım 2021).

⁴⁶Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.4.

1970’li yıllara göz atacak olursak 1972 yılında Agha Hasan Abedi tarafından kurulan “Uluslararası Kredi ve Ticaret Bankası”ndan bahsetmemiz gerekir. Bu banka, 80’li yılların sonunda dev bir malî yapı haline gelmiş, 1988 yılında banka yöneticileri, ABD’de uyuşturucudan gelen kara parayı Kolombiya’da aklamakla suçlanmış, para ve hapis cezasına çaptırılmıştır. Söz konusu bankanın 1991 yılında faaliyetine son verilmiştir.⁴⁷

1982’de ise ABD’de, uyuşturucudan elde edilen suç geliri müsadere edilmiş ve böylece hukuki literatürde ilk defa “kara para aklama” terimi kullanılmıştır.⁴⁸ Kara para aklamaya ilişkin ilk dava ise 1995’te Paris Asliye Mahkemesinde, uyuşturucudan elde edilen kara para aklamaya ilişkin açılan Margarita davasıdır. Kara paranın, uyuşturucu kaçakçılığından geldiğini ispatlayan mahkeme 60’dan fazla kişiye hapis cezası vermiştir.⁴⁹

1990’lı yıllara damgasını vuran kara para aklama suçu ise ABD’deki ekonomist Franchlin Jurado tarafından işlenmiştir. Franchlin Jurado, kara parayı “yüksek risk seviyesinden en aşağı risk seviyesine” geçirerek, kara para aklama suçu işlenmiştir. Bu kara para aklama davasını ilginç kılan Franchlin Jurado’nun aklama suçunu ustaca planlayarak gerçekleştirmesidir. Jurado, kara para kaynağı en yakın konumda olduğundan riskli bir aşama olan ilk aşamada, fonları Panama’ya göndermiştir. İkinci aşamada, Panama’ya gönderdiği fonları 9 Avrupa ülkesine yüzlerce hesap aracılığıyla transfer etmiş, üçüncü aşamada ise fonları Avrupalı isimler adına açılmış yeni hesaplara taşımıştır. Juroda, dördüncü aşamada ise fonları Avrupalı tabela şirketlere transfer edip son aşamada Avrupalı tabela şirketlerinin yasal şirketlere yaptığı yatırımlar ile birlikte fonları kaynağına döndürmeyi planlamıştır. Ancak, Jurado 1990’da Lüksemburg’da dördüncü aşamadan önce yakalanmış, 7.5 yıl hapis cezasına çaptırılmıştır.⁵⁰ Günümüze ise teknolojinin ilerlemesi ve küreselleşmenin sonucu olarak aklayıcılar pek çok değişik metot geliştirmiş, ulusal ve uluslararası alanda kara para aklama ile mücadele yöntemleri geliştirilmiştir.⁵¹

⁴⁷UN-ODCCP, *Paradis Financiers, Secret Bancaire et Blanchiment d’Argent, Nations Unies*, New York 1999, s.44,45.

⁴⁸Ergül, Ergin, *Kara Ekonomi ve Aklama Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2005, s.6.

⁴⁹Age, s.44,45.

⁵⁰Age, s.44,45.

⁵¹Age, s.44,45.

1.1.3. Kara Para Aklamanın Nedenleri

Kara para aklama, suçtan elde edilen gelirlerin yasadışı kaynağının gizlenerek işlenmesi sürecidir. Bu süreç suçlunun kaynaklarını koruyarak kazanç elde etmesini sağladığından çok önemlidir.⁵² Kara para ekonomisinin nedenlerini birçok farklı boyutta değerlendirmemiz gerekmektedir. Ekonomik olarak değerlendirecek olursak, suça konu olan mal ve hizmetlerin kanunlarca yasaklanmış olması, bu tür malların arzının çok düşük ve talebinin çok yüksek olmasına sebep olmakla beraber çok yüksek kazançlar getirerek kara para aklamaya teşvik etmektedir.⁵³

Nüfus artışı ve işsizlik açısından kara para ekonomisi ise artan işsizlik, gelir dağılımı adaletsizliği ve artan nüfus sonucunda kendine geniş yer bulacaktır. Diğer taraftan kentleşmenin gittikçe attırması da toplumsal ve sosyal bozulmalara sebep olup kara para ekonomisini tercih edilir konuma getirmektedir.⁵⁴ Teknolojik gelişme ve küreselleşme, toplumları, kendine has gelenek ve ahlaki değerlerinden koparmakta ve kültürel olarak değişmelerine neden olmaktadır. Bu durum da toplumu yasal faaliyetlerden yasadışı faaliyetlere doğru yönlendirmektedir.⁵⁵

Siyaset sistemi de kara para ekonomisinin genişlemesine sebep olabilmektedir. Bu duruma, oy kaygısı nedeniyle hukuk sisteminin karar alma mekanizmalarına göre değişip yozlaşması, kamu ihalelerine fesat karıştırılması veya siyasilerin menfaat sağlamaları gibi durumlar örnek olarak gösterilebilir. Bunun yanı sıra, bürokrasinin yavaş işlemesi, bürokratların suç örgütleriyle yakın ilişkiler kurması veya bürokratların sorun çözme yeteneğinin olmaması gibi bürokratik nedenler de yasal ekonomiden kara para ekonomiye geçişe neden olabilmektedir.⁵⁶

Hukuk sisteminin etkin olmaması, adaletin yerini geç bulması, adli kurumların yetersizliği veya suçların caydırıcılığını yitirmesi de kara para ekonomisini besleyen diğer sebeplerdir.⁵⁷ Kara para aklamanın genel nedenleri ise; gelir elde etmek, adli

⁵²FATF, *Money Laundering*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>, (E.T.13 Haziran 2021).

⁵³Temur, Ulaş, *Alternatif Finansman Teknikleri Ve Karapara Aklama İlişkisi*, Masak Yayınları No: 14, Ankara 2012

⁵⁴Age, (E.T.27.10.2021).

⁵⁵Age, (E.T.27.10.2021).

⁵⁶Age, (E.T.27.10.2021).

⁵⁷Ülker, Mavral, *Karapara Kayıtdışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Vergi Denetmenleri Derneği Yayınları, Ankara 2001.

yaptırımlardan korunmak, suçtan elde edilen gelirlerin müsadere edilmesini önlemek ve bu gelirlere yasal bir görüntü verebilmek şeklinde sıralanabilir.⁵⁸

1.1.4. Kara Para Aklamanın Aşamaları

Kara para aklama, belirli bir süreçten oluşmakta ve bu süreçte, suçtan elde edilen gelirler, yasal yollardan elde edilmiş gibi mali sisteme sokulur. Bunu gerçekleştirmek adına kara para aklama süreci, bazı aşamalardan geçirilerek gerçekleştirilmektedir.⁵⁹ Bu aşamalar, aklayıcılar ve suçlular tarafından genellikle nakit formda olan suç gelirlerinin finansal sisteme dahil edilmesi için gerçekleştirilen yerleştirme aşaması, suç gelirlerinin kaynağından uzaklaştırmak amacıyla bazı işlemlere tabi tutulduğu ayrıştırma aşaması ve sonuç olarak kaynağından uzaklaştırılan suç gelirlerini yasallaştırmak amacı ile belli bir noktada toplanmasını sağlayan bütünleştirme aşamasından oluşmaktadır.⁶⁰ Şekil 1.1’de kara para aklama aşamaları genel itibarıyla özetlenmiştir.

⁵⁸Temur, Ulaş, *Alternatif Finansman Teknikleri Ve Karapara Aklama İlişkisi*, Masak Yayınları No: 14, Ankara 2012.

⁵⁹Udofia, Abbia, “Enhancing Anti-money Laundering and Combating Financing of Terrorism Compliance Programmes by Banks in Nigeria – What Lessons from the European Union”, *Book*, 28 Augustos 2012, https://www.researchgate.net/publication/353378882Enhancing_Anti-money_LaunderingandCombatingFinancingofTerrorismComplianceProgrammesbyBanksinNigeria-WhatLessonsfromtheEuropeanUnion, (E.T:04 Temmuz 2021), s.3.

⁶⁰Aykın, Hasan, “Kara Para Aklama, Öncül Suç Ve Aklamanın Aşamaları”, Vergi İnceleme Raporu, 08 Mart 2017, <https://vergidosyasi.com/2017/03/08/kara-para-karapara-aklama-oncul-suc-aklamanin-asamalari/>, (E.T: 29 Ekim 2021).

Şekil 1.1: Kara Para Aklamanın Aşamaları⁶¹

Kaynak: Aykın, Hasan, “Kara Para Aklama, Öncül Suç Ve Aklamanın Aşamaları”, Vergi İnceleme Raporu, 08 Mart 2017, <https://vergidosyasi.com/2017/03/08/kara-para-karapara-aklama-oncul-suc-aklamanin-asamalari/>, (E.T: 29 Ekim 2021).

Kara para aklama işlemi, genellikle yukarıda belirtildiği gibi üç temel aşamada gerçekleştirilse de her zaman bu aşamaların üçü de aynı anda gerçekleşmez.⁶² Bu aşamalardan bir veya ikisi gerçekleştirilmeden de kara para aklanabilmektedir.⁶³ Bu yüzden bu aşamaları teker teker ele almak yerinde olacaktır. Kara para aklama sürecinin ilk adımı, yerleştirme aşamasıdır. Bu aşamada, amaç yasal olmayan gelirleri nakit formundan kurtarmaktır. Suç gelirlerinin genellikle nakit formda olması yetkililer tarafından tespitinin kolay olması nedeniyle çok risklidir. Bu nedenle aklayıcılar suç gelirlerini sistem içine sokmaya ya da yurtdışına çıkarmaya

⁶¹Age, (E.T: 29 Ekim 2021).

⁶²Irwin, Maitland Angela Samantha; Choo, Kim-Kwang Raymond ve Liu, Lin, “An Analysis of Money Laundering and Terrorism Financing Typologies”, *Journal of Money Laundering Control*, C.15, S.3, Australia 2011, s.1

⁶³MASAK, *Aklamanın Aşamaları*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklamanin-asamalari>, (E.T:08 Nisan 2021).

çalışmaktadır. Bu sayede paraların yetkililer tarafından yakalanması ve müsadere edilmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır.⁶⁴

Örneğin, suçlu, kara parayı kullanarak özel bir antika koleksiyonu veya pul koleksiyonu satın alır ve böylece suç gelirleri kaynağından uzaklaşarak durumdan haberi olmayan meşru satıcıya geçmektedir. Diğer bir örnek ise nakit formdaki suç gelirlerinin yasal işletmelere kar olarak yatırılarak finansal sisteme sokulmasıdır veya bu gelirlerin kara para aklamaya gerek kalmadan maaş ödemesi gerçekleştirilmesi vb. meşru işler için harcanmasıdır.⁶⁵

Ancak, yerleştirme aşaması, yalnızca suç gelirleri meşru bir finansal sisteme sokulmaya çalışıldığında geçerlidir. Örneğin, bu gelirler rüşvet vb. yasadışı suçları için harcandığında veya bu gelirler yeraltı faaliyetleri için kullanıldığında kara para aklama gerekli olmadığından yerleştirme aşaması gerçekleşmeyecektir.⁶⁶ Yerleştirme aşamasında esas olan, yasadışı gelirlerin finansal sisteme sokulmasından ziyade bu gelirlerin temel kaynağından uzaklaştırılıp gizlenebilecek başka biçimlere taşımaktır.⁶⁷

Yetkililer için, yerleştirme aşamasında zorlayıcı olan değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan yeni yerleştirme yöntemlerini tespit edebilmektir. Suçlular ve aklayıcılar, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele stratejilerinin önüne geçmek amacı ile yeni yerleştirme yöntemleri bulmaya çalışacaklardır.⁶⁸ Kara para aklama sürecinin karmaşık bir unsuru olan ikinci aşaması ayrıştırma aşamasıdır. Bu aşama, kara para aklama sürecinin en önemli aşaması olmakla birlikte amacı birden fazla finansal işlem oluşturarak suç gelirlerinin temel kaynağını gizlemektir.⁶⁹

Bu aşamaya “katmanlama”, “yıkama”, “serpiştirme”, “dağıtma” gibi isimlerde verilmektedir. Bu aşamada suç gelirleri cezai kökeninden uzaklaştırmak için sıklık, hacim ve karmaşıklık açısından farklı birçok mali işlemle dağıtılır. Böylece

⁶⁴Ülker, Mavral, *Karapara Kayıtdışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Vergi Denetmenleri Derneği Yayınları, Ankara 2001.

⁶⁵Age.

⁶⁶Kepli Mohd Yazid bin Zul ve Nasir Maruf Adeniyi, “Money Laundering: Analysis On The Placement Methods”, *International Journal of Business, Economics and Law*, Vol. 11, Issue 5 (Dec.), ISSN 2289-1552, Malaysia:2016, s. 37.

⁶⁷Age, s. 37.

⁶⁸Age, s. 37.

⁶⁹St Pauls Chambers, “Stages Of Money Laundering Explained”, 21 Şubat 2021, <https://www.stpa-ulchambers.com/stages-of-money-laundering-explained/>, (E.T: 11 Temmuz 2021).

denetim mekanizması aşılmaya çalışır.⁷⁰ Aklayıcılar, ayrıştırma aşamasında, suç gelirlerinin kaynağını gizlemek amacı ile suç gelirlerini ülkeler arasında offshore banka hesapları aracılığıyla elektronik olarak para transferleri yaparlar. Buna örnek olarak, Türk organize suç örgütlerinin, kara para aklama faaliyetleri için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki kıyı bankalarının kullanılmış olması verilebilir.⁷¹

Diğer taraftan, aklayıcılar ayrıştırma aşamasında suç gelirlerini aynı veya farklı finans kurumları veya bankalar arasında para transferleri yaparak gizlemeye çalışmaktadır.⁷² Özellikle, Rusya'da “Mafiosi” olarak adlandırılan mafya ve uyuşturucu dağıtıcıları tarafından kullanılan yöntem yerleştirme aşamasına örnek olarak verilmektedir. Bu yöntemde, suç örgütleri, suç gelirleri ile antikalar veya tablolar alarak kara parayı alıcıya nakletmektedir. Bununla birlikte, söz konusu tabloların ve antikaların, bu suç örgütleri tarafından tekrar satılması durumu kara paranın ayrıştırma aşamasında kullanılan yöntemlerden, yüksek değerli ürünlerin veya değeri depolanmış herhangi bir ürünün, yeniden satılması ile kara paranın ayrıştırmasına örnek olarak gösterilebilir.⁷³

2008 yılında Pemberton'un yapmış olduğu araştırmada, kara para aklama ile ilgili Kanada'da yaşanan örnek vakalara yer verilmiş ve araştırmanın sonucunda menkul kıymetler piyasasının aklama sürecinde kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu durum, ayrıştırma aşamasının, aklayıcıların, kara parayı, havale, hayat sigortası, hisse senedi, tahvil ve akreditif gibi finansal araçlara dönüştürmesi ile tamamlanabildiğinin bir göstergesidir.⁷⁴

Kara paranın gayrimenkul yatırımı gibi meşru ticari yatırımlar yaparak, yasa dışı hakları ve varlıkları gizlemek için paravan şirketler kurarak veya kullanarak ayrıştırılması kuşkusuz en güncel olarak Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) üzerinden açıklanabilir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının soruşturması sonucunda FETÖ'nün,

⁷⁰Korkmaz, İbrahim, *Kara Para Aklama Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2018.

⁷¹Dursun, Hasan, “Bankacılık Yoluyla Kara Para Aklanılması Ve Alınması Gereken Karşı Önlemler”, Kamu-İş, C:10, S:2, Ankara 2008, s.94.

⁷²Comply, Advantage, (2021), “Money Laundering Layering”, Blog, <https://complyadvantage.com/knowledgebase/money-laundering-layering/>, (E.T:25 Temmuz 2021).

⁷³Hürriyet, “Kara parayı böyle akıyorlar”, 14 Temmuz 1998, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kara-parayi-boyle-akliyorlar-39028757>, (E.T:04 Temmuz 2012).

⁷⁴Pemberton, George, *Money Laundering In Securities Markets*, The Money Laundering Bulletin, London, England 2000.

başta ABD olmak üzere 20 ülkeye yakın ülkedeki dernek ve vakıflar gibi kuruluşları, kara para aklama faaliyetlerini gerçekleştirmek için kullandığı tespit edilmiştir. Örgüt tarafından bu ülkelerdeki kuruluşların isimlerinin, tek harfi değiştirilerek, Asya Katılım Bankası'ndan krediler kullanıldığı ve bu işlem için gerekli olan potansiyel vergi numarasının alınması için Bank Asya'nın şubelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.⁷⁵ Kara para aklama sürecinin ayrıştırma aşamasında, bir çok farklı yöntem kullanılmakla birlikte gelişen teknoloji ve dünya üzerinde değişen dinamikler ile her geçen gün yeni yöntemler kullanılmaktadır.⁷⁶

Kara para aklamanın üçüncü aşaması ise “bütünleştirme”, “entegrasyon” veya “çıkarma” aşaması olarak bilinir. Bu aşamada, kaynağı gizlenerek aklanan suç gelirleri, harcamaları veya faaliyetleri finanse etmek için kullanılabilir hale getirilir.⁷⁷ Ayrıştırma aşamasında, kara para artık o kadar çok parçalara bölünmüştür ki bu paranın suç kökenini tespit etmek imkansız hale gelir. Bütünleştirme aşaması, parçalara bölünen bu paraların bir araya getirilme aşamasıdır ve bu yolla bir araya getirilmiş paralar yasal bir görünüme kavuşur.⁷⁸ Diğer taraftan, bu aşamada bir çok teknik kullanılır ve bu tekniklere örnek olarak aklayıcıların aklama işinde aracı olarak kullandıkları şirketlerin gerçek veya sahte hissedarlarına ücret veya temettü ödemesi yapması ve yine aklayıcıların suç gelirleriyle satın aldığı varlıklardan meşru getiriler elde etmesi verilebilir.⁷⁹

1.2. KARA PARA AKLAMA YÖNTEMLERİ

Kara para aklama suçunu gerçekleştirmek için sayısız yöntem mevcuttur. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte günümüzde tespit edilmesi zorlaşan ve yetkililerin denetiminden kurtulmaya olanak sağlayan, kimsenin düşünemeyeceği metotlar kullanılabilir. Bu yüzden, belirli sayıda kara para aklama yöntemi saymak mümkün değildir.⁸⁰

⁷⁵Milli Gazete, (2017), “FETÖ'nün dev oyunu! Bir harfle para aklama”, *Makale*, 20 Temmuz .2017, <https://www.milligazete.com.tr/haber/1424006/fetonun-dev-oyunu-bir-harfle-para-aklama>, (Erişim: 26.10.2021)

⁷⁶Comply, Advantage, (2021), “Money Laundering Layering”, *Blog*, <https://complyadvantage.com/knowledgebase/money-laundering-layering/>, (E.T:25 Temmuz 2021).

⁷⁷British Columbia, *Combatting Money Laundering in B.C. Real Estate*, 2021, <https://www2.gov.bc.ca/gov/content/housing-tenancy/real-estate-bc/consultations/money-laundering>, (E.T: 02 Temmuz 2012).

⁷⁸Age, (E.T:12 Temmuz 2021).

⁷⁹Age, (E.T:18 Temmuz 2021).

⁸⁰ T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklama Yöntemleri*, <https://masak.>

Yukarıda belirtildiği gibi çok fazla kara para aklama yöntemi olması, yetkililer tarafından kara para aklama faaliyetlerinin tespit edilmesini zorlaştırır. Bu durumun sebebi ise kara para aklama yöntemlerinin her ülkede farklı olması ve bu yöntemlerin finansal sistem araçlarının çeşitliliğine göre değişmesidir. Günümüzde, kara para aklama suçu, bu işte uzmanlaşmış kişiler (muhasibeciler, bankerler, hukukçular vb.) tarafından işlenmekte ve bu kişiler kara para aklama sürecinin yönetilmesi karşılığında gelir elde etmektedir. Aşağıda, en sık kullanılan kara para aklama yöntemlerinden bahsedilmiştir.⁸¹

1.2.1. Fonların Fiziken Ülke Dışına Kaçırılması

Bu yöntemde, suç gelirleri elde edildiği kaynağın bulunduğu ülkeden başka bir ülkeye fiziki olarak çıkarılmaktadır. Suçlular ve aklayıcılar tarafından paranın transfer edileceği ülke seçilirken özellikle büyük nakit işlemlerinin tespit edilmesinin ve finansal kurumlar içindeki yetkililere raporlanmasının daha az kontrollü olmasına dikkat edilir. Bu yöntemde, off-shore merkezler, aklayıcılar tarafından kullanılacak en uygun yerlerdir.⁸²

1.2.2. Şirinler (Smurfing) Yöntemi

Bu yöntemde, aklayıcıların amacı, nakit işlem bildirim zorunluluğu olan ülkelere yapacakları işlemlerde, bu bildirim zorunluluğundan kurtularak, yetkili makamlar tarafından tespit edilmemektir. Nakit işlem bildirim zorunluluğu limiti, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde 10,000 avro, ABD’de ise 10.000 dolardır.⁸³

Şirinler yöntemi olarak da adlandırılan bu yöntemde, eldeki suç gelirleri, işlem yapılacak ülkedeki düzenlemeye göre bildirim zorunluluğu konulmuş limite yakın miktarlara bölünür ve bu miktarlar birçok kişi tarafından çok sayıda bankaya veya bu bankaların farklı şubelerine yatırılır.⁸⁴ Bu yöntem, suç örgütleri tarafından çok fazla

hmb.gov.tr/aklama-yontemleri, (E.T:05 Mart 2021).

⁸¹Age, (E.T:05 Mart 2021).

⁸²Acaravcı, Ali (ed.), *Muhasebe Finans ve İktisat Araştırma Örnekleri*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara:2019.

⁸³Vermeulen Erik P.M., “Beneficial ownership and control: a comparative study Disclosure, information and enforcement”, OECD Russia Corporate Governance Roundtable, *Technical Seminar*, March 2012, <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/50068886.pdf>, (E.T:04 Temmuz 2012), s.9.

⁸⁴T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklama Yöntemleri*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-yontemleri>, (E.T:08 Mart 2021).

kullanılmakla birlikte, bu yöntemi en sık kullanan suç örgütlerinden biri FETÖ'dür. FETÖ'nün sahibi olduğu Koza Holding'in yöneticisi Hamdi Akın İpek'e ait şirketlerin, kara parayı aklamak için bu yöntemi kullandığı ve daha da ileri giderek ulusal seviyede benzeri olmayan bir biçim geliştirerek "Şirinler Köyü" (Smurfs Village) yöntemi olarak kullandığı tespit edilmiştir.⁸⁵

1.2.3. Parçalama (Structuring) Yöntemi

Parçalama yöntemi ile yukarıda bahsettiğimiz şirinler yöntemi benzerlikler göstermektedir. Amaç yine nakit olan suç gelirlerinin bildirim zorunluluğundan kurtulmaktır ve yine bölme tekniği kullanılmaktadır. Ancak, bu yöntemde, çok sayıda kişi yerine çok sayıda işlem yapılarak suç gelirleri finansal sisteme sokulur.⁸⁶

Bu yöneme örnek olarak 15 Mart 2006'da, New York'taki uyuşturucu kaçakçılarının, uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen geliri Kolombiya'ya götürürken kullandıkları yol gösterilebilir. Söz konusu kaçakçılar, banka raporlama gerekliliklerinden kaçınmak için sabah 8:50 ile 14:52 arasında, Queens ve Manhattan'ın her yerindeki bankalara uyuşturucu kaçakçılığı gelirlerinden 500 ile 1.500 \$ arasında çok sayıda ABD doları mevduatı yatırdı. Ve birkaç saat içinde, çeşitli bankalara 110.000 dolarlık uyuşturucu geliri yatırarak kara para aklama sürecinde parçalama yöntemini kullanmış oldular.⁸⁷

1.2.4. Vergi Cennetleri Ve Kıyı Bankacılığı (Offshore)

Kara paranın aklama sürecinin yerleştirme aşamasında, kıyı bankacılığı, ayırıştırma aşamasında ise vergi cennetleri çok sık kullanılmaktadır. Kıyı bankaları, bankaların uymak zorunda olduğu birçok sınırlamanın dışında olduğundan kara para aklamada

⁸⁵Turan, Deniz ve.Uzun, Murat, "Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Terörizmin Finansmanı ve Kara Para Aklama Üzerindeki Rolü", 2019, <https://guvenlikcalismalari.pa.edu.tr/Upload/DergiDosya/kar-amaci-gutmeyen-kuruluslarin-terorizmin-finansmani-ve-kara-para-aklama-uzerindeki-rolu-dergi-dosya-308c-12e8-d30b-4b1d-bc38-90f2ca8fd228.pdf>, (E.T.26 Eylül 2021).

⁸⁶Duhaime, Christine, "Structuring – How Moving Funds from China to Vancouver Often Mirrors How Columbian Drug Lords Move their Money", 31 Ağustos 2015, Duhaime's Anti-Money Laundering Law in Canada, <https://www.antimoneylaunderinglaw.com/2015/08/structuring-how-moving-funds-from-china-to-vancouver-is-exactly-how-columbian-drug-lords-move-their-money.html>, (E.T:02 Temmuz 2021).

⁸⁷Age, (E.T:02 Temmuz 2021).

bir araç olarak kullanılmakta ve bu durum, aklayıcıların ve suçluların kara para aklama faaliyetleri açısından büyük kolaylık oluşturmaktadır.⁸⁸

Vergi cenneti ülkelerdeki siyasi ve mali istikrar, gelişmiş iletişim ağı, ticaret gizliliği esası, sır saklama yükümlülüğü gibi durumlar, aklayıcılar için büyük avantaj oluşturmakta ve bu sebeplerle aklayıcılar tarafından bu ülkeler tercih sebebi olmaktadır. Vergi cenneti ülkelere örnek olarak, Virgin adaları, Cayman adaları, İsviçre gösterilebilir.⁸⁹

1.2.5. Paravan Ya Da Hayali Şirketler

Aklayıcılar, aklama faaliyetlerini gizlemek için paravan veya hayali şirketler kurabilirler. Kurdukları bu şirketler herhangi bir faaliyette bulunmamakla birlikte kara para aklama sürecinin ayrıştırma aşamasında suç gelirlerini kaynağından uzaklaştırmak için kullanılır.⁹⁰ Aslında bu yöntemde, aklayıcılar genellikle söz konusu şirketlerden çok sayıda kurarak kara parayı birinden diğerine aktararak işlemleri karmaşıktırmayı amaçlar. Bu şekilde artan şirketler, kara para aklama işlemine yasal ortam sağlamış olur.⁹¹

Aklayıcılar, bu yöntemi kullanırken yoğun olarak vergi cenneti ülkeleri kullanmaktadır. Bunun sebebi, bu ülkelerdeki sır saklama yükümlülüğünün denetim makamlarının bu şirketleri yasal şirketlerden ayırmasını zorlaştırmasının kara para aklama faaliyetlerinin tespit edilmesinin önüne geçmesidir.⁹²

1.2.6. Oto-Finans Borç Yöntemi

Bu kara para aklama yönteminde, yurtiçindeki suç gelirleri, yurtdışındaki bir finansal kuruluşa yatırıldıktan sonra tekrar yurtiçine kredi için teminat olarak gösterilip veya başka amaçlı para transferleri ile geri getirilerek yasal bir görünüme kavuşturulmakta ve böylece kara para aklama işlemi gerçekleştirilmektedir.⁹³

⁸⁸Uygur, Özgüven, (2010), “Vergi Cennetleri İle Kara Para Aklamanın Mali Piyasalara Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.

⁸⁹Age.

⁹⁰Saydam, Alp Kemal, *Kara Paranın Aklanması Ve Mücadele Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, KKTC 2009, s.36.

⁹¹Ergül, Ergin, *Kara Ekonomi ve Aklama Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2005, s.40.

⁹²Age.

⁹³Bayer, Yalçın, “Türkiye Kara Para Trafikinin Göbeğinde”, *Hürriyet*, 08 Mayıs 2008, <https://www.hurriyet.com.tr/turkiye-kara-para-trafiginin-gobeginde-8887077>, (E.T:04 Temmuz 2021).

1.2.7. D v z Büroları Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, nakit halindeki suç gelirleri, d v z büroları tarafından finansal sistem içerisine sokulur. D v z büroları, bildirim yükümlülükleri olmasına rağmen aklayıcılarla i  yapabilmektedirler. D v z bürolarının kendi adına açtırdığı mevduat hesapları sayesinde, suç gelirlerinin kara para aklama sürecindeki yerleştirme aşaması gerçekleştirilebilmektedir. Bu mevduat hesaplarının gerçek sahibi aklayıcılar olmasına rağmen d v z bürosu gibi gözükmekte ve bu hesaptan  demeler yapılp kara para aklama içi gerçekleştirilmektedir.⁹⁴

Özetle, bu yöntemde, aklayıcılar, d v z bürolarıyla işbirliği yapmaktadır. Aklayıcılar, d v z bürosu adına açılmış olan mevduat hesaplarını, suç gelirlerini aklamak için kullanmaktadırlar. Bu durum aklayıcılar için çok avantajlıdır. Çünkü, d v z büroları diğer finansal kurumlara nazaran daha az denetime maruz kalır ve yine bu kuruluşlar, k  k banknotları büyüklerine çevirebilme ve nakit karşılığında bazı finansal araçlar alabilme imk nı sa lar.⁹⁵

Ülkemizde yapılan düzenlemelerle, kara para aklama faaliyetlerinde d v z bürolarının aracı olarak kullanılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu düzenlemelere verilebilecek en güncel örnek ise kamuoyunda büyük yankı uyandıran 21 Ekim 2021 tarihli ‘‘Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’’ ile d v z bürolarının bir alt sınırı olmaksızın d v z alım satım işlemlerinde kimlik tespitinin zorunlu hale getirilmesidir. Bu düzenlemenin diğer bir amacı ise kayıt dı ılı ın azaltılması ile ülkemizdeki uygulamaların uluslararası uygulamalar ile uyumlu hale getirilmesidir.⁹⁶

1.2.8. Kumarhaneler Ve Casinolar Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, suç gelirlerini bildirim y k ml l   olmayan casino ve kumarhanelere yatırarak bu gibi yerlerin fonları havale etme,  ek ciro etme vb. gibi özelliklerinden faydalanırlar. Örneğin, aklayıcılar suçtan elde ettikleri gelirler ile

⁹⁴ Akar, Yıldırım, ‘‘Kara paranın Aklanması, Tanım ve İktisadi Açıdan İnceleme’’, *İktisat, İşletme ve Finans Dergisi*, Yıl : 13, Sayı : 145, Ankara 1998, s.74-75.

⁹⁵ Age.

⁹⁶ Bloomberg, ‘‘10 dolarda bile d v z bürosuna kimlik vermek zorundasınız’’, 13 Ekim 2021, <https://www.bloomberght.com/10-dolar-bile-alsaniz-doviz-burosuna-kimlik-bilgilerinizi-vermek-zorundasiniz-2289649>, (E.T: 14 Temmuz 2012)

casino çekleri alıp kara para aklama sürecindeki yerleştirme aşamasını bu yolla gerçekleştirebilir ve daha sonra bu çekleri istedikleri zaman nakte çevirip veya bu çekleri transfer ederek kara para aklama faaliyetlerini gerçekleştirebilirler.⁹⁷

1.2.9. Nakit Para Kullanılan İşyerlerinin İşletilmesi

Bu yöntemde, aklayıcılar tarafından yasal bir faaliyet gösteren ve nakit para sirkülasyonunun yoğun olduğu işyerleri kurulur. Restoran, taksicilik, oto yıkama ve benzeri hizmetler veren bu işyerlerinin, mal ve hizmet miktarlarının ve elde ettikleri gelirlerinin tespitinin zor olması, kara para aklama sürecinde avantajlı bir durum olmakla birlikte, aklayıcılar suç gelirlerini bu iş yerlerinden gelen gelirlerle kolaylıkla karıştırıp, kara para aklama işlemini gerçekleştirebilmektedir.⁹⁸

1.2.10. Sahte Fatura (Hayali İhracat) İle Kara Para Aklama

Aklayıcılar, tarafından çok sık kullanılan yöntem olmakla birlikte, bu yöntemde, suç gelirleri ile başka bir ülkedeki herhangi bir şirketten mal veya hizmet alımı yapılmış gibi gösterilir ve bu alışveriş için fatura düzenlenir. Fatura, suç gelirleriyle ödenir. Böylece, kara para aklanmış olup başka bir ülkeye transfer edilmiş olur.⁹⁹

Diğer taraftan, aynı yöntemle yine sahte fatura düzenlenerek ihracat yapmış gibi gösterilerek, aklayıcı, suç gelirlerini yurt dışındaki bir bankaya sahte isimle yatırır. Böylece, kara para, ihracat yapmış gibi gösterilerek aklanmış olur. İhracatta olduğu gibi ithalatta da aynı yollarla kara para aklama faaliyetleri gerçekleştirebilmektedirler.¹⁰⁰

1.2.11. Alternatif Havale Sistemleri İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, suç gelirlerinin resmi transfer sistemleri kullanılmaksızın geleneksel bankacılık sistemi dışında kullanılan yöntemlerle bir ülkeden diğerine transferi sağlanmaktadır. Bu transfer biçimlerine "alternatif havale sistemleri" denilmektedir.¹⁰¹

⁹⁷Söyle Ki, “Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?”, 2021, <https://s.oyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>, *Blog*, (E.T: 14 Temmuz 2012).

⁹⁸Kamu Finans Haberleri Merkezi, *Kara Para Aklama Yöntemleri Nelerdir?*, 14 Ekim 2021, <https://www.kamufinans.com/kara-para-aklama-yontemleri-nelerdir>, (E.T:04 Temmuz 2012).

⁹⁹T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, *Kaçakçılık ve Sahtecilik Olayları Değerlendirmesi*, Evren Yayıncılık, Ankara 1998, s.63.

¹⁰⁰T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklama Yöntemleri*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-yontemleri>, (E.T:05 Mart 2021).

¹⁰¹Kamu Finans Haberleri Merkezi, *Kara Para Aklama Yöntemleri Nelerdir?*, 14 Ekim 2021,

Bu kara para aklama yönteminin esası, güvene dayalı olmakla birlikte gizli ve az masraflı olması, aklayıcılar için tercih sebebi olmakta ve yine bu sebeplerden ötürü bu yöntem özellikle Asya ülkelerinde kullanılmaktadır.¹⁰²

1.2.12. İnternet Bankacılığı Ve Elektronik Para İle Kara Para Aklama

Son dönemlerde, hızla gelişen teknoloji ile birlikte, kullanıcı sayısı gün geçtikçe artan online bankacılık, elektronik ticaret, elektronik para gibi oluşumlar, kara para aklama faaliyetlerinde farklı yöntemlerin kapısını açmakta ve aklayıcılar açısından avantajlı durumlar yaratmaktadır. Aklayıcılar açısından en avantajlı durum ise kuşkusuz, bu sistemlerin, büyük miktartlı nakit paranın fiziksel olarak dolaşmasının önüne geçmesidir.¹⁰³ Diğer bir avantaj ise bu sistemlerin uluslararası alanda kullanılıyor olması nedeni ile aklayıcıların farklı ülkelerdeki güvenlik standartları farklılıklardan yararlanma olanağına sahip olması ve böylece suç gelirlerinin hareketini, yetkili makamların denetiminden gizleyebilmesidir.¹⁰⁴

1.2.13. Japon Karıncaları Yöntemi İle Kara Para Aklama

1992 ‘de suçtan kazanılan 400 milyon Fransız frankının bu yöntemle amlandığı tespit edilmiştir. Aklayıcılar, kara parayı Japonya’da “karınca” olarak tabir edilen kişilere verir ve bu kişiler Paris’e gidip oradan lüks ürünler satın alıp tekrar Japonya’ya geri dönerler. Alınan bu eşyaların Japonya’da satılması ile kara para aklanmış olur.¹⁰⁵

1.2.14. Nijerya Mektupları Yöntemi İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, gerçek kişilere faks vb. gibi yöntemlerle üst düzey hükümet yetkilileri adına iş teklifinde bulunur. İş teklifini kabul eden kişinin banka hesapları kullanmak kaydıyla kişiye komisyon önerilir. Elde edilen bu banka bilgileriyle kara para aklama yapılır. Bu kara para aklama yöntemi genellikle Nijerya’da kullanılmaktadır.¹⁰⁶

<https://www.kamufinans.com/kara-para-aklama-yontemleri-nelerdir>, (E.T:04 Temmuz 2012).

¹⁰²Yavuz, Erhan, (2021), “Kara Para Aklama Suçu Nedir?”, 31 Temmuz 2021, <https://www.eyavuz.av.tr/kara-para-aklama-sucu-nedir/>, (E.T:24 Ağustos 2021).

¹⁰³Yazıcı, Ayla, “Yeni Kara Para Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar ve İnternet”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2008, Cilt:8, Sayı:2. s.158.

¹⁰⁴Age.

¹⁰⁵Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.49.

¹⁰⁶Söyle Ki, (2021), “Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?”, <https://soyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>’’*.Blog*, (E.T: 14 Temmuz 2012).

1.2.15. Gayrimenkul Alım-Satımı Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, gayrimenkulleri piyasa fiyatının altından alarak, aradaki fiyat farkını kayıt dışı şekilde ödeyip daha sonra piyasa fiyatına satmaktadır. Bu yolla aklayıcılar aradaki fark kadar para miktarını aklamaktadır.¹⁰⁷

1.2.16. Yasal Şirketler Kurmak Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, yasal şirketler kurarak, kara parayı bu şirketlerin fonlarına ekler. Bu yolla kara para aklanmış olur. Şirket kurmanın yanı sıra bu yöntem yasal olarak kurulmuş şirketlerle işbirliği yaparak da uygulanabilir.¹⁰⁸

1.2.17. İşçileri Kullanarak Kara Para Aklama

Parçalama yöntemine benzeyen bu yöntemde gelişmiş ülkelere göç eden işçilerin memleketlerine para gönderirken kullandıkları hesaplar kullanılır. Aklayıcılar, bu hesapları kullanarak farklı banka şubelerinden yurtdışına para transfer etmek suretiyle kara parayı aklamaktadır.¹⁰⁹

1.2.18. Sahte Borç/Alacak İlişkisi Kurularak Kara Para Aklama

Bu yöntemde, gerçek borç alacak ilişkisine dayanmayan, bono, poliçe ve çek vb. gibi senetler düzenlenilir. Bu senetler, kara para ile tahsil edilir. Böylece kara para aklama işlemi gerçekleştirilmiş olur.¹¹⁰

1.2.19. Değerli Madenler, Taşlar Ve Sanat Eserleri Alma Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, kara para, kıymetli madenler, sanat eserleri gibi değerli eşyaların satın alınması yoluyla aklanmaktadır.¹¹¹

1.2.20. Bağış Toplama Aracılığı İle Kara Para Aklama

¹⁰⁷ Age.

¹⁰⁸Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.49, s.22.

¹⁰⁹Söyle Ki, (2021), “Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?”, <https://soyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>, Blog, (E.T: 12 Temmuz 2012).

¹¹⁰Saydam, Alp Kemal, *Kara Paranın Aklanması Ve Mücadele Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, KKTC 2009, s.23.

¹¹¹ Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.49, s.21.

Bu yöntemde kara para, bağış yolu ile toplanmış gibi gösterilerek sosyal amaçlı kurulan dernek ve vakıflara aktararak aklanmaktadır.¹¹²

1.2.21. Piyango Ve Talih Oyunları Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, piyango talihlerinin biletlerini satın alarak kara paranın kaynağını ikramiye olarak göstererek aklamaktadır. Örneğin, bu yöntemde, aklayıcılar, 5 milyar TL isabet eden bir piyango biletini sahibinden 6 milyar TL ye satın alarak suç gelirlerinin kökenini gizlemiş olur.¹¹³

1.2.22. Borsa Manipülasyonu Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, kara parayı, borsadaki illegal işlemler ve transferler aracılığıyla aklamaktır. Bu yöntem, internet üzerinden yapılabildiği için süratli ve hızlıdır. Aklayıcılar için bu yöntem, kara para aklama faaliyetlerini gerçekleştirken fazladan kazanç sağlayabildiklerinden avantajlıdır.¹¹⁴

1.2.23. Turizm Yoluyla Ve Seyahat Şirketleri Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, kara parayı, ülkeye gelen turistler aracılığıyla yurt içine sokup veya ülkeden giden turistlerle birlikte yurt dışına göndererek veya kara para ile turistlerin veya seyahat şirketlerin menfaatine ödeme araçları düzenleyerek aklamaktadır.¹¹⁵

1.2.24. Sigorta Şirketleri Yoluyla Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, sigorta şirketlerini satın alarak ya da satın almaksızın, sigorta şirketleri ile işbirliği içinde kara parayı aklamaktadır. Sigorta şirketleri yoluyla kara para aklama genellikle kendini sigorta dolandırıcılığı şeklinde gösterir.¹¹⁶

¹¹²Age, s.25.

¹¹³Söyle Ki, (2021), “Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?”, <https://söyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>, Blog, (E.T: 12 Temmuz 2012).

¹¹⁴Ünlü, Ufuk, “Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler Ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri”, *Sayıştay Dergisi* , Sayı:113, Ankara 2019, s.168.

Ünlü, Ufuk, “Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler Ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri”, *Sayıştay Dergisi* , Sayı:113, Ankara 2019, s.168.

¹¹⁵Yetim, Sedat, *Kara paranın Aklaması, Boyutları ve Mafyokrasi*, Nesil Basımevi, İstanbul 2010, s.109-110.

¹¹⁶Ünlü, Ufuk, “Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler Ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri”, *Sayıştay Dergisi* , Sayı:113, Ankara 2019, s.168.

1.2.25. Spor Kulüplerinin Kurulması Ve Faaliyetleri İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, spor kulüpleri kurarak, bu kulüpleri işleterek veya satın alarak kara parayı aklayabilmektedir. Bu konuda en çok suistimal edilen alan kuşkusuz futbol sektörüdür. FATF bu konuda "Money Laundering Through The Football Sector" (Futbol sektörü aracılığı ile kara para aklama) isimli rapor yayınlamıştır.¹¹⁷

1.2.26. Araba Galerisi Yoluyla Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, araba galerisi sahipleriyle işbirliği yaparak gerçek olmayan isim ve belgelerle, kara para karşılığında araba alımı yapmakta ve bu yolla bu kara parayı aklamaktadır.¹¹⁸

1.2.27. İletişim Sektörünü Kullanarak Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, iletişim sektöründe yer alan şirketleri kullanarak kara parayı aklamaktadır. Örneğin, önceki yıllarda var olan 900'lü telefon hatları, aklayıcılar için, kara para aklama yöntemi olarak kullanılmaktaydı. Uyuşturucu satanlar, alıcılara işlettikleri erotik telefon hatlarının numaralarını vermiş ve alıcılar bu hatlarda borcu kadar telefonla konuşması yaparak borcunu ödemiştir. Bu şekilde, uyuşturucu satanlar tarafından suç gelirleri aklanmaktaydı. Bu hatların kullanılmasının avantajı hizmet maliyeti düşük olduğu için fazla kar getirmesiydi. Günümüzde bu hatlar kullanılmamaktadır.¹¹⁹

1.2.28. Yabancı Ülkelerdeki Temsilcilikler Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, bazı yükümlülüklerden muaf tutulan bankaların yabancı ülkelerde bulunan temsilciliklerini, kara para aklamada kullanmaktadır.¹²⁰

1.2.29. Sahte Dava Yöntemi Aracılığı İle Kara Para Aklama

Aklayıcılar, bu yöntemde, kara parayı vergi cennetlerinde faaliyetlerini sürdüren şirketlerin hesabına yatırdıktan sonra bu şirketlerle işbirliği yaparak gerçek olmayan

¹¹⁷Akşar Tuğrul, "Futbol para yıkama aracı mı?", 17 Ağustos 2019, Dünya Gazetesi, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/futbol-para-yikama-araci-mi/4988>, (E.T:04 Temmuz 2021).

¹¹⁸Söyle Ki, (2021), "Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?", <https://soyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>", Blog, (E.T: 14 Temmuz 2012).

¹¹⁹Akar, Yıldırım, *Kara paranın Aklanması*, Tisamat Basım Sanayi, Ankara 1997, s.80.

¹²⁰Söyle Ki, (2021), "Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?", <https://soyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>", Blog, (E.T: 14 Temmuz 2012).

bir durum yaratmakta ve bu olay üzerinden bu şirketlere tazminat davası açmaktadır. Tazminat davası açılan bu şirketler, davadan vazgeçme bedeli olarak aklayıcılar ödeme yapmakta ve bu ödeme ile birlikte kara para aklama işlemini gerçekleştirmektedir.¹²¹

1.2.30. Sermaye Piyasası Araçlarına Yatırım Yoluyla Kara Para Aklama

Aklayıcılar, bu yöntemde sermaye piyasası araçları olarak veya bu araçları kullanarak veya bu araçların ihracatını yaparak kara parayı aklamaktadır.¹²²

1.2.31. Tahsildar Kullanarak Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, kara parayı tahsildarlar aracılığıyla aklamaktadır. Bu yöntemin, aklayıcılar açısından avantajı, tahsildarların çok fazla nakit para bulundurması dikkat çekmeyeceğinden, bu paranın yetkililer tarafından tespit edilmesinin zor olmasıdır.¹²³

1.2.32. Karaborsa Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, kara parayı, karaborsada döviz değişimi yoluyla aklamaktadır.¹²⁴

1.2.33. Kiralama (Leasing) Şirketleri Ve Faktöring Şirketleri Aracılığı İle Kara Para Aklama

Bu yöntemde, aklayıcılar, leasing şirketi kurarak veya leasing şirketi satın alarak veya bu şirketlerin hizmetlerinden yararlanarak kara parayı aklamaktadır. Diğer taraftan, faktoring şirketlerinin faaliyetleri de aklayıcılar tarafından kara para aklamada kullanılmaktadır.¹²⁵

1.3.TERÖRÜN FİNANSMANINA İLİŞKİN KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Geçmişten günümüze kadar terörün finansmanı kavramına ulusal ve uluslararası alanda farklı kuruluşlar tarafından farklı tanımlamalar getirmiştir. Bu kavrama, ilk

¹²¹Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.49.

¹²² Sırma, İbrahim ve Saldanlı, Arif, “Kara Para Aklamada Sermaye Piyasası Araçları’nın Kullanımı”, *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, C.18, S.3, İstanbul 2015, s.109

¹²³Ergül, Ergin, *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Adalet Yayınevi, Ankara 2001, s.56.

¹²⁴Age, s.56.

¹²⁵Söyle Ki, “Kara Para Aklama Nedir?, 2021, Aklama yöntemleri Nelerdir?”, <https://söyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>”, *Blog*, (E.T: 14 Temmuz 2012).

olarak kategorik tanımlama, 9 Aralık 1999 tarihinde “Birleşmiş Milletler Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme” ile getirilmiştir.¹²⁶ Ülkemizde ise söz konusu sözleşmenin ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun (BMGK) terör ve terörün finansmanı ile mücadele için ortaya koyduğu kararları uygulamak ve diğer düzenlemelerin esaslarını belirtmek amacı ile “6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiştir.¹²⁷ Bu kanunun, “Terörizmin Finansmanı Suçu” başlıklı ikinci bölümünde yer alan üçüncü maddede fon sağlanması ve toplanması yasak olan faaliyetler tanımlanmıştır. Yine aynı bölümün dördüncü maddesine göre, üçüncü maddede sayılan faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde, kısmen veya tamamen veya kasıtlı olarak bir faaliyetle ilişkilendirilmese bile, bir teröriste ya da terör organizasyonuna fon sağlayan veya fon toplayan kişiler, terörün finansmanı suçunu işlemiş sayılmaktadır.¹²⁸ 2001 yılında, kara para aklama ile mücadele stratejileri içerisine terörün finansmanı ile mücadeleyide dahil eden FATF ise terörün finansmanını, terörist grupların, teröristlerin ve terör ile ilgili faaliyetlerin finansmanı olarak tarif etmiştir.¹²⁹

Terörün finansmanı kavramını tanımladıktan sonra konunun daha iyi kavranılması adına terörün finansmanının aşamalarından bahsetmek yerinde olacaktır. Zira, kara para aklama gibi terörün finansmanında aşamaları bulunmaktadır. Terörün finansmanı aşamalarını, Şekil 1.2’de görüleceği üzere “toplama, hareket ve kullanma” olarak ifade edebiliriz. İlk aşama olan “Toplama” aşamasında, terör örgütleri finansman kaynakları elde eder¹³⁰ ve bu finansman kaynaklarından terör eylem ve faaliyetleri için fon sağlarlar.

“Hareket” aşamasında ise toplanılan bu kaynaklardan elde edilen fonlar, kanallar aracılığıyla taşınır. Çünkü genellikle mali kaynağın edinildiği yer ile kullanılacağı yer birbirinden farklıdır. Son aşamada ise, bu kaynaklardan elde edilen

¹²⁶Demirtaş, İsmet, *6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda Gösterilen Terörizmin Finansmanı Suçu*, 2015, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Kara Harp Okulu Savuma Bilimleri Enstitüsü

¹²⁷Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun , (07 Şubat 2013), Kanun No: 6415.

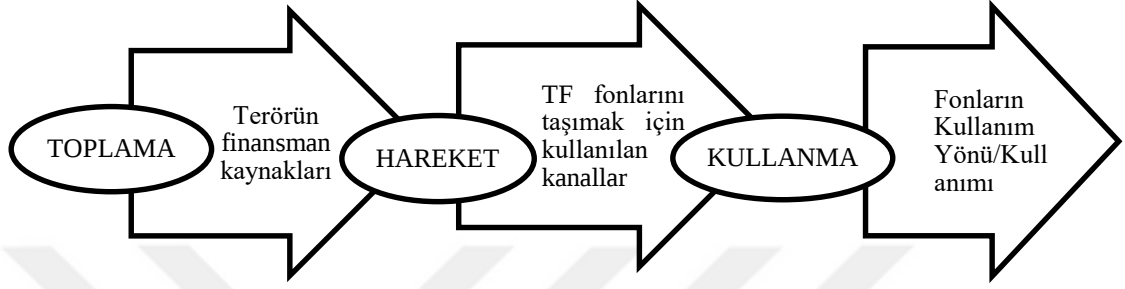
¹²⁸Age.

¹²⁹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021)

¹³⁰Central Bank Of Bahrain, *Combating The Financing Of Terrorism Guidance For Financial Institutions*, 2020, https://www.cbb.gov.bh/wp-content/uploads/2021/10/Guidance-Paper-Combating-the-Financing-of-Terrorism_17-Nov-2020.pdf, (E.T.23 Temmuz 2021).

ve kullanım yönüne doğru nakledilmiş bu fonlar kullanılır.¹³¹ Terörün finansmanının tam olarak kavranılması için terör örgütlerinin finansman ihtiyaçları ve terör örgütlerinin finansman kaynakları üzerinde durulması gerekmektedir. Dolayısıyla bir sonraki bölümde bu hususlara değinilmiştir.

Şekil 1.2: Terörün Finansmanının Aşamaları¹³²

Kaynak: Central Bank Of Bahrein, Combating The Financing Of Terrorism Guidance For Financial Institutions, 2020, <https://www.cbb.gov.bh/wp-content/uploads/2021/10/Guidance-Paper-Combating-the-Financing-of-Terrorism17-Nov-2020.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021).

1.3.1. Terör Örgütlerinin Finansman İhtiyaçları

Terörizm, dünyanın farklı bölgelerinde özellikle soğuk savaş döneminden beri büyük sorun teşkil etmiş olsada 11 Eylül 2001 tarihinde ABD’deki ikiz kulelere yapılan terör saldırıları neticesinde yoğun bir şekilde gündeme getirilmiştir. Günümüzde, terörizmin, ulusal ve uluslararası boyutta güvenliği tehdit ettiği ve çok ciddi bir sorun haline geldiği bütün dünya devletlerince kabul edilmiş bir gerçektir. Dolayısıyla terörle mücadele büyük önem kazanmış ve mücadelenin ulusal değil uluslararası işbirliğine dayalı olması gerektiği anlaşılmış ve terörle mücadelede başarıya ulaşmak için çok çeşitli çalışmalar yapılmıştır.¹³³ Bu çalışmaların odak noktası terör örgütlerinin en önemli motivasyon kaynağı olan finansman mekanizmaları

¹³¹Age, (E.T.23 Temmuz 2021)

¹³²Age, (E.T.23 Temmuz 2021)

¹³³Gürel, Selahattin, “Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları”, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 Nisan 2015, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/492810>, (E.T:04 Temmuz 2021).

üzerinedir.¹³⁴ Bunun nedeni, terör örgütlerinin işleyişlerini sürdürebilmek için genel olarak aşağıdaki tabloda belirtilen faaliyetler için finansmana ihtiyaç duymasıdır.¹³⁵

Tablo 1.1: Terör Örgütlerinin Finansman İhtiyacı Duyulan Faaliyetleri¹³⁶

FINANSMAN İHTİYACI DUYULAN FAALİYETLER	İHTİYAÇ ALANLARI
TERÖR EYLEMLERİ	Ulaşım giderleri, silahlar, patlayıcı cihazlar vb. çeşitli silahların satın alma maliyetleri, sahte kimlik belgeleri, temel yaşam giderleri, barınma yemeği ve temel tıbbi tedavi, haberleşme ve nakit para taşımak için kurye, vb.
PROPAGANDA VE İŞE ALIM	İşe alım için yapılan faaliyetler, propaganda amacıyla dergi, gazete, web sitesi satın alınması.
EĞİTİM	Eğitim faaliyetleri.
MAAŞ/TAZMİNAT	Terör örgütlerinin liderleri ve elemanları için finansal güvenliğin sağlanması, ölen terör örgütü elemanlarının ailelerine tazminat, hapisteki terör örgütü üyelerine gelir, vb.
SOSYAL HİZMETLER	Destek oluşturmak için kurulan sosyal tesisler.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1.3.2. Terör Örgütlerinin Finansman Kaynakları

Terör örgütleri, yukarıda belirttiğimiz finansman ihtiyaçlarını gidermek için finansman kaynaklarına ihtiyaç duyarlar. Bu finansman kaynakları, genel hatlarıyla aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

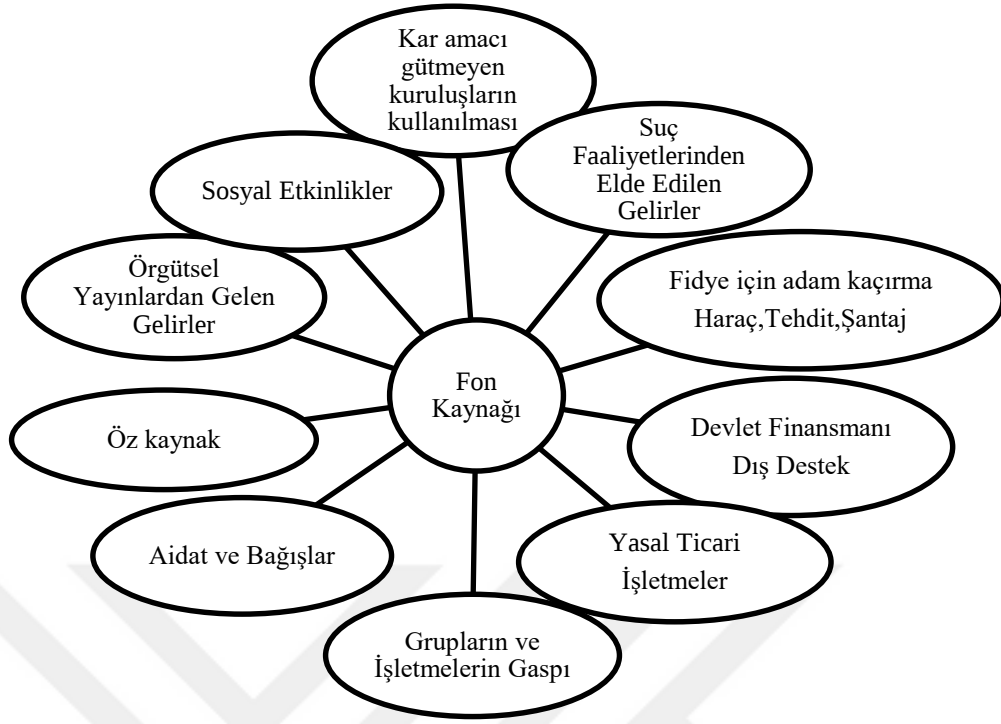
Şekil 1.3: Terörün Finansman Kaynakları¹³⁷

¹³⁴Institute for Economics & Peace, *Global Terrorism Index*, 2020, <https://visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2020-web-1.pdf>, (E.T.03 Kasım 2021).

¹³⁵FATF, *Fatf Report, Emerging Terrorist Financing Risks*, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Emerging-Terrorist-Financing-Risks.pdf>, (E.T.13 Temmuz 2021).

¹³⁶Gürel, Selahattin, “Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları”, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 Nisan 2015, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/492810>, (E.T :14 Temmuz 2021).

¹³⁷Age, (E.T :14 Temmuz 2021).

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu finansman kaynaklarını, 1978'ten bu yana ülkemizin başına bela olan PKK (Partîya Karkerên Kurdistanê) terör örgütünün kaynaklarını ele alarak örneklendirebiliriz.¹³⁸

- PKK terör örgütü, kürt kökenli vatandaşlarımızdan topladığı paraları (aidat ve bağışlar) Londra, Paris vb. gibi ülkelerde şirket kurarak yatırıma dönüştürülmüştür. (Yasal ticari işletmeler)
- PKK terör örgütü, Halkların Demokratik Partisi'nin kontrolündeki belediyelerin imkân ve kaynaklarından çok büyük ölçüde faydalanmıştır. Diğer taraftan, PKK terör örgütünün ekonomik faaliyetlerinde en etkili olan yapı, 2001 yılında kurulmuş olan Uluslararası Kürt İşadamları Birliğidir. (KARSAZ) Bu birlik, kara para aklama dahil birçok yasal olmayan faaliyetleri kullanmaktadır. (Kar amacı gütmeyen kuruluşların kullanılması)

¹³⁸T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Organize Suçlar Ve Terörizmle İlişkisi: Pkk Terör Örgütünün Finans Kaynaklarının Tespitine Yönelik Genel Bir Değerlendirme, <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/icsite/tadoc/pdf/akdyay/2019/orgsucve teroispkkfnskayn.pdf>, Ankara 2019, (E.T:21 ekim 2021).

- PKK terör örgütü, bazı belediyeleri tehdit edip imar izni verilmesi karşılığında para talep etmiştir. Örneğin, 2015 yılında Diyarbakır da gerçekleştirilen operasyon sonucunda, örgütün, 725 konutluk inşaatın %7-%10 oranında pay istediği anlaşılmıştır. Ayrıca yine aynı yıl Mersin’de yapılan operasyon sonucunda örgütün HDP’li Akdeniz ilçe ihalesini alan şahıs/şirketlerden haraç aldığı tespit edilmiştir. Örgüt, kendine ait şirketlere iş verilmesi maksadıyla iş adamlarını tehdit edip para talep etmektedir. (Haraç, Tehdit, Şantaj) ¹³⁹
- Alman istihbarat raporuna göre, PKK terör örgütü, Avrupa’da 25 milyon avro haraç toplamış ve elde ettiği haraç miktarını son 10 yılda 3 kat arttırmıştır. (Haraç, Tehdit, Şantaj)
- Emniyet Genel Müdürlüğünün (EGM)’nin 2018 yılındaki raporlarına göre, PKK terör örgütü, uyuşturucu kaçakçılığı yaparak her yıl 1,5 milyar dolar gelir elde etmektedir. ¹⁴⁰ (Suç faaliyetlerinden elde edilen gelirler)
- PKK örgütü, 2015 yılında göç eden 300 bini aşan Suriyeli mülteciden kişi başına 3-6 bin avro arasında para tahsil etmiş ve insan kaçakçılığından yıllık 300 milyon dolar ele etmiştir. (Suç faaliyetlerinden elde edilen gelirler) ¹⁴¹

1.4. TERÖRÜN FİNANSMANI İLE KARA PARA AKLAMA ARASINDAKİ İLİŞKİ

1.4.1. Terörün Finansmanı ile Kara Para Aklama Arasındaki Benzerlikler

Çalışmanın 1.3.2. kısmında detaylı bir şekilde ifade edildiği üzere terörün finansman kaynakları çok çeşitlidir. Bu kaynaklar, yasal olduğu kadar yasal olmayan yollarla da elde edilebilir. Terör örgütleri, finansman kaynaklarını yasal yollardan elde etmişse bu kaynaklardan elde ettikleri gelirleri aklamaya ihtiyaç duymazlar. Yine terör örgütleri, yasal yoldan elde etmedikleri küçük miktarda gelirleri doğrudan örgüt içerisinde kullanırlar ve dolayısıyla yine bu gelirleri aklamaya ihtiyaç duymazlar. Ancak, terör

¹³⁹Age.

¹⁴⁰SETA, Avrupa’da PKK Yapılanması, Turkuvaiz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul 2019.

¹⁴¹Sabah, “PKK, Göçmenlerin Yılda 300 Milyon Dolarını Çalıyor”, 2015, 5 Eylül 2015.

örgütlerinin suçtan elde ettikleri gelirler genellikle büyük miktardır. Bu sebeple, terör örgütleri, bu büyük miktarlı gelirleri aklamaya ihtiyaç duyarlar.¹⁴²

Yukarıda belirttiğimiz üzere, terör örgütleri, yasal yollardan elde ettiği gelirler için kara para aklamaya ihtiyaç duymazlar ancak bu gelirleri yine de yetkili makamlardan saklamak zorundadır. Bu zorunluluk, terör örgütlerini, elde ettikleri gelirler yasal olsa dahi, kara para aklama yöntemlerini kullanmaya zorlamaktadır. Örneğin, terör örgütleri elde ettikleri gelirleri elektronik transferler kullanmak yöntemiyle aklayarak, bu gelirlerin, yetkililer tarafından, terörün finansmanı suçu kapsamında değerlendirilmesinin önüne geçmeye çalışırlar. Bu noktada, yetkililer açısından en büyük zorluk, suçtan elde edilen gelirlerin aklanmasına karşı uluslararası alanda alınmış olan tedbirlerin yasal gelirlere uygulanamaması nedeniyle, terörün finansmanı suçunun tespiti yönündedir.¹⁴³

Kara para aklamada yasal olmayan, terörün finansmanında hem yasal hemde yasal olmayan kaynaklar kullanılsa dahi her iki suçun kapsamını da para veya diğer değer ifade eden varlıklar oluşturmaktadır. Bir diğer benzerlik ise her iki suç faaliyetlerinde hareket unsurunu içermesidir. Örneğin, kara para aklama faaliyetlerindedir, terörün finansmanı faaliyetlerindedir, bir kişiden diğer bir kişiye veya bir ülkeden diğerine vb. gibi değer transferi vardır.¹⁴⁴ Son olarak, kara para aklamada ve terörün finansmanında, dünya çapında büyük bir sorun olarak varlığını sürdürmekte olduğundan, yoğun denetimlerden kaçınmak adına, suçlular, her iki suç içinde elde ettiği gelirlerin kaynağını gizlemeye çabalamaktadır.¹⁴⁵

1.4.2. Terörün Finansmanı İle Kara Para Aklama Arasındaki Farklar

Kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek için ortaya konulmuş stratejiler paralellik gösterse de iki suç arasında çok büyük farklar vardır. En büyük fark, bu iki suçun işlenmesinde kendini amaç yönünden göstermektedir. Kara para aklama da elde

¹⁴²Turan, Deniz ve Gemici, Eser, *Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanında ki Rolü*, Makale, 2021, https://dergipark.org.tr/tr/down_load/article-file/1169342, (E.T.2 Mart 2021).

¹⁴³Aksakal, Mehmet, *Karapara Aklama Suçu İle Organize Suçu Ve Terörizmin Finansmanı Suçu Arasındaki İlişki Ve Mücadele Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bandırma 2008.

¹⁴⁴United Nations, *United Nations Office on Drugs and Crime, Money Laundering*, 2021, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>, (E.T.2 Mart 2021).

¹⁴⁵Age, (E.T.2 Mart 2021).

edilen gelirin elde edildiği esas kaynağın gizlenmesi amaçlanırken, terörün finansmanında amaçlanan sadece belirli bir gelir elde etmektir.¹⁴⁶ Diğer taraftan, bir diğer amaç yönünde fark ise ideoloji yönünden kendini göstermektedir. Terörün finansmanı faaliyetlerinin kökeni ideolojik bir düzleme dayanmakta iken kara para aklama suçunda böyle bir durum söz konusu değildir.¹⁴⁷

Ayrıca, kara para aklamanın gerçekleşmesi için öncül suçun gerçekleşmesi gerekmektedir. Yani, gelirin kaynağının suç teşkil etmesi gerekir.¹⁴⁸ Terörün finansmanında ise gelirin kaynağının yasal yada yasal olmamasının bir önemi yoktur. Bu nedenle, kara para aklamada gelir yüksek miktarlı, terörün finansmanında gelir düşük miktarlıdır. Kara para aklamada, bu yüksek miktarların aklanması gerektiğinden, kara para aklama faaliyetleri terörün finansmanı faaliyetlerinden daha profesyonelce gerçekleştirilmelidir. Bu profesyonellik, kara para aklama yöntemlerini kullanarak gelirin kaynağını gizlemeyi gerektirir. Terörün finansmanında ise gelirin nereye kullanacağı önem arz etmekte birlikte yine kara para aklama faaliyetlerinde olduğu gibi gizlilik esastır.¹⁴⁹

Bu iki suç arasındaki temel fark kendini hareket yönünde ve suçlar işlenirken kullanılan kaynaklar açısından da göstermektedir. Zira, kara para aklamada, gelir aklayıcıya geri döner ve bu süreç döngüsel hareket eder ancak terörün finansmanında, gelir doğrudan örgütün kendi bünyesine aktarıldığından doğrusal hareket etmektedir. Yine, suçlular, kara para aklamada, finansal sistemdeki kaynakları kullanırken, terörün finansmanında, finansal olmayan kaynakları kullanmaktadır.¹⁵⁰

¹⁴⁶Aykın Hasan ve Gümüşay Kevser, “Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Süleyman Aydın, (Ed.), Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

¹⁴⁷Turan, Deniz ve Gemici, Eser, *Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanında ki Rolü*, Makale, 2021, https://dergipark.org.tr/tr/down_load/article-file/1169342, (E.T.2 Mart 2021).

¹⁴⁸Aykın Hasan ve Gümüşay Kevser, “Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele”, Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı, Süleyman Aydın, (Ed.), Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

¹⁴⁹Turan, Deniz ve Gemici, Eser, *Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanında ki Rolü*, Makale, 2021, https://dergipark.org.tr/tr/down_load/article-file/1169342, (E.T.2 Mart 2021).

¹⁵⁰United Nations, *United Nations Office on Drugs and Crime, Money Laundering*, 2021, <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>, (E.T.2 Mart 2021).

İKİNCİ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEDENİN ULUSAL VE ULUSLARARASI BOYUTU

Bu bölümde, ülkemizde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele adına yapılan düzenlemeler ele alınmıştır. Bu düzenlemeler, kara para aklama ve terörün finansmanını engellemek için atılan adımların temelini oluşturmaktadır.

2.1. KARA PARA AKLAMA İLE MÜCADELENİN ULUSAL BOYUTU

Türkiye'nin kara para aklama ile mücadelesinde, 25 Eylül 1991 tarihindeki FATF üyeliği dönüm noktası olmuş, FATF tavsiyeleri ile kara para aklama suçu özerk bir suç olarak düzenlenmiştir.¹⁵¹ Bu süreçten sonra, kara para aklamaya karşı ilk yasal tedbir, 13 Kasım 1996 tarihli 22822 sayı ile resmi gazete yayınlanan “4208 sayılı Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Dair Kanun” ile alınmış ve bu düzenlemeler günümüze kadar çeşitli düzenlemeler ve değişikliklerle devam etmiştir.¹⁵²

Yukarıda sözü edilen ilk yasal düzenleme olan 13 Kasım 1996 tarihli 22822 sayı ile resmi gazete yayınlanan “4208 sayılı Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Dair Kanun” ile;

- Aklama suçu ilk olarak kara para aklama suçu olarak tanımlanmış, kara para aklama suçu ile mücadele stratejilerinin çerçevesi oluşturulmuştur.
- Yükümlülük ve yükümlülerle ilgili düzenlemeler yapılmıştır (Bu kanuna istinaden çıkarılan tebliğlerle birlikte).
- Ülkemizin mali istihbarat birimi oluşturulmuş, MASAK 1997 yılında fiilen çalışmaya başlamıştır.

Uygulamada görülen aksalıklar sonucu, bu kanunla düzenlenen kara para aklama suçu ile ilgili, 26 Eylül 2004 tarihli 5237 sayılı “Türk Ceza Kanunu”nda (TCK) düzenlemeler yapılmıştır.¹⁵³ Bu düzenlemeler ile “Türk Ceza Kanunu”nun 282. maddesinde kara para aklama kavramı yerine suçtan kaynaklanan malvarlığı değeri

¹⁵¹Güner, Sedat, (2003), *Organize Suç Örgütleri, Kara Para ve Aklanması*, Bilgi Yayınevi, Ankara:2003.

¹⁵²Dönmez, Uğur, *Karapara Ve Türkiye’de Kara paranın Aklanması İle Mücadele*, Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.

¹⁵³Türk Ceza Kanunu, (26 Eylül 2004), Kanun No: 5237.

tanımı kullanılarak, kara para aklama suçunun ceza koşulu ve yaptırımları ortaya konulmuştur. Bu bahisle, öncül suçlar, 6 ay ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar olarak tanımlanmış ve böylece öncül suçların belirlenmesinde eşik yaklaşım belirlenmiştir.¹⁵⁴ TCK’da yapılan bu değişiklikler sonucu “4208 sayılı Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Dair Kanun” uygulanamaz hale gelmiştir. Bunun üzerine “4208 sayılı Kara Para Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunu”nda yenilemeler yapılmış ve 18 Ekim 2006 tarihli ve 26232 sayı ile resmi gazete yayınlanan “5549 sayılı Suç Gelirlerin Aklanmasının Önlenmesi Kanun” yürürlüğe girmiştir.¹⁵⁵

Bu kanunla kara para aklama ile mücadele amacıyla “4208 sayılı Kara Para Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun” ile ilgili yenilemeler ve değişiklikler yapılmış ve kara para aklama suçuna ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Bu değişiklikler, yükümlülük ve yükümlülüğe ilişkin düzenlemeler, yaptırımlar ve şüpheli işlem bildirimleri üzerinde yapılmıştır. Kuşkusuz, bu kanunun en önemli yanı, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele tedbirlerinin birlikte değerlendirilmesidir.¹⁵⁶

Kara para aklama ilgili düzenleme yapan kararnameleri değerlendirecek olursak ilk olarak 10 Temmuz 2018 tarihli “1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”nden bahsetmemiz gerekmektedir. Bu kararnamenin, 231 sayılı maddesinde, MASAK’ın ve görev ve yetkileri ve 232 sayılı maddesinde ise Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu’nun yapısı düzenlenmiştir.¹⁵⁷

Diğer kararname ise 7 Ağustos 2019 tarih ve 30855 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”dir. Bu kararnamenin, 17. ve 18. maddesi ile MASAK’ın görev ve yetkileri son halini almış ve bu kararname ile “1 sayılı

¹⁵⁴T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Ulusal Mevzuat*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-sucu-ulusal-mevzuat>, (E.T:13 Şubat 2021).

¹⁵⁵T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Dair 4208 Sayılı Kanun*, 1996, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele>, (E.T:07 Nisan 2021).

¹⁵⁶T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun*, 2006, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/5549-sayili-suc-gelirlerinin-aklanmasinin-onlenmesi-hakkin-da-kanun/74>, (E.T:12 Kasım 2018).

¹⁵⁷Resmi Gazete, (2018), *1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/1-Sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi-1.pdf>, (E.T:11 Nisan 2021).

Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”nin 231 ile 232 sayılı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.¹⁵⁸ Kara para aklama ile ilgili yürürlükte olan yönetmeliklere göz atacak olursak, geçmişten bugüne 8 adet yönetmelik olduğunu görmekteyiz. Bu yönetmelikler, resmi gazetede yayınlama sırasına göre aşağıdaki tabloda açıklanmıştır.

Tablo 2.2: Kara Para Aklamaya İlişkin Yürürlükteki Yönetmelikler¹⁵⁹

YÖNETMELİKLER	DÜZENLENEN KISIMLAR
15 Eylül 1997 tarih ve 23111 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik”	Kontrollü teslimata ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.
14 Aralık 2007 tarih ve 26730 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik”	Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu’nun görev ve yetkileri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

¹⁵⁸Resmi Gazete, (2019), 43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/43-sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi.pdf>, (E.T:24 Nisan 2021).

¹⁵⁹Resmi Gazete, *Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik*, 2008, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080402-7..htm>, (E.T:13 Nisan 2021); Resmi Gazete, *Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*, 2007, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071214-4.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021); T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik*, 2008, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200713012&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Mart 2021); T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, *Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik*, 2007, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200712454&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5>, (E.T:19 Mart 2021); Resmi Gazete, *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelik*, 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160729-6.htm>, (E.T:09 Nisan 2021); Resmi Gazete, *Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*, 2015, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150330-8.htm>, (E.T:09 Nisan 2021); Resmi Gazete, *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik*, 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160729-6.htm>, (E.T:09 Nisan 2021); Resmi Gazete, *Hazine ve Maliye Bakanlığı Hazine ve Maliye Uzmanlığı Yönetmeliği*, 2020, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/01/20200125-28.htm>, (E.T:09 Nisan 2021).

09 Ocak 2008 tarih ve 26751 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”	Bu yönetmelikte, kara para aklama ile mücadele kapsamında, yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülüklerle uyum denetimi ve diğer tedbirlere ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.
04 Ağustos 2008 tarih ve 26751 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik”	Aklama suçu ile mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla “5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun” ile getirilen düzenlemeler ile denetim elemanlarınca yapılacak incelemeler e izlenilecek yol gösterilmiştir.
16 Eylül 2008 tarih ve 2699 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelik”	“Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun”nun uygulanması amacıyla yürürlüğe giren yönetmelikte, yükümlülerin, kara para aklama ile ilgili uyum programı oluşturmalarına ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.
30 Mart 2015 tarih ve 29311 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “MASAK Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”	Bu yönetmelik, MASAK başkan-lığınca oluşturulacak tebligat yapısının alt yapısını oluşturulur.
29 Temmuz 2016 tarih ve 29785 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik”	Şüpheli işlemlere konu olan malvarlığının askıya alınması veya bu işlemin gerçekleşmesine izin verilmemesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

25 Ocak 2020 tarih ve 31019 sayı ile resmi gazetede yayınlanan “Hazine ve Maliye Bakanlığı Yönetmeliği”	Hazine uzmanları ve hazine uzman yardımcılarına ilişkin görev ve yetkiler düzenlenmiştir.
---	---

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Son olarak, kara para aklamaya ilişkin yürürlükte olan tebliğlerden bahsetmek yerinde olacaktır. Söz konusu tebliğler, aşağıdaki tabloda belirtilmiş olup tebliğlerin içeriğine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Tablo 2.3: Kara Para Aklamaya İlişkin Yürürlükteki Tebliğler¹⁶⁰

TEBLİĞLER	DÜZENLENEN KISIMLAR
MASAK Genel Tebliği Sıra No:5	“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”de yükümlü olarak belirlenenlerin, müşterinin tanınması prensipleri kapsamında uyması gereken basitleştirilmiş tedbirler yer almaktadır.

¹⁶⁰Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:5*, 2008, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12073&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:26 Haziran 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:7*, 2008, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/12/200812202-5.htm>, (E.T:26 Mayıs 2021); MASAK, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:8*, 2009, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/MASAK-Genel-Teblici-Sira-No-8.docx>, (E.T:23 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:9*, 2010, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/MASAK-Genel-Teblici-Sira-No-5-Degisiklik-Yapilmasina-Iliskin-Teblici-Sira-No-9.docx>, (E.T:02 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:10*, 2013 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/11/20131119-12.htm>, (E.T:02 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:11*, 2014, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140611-11.htm>, (E.T:22 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:13*, 2014, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19995&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Nisan 2021); MASAK, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:14*, 2016, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160318-18.htm>, (E.T:23 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:13) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 15*, 2016, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160810-10.htm>, (E.T:17 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 16*, 2017, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170202-5.htm>, (E.T:05 Nisan 2021); Resmi Gazete, (2008), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:17*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171207-8.htm>, (E.T:09 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5) de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:18*, 2016, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160318-18.htm>, (E.T:11 Nisan 2021); Resmi Gazete, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:19*, 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430-7.htm>, (E.T:13 Nisan 2021).

MASAK Genel Tebliği Sıra No:7	“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”de yükümlü sayılanlar tarafından, 01 Nisan 2008 tarihinden itibaren sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin, kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerinin 01 Haziran 2009 tarihine kadar söz konusu yönetmeliğe uygun hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:8	“Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”de yükümlü sayılanlar tarafından 01 Nisan 2008 tarihi itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin, kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerinin 01 Eylül 2009 tarihine kadar söz konusu yönetmeliğe uygun hale getirilmesi uygun hale getirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:9	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:10	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:11	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:13	Şüpheli işlem bildirimine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:14	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:15	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:13” ’de değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No: 16	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No: 17	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.

MASAK Genel Tebliği Sıra No: 18	“MASAK Genel Tebliği Sıra No:5” değişiklik yapılması ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:19	Uzaktan kimlik tespiti yöntemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2. TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELENİN ULUSAL BOYUTU

Terörün finansmanı daha önce terör örgütü üyelerine mali destek sağlama fiili olarak yaptırıma uğrasa da ilk olarak 12 Nisan 1991 tarihli “3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu”nun 8. maddesi ile düzenlenmiştir.¹⁶¹ Ancak, söz konusu düzenleme 29 Haziran 2006 tarihinde yayınlanan “5532 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu”nun 7. maddesi ile¹⁶² yeniden düzenlenmişse de 07 Şubat 2013 tarihli “6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunu”nun 18 maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. “6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun” ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin, 1999 tarihli, “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesi” kapsamında terörün finansmanı suçunun düzenlenmesi ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında alınan malvarlığının dondurulması kararlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.¹⁶³

Bu kanunun uygulanması amacıyla, 31 Mayıs 2013 tarihinde, resmi gazetede yayınlanan “28663 sayılı “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunu”nun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” çıkarılmış ve bu yönetmelikle birlikte terörün finansmanı ile mücadele amacıyla malvarlığının dondurulması kararı, bu kararın icrası veya bu kararın kaldırılması ile dondurulan malvarlığının yönetimine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.¹⁶⁴ 10 Ocak 2002 tarihinde ise “4738 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair

¹⁶¹T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Ulusal Mevzuat*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>, (E.T:13 Şubat 2021).

¹⁶²Resmi Gazete, *Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, 2006, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071214-4.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).

¹⁶³T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Ulusal Mevzuat*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>, (E.T:13 Şubat 2021).

¹⁶⁴Resmi Gazete, *Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*, 2013, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130531-26.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).

Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun” yürürlüğe girmiş ve bu kanunla Birleşmiş Milletlere ait “Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.¹⁶⁵

Bir diğer önemli düzenleme ise 11 Ekim 2006 tarihinde “5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun” ile yapılmış ve bu kanunla terörün finansmanı ile ilgili koruma tedbirleri, kararların bildirimi, işlemlerin ertelenmesi gibi düzenlemeler yapılmıştır.¹⁶⁶ Bu kanunun uygulanması amacıyla 16 Eylül 2008 tarihinde resmi gazetede yayınlanan “2699 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik” çıkarılmış ve bu yönetmelikle, yükümlülük uyum programına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.¹⁶⁷

Yine “5549 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu”nun uygulanması amacıyla çıkarılan bir diğer yönetmelik ise 26751 sayılı “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”tir. Bu yönetmelikte de kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülükler uyum denetimi ve diğer tedbirlere ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.¹⁶⁸

Terörün finansmanı ile ilgili kararnamelere göz atacak olursak öncelikle “1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”nden bahsetmemiz yerinde olacaktır. Zira söz konusu kararnamenin 521, 522 ve 523 maddesinde “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”te yer alan malvarlığı değerlendirme komisyonunun, MASAK başkanlığında toplanacağı ve bu komisyonun kendilerine verilen görevlerin dışında Cumhurbaşkanı’nca verilen diğer görevleri de

¹⁶⁵Resmi Gazete, *Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun*, 2013, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/20130216-3.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).

¹⁶⁶T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun*, 2006, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/5549-sayili-suc-gelirlerinin-aklanmasinin-onlenmesi-hakkin-da-kanun/74>, (E.T:12 Kasım 2021).

¹⁶⁷Resmi Gazete, *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik*, 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160729-6.htm>, (E.T:09 Nisan 2021).

¹⁶⁸T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik*, 2008, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200713012&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Mart 2021).

yerine getireceğinden bahsedilmektedir. Yine aynı kararnamenin, 231 sayılı maddesinde, MASAK'ın ve görev ve yetkileri ve 232 sayılı maddesinde ise Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun yapısı düzenlenmiştir.¹⁶⁹

Diğer bir kararname ise “43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”dir. Bu kararname ile MASAK'ın görev yetkileri son halini almış ve konuya ilişkin “1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi”nde yapılan düzenlemeler yürürlükten kaldırılmıştır.¹⁷⁰ Son olarak, terörün finansmanına ilişkin ulusal mevzuatımızda yürürlükte olan tebliğler aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu tebliğlerin içeriğine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Tablo 2.4: Terörün Finansmanına İlişkin Yürürlükteki Tebliğler¹⁷¹

TEBLİĞLER	DÜZENLENEN KISIMLAR
Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği	Bu tebliğ ile “6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunu”nun üçüncü maddesindeki fon sağlanması yada fon toplanması yasak fiiller ile aynı kanunun dördüncü maddesindeki

¹⁶⁹Resmi Gazete, (2018), 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/1-Sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi-1.pdf>, (E.T:11 Nisan 2021).

¹⁷⁰Resmi Gazete, (2019), 43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/43-sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi.pdf>, (E.T:24 Nisan 2021).

¹⁷¹T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Ulusal Mevzuat, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>, (E.T:13 Şubat 2021); Resmi Gazete, Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği, 2007, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/11/20071107-6.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021); Resmi Gazete, MASAK Genel Tebliği Sıra No:5, 2008, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12073&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:26 Haziran 2021); Resmi Gazete, MASAK Genel Tebliği Sıra No:7, 2008, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/12/20081202-5.htm>, (E.T:26 Mayıs 2021); MASAK, MASAK Genel Tebliği Sıra No:8, 2009, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/MASAK-Genel-Teblici-Sira-No-8.docx>, (E.T:23 Nisan 2021); MASAK, MASAK Genel Tebliği Sıra No:12, 2014, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19810&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:23 Nisan 2021); Resmi Gazete, MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:13, 2014, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19995&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Nisan 2021); Resmi Gazete, MASAK Genel Tebliği (Sıra No:13)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 15, 2016, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160810-10.htm>, (E.T:17 Nisan 2021); Resmi Gazete, MASAK Genel Tebliği Sıra No:19, 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430-7.htm>, (E.T:13 Nisan 2021).

	terörün finansmanı suçu ile ilgili faaliyetlerle ilgili düzenlenmelerde değişiklik yapılmıştır.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:5	Bu tebliğ de “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik” kapsamında yükümlü sayılanlar tarafından müşterinin tanınması prensipleri kapsamında uyulması gereken basitleştirilmiş tedbirler düzenlenmiştir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:7	Bu tebliğ, “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik” kapsamında yükümlü sayılanlar tarafından sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin, kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerinin 01 Haziran 2009 tarihine kadar söz konusu yönetmeliğe uygun hale getirilmesi gerektiği ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:8	Bu tebliğ, “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”te yükümlü sayılanlar tarafından sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin, kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerinin 01 Eylül 2009 tarihine kadar söz konusu yönetmeliğe uygun hale getirilmesi gerektiği ile ilgilidir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:12	Bu tebliğde, kara para aklama ile terörün finansmanı kapsamında alınan malvarlıklarının dondurulması kararlarının uygulanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:13	Bu tebliğ de kara para aklama ile terörün finansmanı kapsamında alınan şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

MASAK Genel Tebliği Sıra No:15	Bu tebliğ, “MASAK Genel Tebliği Sıra No:13”de değişiklikler yapılmasına ilişkindir.
MASAK Genel Tebliği Sıra No:19	Bu tebliğ de kara para aklama ile terörün finansmanı kapsamındaki uzaktan kimlik tespiti yöntemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.3.KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELEDENİN ULUSLARARASI BOYUTU

Küreselleşmeyle birlikte kara para aklama ve terörün finansmanı faaliyetleri uluslararası bir boyut kazanmış ve teknolojik gelişmeler, suçlular tarafından bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmıştır. Bütün bunlar, kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele önlemlerinin ulusal sınırları aşarak uluslararası bir niteliğe kavuşması zorunluluğunu getirmiştir.

Bu zorunluluk bağlamında, bu bölümde, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler tarafından yapılmış olan sözleşmeler, oluşturulmuş olan kararlar, planlar ve direktifler incelenmiştir. Ayrıca, yine bu bölümde, söz konusu suçlarla mücadelenin bir parçası olan FATF, FATF benzeri kuruluşlar (FSRB), Egmont, Interpol (Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı), Europol, Basel Komitesi, Wolfsberg Grubu incelenmiştir.

2.3.1. Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler (BM), 24 Ekim 1945'te uluslararası barışı, güvenliği sağlamak ve ekonomik, toplumsal ve kültürel bir işbirliği oluşturmak amacı ile 51 üye ülke ile kurulmuş bir örgüttür. Örgüt, 193 üye devletin¹⁷² Genel Kurul, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Güvenlik Konseyi ve diğer organ ve diğer komiteler aracılığıyla görüşlerini ifade etmesi için bir forum sağlar.¹⁷³ Bununla birlikte, kalkınma, çevre, mültecilerin korunması, afet yardımı, terörle mücadele, silahsızlanma ve nükleer silahların

¹⁷²United Nations, *About Us*, 2021, <https://www.un.org/en/about-us>, (E.T:22 Haziran 2021).

¹⁷³United Nations, *Main Bodies*, 2021, <https://www.un.org/en/about-us/main-bodies>, (E.T:22 Haziran 2021).

yayılmasının önlenmesi, demokrasi, insan hakları, cinsiyet eşitliği, ekonomik kalkınma vb. gibi birçok konu üzerinde çalışmalar yaparak bu çalışmalarını dünyanın her köşesine ulaştırmaktadır. Amacı ise dünyada barışı korumak, uluslararası ilişkileri geliştirmek, yoksulluğu, açlığı, hastalığı ve cehaleti yenmek ve hak ve özgürlüklere saygıyı teşvik etmek için ulusların birlikte çalışmasını ve bu hedeflerin başarıya ulaşması için devletlerin uyumlaştırılmasını sağlamaktır.¹⁷⁴ Ayrıca, BM, kara para aklama ile mücadelede, uluslararası alanda önlemler alan ilk örgüttür. “Kara Paranın Aklanmasına Karşı Küresel Program” (GPML), 1988 yılında “Narkotik Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Sözleşme”nin verdiği yetkiye istinaden 1997 yılında kurulmuştur. “Kara Paranın Aklanmasına Karşı Küresel Program”, (GPLM) “Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Ve Suç Ofisi” (UNODC) içinde bir birim olarak görev yapmaktadır. Bu programın amacı, BM üyesi devletlerin, kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadelede alacağı önlemlerdeki yeterlilikleri güçlendirmek ve onlara suç gelirlerini yakalama, el koyma ve müsadere etme konusunda rehberlik etmektir. GPML, görevini esas olarak uluslararası işbirliği ve yardım yoluyla yerine getirirken, kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele hakkında en gelişmiş uygulamalar ve bilgilerden oluşan bir havuz oluşturup bu uygulama ve bilgileri yaygınlaştırmayı teşvik eder.¹⁷⁵

Ayrıca, 1998 yılında, BM tarafından uluslararası işbirliğine dayanan “Uluslararası Kara para Aklama Bilgi Ağı” (IMOLIN) kurulmuştur. Bu ağ ile ülkeler kara para aklama ile ilişkili konularda internet üzerinden bilgi alışverişi yapabilmektedir.¹⁷⁶

Kara paranın aklanmasına karşı uluslararası mücadelenin kapsamı, uyuşturucu gelirlerine karşı mücadele ile başlamış olsa da, daha sonra, terörün finansmanı ve diğer suç gelirlerine karşı mücadele ile genişletilmiş ve bu mücadele kapsamında Birleşmiş Milletler önemli adımlar atmıştır. Bu adımlar, “Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” (Vienna Konvansiyonu), “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi” (New York Sözleşmesi), “Sınır

¹⁷⁴United Nations, *United Nations Seventieth Anniversary*, 2021, <https://www.un.org/un70/en/content/history/index.html>, (E.T:22 Haziran 2021).

¹⁷⁵FATF, *United Nations Office On Drugs And Crime (UNDOC)*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/pages/unitednationsofficeondrugsandcrimeunodc.html>, (E.T.02 Mart 2021).

¹⁷⁶Age, (E.T.05 Mart 2021).

aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” (Palermo Konvansiyonu) ve “Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi”dir.¹⁷⁷

İlk olarak, Türkiye tarafından 1988 tarihinde imzalanan ve 1995 tarihinde onaylanarak resmi gazetede yayınlanan “Uyuşturucu ile Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” (Viyana Konvansiyonu)’nden bahsetmek yerinde olacaktır.¹⁷⁸ Sözleşmenin ikinci maddesinde, sözleşmenin kapsamından bahsedilmekte olup kara para aklamada öncül suç olarak sayılan uyuşturucu ve psikotrop madde kaçakçılığı ile dünya çapında mücadele edebilmek için alınması gereken tedbirler yer almaktadır.¹⁷⁹

Diğer maddelerde ise suçlar, yaptırımlar, kazai yetki, müsadere, suçluların iadesi, adli yardımlaşma, diğer işbirliği ve mesleki eğitim biçimleri, uluslararası işbirliği ve yardım, kontrollü teslimat, uyuşturucu maddelerin yasadışı imalatında yoğun bir şekilde kullanılan maddeler, malzeme ve teçhizat ile ilgili bilgiler ile uyuşturucu madde içeren bitkilerin kaçak olarak yetiştirilmesinin önlenmesine yönelik tedbirler yer almaktadır.¹⁸⁰

“Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Sözleşmesi” (New York Sözleşmesi) ise 10 Nisan 2002’de yürürlüğe girmiş ve Türkiye 28 Haziran 2002’de sözleşmeyi kabul etmiştir. Sözleşmenin amacı, terörizmin finansmanın mali sistemi kullanarak gerçekleşmesinin önüne geçmektir.¹⁸¹ Sözleşmede, terör ve terörün finansmanının tanımı yapılmış, kapsamı belirlenmiş ve bu bahisle, malvarlıkların dondurulması, el koyma ve müsadereye ilişkin hükümler yer almaktadır. Müşteri kimlik tespiti, verilerin saklanması ve şüpheli işlem bildirimleri gibi tedbirler getiren sözleşmede, devletler arası işbirliğinin altı çizilmiştir.¹⁸²

2003 yılına gelecek olursak, Birleşmiş Milletler’in kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında atmış olduğu önemli bir diğer adım olan

¹⁷⁷Taşdelen, Aziz, *Hukuksal Açıdan Türkiye’de Kara Paranın Aklanması ve Önlenmesi*, Turhan Kitabevi, Ankara 2013, s.63

¹⁷⁸T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Uluslararası Mücadele*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, (E.T:22 Haziran 2021).

¹⁷⁹Resmi Gazete, *Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*, 1996, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22551.pdf>, (E.T:11 Mayıs 2021).

¹⁸⁰*Age*, (E.T:11 Mayıs 2021).

¹⁸¹Öztürk Ece, *Kara Para Aklama*, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

¹⁸²*Age*.

“Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi”nden bahsetmemiz gerekmektedir. “Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” 29 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girmiş, Türkiye bu sözleşmeye 30 Ocak 2003 tarihinde taraf olmuştur. Sözleşmenin amacı, örgütlü suçlarla etkili bir biçimde mücadele olmakla birlikte sözleşmenin kapsamı örgütlü suç kapsamına giren belirli suçlardır. Sözleşmede, suç gelirlerinin aklanmasının suç haline getirilmesi, kara para aklamayla mücadele önlemleri, tüzel kişilerin sorumluluğu, müsadere ve el koyma, yargı yetkisi başlıkları önem arz etmekle birlikte müsadere, suçluların iadesi ile adli yardım gibi esaslar hakkında bilgiler yer almaktadır.¹⁸³

Son olarak, “Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi” 14 Aralık 2005'te yürürlüğe girmiş ve bu sözleşmeye Türkiye 9 Kasım 2006'da taraf olmuştur. Bu sözleşme, yolsuzlukla mücadele kapsamında ilk uluslararası belge olmakla birlikte, sözleşmenin amacı yolsuzlukla mücadelede etkin tedbirler almak ve alınan bu tedbirleri teşvik etmektir.¹⁸⁴ Yolsuzluğu oluşturan suçlardan elde edilen gelirlerin aklanması, sözleşmenin ele aldığı temel konulardan biridir ve kara para aklama suçu boyutuyla bakıldığında sözleşmenin önem arz eden başlıkları, kara para aklamayla mücadele tedbirleri, suç gelirlerinin aklanması, tüzel kişilerin sorumluluğu ve varlıkların geri alınmasıdır.¹⁸⁵

2.3.2. Avrupa Konseyi

Kara para aklama ve terörün finansmanı ile etkin mücadele amacı ile Avrupa Konseyi tarafından “141 sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi Ve El Konulmasına İlişkin Sözleşme (Strazburg Konvansiyonu)” ve “198 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi ve Terörizmin Finansmanı”na ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” imzalanmıştır.¹⁸⁶ Bu sözleşmelerden, “141 Sayılı Suçtan Kaynaklanan Gelirlerin Aklanması, Araştırılması, Ele Geçirilmesi Ve El Konulmasına İlişkin Sözleşme” (Strazburg Konvansiyonu) 08

¹⁸³T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Konvansiyonu)*, <https://masak.hmb.gov.tr/palermo-konvansiyonu>, (E.T:12 Kasım 2021).

¹⁸⁴Çakır, Kerim, *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*, Adalet Yayınevi, Ankara 2016.

¹⁸⁵Age.

¹⁸⁶T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Uluslararası Mücadele*, <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, (E.T:22 Haziran 2021).

Kasım 1990 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından imzalanmıştır. Bu sözleşmedeki temel amaç, suçtan elde edilen gelirleri önleyerek suç işlenmesinin önüne geçmek ve müsadere yükümlülüğü getirerek kara para aklanmanın engellenmesi için uluslararası alanda standartlar geliştirmektir.¹⁸⁷ Diğer taraftan, sözleşmede, öncül suç kavramı açıklanmış ve bu suçlarla ilgili esaslar üzerinde durulmuştur. Türkiye bu sözleşmeyi 27 Eylül 2001 tarihinde imzalamıştır.¹⁸⁸

16 Mayıs 2005 tarihinde ise Avrupa Konseyi tarafından “198 Sayılı Suç Gelirlerinin Aklanması, Araştırılması, El Konulması, Müsaderesi Ve Terörizmin Finansmanına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” (Varşova Konvansiyonu) imzaya açılmış ve Türkiye, bu sözleşmeyi 28 Mart 2007 tarihinde kabul etmiştir. Strazburg Konvansiyonu’nun güncelleştirilmiş hali olan bu sözleşmedeki amaç önceki dönemlerde kara para aklama için alınan tedbirlerin terörün finansmanı ile mücadele kapsamında da uygulanmasıdır. Ayrıca, bu sözleşmede, hem kara para aklama hem de terörün finansmanı ile mücadeleyi kapsayacak ilave önleyici tedbirlerden bahsedilmiştir.¹⁸⁹

2.3.3. Avrupa Birliği

AB, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele, uluslararası güvenlik, finansal sistemin bütünlüğü ve sürdürülebilir büyümeye katkıda bulunmakta için düzenlemeler yapmıştır. Yapılan bu düzenlemeler, geçmişten günümüze değişiklikler yapılarak güncelleştirilmiş ise de bu düzenlemelerin temelini BM sözleşmeleri ile FATF tavsiyeleri oluşturmaktadır.¹⁹⁰

Kara paranın aklanması ile mücadele konusunda bağlayıcılığı olan ilk düzenleme olan “1991/308/EEC sayılı Kara para Aklanmasının Önlenmesine Dair Avrupa Topluluğu Konsey Direktifi” (Viyana Konvansiyonu) 10 Haziran 1991 tarihinde FATF’ın tavsiyeleri temel alınarak düzenlenmiştir.¹⁹¹

¹⁸⁷T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Strazburg Sözleşmesi*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/strazburg>, (E.T:27 Ekim 2021).

¹⁸⁸Age, (E.T:27 Ekim 2021).

¹⁸⁹T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Varşova Sözleşmesi*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/varsova-sozlesmesi>, (E.T:22 Ekim 2021).

¹⁹⁰Europol Union, *Anti-money laundering and countering the financing of terrorism*, 2021, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism_en#eu, (Erişim: 23.09.2021).

¹⁹¹Aydın, Sermet, “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında

Direktifin düzenlenmesindeki amaç, kara paranın aklanmasında mali sisteminin kullanılmasının önüne geçmek, üye devletlerin kara para aklama ile mücadele ile ilgili düzenlemelerinde standart ilkeler geliştirmek, Viyana ve Strazburg Konvansiyonlarının hükümlerinin yerine getirilmesini sağlamak ve kara para aklamayla mücadelede yaptırımların mali önlemlerle desteklenmesini sağlamaktır. Direktif, mali kuruluşların kimlik tespitini yükümlülüğüne yönelik işlemler, kimlik tespitine yönelik işlemlerin saklanması, kara para aklamaya ilişkin şüpheli işlemlerin tespiti ve çalışanların bu konularla ilgili bilgilendirilmesi ve eğitilmesi esaslarını içermektedir.¹⁹²

23 Aralık 1998 yılında ise AB tarafından genel yaklaşımını Strazburg Konvansiyondan, Varşova Konvansiyondan ve FATF tavsiyelerden alan “1998/699/JHA sayılı Avrupa Birliği Ortak Eylem Planı” oluşturulmuştur. Bu planla birlikte, kara para aklamanın tespiti, takibi, dondurulması ve müsaderesi süreçlerini uluslararası alanda devletler arasında standart hale getirmek hedeflenmiştir. Uluslararası alanda rehberlik, işbirliği, devletler arası yardım ve eğitim konularını içeren bu plan, günümüzde yerini yeni düzenlemelere bırakmıştır.¹⁹³

2000’li yıllara gelindiğinde ilk olarak 17 Ekim 2000 tarihinde yayınlanmış olan “2000/642/JHA sayılı Avrupa Birliği Konsey Kararı”ndan bahsetmemiz gerekmektedir. Bu kararla birlikte, kara para aklama ile etkin mücadele için uluslararası alanda mali istihbarat birimleri arasında veri paylaşımının çoğaltılması ve işbirliğinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu hedefi gerçekleştirmek için bu kararla, AB Komisyonu, her türlü desteği vereceğini belirtmiştir.¹⁹⁴

Konsey kararında, özetle, her bir üye devletin kara para aklama ile mücadele kapsamında tek ve merkezi bir mali istihbarat birimi kurması ve kurulan bu mali istihbarat biriminin bilgi alışverişinde bulunması gerektiğinden bahsedilmiştir. Diğer taraftan, mali istihbarat birimlerinin bilgi alışverişi yaparken uyması gereken usul ve esaslar belirlenmiş ve bu usul ve esaslardaki temel amacın güvenlik olduğu üzerinde

Müşterinin Tanınması Prensipleri”, *Bankacılar Dergisi*, S.65, İstanbul 2008.

¹⁹²Öztürk Ece, *Kara Para Aklama*, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

¹⁹³Europol Union, *Document 31998F0699*, 1998, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998F0699>, (Erişim: 23.09.2021).

¹⁹⁴T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, MASAK, *Avrupa Birliği Ve Türkiye’nin Birliğe Katılım Süreci*, Ankara 2011, Yayın No:2011/411.

durulmuştur. Son olarak kararda mali istihbarat birimlerinin mutabakat muhtırası imzalayabileceklerinden bahsedilmiştir.¹⁹⁵

26 Haziran 2001 tarihinde ise “2001/500/JHA sayılı Avrupa Birliği Konseyi Çerçeve Kararları” yürürlüğe girmiştir. Bu kararlarla birlikte, kara para aklama ile mücadelede, suç gelirlerinin müsadereci ve öncül suçlar konusunda, üye ülkeler arasında işbirliğin sağlanması hedeflenmiştir. Bu çerçeve kararı, temelini Strazburg Konvansiyonu’ndan almış olup kara para aklama suçunun cezasının, üst sınırının dört yıl hapis cezasından daha düşük olamayacağı hususu ve suç gelirlerinin müsadereci ile adli yardım talepleri ile ilgili düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Bu kararların doğurduğu yükümlülüklerin 31 Aralık 2002’ye kadar yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.¹⁹⁶

Direktiflerden “2001/97/EC sayılı Avrupa Birliği Direktifi” ise 19 Temmuz 2001 tarihinde yayınlanmıştır. Bu direktifin temel amacı, “91/308/EEC sayılı Avrupa Birliği Direktifi”nin genişletilmesi ve güncelleştirmesidir. Direktifte ağır suçlar, bütünüyle öncül suç olarak kabul edilmiş, öncül suçlar artırılarak ülkelerin mali istihbarat kurumlarının, yargı ve polis teşkilatının faaliyetlerinin uyumlaştırılması amaçlanmıştır.¹⁹⁷

Diğer taraftan, bu direktifteki hükümlerle, yükümlü grupları çoğaltılmış, yükümlülüğe konu olan işlemler genişletilmiştir. Şüpheli işlem bildiriminde, avukatların gizlilik yükümlülüklerine istinaden alternatifler sunulmuş, kimlik tespiti yükümlülüğünde alınması gereken önlemler üzerinde durulmuştur.¹⁹⁸

26 Ekim 2005 tarihinde ise “91/308/EEC sayılı Avrupa Topluluğu Konsey Direktifi”ni yürürlükten kaldıran “2005/60/EC sayılı Avrupa Birliği Direktifi” yayınlanmıştır. Bu direktifin temel amacı, kara para aklamanın önlenmesi hususunda alınan tedbirlerin terörizmin finansmanı ile mücadeleyi de kapsamına almasıdır.¹⁹⁹ Direktifle birlikte, öncül suçların, yükümlü meslek gruplarının kapsamı artırılmış,

¹⁹⁵Age.

¹⁹⁶Age.

¹⁹⁷T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Avrupa Birliği Direktifleri*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (E.T:22 Şubat 2021).

¹⁹⁸Age, (E.T:22 Şubat 2021).

¹⁹⁹Öztürk Ece, *Kara Para Aklama*, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2020.

yükümlülerin uyması gereken yükümlülükler düzenlenmiş, müşterinin tanınması prensipleri gibi yeni tedbirler getirilmiştir. Risk yönetimi ve risk belirlemesi gibi düzenlemeleri de içeren bu direktif hükümlerine AB üye devletlerinin mevzuat değişiklikleri ile birlikte 15 Aralık 2007'ye kadar uyum sağlaması gerektiği öngörülmüştür.²⁰⁰

Avrupa Birliği 2015/849 sayılı direktif, finansal piyasanın kara para aklama ve terörün finansmanı amacı ile kötüye kullanılmasını önüne geçmeyi ve 26 Ekim 2005 tarihli “2005/60/EC sayılı Avrupa Birliği Direktifi”ni genişletmeyi amaçlamıştır. Bu direktif 25 Haziran 2015'ten beri uygulanmakta olup 26 Haziran 2017'ye kadar olan AB ülkelerinde yasalaşma zorunluluğu 10 Ocak 2020'ye kadar uzatılmıştır.²⁰¹

Direktif, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ile ilgili önceki düzenlemelerde iyileştirmeler yapıp bu düzenlemeleri tutarlı hale getirmektedir. Bu amaçla bu direktifte, şirketlerin ve kayyım kurumlarının (trust) gerçek faydalanıcılarının belirlenmesine ilişkin güçlendirilmiş kurallar, bütün AB üyesi ülkelerdeki gerçek faydalanıcıların resmi sicilde tutulması gerekliliği, AB ülkeleri tarafından yürütülecek ulusal risk değerlendirmelerine ek olarak diğer değerlendirmelerin yapılması gerekliliği, AB üyesi olmayan ülkelerin kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele politikaların yetersizliğini gidermek üzere uyumlu Avrupa politikalarının getirilmesi ve uluslararası alanda mali istihbarat birimleri arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi gerekliliğine ilişkin hükümler yer almaktadır.²⁰²

9 Temmuz 2018 tarihinde ise Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 30 Mayıs 2018 tarihli “2018/843 sayılı Avrupa Birliği Direktifi” yürürlüğe girmiştir. Direktifteki, yükümlülüklerin, 10 Ocak 2020'ye kadar tüm AB üyesi devletler tarafından ulusal hukukta uygulanması gerekli kılınmıştır. Bu direktifi, Çek, İspanya, Kıbrıs, Macaristan, Malta, Hollanda, Portekiz, Romanya, Slovenya ve Slovakya henüz uygulamaya koymamıştır.²⁰³ Direktifte, kripto pazarının içeriği, yükümlü gruplarının

²⁰⁰Age.

²⁰¹ Europol Union, *Directive (EU) 2015/849*, 2015, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32015L0849>, (E.T: 23 Eylül 2021).

²⁰²Age.

²⁰³Europol Union, *Directive (EU) 2018/843 Of The European Parliament And Of The Council*, 2018 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/H TML/?uri =CELEX:32018L 0843&from =LV>, (Erişim: 23 Eylül 2021).

genişletilmesi, elektronik parayla ilgili sıkı politikalar, yüksek riskli bölgelerden gelen finansal akışlar için geliştirilmiş tespitler için alınması gereken önlemler ve merkezileştirilmiş otomatik mekanizmalarla ilgili hükümler ve nihai gerçek faydalanıcılara kolay erişim ile ilgili esaslar yer almaktadır.²⁰⁴

Son olarak, 23 Ekim 2018 tarihinde, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin “2018/1673 sayılı Avrupa Birliği Direktifi” yayınlanmış ve ceza hukuku yoluyla kara para aklama ile mücadeleleyi amaçlayan bu direktif, 2 Aralık 2018'de yürürlüğe girmiştir. Direktif, üye devletlerin mevzuatlarında standart olarak kara para aklama suçunu tanımlamayı ve kara para aklama suçu ile mücadele amacı ile uluslararası alanda yetkili makamlar arasında etkili işbirliğini sağlamayı amaçlamaktadır.²⁰⁵

Direktifte, kara para aklama için cezai sorumluluğa ilişkin asgari kurallar getirilmiş, kara para aklama ile ilgili öncül suçların ve suç olarak yaptırıma uğraması gereken faaliyetlerin tanımı yapılmıştır. Ayrıca, bu direktifle, kara para aklama ile mücadele adına yapılan düzenlemelerin ihlalleri ile ilgili asgari yaptırımlar düzenlenmiş, bu yaptırımlardaki cezai sorumluluğun, tüzel kişileri de kapsayacak şekilde genişletilmesi ve bu cezai sorumluluğa ilişkin asgari kuralların getirilmesi sağlanmıştır.²⁰⁶

2.3.4. Mali Eylem Görev Gücü (FATF)

FATF, 1989 yılında ABD, Kanada, Birleşik Krallık, Japonya, İtalya, Almanya ve Fransa'dan oluşan “Yediler Grubu” olarak adlandırılan yedi ülke ile Avrupa Topluluğu Komisyonu başkanı tarafından, Paris de, on beşinci yıllık ekonomik zirve toplantısında, kara para aklamayla mücadeleye yönelik önlem almak ve alınan önlemlerin uluslararası alanda uygulanıp uygulanmadığını takip etmek için kurulmuştur. İlk başta geçici olarak kurulan bu kuruluşun 2020 yılına kadar toplam dört kez görev süresi uzatılmıştır.²⁰⁷ 2021 yılı itibariyle ise FATF, 37 üye ülke ve 2 bölgesel kuruluştan oluşmakta olup kuruluşun üyeleri Avustralya, Avusturya, Avrupa

²⁰⁴Age, (Erişim: 23 Eylül 2021).

²⁰⁵World Service Group, *Fifth Anti-Money Laundering Directive*, 2020, <https://www.worldservicesgroup.com/pdf/5AMLD.pdf>, (E.T.03 Ağustos 2021).

²⁰⁶Age.

²⁰⁷FATF, *About*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/about/>, (E.T.02 Temmuz 2021).

Komisyonu, ABD, Almanya, Belçika, Birleşik Krallık, Brezilya, Kanada, Çin, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Güney Afrika, Hindistan, Hong Kong, Hollanda Krallığı, İrlanda, İsrail, İtalya, İzlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, Japonya, Körfez İşbirliği Konseyi, Kore Cumhuriyeti, Lüksemburg, Malezya, Meksika, Norveç, Portekiz, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan, Singapur, Türkiye, Yeni Zelanda, Yunanistandır. Gözlemci üyesi ise Endonezya'dır.²⁰⁸

İlk kurulduğunda sadece kara para aklamayla mücadele eden kuruluş, 2001'de terörün finansmanı ile mücadeleyi, 2012'de de kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına karşı mücadeleyi kapsamına almıştır.²⁰⁹ Bununla birlikte, hükümetler arası bir kuruluş olarak küresel çapta kara para aklama ve terör finansmanı faaliyetlerini takip etmek ve söz konusu yasal olmayan faaliyetlerin bütün dünyada yaşayan toplumlara verdikleri zararı önlemek için standartlar belirlemiştir. Bu standartlarla 200'den fazla ülke ve yetki alanı ile birlikte ulusal ve uluslararası alanda siyasi iradeyi oluşturmaya çalışmıştır.²¹⁰

FATF, tavsiyelerini ve standartlarını, organize suç, yolsuzluk, uyuşturucu, insan kaçakçılığı vb. gibi diğer suçlardan elde edilen paranın izini sürmek için ortaya koymuştur. Son zamanlarda ise kuruluş, gelişen kripto para piyasasını da kara para aklama ve terörün finansmanı riskine karşı korumak için söz konusu standartları ve tavsiyeleri güçlendirmiştir.²¹¹ FATF, bu standart ve tavsiyelerini sistematik kurumsal yapısı ile gerçekleştirmektedir. Kurumsal yapı, Başkan, Başkan Yardımcısı, Sekrteryaya ve Çalışma Gruplarından oluşmaktadır. FATF Başkanı, uluslararası alanda FATF'ı temsil etmekte ve kuruluşun faaliyetlerini sürdürebilmesi ve stratejik hedeflere ulaşması için gerekli tüm çalışmaları gerçekleştirmektedir. Diğer taraftan, üye ülkelere, raporlama faaliyetlerini sürdürüp bilgilendirme yapmaktadır. FATF Başkan Yardımcısı ise gerektiğinde başkana vekalet etmekte ve başkanın çalışmalarına destek olmaktadır.²¹²

²⁰⁸FATF, *Member And Observer*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobserver/>, (E.T.07 Şubat 2021).

²⁰⁹FATF, *History Of The History*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/about/historyofthefatf/>, (E.T.08 Temmuz 2021).

²¹⁰*Age*, (E.T.02 Temmuz 2021).

²¹¹*Age*, (E.T.02 Temmuz 2021).

²¹²FATF, *FATF Presidency*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfpresidency/>, (E.T.03 Ağustos 2021).

FATF’ın önemli bir parçası olan FATF Sekretaryası ise 1991 yılından bu yana FATF’ın bir parçası olarak FATF Başkanı’nın talimatları ile hareket etmektedir. Görevi ise FATF faaliyetlerine yardımcı olmak, FATF üyeleri arasında işbirliği ve iletişimi sağlamak ve FATF Başkanı tarafından verilen diğer talimatları yerine getirmektir. FATF Sekreterliği, 15 ayrı ülkeden gelen, yüksek motivasyonlu uluslararası alanda işinde profesyonelleşmiş personelden oluşan bir ekiptir.²¹³

FATF’ın diğer bir önemli parçası ise FATF Çalışma Grubudur. Genel Kurul tarafından FATF çalışmalarına destek olmak ve bu çalışmaların verimliliğini artırmak amacıyla kurulmuştur. Bu gruplar alt gruplarda oluşturabilmekte ve FATF Genel Kurulu’na rapor vermektedir. Aşağıdaki tabloda FATF’ın çalışma gruplarını ve bu çalışma gruplarının görevleri açıklanmıştır.²¹⁴

Tablo 2.4: FATF Çalışma Grupları Ve Bu Grupların Görevleri²¹⁵

ÇALIŞMA GRUBU	GÖREVLERİ
ECG- Evaluations and Compliance Group (Değerlendirme ve Uyum Grubu)	FATF tavsiyelerinin uluslararası alanda uygulanabilirlik durumunu ölçer.
PDG- Policy Development Group (Politika Geliştirme Grubu)	Uluslararası standartları günceller, genişletir ve entegre eder.
RTMG- Risks Trends and Method Group (Risk, Trend ve Metot Grubu)	Mali sistemin yol açabileceği tehditlere karşı analiz ve tanımlama yapar.
ICRG-International Cooperation Review Group (Uluslararası İşbirliği İnceleme Grubu)	Yüksek riskli yetki alanlarını belirler ve ulusal alandaki eksiklikleri tanımlar.
GNCG-Global Network Coordination Group (Küresel Ağ Koordinasyon Grubu)	FATF benzeri kuruluşlar ile uluslararası organizasyonlar ile birlikte FATF

²¹³FATF, *Financial Action Task Force Secretariat*, 2021 ,<https://www.fatf-gafi.org/about/fatfsecretariat/>, (E.T.16 Temmuz 2021).

²¹⁴Age.

²¹⁵Age.

	tavsiyelerinin etkinliğini arttırmayı teşvik eder.
--	--

Kaynak: FATF, *Financial Action Task Force Secretariat*, 2021 ,<https://www.fatf-gafi.org/about/fatfsecretariat/>, (E.T.16 Temmuz 2021).

2.3.5. Mali Eylem Görev Gücü (FATF) Benzeri Bölgesel Kuruluşlar

FATF benzeri bölgesel kuruluşlar, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması ile mücadeleye ilişkin uluslararası standartları yaygınlaştırmak için kurulmuştur. Bu kuruluşların temel görevi, bölgelerindeki kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasıyla mücadele faaliyetleri için standartlar geliştirmek ve bu standartların değerlendirmesini yapıp geliştirmek için tavsiyelerde bulunmaktır.²¹⁶

Bu kuruluşların diğer bir önemli fonksiyonu ise kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasıyla mücadele ile ilgili tipolojik araştırmalar yapmak ve bu araştırmalardan elde ettikleri sonuçları özel sektöre, denetleyici ve düzenleyici kurumlara, kolluk kuvvetlerine iletmektir.²¹⁷

Günümüzde 9 adet olan FATF benzeri bölgesel kuruluşlardan biri “Asya / Pasifik Kara Para Aklama Grubu” (APG) dur. APG, 1997 yılında 13 üye ile kurulmuş olup günümüzde Afganistan, Avustralya, Bangladeş, Butan Krallığı, Brunei, Çin Halk Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, Cook Adaları, Kamboçya, Kanada, Tayvan, Fiji, Hindistan, Endonezya, Japonya, Kore, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti Makao Özel İdari Bölgesi, Malezya, Maldivler, Marshall Adaları, Moğolistan, Myanmar, Nauru, Nepal, Yeni Zelanda, Niue, Pakistan, Palau, Papua Yeni Gine, Filipinler, Samoa Devleti, Singapur, Solomon Adaları, Sri Lanka, Tayland, Doğu Timor, Tonga, ABD, Vanuatu, Vietnam olmak üzere 41 üyeye ulaşmıştır.²¹⁸ En büyük FATF benzeri bölgesel kuruluş olan APG'nin 11 üyesi Avustralya, Kanada, Hindistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Çin Halk

²¹⁶EAG, *FATF-style regional bodies*, 2021, <https://eurasiangroup.org/en/fatf-style-regional-bodies>, (E.T.10 Mart 2021).

²¹⁷Age, (E.T.10 Mart 2021).

²¹⁸APG, *APG History & Background*, 2021, <http://www.apgml.org/>, (E.T.13 Mayıs 2021).

Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, Japonya, Kore, Malezya, Yeni Zelanda, Singapur ve Amerika Birleşik Devletleri aynı zamanda FATF’ın da üyesidir.²¹⁹

Kuruluşun temel amacı, üyelerinin kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasına karşı konulmuş olan uluslararası standartları etkin bir şekilde uygulamalarını sağlamaktır.²²⁰ Bu amacını gerçekleştirmek adına bu kuruluşun beş ana işlevi vardır ve bu işlevler karşılıklı değerlendirme, teknik yardım ve eğitim, tipolojiler araştırması, küresel katılım ve özel sektör katılımıdır. Ayrıca, kuruluş, kara para aklama, terörün finansman ve kitle imha silahlarının yayılması ile ilgili küresel meseleler hakkında kamuoyunu ve uzmanları daha iyi bilgilendirmek için Asya Pasifik'teki finansal ve finansal olmayan kurumlar, kar getirmeyen kuruluşlar, eğitim merkezleri ve üniversitelerle aktif olarak ilgilenmektedir.²²¹

APG'yi destekleyen bazı önemli uluslararası kuruluşlar arasında Asya Kalkınma Bankası, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Ve Suç Ofisi, BM Terörizmle Mücadele Genel Müdürlüğü, Dünya Bankası, Egmont Grup, INTERPOL, OECD, Uluslararası Para Fonu, Milletler Topluluğu Sekreterliği bulunmaktadır. Diğer taraftan APG’ye üye olmayı düşünen veya APG bölgesi dışında var olan ancak APG'nin çalışmalarını tam olarak destekleyen gözlemci devletlerde vardır. Bu gözlemci devletler Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, Mikronezya Federe Devletleri, Fransa, Almanya, Kiribati, Rusya Federasyonu, Tuvalu, Birleşik Krallık’tır.²²²

Karayip Havzası, Orta ve Güney Amerika'daki 27 devletten oluşan bir kuruluş olan “Karayip Mali Eylem Görev Gücü” diğer bir FATF benzeri bölgesel kuruluştur. Bu kuruluş, söz konusu bölgede kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı sorununu çözmek için ortak karşı önlemleri uygulamaktadır.²²³ Bu kuruluşun 27 üyesi, Anguilla, Aruba, Antigua ve Barbuda, Bahamalar, Barbados, Bermuda, Belize, Cayman Adaları, Curacao, Dominik Cumhuriyeti, El Salvador, Guyana, Grenada, Guatemala, Haiti, Jamaika, Montserrat,

²¹⁹APG, *Overview Of APG Members*, 2021, http://www.apgml.org/members-and-observers_/page.aspx?p=8c32704a-5829-4671-873c-7b5a23ced347, (E.T.13 Mayıs 2021).

²²⁰Age, (E.T.10 Mart 2021).

²²¹APG, *Overview Of APG Members*, 2021, http://www.apgml.org/members-and-observers_/page.aspx?p=8c32704a-5829-4671-873c-7b5a23ced347, (E.T.13 Mayıs 2021).

²²²APG, *Observer Juristictions*, 2021, http://www.apgml.org/members-and-observers_/page.aspx?p=5b94a42a-cbbe-4915-adc0-0c8b337821da, (E.T.03 Mayıs 2021).

²²³CFATF, *Overview*, 2021, <https://www.cfatf-gafic.org/home/cfatf-overview>, (E.T.05 Temmuz 2021).

Saint Kitts and Nevis, Saint Marten, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler Adaları, Surinam, Turks ve Caicos Adaları, Trinidad ve Tobago, Virgin Adaları, Venezüella oluşmaktadır.²²⁴

Sekrteryası, Trinidad ve Tobago olan Karayip Mali Eylem Görev Gücü, web sitesi aracılığıyla, FATF standartları, değerlendirme metodolojisi ve diğer bölgesel kuruluşlara ilişkin bilgilendirme yapmaktadır. Bu bilgilendirmeye birlikte kara para aklama ile terörün ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele politikalarını, karşılıklı değerlendirme raporları, takip raporları, genel kurul kararları, eğitim ve teknik yardım aracılığıyla gerçekleştirmektedir.²²⁵

Diğer taraftan kuruluşun, APG, Karayipler Gümrük Kanunu İcra Kurulu, Karayip Kalkınma Bankası (CCLEC), Karayip Forumu (CARIFORUM), Karayipler Bölgesel Teknik Yardım Servisi (CARTEC), Karayip Topluluğu sekrteryası, Orta Amerika Ülkeleri Ekonomik Entegrasyon Bankası (CABEI), İngiliz Milletler Topluluğu Genel Sekreterliği, Doğu Karayip Merkez Bankası (ECCB), Doğu ve Güney Afrika Kara Para Aklama Önleme Grubu (ESAAMLG), Avrupa Birliği, Federal Almanya Cumhuriyeti, FATF, Latin Amerika Mali Eylem Görev Gücü (GAFILAT), Uluslararası Finans Merkezi Denetçileri Grubu, Amerikalılar Arası Kalkınma Bankası (IDB), IMF, INTERPOL, Kara para Aklama Ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadele Avrupa Konseyi Uzmanlar Komitesi (MONEYVAL), Amerika Kıtası Uyuşturucu Bağımlılığı Kontrol Komisyonu (CICAD), Doğu Karayip Devletleri Örgütü sekretaryası, UNODC, Dünya Bankası, Dünya Gümrük Örgütü gibi gözlemci üyeleri bulunmaktadır.²²⁶

FATF benzeri bölgesel kuruluşlardan bir diğeri ise “Kara para Aklama Ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadele Avrasya Grubu” (EAG)’dur. Kara para Aklama ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadele Avrasya Grubu, 6 Ekim FATF 2004 yılında Moskova’da yapılan konferansla Belarus, Kazakistan, Çin, Kırgızistan, Rusya ve Tacikistan kurucu üyelerin katılımıyla kurulmuştur. Kuruluşun üye sayısı daha önce gözlemci statüsüne sahip olan Özbekistan’ın 2005 yılında, Türkmenistan’ın 2010

²²⁴CFATF, *Member Countries*, 2021, <https://www.cfatf-gafic.org/member-countries>, (E.T.02 Temmuz 2021).

²²⁵CFATF, *Overview*, 2021, <https://www.cfatf-gafic.org/home/cfatf-overview>, (E.T.05 Temmuz 2021).

²²⁶CFATF, *CFATF*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/caribbeanfinancialactiontaskforcecfatf.html>, (E.T.13 Şubat 2021).

yılında ve Hindistan'ın 2010 yılında katılımıyla genişlemiştir. Türkiye ise 2005 yılında EAG'nin gözlemci üyesi olmuştur.²²⁷

EAG'nin amaçları; kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik ortak faaliyetler geliştirmek ve bu faaliyetleri yürütmek ve FATF'ın ortaya koymuş olduğu tavsiyelerin ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele çabaları alanında kabul edilen yasal ve diğer tedbirlerin üye devletlerde uygulanmasına yardımcı olmaktır.²²⁸ Esasen EAG bu amaçlarını, uluslararası işbirliği, teknik yardım programlarında uzmanlaşmış uluslararası kuruluşlar ve organlar aracılığıyla, ilgili ülkelerle koordine bir şekilde, kara para aklama ve terörün finansman eğilimlerini analiz edip bölgesel özellikleri dikkate alarak, bu tür suçlarla mücadele konusunda en iyi uygulamaları belirleyip, paylaşarak gerçekleştirir.²²⁹ EAG'nin gözlemci üyeleri ise İtalya, ABD, Ukrayna, Moldova, Türkiye Ermenistan, Afganistan, Litvanya, Polonya Sırbistan, Karadağ, Fransa, Moğolistan, Kore ve İran'dır.²³⁰

Diğer bir FATF benzeri bölgesel kuruluş ise “Doğu ve Güney Afrika Kara Para Aklama Önleme Grubu” (ESAAMLG)'dur. Bu kuruluş, kara para aklama ve terörün ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele etmek için uluslararası standartlara sahip bir bölgesel kuruluş olup, 1999 yılında kurulmuştur. 2010'da FATF'a katılan bu kuruluşun sekreteryası, Tanzanya'daki Dar es Salaam'da bulunmaktadır.²³¹ Kuruluşun en büyük destekçisi ve işbirlikçisi ise Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'dir.²³²

Kuruluşun temel hedefleri ise kendisine üye olan devletleri, FATF'ın 40 tavsiyesine uyumu noktasında takip etmek, bu devletlerde kara para aklama ile terörün ve kitle imha silahlarının finansmanı ile mücadele tedbirlerinin uygulanmasını sağlamak ve bu tedbirlerin uygulanması için bütün önlemleri uygulamaktır.²³³ Bu temel hedefleri, üyeleri ile birlikte gerçekleştiren kuruluşun 18 üyesi olup bunlar

²²⁷EAG, *Eurasian Group*, 2021, https://www.fatf-gafi.org/pag_es/eurasiangroupeag.html, (E.T.13 Şubat 2021).

²²⁸Age, (E.T.13 Şubat 2021).

²²⁹EAG, *About EAG*, 2021, <https://eurasiangroup.org/en/about-eag>, (E.T.13 Şubat 2021).

²³⁰Age, (E.T.16 Şubat 2021).

²³¹ESAAMLG, *About ESAAMLG*, 2021, <https://www.esaamlg.org/index.php/about>, (E.T.13 Şubat 2021).

²³²Age, (E.T.16 Şubat 2021).

²³³ESAAMLG, *Who We Are*, 2021, https://www.esaamlg.org/index.php/about_what_we_do, (E.T.13 Şubat 2021).

Angola, Botsvana, Esvatini, Etiyopya, Güney Afrika, Kenya, Lesoto, Madagaskar, Malavi, Mauritius, Mozambik, Namibya, Ruanda, Seyşeller, Tanzania, Uganda, Zambiya ve Zimbabve'dir. Bunun yanı sıra kuruluşun AUSTRAC, ABD, Birleşik Krallık, Doğu Afrika Topluluğu, Dünya Bankası, Dünya Gümrük Örgütü, FATF, IMF, SADC (Güney Afrika Kalkınma Topluluğu), UNODC vb. ulusal ve uluslararası gözlemcileri bulunmaktadır.²³⁴

Ayrıca, FATF benzeri kuruluşlardan bir diğeri “Orta Afrika Kara Para Aklamaya Karşı Görev Gücü” (GABAC)’dır. GABAC, “Orta Afrika Ekonomik Ve Parasal Topluluk”unun bir organıdır ve sekretarya hizmetleri 2013 yılından beri Gabon’da yürütülmektedir. Kuruluş 2012’den itibaren FATF’ın gözlemci üyesidir ve 2015 yılında, FATF, kuruluşu bir FATF Benzeri Bölgesel Kuruluş (FSRB) olarak tanımış ve ilişkili bir üye olarak kabul etmiştir. Böylece FATF, küresel ağının erişimini Orta Afrika'ya kadar genişletmiştir.²³⁵

Kuruluşun görevleri üyelerinin FATF standartlarına uygunluğunu değerlendirme, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmektir. Amacı ise üye devletlerine teknik yardım sağlama ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele de uluslararası işbirliğini kolaylaştırmaktır.²³⁶ Bu görev ve amacını gerçekleştirmek üzere kuruluşun 6 adet üyesi olup bu üyeler Çad, Ekvator, Gine, Gabon, Kamerun, Kongo Cumhuriyeti ve Orta Afrika Cumhuriyetidir.²³⁷ Gözlemci üyeleri ise Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC), FATF, Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası’dır.²³⁸

Diğer bir FATF benzeri kuruluşlardan GAFILAT ise 8 Aralık 2000 tarihinde, dokuz Güney Amerika ülkesinin hükümetinin temsilcileri tarafından bir mutabakat zaptı ile Kolombiya’da Güney Amerika Mali Eylem Görev Gücü (GAFISUD) adıyla kurulmuştur. Ancak, 2014 yılında GAFISUD Genel Kurulu, tüm Latin Amerika ülkelerini kapsayacak şekilde üyeliğini genişletmiş ve kuruluşun ismini GAFILAT

²³⁴ESAAMLG, *About ESAAMLG*, 2021, <https://www.esaamlg.org/index.php/about>, (E.T.13 Şubat 2021).

²³⁵FATF, *GABAC*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T.01 Mart 2021).

²³⁶*Age*, (E.T.01 Mart 2021).

²³⁷FATF, *Members*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T.01 Mart 2021).

²³⁸FATF, *Observers*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T.01 Mart 2021).

olarak değiştirmiştir.²³⁹

Kara para aklama ile m¼cadele amacı ile kurulan GAFILAT, 11 Eyl¼l 2001 saldırısının ardından kuruluş amaçlarına terör¼n finansmanı ile m¼cadeleyi de eklemiş ve 2006 yılında FATF’a üye olmuştur. Kuruluşun amacı, bölgesel faktörleri dikkate alarak kara para aklama ve terör¼n finansmanı ile m¼cadele etmek için kapsamlı standartlar geliştirmek ve bu suçların etkili bir şekilde araştırılması ve kovuşturulması için yasal sistemleri geliştirilmek ve karşılıklı yasal yardımı teşvik etmektir.²⁴⁰

Ayrıca, GAFILAT, karşılıklı değerlendirmeler yaparak bölgede kara para aklama karşıtı eğitimleri koordine etmektedir. Bu eğitimler, özellikle kara para aklama ile m¼cadele çalışmalarında yer alan kişileri ve kuruluşun üyelerini kapsamaktadır. Bu üyeler Arjantin, Bolivya, Brezilya, Dominik Cumhuriyeti, Ekvator, Guatemala, Honduras, Kolombiya, Kosta Rika, Küba, Meksika, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, şili, Uruguay’dır.

Diğer taraftan kuruluşun gözlemci üyeleri ise Kanada, Fransa, Almanya, Portekiz, İşpanya, ABD ve gözlemci organizasyonları, APG, Birleşmiş Milletler, Amerikalılar Arası Kalkınma Bankası (BID), Karayip Mali Eylem Görev Gücü, CICAD, Dünya bankası, FATF, IMF, INTERPOL ve Amerikan Devletleri Örg¼tü (OAS)’dür.²⁴¹

2000 yılında Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu (ECOWAS) tarafından kara para aklama ile m¼cadeleye destek sağlamak amacı ile diğer bir FATF benzeri kuruluşlardan olan “Batı Afrika Kara para Aklamaya Karşı H¼k¼metlerarası Eylem Grubu (GIABA)” kurulmuştur. Kuruluş uluslararası alanda kara paranın aklanması ve terör¼n finansmanı ile m¼cadele standartlarına uyumu sağlamak için üye devletleriyle işbirliği içinde çalışmaktadır.²⁴²

Kuruluşun amacı ise üye ÷lkelerin kara para aklama ve terör¼n finansmanı faaliyetlerini engellemek ve bu faaliyetleri tespit ettiğinde yaptırım uygulamak için

²³⁹GAFILAT, *Financial Action Task Force of Latin America (GAFILAT)*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gafilat.html>, (E.T.22 Agustos 2021).

²⁴⁰Age, (E.T.22 Agustos 2021).

²⁴¹Age, (E.T.22 Agustos 2021).

²⁴²FATF, *Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/intergovernmentalactiongroupagainstmoneylaunderinginwestafrica.html>, (E.T.11 Mart 2021).

gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Bunu, karşılıklı değerlendirmelerle yapmakta ve bu değerlendirmeleri tamamladıktan sonra bir rapor düzenleyip GIABA Genel Kurulunda münazarasını yapıp kabul etmektedir.²⁴³

GIABA'nın üyeleri, Fildişi Sahilleri, Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Gana, Gambiya, Gine-Bissau, Gine-Konakri, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Sao Tome and Principe, Senegal, Sierra Leone, Togo'dur. Gözlemci üyeleri ise Fransa, Portekiz, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Batı Afrika Devletleri Merkez Bankası (BCEAO), Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği Komisyonu (WAEMU), Avrupa Birliği, ECOWAS Komisyonu, Batı Afrika Para Ajansı (WAMA), Batı Afrika Kalkınma Bankası, GABAC, Gana Ulusal Sigorta Komisyonu, Afrika Kalkınma Bankası, IMF, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC), Dünya Bankasıdır.²⁴⁴

2004 yılında, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki ülkeler için FATF benzeri kuruluşlardan biri olan “Orta Doğu Ve Kuzey Afrika Mali Eylem Görev Gücü” (MENAFATF) kurulmuştur. Amacı ise kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyi, üye ülkelerindeki kültürel değerler, anayasal çerçeve ve hukuk sistemleriyle uyumlu bir şekilde sürdürmektir. Bunun için, üye ülkelerinin, terörle mücadele antlaşmalarını, BM Güvenlik Konseyi kararlarını ve FATF tavsiyelerini benimsemesine ve bunları uygulamak için çalışmasına aracılık etmektedir. Diğer taraftan kuruluş amaçlarını gerçekleştirirken bölgesel olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili sorunları belirleyip çözümlemeye çalışmaktadır.²⁴⁵

MENAFATF'in 2021 yılı itibarıyla Tunus, Umman, Ürdün, Yemen, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Cezayir, Fas, Filistin, Irak, Katar, Kuveyt, Lübnan, Libya, Mısır, Moritanya, Suudi Arabistan, Sudan, Suriye, Cibuti, Somali olmak üzere 21 üyesi vardır. Ayrıca, kuruluşun gözlemci üyeleri de mevcuttur. Bunlar Arap Para Fonu, APG, Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi, Egmont Grubu, Avrasya Kara Para Aklama Ve Terörizmin Finansmanı İle Mücadele Grubu (EAG), FATF, Fransa,

²⁴³Age, (E.T.22 Ağustos 2021).

²⁴⁴Age, (E.T.25 Ağustos 2021).

²⁴⁵FATF, *Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF)*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/pages/menafatf.html>, (E.T.11 Mart 2021).

IMF, İspanya, Birleşik Krallık, Birleşmiş Milletler, Amerika Birleşik Devletleri, Dünya Bankası, Dünya Gümrük Örgütü'dür.²⁴⁶

Son olarak, FATF benzeri kuruluşlardan MONEYVAL'dan bahsetmek yerinde olacaktır. MONEYVAL, 1997 yılında kurulmuş olup, üye ülkelerinin, Avrupa Konseyi'nin kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesi için belirlediği temel uluslararası standartlara uyumlu olup olmadığını değerlendirme ve yine bu ülkelerin mücadele için sistemlerinde gerekli iyileştirmeler yapılması konusunda tavsiyelerde bulunma rolünü üstlenmiştir. Kuruluşun amacı ise ulusal otoritelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapasitelerini geliştirmektedir.²⁴⁷ Bir diğer amaç ise devletlerin, kara para aklama ve terörün finansmanına karşı etkili sistemlere sahip olmasını sağlamak ve bunun için kendi üye ülkelerinin yasal, mali ve kolluk sektörlerindeki ilgili tüm uluslararası standartlara uygunluğunu değerlendirmektir. Bunu, karşılıklı değerlendirmeler yaparak, yerel rejimlerin etkinliğini artırmanın yolları hakkında önerilerde bulunarak, devletlerin bu alanlarda uluslararası işbirliği yapma kapasitelerini formüle ederek, kara para aklama ve terörün finansman yöntemleri, eğilimleri ve teknikleri ile ilgili tematik tipoloji araştırmaları yaparak gerçekleştirir.²⁴⁸

MONEYVAL, bu amaçlarını Andorra, Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Cebelitarık, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Ermenistan, Gürcistan, Guernsey, Hırvatistan, İsrail, Jersey, Kıbrıs Rum Kesimi, Karadağ, Letonya, Lihtenştayn, Litvanya, Macaristan, Makedonya, Malta, Man adası, Moldova, Monako, Polonya, Romanya, Rusya, San Marino, Slovakya, Sırbistan, Slovenya, Ukrayna, Vatikan olmak üzere 34 üye ülke ile birlikte gerçekleştirir.²⁴⁹

Bütün bu üyelerin yanı sıra MONEYVAL'ın, toplantılarına temsilcilerini gönderme hakkına sahip olan ancak oy hakları olmayan gözlemci üyeleri vardır. Bu gözlemci üyeler Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, Avrupa Suç Sorunları Komitesi, Suç Gelirlerinin Aklanması Ve Terörün

²⁴⁶ Age, (E.T.25 Ağustos 2021).

²⁴⁷ Council Of Europe, *At A Glance*, 2021, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/home>, (E.T.13 Şubat 2021).

²⁴⁸ Council Of Europe, *Activities*, 2021, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/activities>, (E.T.13 Şubat 2021)

²⁴⁹ Council Of Europe, *Members And Observers*, 2021, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>, (E.T.13 Şubat 2021).

Finansmanı İle İlgili Arama El Koyma Ve Müsadere Konulu Sözleşmenin Tarafları Konferansı, Avrupa Komisyonu Ve Avrupa Birliği Konseyi Genel Sekreterliği, Avrupa Konseyi Gözlemci Statüsüne Sahip Ülkeler, CTC (Terörle Mücadele Komitesi), EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası), UNODC, Dünya Bankası, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE), Egmont Grup Mali İstihbarat Kurumları, EAG, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği Konseyi Genel Sekreterliği, FATF Sekreterliği, Interpol, İngiliz Milletler Topluluğu Genel Sekreterliği, IMF, Avrupa Konseyi gözlemci statüsüne sahip ülkeler vb. gibi organizasyonlar ve ülkelerdir.²⁵⁰

2.3.6. Egmont

Egmont Grubu, FATF'ın kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili ilk tavsiyelerinin kabul edilmesinden ardından 9 Haziran 1995 yılında Brüksel'de kurulmuş²⁵¹ ve Türkiye bu gruba 1998 yılında üye olmuştur. 2021 yılı itibarıyla gruba 167 ülkenin mali istihbarat birimi üyedir. Bu ülkeler ABD, Afganistan, Arnavutluk, Andora, Angola, Anguilla, Almanya, Antigua ve Barbuda, Arjantin, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Bahamalar, Bahreyn, Bangladeş, Barbados, Beyaz Rusya, Belçika, Belize, Benin, Bermuda, Birleşik Krallık, Butan, Botsvana, Bolivya, Bosna Hersek, Brezilya, Brunei, Birleşik Arap Emirlikleri, Bulgaristan, Burkina Faso, Cayman Adaları, Cezayir, Curaçao, Cape Verde, Cook Adaları, Çad, Çek Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, Danimarka, Dominika, Dominik Cumhuriyeti, Ermenistan, Ekvator, El Salvador, Estonya, Endonezya, Etiyopya, Fiji, Finlandiya, Fransa, Fildişi Sahili, Grenada, Guatemala, Gabon, Gürcistan, Güney Afrika, Guernsey, Gana, Hırvatistan, Hindistan, İngiliz Virgin Adaları, İzlanda, Kanada, Kamboçya, Kamerun, Kolombiya, Kongo Brazzaville, Kosta Rika, Küba, Kıbrıs, Letonya, Cebelitarık, Yunanistan, Honduras, Hollanda, Macaristan, İrlanda, Man Adası, İsrail, İtalya, İspanya, Jamaika, Japonya, Jersey, Ürdün, Kazakistan, Kore, Kosova, Kuveyt, Kırgızistan, Karadağ, Lübnan, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Makao, Malavi, Mısır, Malezya, Mali, Malta, Marshall Adaları, Mauritius, Meksika, Moldova, Monako, Moğolistan, Namibya,

²⁵⁰Age, (E.T.13 Şubat 2021).

²⁵¹T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Egmont Grubu*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, (E.T:21 Eylül 2021).

Nepal, Yeni Zelanda, Nijer, Nijerya, Niue, Kuzey Makedonya, Norveç, Filistin, Panama, Papua Yeni Gine, Paraguay, Peru, Filipinler, Polonya, Portekiz, Katar, Romanya, Rusya, Saint Kitts ve Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Soma, San Marino, Suudi Arabistan, Senegal, Sırbistan, Seyşeller, Singapur, Saint Martin, Slovakya, Slovenya, Solomon Adaları, Şili, Sri Lanka, Sudan, İsveç, İsviçre, Suriye, Tayvan, Tacikistan, Tanzanya, Tayland, Togo, Trinidad ve Tobago, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Turks ve Caicos Adaları, Özbekistan, Uganda, Ukrayna, Uruguay, Vanuatu, Vatikan, Venezuela, Zambiya'dır.²⁵² Türkiye ise MASAK'ın 5549 sayılı kanununun 19/1'nci maddesinin (m) bendi ile yabancı ülkelerdeki eşdeğer kurumlarla bilgi ve belge paylaşımında bulunmaya yetkili kılınmasıyla gruba dahil olmuştur.²⁵³

Egmont Grubu, dünyanın her yerindeki mali istihbarat birimleri ile işbirliği içinde kara para aklama, terörün finansmanı ile mücadele kapsamında gizli bilgi alışverişinde bulunmak için bir sistem sağlama amacı ile kurulmuş ve günümüzde, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için mali istihbarat alışverişi sağlayan bir platformdur. Mali istihbarat birimlerinin, kara para aklama ve terörün finansmanına karşı ulusal ve uluslararası çabaları desteklemek amacı ile işbirliği yapması ve yurtiçi ve uluslararası alanda finansal bilgileri paylaşması çok büyük önem arz ettiğinden Egmont Grubu'nun faaliyetleri benzersiz bir konumdadır. Diğer taraftan grup, paydaşları arasında kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin anlaşılmasını geliştirerek üye mali istihbarat birimlerinin çalışmalarına değer katabilmektedir.²⁵⁴

Egmont Grubu, uluslararası ortaklarını ve diğer paydaşlarını, BMGK (Birleşmiş Milletler Genel Konseyi), FATF ve G20 maliye bakanları tarafından alınan kararları yürürlüğe koyması için destekler ve dünya çapındaki mali istihbarat birimlerini, uluslararası alanda kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında bilgi alışverişinde bulunmaya teşvik eder ve bunu kolaylaştırır.²⁵⁵

²⁵²Egmont Group, *Membership List*, 2021, <https://www.egmontgroup.org/en/membership/list>, (E.T.19 Temmuz 2021).

²⁵³T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Egmont Grubu*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, (E.T:21 Eylül 2021).

²⁵⁴Egmont Group, (2021), *About the Egmont Group*, <https://egmontgroup.org/en>, (E.T.03 Ağustos 2021).

²⁵⁵Egmont Group, (2021), *About*, <https://egmontgroup.org/en/content/about>, (E.T.20 Ağustos 2021).

Diğer taraftan, mali istihbarat birimleri arasındaki veri değişiminin etkiliğini arttırmak ve bilgi değişimini sistemli hale getirmek için Egmont Grubu, 1997 yılında ESW (Egmont Güvenli Web) projesini hayata geçirmiştir. ESW sadece Egmont Grubu'na dahil olan mali istihbarat birimlerince kullanılabilen ve bilgi güvenliliğini sağlayarak mali istihbarat birimleri arasında bilgi alışverişini doğrudan ve hızlı bir şekilde sağlayan bilgisayar ağı sistemidir. Bu sistem mali istihbarat birimleri arasında gizli ve güvenli e-mail haberleşmesi ve diğer mali istihbarat birimleri tarafından paylaşılan bilgi ve dokümanlara ulaşılabilme imkanı sağlamaktadır. MASAK bu sisteme 2001 tarihinde dahil olmuştur. Egmont Grubunun getirdiği diğer bir gelişme ise mali istihbarat birimlerinin bilgi alışverişini bütüncül ve sistematik hale getiren “Memorandum of Understanding-MOU”dur.²⁵⁶ Egmont Grubu'nun yukarıda anlatılan gelişmeleri sistematik bir şekilde gerçekleştirmesinde kurumsal yapısı büyük önem taşımaktadır. Grubun, kurumsal yapısını; mali istihbarat kurumlarının başkanları, Egmont Komitesi, Çalışma Grupları, Egmont Mali İstihbarat Mükemmellik ve Liderlik Merkezi (ECOFEL), Bölgesel Gruplar ve Egmont Grup Sekreterliği oluşturur.²⁵⁷ Mali istihbarat kurumlarının başkanları, Egmont Grubunun yönetim organını oluşturmaktadır ve bu yönetim organı, grubun üyelik durumu, yapısı, bütçesi ve ilkelerini etkileyen her türlü konuda karar almaktadır. Bu kararlara konsensüs ile ulaşılmaktadır.

Mali istihbarat kurumlarının başkanları arasında iletişim ESW aracılığıyla günlük olarak kurulur ve bunlar yılda bir kez Egmont Grup Yıllık Genel Kurulunda toplanır.²⁵⁸ Egmont Komitesi ise mali istihbarat kurumlarının başkanları ve Çalışma Grupları arasında köprü görevi görmekte ve danışma fonksiyonunu icra etmektedir. Komitenin başlıca görevi koordinasyon, yönetim, temsil gibi çeşitli faaliyetlerde

²⁵⁶ Egmont Group, *Egmont Group*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, (E.T.19 Temmuz 2021).

²⁵⁷Egmont Group, *Structure and Organization of the Egmont Group of Financial Intelligence Units*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/structure-and-organization-egmont-group-financial-intelligence-units>, (E.T.03 Ağustos 2021).

²⁵⁸Egmont Group, *Heads Of Financial Intelligence Units*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/heads-financial-intelligence-units>, (E.T.18 Ağustos 2021).

Egmont Grubuna yardımcı olmak ve Egmont Grup Sekreterliği'ni denetlemektedir. Egmont Komitesi, daimi ve bölgesel üyelerden oluşmaktadır.²⁵⁹

Egmont Grubu Sekreterliğinin ise merkezi Kanada olup 2007 yılında kurulmuştur. Mali istihbarat kurumlarının başkanları tarafından onaylanarak göreve gelen yönetici sekreter tarafından yönetilen sekreterlik, doğrudan Egmont Grubu Başkanına rapor vermekte ve bu sekreterliğin esas görevi, grubun diğer yapılarına stratejik, teknik ve idari destek sağlamaktır. Diğer taraftan, Egmont sekreterliği, ESW sistemi içinde büyük bir rol oynamakta ve sistem içeriğinin yönetilmesine yardımcı olmaktadır.²⁶⁰

Egmont Grubu'nun, programlar geliştirme, işbirliği ve uzmanlık paylaşımı misyonunu gerçekleştirmek için en önemli parçası, çalışma gruplarıdır. Bunlar 4 adettir ve periyodik olarak toplanıp ve grup faaliyetleri hakkında mali istihbarat kurumlarının başkanına rapor vermektedir.²⁶¹ Bunlardan bir tanesi “Kara Para Aklama Ve Terör Finansmanı Çalışma Grubu” (IEWG) olup mali istihbarat birimlerinin karşılaştığı bilgi alışverişi zorluklarını ele almak için operasyonel analistler yapmaktan ve bilgi teknolojileri uzmanları arasındaki işbirliğini incelemekten sorumludur. Esas odak noktası, operasyonel ve stratejik analize dayalı olarak bilgi alışverişinin kalitesini ve miktarını artırmaktır. Bu çalışma grubu, proje bazlı faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin sonuçlarını, üyelerle ve gözlemci üyelerle paylaşmaya devam etmektedir.

Diğer bir çalışma grubu ise “Üyelik, Destek ve Uyum Çalışma Grubu” (MSCWG)'dur. Bu çalışma grubu üyelik ile ilgili esasları yönetmekte, destek, uyum konularını ele almakta ve sosyal yardım faaliyetleri konusunda bölgelerle birlikte çalışmaktadır. Ayrıca, bu çalışma grubu, aday mali istihbarat birimlerinden gelen üyelik başvurularını değerlendirmekten sorumludur.²⁶²

MSCWG'nin üyelik ile ilgili esasları yönetmekte olduğunu yukarıda belirtmiştik ancak gözlemci kuruluşlarla birlikte Egmont üyelerini belirlemek ve

²⁵⁹Egmont Group, *Egmont Committee*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-committee> , (E.T.18 Ağustos 2021).

²⁶⁰Egmont Group, *Egmont Group Secretariat*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-group-secretariat> (E.T.18 Ağustos 2021).

²⁶¹Egmont Group, *Working Groups And Programs*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/working-groups-and-programs>, (E.T.18 Ağustos 2021).

²⁶²Age, (25 Eylül 2021).

geliştirmek diğer bir çalışma grubu olan “Teknik Yardım ve Eğitim Çalışma Grubu”nun (TATWG) görevidir. TATWG ayrıca Egmont yükümlülüklerine ve ilgili FATF tavsiyelerine uygun olarak önemli zorluklarla karşı karşıya kalan mali istihbarat kurumlarına destek sağlanmasını kolaylaştırmaktan sorumludur.²⁶³

Egmont Grubu’nu etkileyen önemli operasyonel, politika ve stratejik konuları belirlemekten sorumlu olan “Politika Ve Prosedürler Çalışma Grubu” (PPWG) kuşkusuz en önemli çalışma gruplarından biridir. Ve bu çalışma grubu, politika, hukuk ve operasyonel uzmanları bir araya getirerek Egmont Grup çalışmaları ile ilgili kilit belgelerin düzenli olarak gözden geçirilmesini sağlamaktan sorumludur.

Son çalışma grubu ise ECOFEL’dir. Egmont Grubu’nun, etkinlik, etkililik ve mükemmellik hedefine ulaşmak amacıyla mali istihbarat birimlerine daha fazla yardımcı olmak için merkez bir birim olarak yaratılmıştır. Ve amacı, mali istihbarat birimlerini, kendi ulusal sistemlerinde olduğu kadar uluslararası düzeyde de korumak, konumlandırmak ve teşvik etmektir.²⁶⁴

Bölgesel Gruplar ise küresel bir mali istihbarat ağı olarak işlev görerek, FSRB’lerle uyumlu olarak Egmont Grubu üyeliğindeki artışa paralel bir şekilde stratejik değerlendirmeler yapar ve mali istihbarat birimleri arasında devam eden bölgesel işbirliğini takip eder. Bu gruplar, Egmont Grubunun bölgesel düzeyde kalkınma, işbirliği ve uzmanlık paylaşımı amaçlarına ulaşmasına yardımcı olmaktadır. Sekiz adet olan bölgesel gruplar, Amerika bölgesi, Asya ve Pasifik bölgesi, Avrasya bölgesi, Avrupa I bölgesi, Avrupa II bölgesi, Doğu ve Güney Afrika bölgesi, Batı ve Orta Afrika bölgesi, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinden oluşur.²⁶⁵

Geçmişten bugüne, Egmont Grubunu değerlendirecek olursak grubun 2013 yılına kadar serbest faaliyet gösterdiğini fakat 2013 yılında 139 üyeye ulaşmasıyla Güney Afrika, Sun City’de bir tüzük yayınladığını ve diğer faaliyetlerine yol gösterecek temel belgeleri kabul ettiğini görmekteyiz. Ayrıca, aynı yıl, Egmont üyesi kurumların başkanları, ilk stratejik planını geliştirmiş ve bu planı mali istihbarat kurumları arasında etkin bilgi alışverişini geliştirmek ve uluslararası standartlara

²⁶³Age, (25 Eylül 2021).

²⁶⁴Age, (25 Eylül 2021).

²⁶⁵Egmont Group, *Regional Group*, 2021, <https://egmontgroup.org/en/content/regional-groups>, (E.T.03 Haziran 2021).

uyumu kolaylaştırmak olmak üzere iki temel husus etrafında şekillendirmiştir. Egmont Grubu uluslararası alanda ortak kurumlarla işbirliğini arttırmaya ve verimli bir kurumsal altyapının devamını sağlama konusunda gelişimlerini sağlamaya devam etmektedir.²⁶⁶

2014 yılında ise “2014-2017 Stratejik Planını”, organizasyonun ihtiyaçlarına ve teknolojik değişikliklere göre geliştirilmiş ve bu planın sonuçları, Mart 2018’de Arjantin’in Buenos Aires kentinde gerçekleştirilen genel kurul toplantısında, mali istihbarat kurumlarının başkanlarına (HoFIU) rapor edilmiştir. Planın ilk hali, kendi içinde kesinlikle takip edilmese de, dayattığı disiplin, Egmont Grubunun gelecek planlamaları açısından olumlu sonuçlar getirmiştir. Egmont Grubu, ilk stratejik planın yapılmasından bu zamana kadar düzenli bir şekilde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede, uluslararası bir rol oynama konusunda ilerleme kaydetmiş ve bunun üzerine “2018-2021 Yılı Stratejik Hedefleri”ni ortaya koymuştur.²⁶⁷

Egmont Grubu bu stratejik planla dört adet stratejik hedef ortaya koymaktadır. İlk hedef ikili ve çok taraflı finansal bilgi alışverişini kolaylaştırmaktır. Egmont Grubu, bu hedefi gerçekleştirmek için üyelerin erişebileceği operasyonel bir veri tabanı sağlayacak, çok taraflı değişim araçlarının gelişimine katkıda bulunacak ve finansal bilgi alışverişini destekleyip kolaylaştıracaktır.

Nitekim, Egmont Grubu’na göre ikili bilgi alışverişi sayısındaki artış yeterli değildir.²⁶⁸ İkinci hedef mali istihbarat birimlerinin yeteneklerini geliştirmektir. Egmont Grubu, kuruluşundan bu zamana kadar bilgi paylaşımını teşvik etmiş ve ECOFEL programının başlatılması ile mükemmelliği ve liderliği teşvik etmiştir. ECOFEL’ler programlarını ve faaliyetlerini bölgesel ve uluslararası değişimlere uyarlayarak mali istihbarat birimlerinin yeteneklerini daha yüksek performanslı bir hale getirecektir.²⁶⁹

²⁶⁶Egmont Group, *Strategic Plan 2018-2021*, 2021, https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/EG_Strategic_Plan_2018-2021/20182021%20Egmont%20Group%20Strategic%20Plan%20%20Approved%20by%20the%20HoFIU%20in%20Sydney%20%28Sep%202018%29%20-%20Public%20website.pdf, (E.T.03 Haziran 2021).

²⁶⁷Age, (E.T.07 Haziran 2021).

²⁶⁸Egmont Group, *Strategic Plan 2018-2021*, 2021, https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/EG_Strategic_Plan_2018-2021/20182021%20Egmont%20Group%20Strategic%20Plan%20%20Approved%20by%20the%20HoFIU%20in%20Sydney%20%28Sep%202018%29%20-%20Public%20website.pdf, (E.T.03 Haziran 2021).

²⁶⁹Age, (E.T.03 Haziran 2021).

Üçüncü hedef, Egmont Grubu'nun bilgi alanını çeşitlendirmektir. Teknolojinin gelişmesi, nakit kullanımının azalması, kripto para birimlerini ortaya çıkması ve bunun gibi değişiklikler, grubun faaliyetlerinin güncellenmesini gerektirmiştir.²⁷⁰ Son hedef ise yeni ortaklıklar geliştirmektir. Egmont Grubu'nun temeli, finansal bilgi alışverişine dayanmaktadır. Bu temelde, bu hedefle birlikte, geleneksel olmayan ortaklıklardan yararlanarak, bilgi açısından kaybedilen zaman telafi edilecek ve operasyonel etkileri dikkate alan politikalar oluşturulması sağlanacaktır. Diğer taraftan, bu hedefle, Egmont Grup, uluslararası siyasi organlar tarafından alınan kararları ve bunların faaliyetleri üzerindeki etkilerini, ayrıntılı bir şekilde takip edecektir.²⁷¹

2.3.7. Uluslararası Para Fonu (IMF)

IMF (Uluslararası Para Fonu), 1930'lardaki büyük buhran sonrasında, 1944'te 44 kurucu üye ülke ile kurulmuştur. Kuruluş, ekonomik ve finansal konularda bilgi için küresel bir merkez olarak hizmet vermekte olup uluslararası alanda ekonomik olarak finansal istikrarı sağlamak amacı ile kurulmuştur.²⁷² Ancak, 11 Eylül 2001 olaylarından sonra terörün finansmanı ile mücadelede, kuruluşun amaçları arasına girmiş ve kuruluş, icra direktörleri kurulu aracılığıyla terörün finansmanı suçu ile mücadele faaliyetlerine başlamıştır. Söz konusu icra kurulu, 2002 tarihinde FATF'ın kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin 40 tavsiyesini ve 9 tavsiyesini temel uluslararası standartları olarak kabul etmiş ve pilot programlar uygulamaya koymuştur. Uyguladıkları bu pilot programların, sonuçlarını aldıktan sonra da çalışmalarına devam etmişlerdir.²⁷³ Günümüzde, kuruluş, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, uluslararası işbirliği, yöntem geliştirilme, eğitim faaliyetlerinin artırılması ve çalışma kapasitesinin artırılması gibi faaliyetler icra etmektedir.²⁷⁴

2.3.8. Interpol

²⁷⁰Age, (E.T.03 Haziran 2021).

²⁷¹Age, (E.T.03 Haziran 2021).

²⁷²IMF, *About the IMF*, 2021, <https://www.imf.org/en/About>, (E.T.13 Şubat 2021).

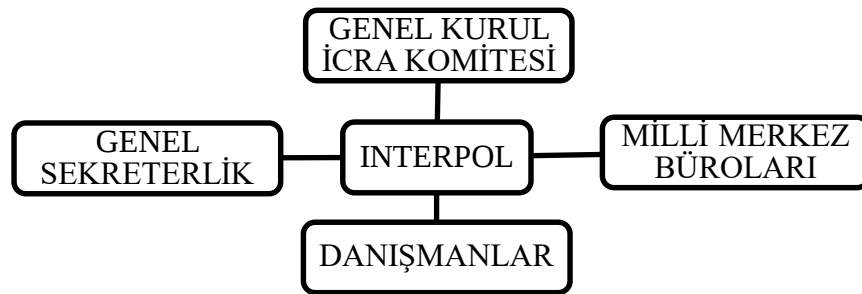
²⁷³Age, (E.T.13 Şubat 2021).

²⁷⁴Schott, Paul Allan, *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism : Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX*, Washington:2016, DC: World Bank.

20. yüzyılın başlarında, teknolojinin gelişmesiyle birlikte, suç faaliyetleri, uluslararası boyut kazandığından uluslararası işbirliği zorunlu hale gelmiştir. Bu bahisle, 190 ülkenin üye olduğu INTERPOL (Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı) dünyadaki en büyük adli polis teşkilatı olarak, uluslararası alanda polis işbirliğini ve yardımlaşmayı sağlamak adına faaliyet göstermektedir.²⁷⁵

Teşkilatın amaçları ise genel itibarıyla, uluslararası alanda suç işlenmesinin önlenmesi, sanıklarla ilgili işlemlerin takip edilmesi, adi suçların önlenmesi ile bastırılmasını sağlayacak kurumlar kurup geliştirmektir. INTERPOL, bütün bu amaçlarını, aşağıdaki teşkilat şemasında görüldüğü gibi Genel kurul, İcra Komitesi, Genel Sekreterlik, Milli merkez büroları (National Central Bureau – NCB) ve Danışmanlardan oluşan kurumsal yapısı aracılığıyla gerçekleştirmektedir. INTERPOL’ün diğer bir ilgi alanı ise uluslararası boyutlarda işlenen kara para aklama suçlarıyla mücadele etmek olup, bunun için teşkilatın aradığı kişiler arasında kara para aklama suçu işleyenler de bulunmaktadır.²⁷⁶

Şekil 2.2: INTERPOL’ün Kurumsal Yapısı²⁷⁷

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, (2021), *İTERPOL'ü Tanıyalım* <https://www.egm.gov.tr/interpol/interpolutaniyalim>, (E.T.17 Mart 2021).

2.3.9. Europol

Europol (Avrupa Polis Teşkilatı), 1993 yılında uyuşturucu ile mücadele birimi olarak faaliyetine başlamış, Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girdiği 1999 yılında resmen

²⁷⁵T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, (2021), *İTERPOL' ü Tanıyalım* <https://www.egm.gov.tr/interpol/interpolutaniyalim>, (E.T.17 Mart 2021).

²⁷⁶T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, *Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadelenin Küresel Boyutu*, Ankara 2010, Yayın No:2010/406.

²⁷⁷Age, (E.T.17 Mart 2021).

kurulmuştur. 2001 yılında, İzlanda ve Norveç gibi Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelerle işbirliği yapmış ve bu tarihten itibaren hızlı bir gelişim ve değişim yaşamıştır.²⁷⁸ Aynı yıl, Avrupa Birliği Ajansı olan teşkilat, 2013 yılında Avrupa Siber Suç Merkezini, 2016 yılında aynı anda Avrupa Göçmen Kaçakçılık Merkezi ve Avrupa Terörle Mücadele Merkezini, 2017 yılında ise Avrupa Ağır ve Organize Suçlar Merkezi ve Avrupa Birliği İnternet Yönlendirme Birimini kurmuştur.²⁷⁹ Bütün bu gelişmelerin ışığında, kara para aklama ile ilgili teşkilatın günümüzdeki en önemli görevi uyuşturucu ticareti, göçmen kaçakçılığı vb. gibi kara para aklama faaliyetlerine kaynaklık eden öncül suçların önlenmesidir.²⁸⁰

2.3.10. Basel Komitesi

İlk olarak, bankacılık düzenleme ve denetleme uygulamaları komitesi (Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices) olarak isimlendirilen Basel Komitesi, 1974 yılının sonunda on ülke grubunun merkez bankası guvernörleri tarafından kurulmuştur. Bankacılık piyasalarındaki ciddi sorunların çözümü adına kurulmuş olan komite, uluslararası bankacılık denetiminin kalitesini artırarak üye ülkeler arasında bankacılık denetimi konularında işbirliğini amaçlamıştır.²⁸¹

Komite'nin ilk toplantısı, Şubat 1975'te gerçekleşmiş ve o zamandan bu yana, komite yetki alanını genişletmiş ve Basel Konkordatosu'ndan başlayarak Basel I, Basel II ve en son olarak Basel III olarak bilinen banka düzenlemeleri için bir dizi uluslararası standart oluşturmıştır.²⁸² Bu standartlar ve ilkeler bildirisi ile bankacılık sistemi içerisinde kara para aklama ile mücadele için etkin çözümler getirilmek istenmiş ve suç gelirlerinin aklanmasında bankaların aracı olarak kullanılmasının önüne geçmek için ortak standartlar geliştirilmiştir.²⁸³

²⁷⁸EUROPOL, *How And Where Did It All Start ?*, 2021, <https://www.europol.europa.eu/faq/how-and-where-did-it-all-start>, (E.T.11 Kasım 2021).

²⁷⁹Age, (E.T.11 Kasım 2021).

²⁸⁰Şen, Yusuf Furkan ve Yalçın, Ersin, *Global Bir Suç: Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması ve Ortaya Koyduğu Sorunlar*, Polis Bilimleri Dergisi, İstanbul 2007, Cilt:9 (1-4).

²⁸¹BIS, *History of the Basel Committee*, 2021, <https://www.bis.org/bcbs/history.htm>, (E.T.09 Mayıs 2021).

²⁸²Age, (E.T.09 Mayıs 2021).

²⁸³Çağrı, Canca, *Kara Para Aklama Ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara 2018.

Bu bildirilerde, bankacılık işlemlerinde, müşterilerin kimliği, kanunlara uygunluk, yetkili makamlarla işbirliği ve bildiriye bağlılık üzerinde durulmaktadır. Bildirilere göre, bankalar bütün müşterilerinin gerçek kimliğini tespit etmek için gerekli tedbirleri almalı ve ulusal ve uluslararası alanda mali işlemlerle ilgili yasa ve yönetmeliklere bağlı kalmalı ve son olarak bu bildirilerde ortaya konan prensiplerle istikrarlı stratejiler oluşturmalıdır.²⁸⁴

2.3.11. Wolfsberg Grubu

Wolfsberg Grubu, 2000 yılında, mali suçların getireceği risklerin yönetimi için standartlar ve rehberlik geliştirmek adına 13 bankadan oluşan bir birliktir.²⁸⁵ Bu grubun temel amacı, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, finansal kuruluşlar tarafından alınması gereken tedbirlerle ilgili standartların oluşturulmasıdır.²⁸⁶ Bu amaçtan yola çıkarak grup, geçmişten bugüne aşağıdaki tabloda yer alan bildireleri, rehberleri ve prensipleri oluşturmuştur.

Tablo 2.5.: Wolfsberg Grubunun Standartları²⁸⁷

2002	Terörizmin Finansmanını Önlemeye Yönelik Wolfsberg Bildirgesi, Kara Paranın Aklanması ile Mücadelede Muhabir Bankacılığa Yönelik Wolfsberg Prensipleri, Kara Paranın Aklanması ile Mücadelede Özel Bankacılığa Yönelik Wolfsberg Prensipleri
2003	İzleme, Tarama ve Aramaya Yönelik Wolfsberg Bildirgesi
2006	Kara Para Aklama Riskinin Yönetilmesi İçin Uygulanan Risk Tabanlı Yaklaşım Rehberi Bildirgesi, Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi Rehberi (Yatırım Fonları ve Diğer Kurumsal Yatırım Araçları İçin).

²⁸⁴T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, 2021, *Basel Komitesi İlkeler Bildirisi*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2021/02> (E.T:21 Ekim 2021).

²⁸⁵Görgün, Murat, *Kara Para İle Mücadelede Bankaların Rolü Ve Kara Para Aklama Riskinin Bankalarca Yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul 2011.

²⁸⁶The Wolfsberg Group, *The Wolfsberg Group*, 2021, <https://www.wolfsberg-principles.com/>, (E.T:01 Kasım 2021).

²⁸⁷The Wolfsberg Group, (2021), *The Wolfsberg Group Standards*, <https://www.wolfsberg-principles.com/wolfsberg-group-standards>, (E.T:01 Eylül 2021).

2007	Yolsuzlukla Mücadele Bildirgesi, Muhabir Banka Müşterileri İçin Bilgilendirme, Takas Kurumları Ödeme Mesaj Standartları Bildirgesi.
2009	Wolfsberg Ticaretin Finansmanı Prensipleri, Kredi Kartı Sunan ve Aracılık Eden Şirketler İçin Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesi Rehberi
2011	Wolfsberg Grup Ön Ödemeli ve Kayıtlı Değer Kartları Kılavuzu
2012	Wolfsberg Grup Özel Bankacılık İlkeleri.
2014	Wolfsberg Muhabir Bankacılık için Kara Para Aklamayı Önleme İlkeleri, Wolfsberg Grup Mobil ve İnternet Ödeme Hizmetleri Rehberi
2016	Wolfsberg Grup SWIFT (Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Derneği) İlişki Yönetimi Uygulaması Durum Tespiti Kılavuzu.
2017	Wolfsberg Grup Ödeme Şeffaflığı Standartları, Wolfsberg Grup Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Rehberi, Wolfsberg Grup siyasi nüfuz sahibi kişiler (PEPs-politically exposed persons) Rehberi, Wolfsberg Grup'un siyasi nüfuz sahibi kişiler (PEPs-politically exposed persons)'lere İlişkin Yayın Açıklaması.
2018	Wolfsberg Grup Ülke Riski Sıkça Sorulan Sorular
2019	Wolfsberg Grup Vergi Kaçakçılığı Rehberi, Wolfsberg Grup Ticaret Finansmanı İlkeleri, Wolfsberg Grup Yaptırımlar Tarama Kılavuzu.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARA PARA AKLAMA VE TERÖRÜN FİNANSMANI İLE MÜCADELE KAPSAMINDA MALİ EYLEM GÖREV GÜCÜ (FATF) BÜNYESİNDE OLUŞTURULAN STANDARTLAR İLE BU STANDARTLAR KAPSAMINDA FATF'IN TÜRKİYE VE ABD DEĞERLENDİRMELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Orijinal FATF Tavsiyeleri (40 Tavsiye), 1990 yılında, uyuşturucu kaçakçılığından elde edilen geliri aklayan suçluların, mali sistemleri kötüye kullanılmasını engellemek için hazırlanmıştır. Gelişen kara para aklama eğilimlerini ve tekniklerini yansıtmak ve kara para aklama suçunun kapsamını uyuşturucu kaçakçılığı suçundan elde edilen gelirlerin yanı sıra diğer suç gelirlerinden elde edilen gelirleri de dahil ederek genişletmek adına, 1996 yılında, bu tavsiyeler güncellenmiştir.²⁸⁸

Diğer taraftan, 2001 yılında, FATF, terörün finansmanı ile mücadele için yetkisini genişletip terörün finansmanı ile ilgili özel tavsiyelerini oluşturmak için önemli bir adım atmıştır. 2003 yılında, ikinci kez revize edilen tavsiyeler özel tavsiyeler ile birlikte 180'den fazla ülke tarafından kabul edilmiştir. Ve bu tavsiyeler, uluslararası alanda kara para aklama ve terörün finansmanına karşı mücadele adına uluslararası standart olarak kabul edilmiştir.²⁸⁹

Özetle, FATF 1990'da yayınladığı orijinal tavsiyelerini, 1996 yılında, 2003 yılında ve 2012 yılında yenileyerek genişletmiştir. Genişletilen bu tavsiyelere ilişkin mevzuatlar ve uygulamalar, FATF tarafından belirli periyotlarla denetlenmiştir. Bu denetlemeler, “Karşılıklı Değerlendirme (Mutual Evaluation)” ve “İzleme (Follow-Up)”ler yoluyla yapılmakta ve bunun sonucunda “Karşılıklı Değerlendirme Raporu” (Mutual Evaluation Report) hazırlanmaktadır.²⁹⁰

²⁸⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.5-6.

²⁸⁹Age, (E.T.23 Temmuz 2021).

²⁹⁰FATF, *Third Round of AML/CFT Mutual Evaluations Process and Procedures, Reference Document*, 2009, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document s/proce ss%20a nd%20procedures .p df>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.5-7.

1990 yılında kabul edilen standartlar, bu zamana kadar, 1996 ve 2003 yıllarında yenilediğinden, FATF birinci turu 1990 sonrası, ikinci turu 1996 sonrası, üçüncü turu 2003 sonrası gerçekleştirmiştir. 2012 yılında revize edilen FATF standartlarının kabulü ile de 2013 yılında 4. tur değerlendirmeleri başlamıştır.²⁹¹ Buna istinaden, Türkiye, 1994, 1998 ve 2006 yıllarında olmak üzere bugüne kadar üç kez FATF değerlendirmesine tabi tutulmuştur. Üçüncü tur değerlendirmeler, FATF tarafından 1990 yılında çıkarılan, 1996 yılında gözden geçirilerek yayınlanan ve 2003 yılında tekrar yenilenerek yayınlanan 40+9 tavsiye kararı çerçevesinde yapılmıştır. 2013 yılında başlayan 4. tur değerlendirmeleri ise hala sürmekte olup 2012 yılında revize edilen tavsiyelere göre yapılmıştır.²⁹²

2013 yılından önceki üç turda, FATF değerlendirmeleri sadece kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için gerekli düzenlemelerin yapılıp yapılmadığının kontrolü şeklindeydi. Mücadeleye ilişkin revizyon yapılması gerekliliği ve yıllar içinde yaşanan gelişmeler ışığında değerlendirme metodolojisi gelişim ve değişimlere uğramıştır. Bu değişiklikler ve gelişmeler doğrultusunda, FATF, şu anda kara para aklama, terörün finansmanı ile kitle imha silahlarının önlenmesine ilişkin 11 tavsiyesi ile etkililik ve 40 tavsiyesi ile teknik uyum değerlendirmesi yapmaktadır.²⁹³ Bu bölümde, FATF'ın bu tavsiyeleri üzerinden yaptığı değerlendirmeye göre ABD'nin, Türkiye'nin ve söz konusu değerlendirmelerin sonucu en yüksek ve en düşük olarak derecelendirilen ülkelerin derecelendirmelerine ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitlere yer verilmiştir.

3.1.TÜRKİYE VE ABD'NİN FATF'IN ETKİLİLİK DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

FATF etkililik değerlendirmesi ile bir ülkenin kara para aklama ve terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadelede bütünüyle

²⁹¹FATF, *The Forty Recommendations*, 2003, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/FATF%20Standards%20-%2040%20Recommendations%20rc.pdf>, (E.T:28 Şubat 2021), ss.1-11.

²⁹²T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *MASAK Faaliyet Raporu 2013*, 2013, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/01/faalrap_2013.pdf, (E.T:13 Eylül 2021).s.56.

²⁹³*Age*, (E.T:13 Eylül 2021).s.56.

uygulamadaki etkinliğini ölçer ve bu değerlendirme, 11 adet “Kısa Vadeli Sonuç (IO)” ile yapılmaktadır. Aşağıdaki tabloda, bu etkililik kriterleri verilmiştir.²⁹⁴

Tablo 3.5: Etkililik Kriterleri²⁹⁵

1-Risk, Politika ve Koordinasyon
2-Uluslararası İşbirliği
3-Denetim
4-Önleyici Tedbirler
5-Tüzel Kişi ve Oluşumlar
6-Finansal İstihbarat
7-Aklama Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları
8-Müsadere
9-Terörizmin Finansmanı Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları
10-Önleyici Tedbirler & Finansal Yaptırımlar
11-Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı Finansal Yaptırımlar

Kaynak:FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

FATF etkililik değerlendirmesinde aşağıdaki etkililik değerlendirme derecelendirmelerini kullanmaktadır.²⁹⁶

- yüksek derecede etkililik seviyesi (HE)
- önemli derecede etkililik seviyesi (SE)
- orta dereceli etkililik seviyesi (ME)
- düşük etkililik seviyesi (LE)

Bu çalışmaya ilişkin karşılaştırma, ABD, Türkiye arasında yapılmış olup ve FATF’ın en son değerlendirmelerine göre bu tavsiyelerde yüksek derecede etkili (HE) ve düşük

²⁹⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021). ss.5-6.

²⁹⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

²⁹⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

derecede etkili (LE) derecelendirmeye tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için yaptığı değerlendirmelere değinilmiştir.

3.1.1. Risk, Politika ve Koordinasyon (IO 1)

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açacak riskleri anlaması ve bu bahisle kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması ile mücadele için yurtiçindeki faaliyetleri organize etmesi gerektiğine ilişkindir.²⁹⁷ Etkili bir sistem için, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan riskleri tespit edip, değerlendirip ve anladıktan sonra bu risklerin önüne geçmek için ilgili makamları da sürece dahil edip risk değerlendirmeleri yapması gerekmektedir. Değerlendirilen bu risklerin azaltılması için yetkili makamlar işbirliği yapmalı ve koordineli bir şekilde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikalarını geliştirmelidir.²⁹⁸

Yetkili makamlar, çok çeşitli güvenilir bilgi kaynakları kullanarak, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikalarını ve faaliyetlerini geliştirmek ve önceliklendirmek için bir temel olarak risk değerlendirmesi veya değerlendirmelerini kullanmalı ve bu değerlendirmeleri uygun bir şekilde uygulamalıdır. Diğer taraftan, yetkili makamlar kitle imha silahların yayılmasının finansmanı ile mücadele etmek için işbirliği yapmalı ve söz konusu suç ile mücadele faaliyetleri koordine etmelidir. Bu tavsiye, 1., 2., 33. ve 34. tavsiye ile ilgili ve 15. tavsiyenin unsurlarına ilişkindir.²⁹⁹ Bu tavsiye, özetle, ülkelerin, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasına yol açan riskleri, koordineli bir şekilde değerlendirmeye yönelik politikalar geliştirmesine yöneliktir.³⁰⁰

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir³⁰¹ ve bu

²⁹⁷FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.96-98.

²⁹⁸Age, (E.T.13 Ekim 2021), s.96-98.

²⁹⁹Age, (E.T.13 Ekim 2021), s.96-98.

³⁰⁰Age, (E.T.13 Ekim 2021), s.96-98.

³⁰¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede FATF'ın ABD, Türkiye, Bermuda ve Panama'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 3.6: FATF'ın 1 numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Bermuda Ve Panama İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁰²

Ülke	Tavsiye 1
ABD	SE
TÜRKİYE	SE
BERMUDA	HE
PANAMA	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, Türkiye, SE olarak derecelendirilmiştir.³⁰³ Bu tavsiyede, FATF tarafından tespit edilen değerlendirmeler sonucu, Türkiye'nin, risk değerlendirmesinin geliştirme veya iyileştirme gerektiren alanlarını ele almak için, bir eylem planı geliştirmesi gerektiği ve ileriye dönük olarak ulusal risk değerlendirmesini güncellemesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu güncellemenin odak noktası ise istatistikler olarak belirlenmiştir.³⁰⁴

Türkiye, riske dayalı eylem planlarını, kanıtlanabilir ve etkili koordinasyon ve izlemeye tabi, net zaman çizelgeleri ile geliştirilmelidir.³⁰⁵ Ayrıca, Türkiye'de yetkili makamlar, ulusal stratejiler, politikalar ve eylem planlarıyla uyumlu olan risk temelli hedefler koymalı ve kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi ile mücadele faaliyetlerine ilgili kamu ve özel sektör kurumlarını dahil ederek, daha etkin bir şekilde koordine etmelidir. Son olarak, Türkiye'nin, ilgili kara para aklama ve terörün finansmanı riskleri konusunda farkındalığı artırmak için, erişim sahalarını arttırması gerekmektedir.³⁰⁶

³⁰²Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁰³Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁰⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.29-30.

³⁰⁵Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.39-49.

³⁰⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.29-30.

ABD’de, bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından, Türkiye gibi, SE olarak derecelendirilmiştir. ABD, tüzel kişilere ait gerçek faydalanıcı bilgilerinin, yetkili makamlar tarafından erişilebilir olmasını sağlamak için politikalar geliştirmelidir. Menkul kıymetler sektöründe tespit edilen güvenlik açığını ele almak için, ABD, kapsamlı kara para aklama ve terörün finansmanı yükümlülüklerine, yatırım danışmanlarını da dahil etmelidir.³⁰⁷

Diğer taraftan, ABD, üst düzey emlak sektöründeki, kara para aklama risklerini azaltmak için, gayrimenkul alım ve satımında yer alan kilit oyuncuları ele alarak, gayrimenkul sektöründe halihazırda başlamış olan coğrafi hedefleme sırası değerlendirmesini geliştirmelidir. Şüpheli işlem raporlama yükümlülüğü açısından ise acil şüpheli işlem raporlama yükümlülüğünün, raporlama eşiklerinin altındada geçerli olduğunu açıklığa kavuşturmak için bir kılavuz yayınlamalıdır.³⁰⁸

Genel olarak, ABD, FATF 1. tavsiye (IO1) ve 1. tavsiye ile ilgili tanımlanmış risklerle uyumlu olmayan mevcut eşiklere yönelik bir risk incelemesi yapmalıdır. Son olarak, ABD, kara para aklama ve terörün finansmanını tehditlerine ilişkin hazırlamış olduğu ulusal risk değerlendirmesini güncelleştirmelidir.³⁰⁹

Bu tavsiyeye ilişkin LE değerlendirilen ülkelerden biri Panama’dır. Bunun temel sebeplerinden biri Panama’nın, özellikle gerçek faydalanıcılara ilişkin bilgilerin kalitesini artırmak için önlemler alması gerekliliği ve bu önlemlerin, şirketlerin ve kamusal olmayan vakıfların faaliyetleriyle bağlantılı risklerin, azaltılmasına yönelik olması gerektiğine ilişkindir.³¹⁰

Panama, ulusal stratejisinde öngörüldüğü üzere, gümrüklerin geliştirilmesini engellenmeden, malların uygunsuz faturalandırılması veya diğer yasadışı dış ticaret operasyonlarının önlenmesi için serbest bölge sektörüne önem vermelidir. Ayrıca,

³⁰⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), ss.39-49.

³⁰⁸Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.39-49.

³⁰⁹Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.39-49.

³¹⁰FATF, *Mutual Evaluation Report of the Republic of Panama*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fs-rb/MER-GAFILAT-Panama-Jan-2018.pdf> (E.T.07 Haziran 2021), s.31.

Panama, serbest bölgelerde, gayrimenkul ve inşaat sektörlerinde nakit kullanımının kontrol altına alınmasına yönelik düzenlemeler yapmalıdır.³¹¹

Son olarak, Panama’da, terörün finansmanı faaliyetlerinin icra edilmesi riski, kara para aklama faaliyetlerinin icra edilmesi riskinden daha düşük olmasına rağmen, Panama’nın “Terörizmin Finansmanına Karşı Ulusal Konsey Riskleri” (TF/FPWMD) ve kurumsal araçların kötüye kullanılması riskleri olmak üzere her iki risk açısından önlemler alması gerekmektedir ve Panamalı yetkililer, terör risk analizi yerine terörün finansmanı risk analizine öncelik vermelidir.³¹²

Bu tavsiyede, Bermuda HE olarak derecelendirilmiştir. Bermuda, iki adet kara para aklama ulusal risk değerlendirmesi ve 1 adet terörün finansmanı risk değerlendirmesini sonuçlandırmıştır. Bu süreçte, tüm gerçek faydalanıcılar ve özel sektör üyeleri dahil olmak üzere, birçok gerçek ve tüzel kişiye eğitim verilmiş ve kara para aklama ulusal risk değerlendirmeleri, her sektördeki kara para aklama risklerini vurgulamak için sağlam bir temel oluşturmuştur.³¹³ Bermuda, terörün finansmanı risklerini azaltmaya yardımcı olmak için uluslararası tipolojileri, proaktif olarak kullanmıştır.

Diğer taraftan, Bermuda’da yerel koordinasyon, işbirliği ve bilgi alışverişi güçlüdür. “Bermuda Ulusal Kara Para Aklamayla Mücadele Komitesi”, ekonominin tüm ana sektörlerinden, gerçek faydalanıcıların temsil edildiği çeşitli çalışma gruplarına liderlik eder. Bu komite tarafından üst düzey politika beyanını içeren bir “Ulusal Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Politikası” hazırlanmış, bu politika, 2018’de Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmış ve gerçek faydalanıcılara iletilmiştir. Bermuda “Ulusal Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Politikası”, 2 adet “Kara Para Aklama Ulusal Risk Değerlendirmesi”, 1 adet Terörün Finansmanı Risk Değerlendirmesi”ni başarıyla sonuçlandırmıştır.³¹⁴

³¹¹Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.31.

³¹²Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.31.

³¹³FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Bermuda, Mutual Evaluation Report*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Report-Bermuda-2020.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

³¹⁴Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

Bermuda’da “Ulusal Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Politikası” ile stratejilerin gözden geçirilmesi ve güncellenmesi yıllık olarak gerçekleştirilir. Kendi periyodik sektörel riskleriyle ilgili olarak denetçilerden önemli bulgular ve değerlendirmeler “Ulusal Kara Para Aklamayla Mücadele Komitesi” 'ne rapor edilir ve değerlendirilir. Bu durum, Bermuda'daki denetleyicilerin kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin sürekli olarak değerlendirilmesini sağlamak için mükemmel bir metodoloji olarak kabul edilmektedir.³¹⁵

Bermuda, FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin olarak HE olarak derecelendirilmiştir. Ancak yine de, FATF, Bermuda’nın, gümrüklere, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele ve kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi ile ilgili yeterli eğitim ve kaynak sağlaması, ulusal risk değerlendirmesini yansıtacak politikalar oluşturması ve kitle imha silahlarının finansmanını ile mücadele faaliyetlerinin ayrı olarak izleyip, bu faaliyetleri kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikalarının içerisinde sokması gerektiğini önermiştir.³¹⁶

3.1.2. Uluslararası İşbirliği (IO 2)

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, diğer ülkeler tarafından kendilerine iletilen talepleri zamanında yerine getirmesi için gerekli düzenlemeleri sağlaması gerektiğine ilişkindir. Bu kapsamda, ülkeler, diğer ülkelere bilgi sağlamalı ve yardım etmelidir. Yetkili makamlar, suçluların yerini tespit etmek ve bu suçluların iadesini gerçekleştirmek ve kara para aklama, terörün finansmanı veya bağlantılı öncül suçlarla ilgili varlıkları belirlemek, dondurmak, el koymak, müsadere etmek için sorumluluk sahibi olmalıdır. Yetkili makamlar, bu faaliyetleri gerçekleştirirken uluslararası işbirliğinden yararlanmalıdır. Son olarak, bu tavsiyenin 9., 15., 24., 25., 32. 36., 37., 38., 39. ve 40. tavsiyelerle ilişkili olduğunu belirtmek gerekmektedir.³¹⁷

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile

³¹⁵Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

³¹⁶Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

³¹⁷FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.99-101.

ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş³¹⁸ ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, İsveç ve Birleşik Arap Emirliklerine (BAE) ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³¹⁹

Tablo 3.7: FATF'ın 2 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İsveç Ve BAE İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³²⁰

Ülke	Tavsiye 2
ABD	SE
TÜRKİYE	SE
İSVEÇ	HE
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu, bu tavsiyeye ilişkin olarak SE olarak derecelendirilmiştir. FATF'ın bu değerlendirmesine göre, Türkiye, uluslararası işbirliği faaliyetlerine ilişkin daha ayrıntılı istatistikler oluşturmak için UYAP (Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi) sisteminin vaka yönetimi bileşenlerinden yararlanmalıdır. Diğer taraftan, Türkiye, talep edilen ülkenin yasal çerçevesine uygun olarak, karşılıklı adli yardım (MLA) ve iade taleplerinin eksiksiz ve kapsamlı bilgilerle gönderilmesini sağlamak için politikalar geliştirerek, bu politikaları uygulamalı ve kara para aklama faaliyetleri ile ilgili MLA taleplerini dile getirmek için uluslararası işbirliğinden de yararlanmalıdır. Son olarak ise MASAK'ın, sektörel denetçilerle koordinasyon için belgelenmiş bir politika oluşturmayı düşünmesi gerekmektedir.³²¹

ABD'de, bu tavsiyeye ilişkin Türkiye gibi SE olarak derecelendirilmiştir. ABD, çok sayıda karşılıklı adli yardım ve iade talebini işlemek için daha fazla kaynak

³¹⁸FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³¹⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³²⁰*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

³²¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.149-150.

ayırmaya ve bu tür faaliyetleri sağlamak için çerçeve oluşturmaya ve sistemleri güncellemeye devam etmelidir. Bu, yüksek önceliğe sahip olmayan olaylara zamanında müdahaleyi kolaylaştıracaktır. Diğer taraftan, ABD tüzel kişilerinin, yeterli, doğru ve güncel gerçek faydalanıcı bilgilerinin zamanında paylaşımını kolaylaştırmak için her durumda kapsamlı soruşturma tekniklerine ve prosedürlerine başvurmak zorunda kalmadan acil politikalar geliştirmelidir.³²²

Bu tavsiyede, FATF tarafından, HE olarak derecelendirilen ülkelerden biri İsveç'tir. Çünkü, İsveç makamları uluslararası işbirliğine önem vermekte ve bu konuda etkili sistemler ve süreçler oluşturmuş durumdadır. İsveç, Kuzey ve Baltık bölgeleriyle işbirliği yapmayı planlamakta ve AB üyeleri ve dünya çapındaki diğer ülkelerle de kapsamlı işbirliği yapmaktadır. İsveç, merkezi otoriteleri aracılığıyla, karşılıklı adli yardım ve iade sağlamaktadır.³²³ İsveç Cumhuriyet Savcılığı, iç direktifleri ile birlikte gelen olayların zamanında işleme koyulmasını sağlar.³²⁴

İsveç'te kolluk kuvvetleri işbirliği içindedir ve özeldir. Ve kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri için (Single Point of Operative Contact) “Tek Bir Operasyonel İrtibat Noktası” kurmuştur.³²⁵ İsveç, ayrıca, hem İsveç irtibatları hem de ortak İskandinav irtibat görevlileri dahil olmak üzere işbirliğini kolaylaştırmak için bir iletişim ağı kullanır ve müfettişler ile savcılar, kara para aklamayı soruşturmak için ortak soruşturma ekiplerinden yararlanmaktadır. İsveç, mali istihbaratlar arasındaki işbirliğine önem verir ve bunu platformlar aracılığıyla gerçekleştirir.³²⁶

İsveç'in “İsveç Mali Denetleme Kurumu” diğer ülkelerde faaliyet gösteren kurumlar, denetim kurulları, yabancı denetçilerle yakın işbirliği içindedir. İsveç, tüzel kişilere ilişkin mevcut gerçek faydalanıcı bilgilerini sağlayabilmektedir.³²⁷ İsveç, HE olarak değerlendirilmiş olsa da FATF, İsveç'in, doğrudan yapılan uluslararası işbirliği sonucunda dondurulan malvarlıklarının değeri dahil olmak üzere tuttuğu istatistiklerin

³²²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.163.

³²³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Sweden Mutual Evaluation Report*, 2017, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Sweden-2017.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

³²⁴Age, (E.T.02 Mart 2021), ss.129-130

³²⁵Age, (E.T.02 Mart 2021), ss.129-130

³²⁶Age, (E.T.02 Mart 2021), ss.129-130.

³²⁷Age, (E.T.02 Mart 2021), ss.129-130.

kalitesini artırması gerektiğini, tüzel kişiler ve düzenlemeler hakkında, temel ve gerçek faydalanıcı bilgilerinin değişimini takip etmesi gerektiğini ve Finansal Olmayan Belirli İş ve Meslekleri (FOBİM) denetleyen denetim elemanları arasında uluslararası işbirliğini güçlendirmesi gerektiğini son değerlendirme raporunda belirtmiştir.³²⁸

Bu tavsiyeye ilişkin LE derecelendirilen ülkelerden biri Birleşik Arap Emirlikleri olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.³²⁹

- BAE, yabancı gelirlerin aklanması ve yerleştirilmesi gibi kara para aklama ve terörün finansmanı risklerine daha fazla maruz kalması nedeniyle Dubai'ye öncelik vererek, resmi uluslararası adli yardım süreçlerinden daha fazla yararlanmalıdır. Bununla birlikte, yakın zamanda tanıtılan “BAE Temel Performans Göstergeleri”nin etkinliğini gözden geçirmeli ve “BAE Anahtar Performans Göstergeleri”nin gerçekçi ve ulaşılabilir olmasını sağlamalıdır.
- BAE, mevcut kaynaklarını inceleyerek, kara para aklama stratejisinin “zamanında ve yapıcı karşılıklı hukuki yardım ve iadeyi tam olarak sağlama ve arama” önceliğini gerçekleştirmek için önlemler almalıdır.
- BAE, her türlü resmi uluslararası adli yardım hakkında daha fazla bilgi toplanmasını sağlamak için BAE Adalet Bakanlığı'nın yeni dava yönetim sistemi ile ilgili savcılıklarla entegrasyonunu tamamlamalı.

Ayrıca, karşılıklı hukuki yardım, iade ve malvarlıklarını dondurma ve müsadere taleplerinde bulunma veya bunlara yanıt vermede tutarlılığı sağlamak için kamu davaları arasındaki süreçleri standartlaştırmalıdır.

- BAE, önemli mutabakat zaptlarını resmi işbirliği taleplerine dönüştürmek için kolluk kuvvetleri arasındaki işbirliğini arttırılmalıdır.
- BAE, uluslararası işbirliğine odaklanan mali istihbarat birimi kaynaklarını arttırmak ve BAE'nin kara para aklama risk profili ile orantılı bir düzeyde işbirliğini arttırmak adına tüm veri kaynaklarına erişimi sağlamalıdır.

³²⁸Age, (E.T.02 Mart 2021), ss.129-130.

³²⁹FATF, (2020), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures United Arab Emirates, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Sweden-2017.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.35.

- BAE, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilişkili tüzel kişilerin kötüye kullanılması gibi önemli kara para aklama ve terörün finansmanı riskleri konusunda resmi ve gayri resmi uluslararası ortaklarla olan ilişkisini geliştirmeye devam etmelidir.
- BAE, FATF'ın gerçek faydalanıcılıkla ilgili ortaya koymuş olduğu yükümlülükleri uygulamaya devam etmeli ve bu hususta düzenlemelerini iyileştirmelidir.

3.1.3. Denetim (IO 3)

Bu tavsiye, denetim otoritelerinin, finansal kurumların, FOBİM'lerin ve sanal varlık servis sağlayıcılarının, riskleriyle orantılı olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uygunluk açısından doğru bir şekilde denetlenmesine ilişkindir.³³⁰ Ülkeler, etkili bir sistem için, denetim, izleme, finans ve diğer ilgili sektörlerdeki kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini önlemeli ve suçluların, finansal kurumlarda, FOBİM'lerde veya sanal varlık sağlayıcılarında önemli veya kontrol edici bir pay veya bir yönetim işlevine sahip olmalarını engellemelidir. Diğer taraftan, kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerinin ihlallerini veya kara para aklama ve terörün finansmanı risk yönetimindeki başarısızlıkları derhal tespit etmeli ve bunlara ilişkin yaptırımlar uygulamalıdır. Ülkelerin denetçiler ise mali kurumlara, FOBİM'lere ve sanal varlık servis sağlayıcılara kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumu konusunda yeterli geri bildirim ve rehberlik sağlamalıdır. Bu tavsiye 14, 15, 26, 28, 34 ve 35 sayılı tavsiyeler ile ilgili ve ayrıca 1 ve 40. tavsiyelerdeki unsurlara ilişkindir.³³¹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş³³² ve bu

³³⁰FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.102-105.

³³¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³³²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından HE olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, ABD, Türkiye, ve İzlanda değerlendirmeleri yer almaktadır.³³³

Tablo 3.8: FATF'ın 3 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Ve İzlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³³⁴

Ülke	Tavsiye 3
ABD	ME
TÜRKİYE	ME
İZLANDA	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF tarafından, dördüncü tur karşılıklı değerlendirme kapsamında, bu tavsiyeye ilişkin ME olarak derecelendirilmiş olup FATF'ın Türkiye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³³⁵

- Türkiye; bankalar, kıymetli taş ve maden alım satımı yapanlar, döviz büroları ve para ve değer transfer hizmeti sağlayıcıları gibi yüksek riskli sektörlerin, risk bazlı denetimini yapabilmek için kaynaklarını attırmalı ve denetleyiciler, denetleme faaliyetlerinde, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini azaltmak amacıyla risk bazlı denetim yapmalıdır.
- Türkiye, özellikle bankalar için düzenli uyum denetimi yapılmasına odaklanmalı ve tüm FOBİM türleri için daha fazla sayıda yerinde denetim faaliyetleri yapmalıdır.
- Türkiye, denetleyicilerin denetimlerini iyileştirmek amacıyla, veri ve diğer önemli istatistiki bilgileri zamanında elde edebilmeli ve bu amaçla sistemlerini geliştirmelidir. (Türkiye'deki yetkililerin bu durumun farkındadır ve istatistiki bilgi toplanmasının geliştirmesi konusunda çalışmaktadır.)

³³³Age, (E.T.02 Mart 2021).

³³⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

³³⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.123-124.

- Türkiye, denetleyiciler için kayıtlı olmayan para ve değer transfer hizmeti sağlayıcıları ile döviz bürolarının, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerine karşı daha güçlü eylem planı hazırlamalıdır.
- Türkiye, yeni ve gelişmekte olan ödeme işlemcilerini ve diğer banka-dışı özel sektör temsilcilerini çalıştaylara dahil ederek mevcut kamu ve özel sektör işbirliğini sağlayıp geliştirmelidir.
- Türkiye’de kara para aklama ve terörün finansmanı ihlallerine ilişkin yaptırım uygulanması için denetleyicilerin gerektiğinde uygulayabilecekleri bir takım etkili ve caydırıcı yaptırımların uygulanması sağlanmalıdır.

ABD’de bu tavsiyeye ilişkin olarak, FATF tarafından, ME olarak derecelendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.³³⁶

- ABD’de, yatırım danışmanları, avukatlar, muhasebeciler, kayyım kurumları (trust) ve üst düzey emlakçılar, şu anda yalnızca Form 8300’e ve hedeflenen mali yaptırım uyumluluk izlemesine tabidir ancak bunlar “ABD Vatanseverlik Yasası” ve “ABD Banka Gizliliği Yasası”nın ortaya koyduğu denetim çerçevesi altına alınmalı ve ABD, FINCEN ve kolluk kuvvetleri için mali istihbarat oluşturacak uygun kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerinin uygulanmasından sorumlu olmalıdır.
- Diğer taraftan, ABD, FATF’ın 5. tavsiyesinde belirtildiği gibi halihazırda yürürlükte olan coğrafi hedefleme sıralamalarının sonuçlarını analiz etmeli ve bu analizler sonuçlarını, uygun düzenleyici önlemleri geliştirmek için kullanılmalıdır.
- ABD’de, “Federal Finans Kurumları İnceleme Konseyi” (FFIEC) kılavuzu, koordineli denetime iyi bir örnek olarak kabul edilse de ABD, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerine ve “ABD Banka Gizliliği Yasası” yükümlülüklerine ilişkin ortak bir anlayış oluşturmalı ve ABD’deki

³³⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.136.

düzenleyicilerin beklentileri konusunda, denetçilerden, sektörler daha sık rehberlik yapılmalıdır. Bu durum, diğer sektörler için de geçerli olmalıdır.

- ABD’de, her bir Federal Bankacılık Kurumu ve Eyalet Bankacılık Kurumu, her bir finansal aracıya özgü tanımlanmış riskleri ele almak için ve riske dayalı yaklaşımın etkin bir şekilde uygulanmasını iyileştirmek için uygun denetim araçları geliştirmeye devam etmelidir.
- ABD’de, federal devlet tarafından yetkilendirilmemiş 3 banka kategorisi, raporlama yükümlülüklerine ek olarak bir “Kara Para Aklama Programı” şartına tabi olmalıdır.
- ABD’de bir rehber hazırlanmalı ve bu rehberde, ABD’deki, aracı kuruluşların kara para aklama programına uymak için bir risk değerlendirmesi yapmaları gerektiği açıkça belirtilmelidir.
- ABD, uygulamadaki rolünü arttırmak için, tüm finansal kuruluşların, FOBİM’lerin ve Eyalet Mali Düzenleyici’lerin yeterli temsilini sağlayarak mevcut “Banka Gizliliği Yasası Danışma Grubu” mekanizmasını daha da güçlü hale getirmelidir.
- ABD, para transfer işlerinin (MSB) denetimine yönelik koordineli yaklaşımını sektör genelinde yaygınlaştırılmalı ve federal denetçilerin katılımını da uygun şekilde izlenmelidir.
- ABD’de, kumarhanelerin kendine özgü risklerinin etkili bir şekilde azaltılmasını sağlamak için denetimler özellikle kumarhanelere yapılmalıdır.

Bu tavsiyeye ilişkin düşük etkili (LE) olarak değerlendirilen ülkelerden biri İzlanda olup FATF’ın İzlanda için bu tavsiyeye ilişkin tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.³³⁷

- İzlanda denetim otoriteleri, denetledikleri kurum ve sektörlerdeki kara para aklama ve terörün finansmanı risklerine ilişkin politikalarını geliştirmeli ve varlıkların veya grupların denetimlerinde risk temelli bir yaklaşım

³³⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Iceland, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Iceland.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.93.

uygulanmalıdır. Bu bağlamda, denetim otoriteleri ayrıca, finansal kuruluşların risk profillerinin periyodik olarak gözden geçirilmesini sağlamalıdır.

- İzlanda, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele hükümlerine uymayan gerçek veya tüzel kişileri tespit etmek için cezai, hukuki veya idari birçok orantılı ve caydırıcı yaptırım uygulamalıdır. Bu tür yaptırımlar, finansal kuruluşlar ve FOBİM'ler için lisanslarını veya tescillerini kısıtlama veya askıya alma yetkisini içermelidir.
- İzlanda, finansal kuruluşlarda ve FOBİM sektörlerinde mevcut olan kara para aklama riskleriyle orantılı olarak etkin denetimi gerçekleştirmek için “Mali Denetim Otoritesi ve Tüketici Ajansı”ndaki denetim kaynaklarını artırmalıdır.
- İzlanda denetim otoriteleri, özellikle risk tanımlama, yerel tipolojiler gibi yükümlülükler ile ilgili olarak kara para aklama ve terörün finansmanı önlemlerini uygulamalarına olanak sağlamak için finansal kuruluşlara ve FOBİM'lere daha fazla rehberlik ve geri bildirim sağlamalıdır.
- İzlanda Tüketici Ajansına, suçluların veya onların ortaklarının, kıymetli madenlerin satılması faaliyetlerini icra eden kuruluşlarda, önemli veya kontrol edici bir paya sahip olmalarını önlemek için, gerekli yetkiler verilmelidir.
- İzlanda, avukatların kara para aklama ve terörün finansmanı yükümlülüklerine uygunluğunu izlemek için yetkili bir makam tayin etmelidir. Bunun için, İzlanda, avukatların “İzlanda Barosu” aracılığıyla şüpheli işlem bildirimlerini bildirebilmesini sağlamak için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.
- İzlanda'daki yetkili makamların ve FOBİM denetçilerinin (finansal kuruluşlar ve FOBİM'lerin daha iyi denetlenmesini ve düzenlenmesini sağlamak için) yetkilerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.
- İzlanda, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili, kurum kategorisine göre sunulan şüpheli işlem sayısı, ortaya çıkan riskler, yeni tipolojiler ve bireysel sektörlerde belirtilen risk profilleri gibi alanlarda, denetçiler arasında daha fazla bilgi alışverişi sağlamalıdır.

3.1.4. Önleyici Tedbirler (IO 4)

Bu tavsiye, finansal kuruluşların, FOBİM'ler ve sanal hizmet sağlayıcılarının, riskleriyle orantılı olarak, kara para aklama ve terörün finansmanını önleyici tedbirleri yeterince uygulamasının sağlanması gerektiği ve bunların, şüpheli işlemleri bildirimlerini bildirmesi gerektiği ile ilgilidir.³³⁸ Tavsiyeye göre, etkili bir sistem için, ülkelerdeki finansal kuruluşlar, aşağıdaki esasları uygulamalıdır.³³⁹

- FOBİM'ler ve sanal hizmet sağlayıcıları, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin niteliğinin anlaşılması için programlar geliştirmeli ve uygulamalıdır.
- Müşterilerinin kimliğini belirlemek ve doğrulamak için uygun müşteri tanıma prensipleri önlemlerini uygulamalı ve takip etmelidir.
- Şüpheli işlemleri tespit edip şüpheli işlem bildirimlerini düzenli olarak bildirmeli ve diğer kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili mücadele yükümlülüklerine uymalıdır.

Bu tavsiye 9. ile 23. tavsiye ve 1, 6 ve 29. tavsiyelerinin unsurlarına ilişkindir.³⁴⁰ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir³⁴¹ ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından HE olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD, Türkiye, Tanzanya'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³⁴²

Tablo 3.9: FATF'ın 4 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁴³

³³⁸FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.106-109.

³³⁹Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁴⁰Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁴¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁴²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁴³Age, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 4
ABD	ME
TÜRKİYE	ME
TANZANYA	LE

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından ME olarak derecelendirilmiş olup FATF’ın Türkiye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁴⁴

- Türkiye, ulusal risk değerlendirmesi sonuçları ile ilgili daha fazla bilgi sağlamalı ve bunun için finansal kuruluşlarla birlikte çalışmalı ve bu çalışmanın sonucunda, finansal kuruluşlara, sektörleri ile ilgili riskleri daha iyi anlamaları amacıyla kara para aklama ve terörün finansmanı konulu ayrı ayrı rehberler yayınlamalıdır.
- Finansal kuruluşlar ve FOBİM’leri bilgilendirmek adına daha fazla rehber çıkarmalıdır. Bu rehberler;
 - a) lisanssız para ile değer transfer hizmeti sunanların tespiti, gerçek faydalanıcıların tespiti konularında kapsamlı yaklaşımlar içermelidir.
 - b) yetkililer, “Uyum Yönetmeliği”nin 13. maddesinin nasıl karşılanmasını beklediği konusunda ayrıntılı bilgi sunma dahil olmak üzere yüksek riski konu alan kapsamlı yaklaşımlar geliştirmelidir.
 - c) yakınları ve aile üyeleri dahil olmak üzere siyasi nüfuz sahibi kişiler ve özel finansal yaptırımları içeren detaylı yaklaşımlar geliştirmelidir
 - d) Terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin ayrıntılar içermeyebilir.
- Türkiye, banka şubelerinin müşterileri ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerin gönderilmesine dair genel bir yaklaşıma sahip olmalı ve Türkiye’deki

³⁴⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.103-104.

bankalarla ve sermaye piyasası sektörü, şüpheli işlem bildirimlerinin arttırılması için işbirliği yapmalıdır.

- Türkiye, özel sektörden girdileri alıp yukarıda yer alan tavsiyeleri de göz önünde bulundurarak, FOBİM'lerle ilgili eksikliklerin giderilmesi için eylem planı, ve kara para aklama ve terörün finansmanı risklerine ilişkin politikalar geliştirmelidir. Diğer taraftan yüksek riskli durumlar düşünülerek, bu risklere ilişkin uygun karşı tedbirler geliştirmelidir.
- Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin şüphenin fark edilmesi ve şüpheli işlem bildirimine ilişkin, etkili iç kontrol sistemlerinin içeriği konusunda ve bu içeriğin, küçük işletmelere nasıl uyarlanabileceği konusunda ve rehber ve destek sağlamalıdır.

ABD'de, bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından, ME olarak derecelendirilmiştir. ABD, 2016 yılında yayınlanan ve gerçek faydalanıcı yükümlülüklerini ele alan “Nihai Müşterinin Tanınması Prensipleri” (Final CDD Rule) düzenlemelerini yürürlüğe koymak için ivedi bir şekilde gerçek faydalanıcılıkla ilgili önleyici tedbirleri almalıdır. Diğer taraftan, ABD, yatırım danışmanlarını kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele stratejileri içine dahil etmek için düzenleme oluşturma sürecini tamamlamalıdır ve uygun kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerini uygularken, özellikle, CDD (Müşterinin Tanınması Prensipleri) ve SAR (Şüpheli İşlem Raporlama) ile ilgili olarak avukatlara, muhasebecilere ve kayyım kurumları (trust) ve şirket hizmet sağlayıcılarına öncelik vermelidir.³⁴⁵ Kapsam açısından ise, ABD, kumarhanelerin kara para ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında bilgi paylaşımına katılımını operasyonel hale getirmelidir. Son olarak, ABD, mevcut coğrafi hedefleme sıralaması sonuçlarının analizinden sonra gayrimenkullerle ilgili kara para aklama risklerini ele almak için uygun adımlar atmalıdır.³⁴⁶

³⁴⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.118.

³⁴⁶*Age*, (E.T.04 Temmuz 2012), s.118.

Bu tavsiyeye ilişkin LE olarak derecelendirilen ülkelerden biri Tanzanya olarak değerlendirmiş olup FATF'a göre bu tavsiyeye ilişkin Tanzanya'nın iyileştirmelerde bulunması gereken hususlar aşağıdaki gibidir.³⁴⁷

- Tanzanya'nın, ülkedeki küçük bankaların, banka dışı finansal kuruluşların ve FOBİM'lerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili yükümlülüklerle uyum sağlamasını gerçekleştirmek için gerekli önlemleri alması gerekmektedir.
- Tanzanya, finans kuruluşların ve FOBİM'lerin, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini anlamalarını sağlamak için ulusal risk değerlendirmesine paralel olarak kara para aklama ve terörün finansmanı risk değerlendirmelerini yapmalarını sağlamalıdır.
- Tanzanya, ülkedeki küçük bankaların, banka dışı finansal kuruluşların ve FOBİM'lerin, terörün finansmanı ve kitle imha silahların yayılmasının finansmanına yönelik hedeflenen mali yaptırımlar hakkında şüpheli işlemlerin tespitini sağlamak için, bu kuruluşların sistem ve prosedürler oluşturmasını, zorunlu kılmalıdır.
- Tanzanya, kara para aklama ile terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerinin, FATF standartları ile uyumlu olmasını sağlamak için “İzlanda Kara Para Aklamayı Önleme Yasası” (AMLA) ve “İzlanda Kara Para Aklama Ve Suç Gelirlerinin Önlenme Yasası” (AMLPOCA) ‘nı değiştirip, bunları geliştirmelidir.
- Tanzanya, küçük bankaların, finansal kuruluşların ve FOBİM'lerin şüpheli işlem bildirimlerinin tespitini yapmak için ve terörün finansmanı ve kitle imha silahların yayılmasının finansmanına yönelik hedeflenen mali yaptırımlara ilişkin BMGK kararlarının etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik prosedürleri oluşturmak için, sistem oluşturma yükümlülüğünü yerine getirmelidir.

³⁴⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Tanzania, Mutual Evaluation Report*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESA-AMLG-Mutual-Evaluation-Report-Tanzania-June-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.42.

3.1.5. Tüzel Kişi ve Oluşumlar (IO 5)

Bu tavsiye, tüzel kişiler ve oluşumlarının, kara para aklama ya da terörün finansmanı suçunu işlemek için suistimal edilmesinin önlenmesi amacıyla, gerçek faydalanıcı bilgilerinin, yetkili makamlar tarafından kullanılabilir durumda olması gerektiği ile ilgilidir. Bu tavsiyeye ilişkin değerlendirme, ülkedeki tüzel kişiler ve oluşumları hakkındaki bilgilerin, kamuya açık olup olmadığı, ülkedeki tüzel kişilerin, kara para aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılıp kullanılmadığının iyi bir şekilde tespit edilip edilmediği, ülkedeki tüzel kişilerin kara para aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının önüne geçmek için tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığı, ülkedeki tüm tüzel kişilerin gerçek faydalanıcı bilgilerinin doğru, güncel ve tam zamanlı olarak elde edilip edilmediği ve gerçek faydalanıcılık ile ilgili yaptırımların etkili olarak uygulanıp uygulanmadığı gibi ölçümler üzerinden yapılmaktadır.³⁴⁸

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir³⁴⁹ ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından HE olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından ve ABD, FATF tarafından LE olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³⁵⁰

Tablo 3.10: FATF'ın 5 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁵¹

Ülke	Tavsiye 5
ABD	LE
TÜRKİYE	ME

³⁴⁸FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.110-112.

³⁴⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁵⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁵¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesine göre, bu tavsiyeye ilişkin olarak ME olarak derecelendirilmiş olup FATF’ın, Türkiye’ye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁵²

- Türkiye’deki yetkili makamlar, Türkiye’deki tüzel kişilere ve Türkiye ile ilişkili yabancı yasal oluşumlara yönelik olarak sektörel risk değerlendirmesi yapmalıdır.
- Türkiye’deki yetkili makamlar, doğru, eksiksiz ve güncel bir şekilde gerçek faydalanıcı bilgilerinin sicilini tutmalıdır.
- MASAK, yabancı kayyım kurumlarından (trust) ve diğer benzeri kuruluşlardan alınması gereken temel ve gerçek faydalanıcı bilgilerinin çeşitleri ile ilgili bilincin artırılması için yükümlü gruplarıyla işbirliği içinde çalışmalıdır.
- Türkiye’deki yetkili makamlar, birimler arasında işbirliğini arttırmalı ve birimler arasında yürütülen çalışmalarını geliştirmelidir. Bu işbirliği ve çalışma ile temel ve gerçek faydalanıcı bilgilerinin, birimler arasında paylaşımını kolaylaştırmak amaçlanmalıdır.
- Türkiye’deki yetkili makamlar, temel ve gerçek faydalanıcı bilgileri ile ilgili düzenlenen yükümlülüklerin ihlali karşısında etkili ve uygun yaptırımlar uygulamalıdır.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak LE olarak derecelendirilmiştir ve FATF, bu tavsiyeye ilişkin aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır.³⁵³

- ABD, tüzel kişilere ait yeterli ve güncel gerçek faydalanıcı bilgilerinin yetkili makamlara zamanında sunulmasını sağlamak için, gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. Yine, ABD, tüm tüzel kişilerden gerçek faydalanıcı bilgilerinin

³⁵²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.139-140.

³⁵³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.155.

toplanmasını ve elde edilen gerçek faydalanıcı bilgilerinin sistematik olarak kolluk kuvvetlerine sunulmasını sağlamalıdır.

- ABD’de, paravan şirketler veya benzerlerinin, güvenlik açığını gidermek amacı ile düzenlemelerini geliştirmeli ve değiştirmelidir.
- ABD’deki, uygun federal yetkili makamların, ABD’deki tüzel kişiliklerinin kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini tespit etmek amacıyla her eyalette var olan tüzel kişiliklerin sayısını ve türlerini belirlemek için eyaletlere kolluk kuvvetlerinden gelen taleplerin sayısının istatistiklerini tutması gereklidir.
- ABD, bir kayyım kurumunun kayyımlarının, (müteveli), (trustee), kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüğüne tabi olmasını sağlamak için düzenlemeler oluşturmalıdır.
- ABD, bu tavsiyede önerilen önlemlere uyulmaması durumunda, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulanmasını sağlamalıdır.

3.1.6. Finansal İstihbarat (IO 6)

Bu tavsiye, kara para aklama ve terörün finansmanı suçu için yapılan soruşturmalarda, yetkili makamların, mali istihbarat bilgilerini ve diğer bütün ilgili bilgileri, düzgün bir şekilde kullanması gerektiğine ilişkindir. Bu tavsiyeye ilişkin, uygunluğun değerlendirilmesinde, kara para aklama ile ilgili soruşturmalarda ilgili bilgilere ne ölçüde erişim sağlanmakta olduğu ve bu ilgili belgelerin ne ölçüde kullanılıp talep edildiği, mali istihbarat birimi analizi ve dağıtımının yetkili makamların operasyonel ihtiyaçlarını ne ölçüde desteklediği, mali istihbarat birimi ve diğer yetkili makamların ne kadar bilgi ve mali istihbarat değişiminde bulunduğu ve mali istihbarat birimi ve diğer yetkili makamların bilgilerinin gizliliğinin nasıl sağlandığı irdelenmektedir.³⁵⁴

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

³⁵⁴FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.113-115.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, İsrail ve Tanzanya'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 3.11: FATF'ın 6 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İsrail Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁵⁵

Ülke	Tavsiye 6
ABD	SE
TÜRKİYE	ME
İSRAİL	HE
TANZANYA	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından ME olarak değerlendirilmiş olup FATF'ın Türkiye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁵⁶

- Türkiye, ulusal değerlendirme raporunda belirtilen risklerle orantılı olarak, tüm kolluk birimlerine yönelik kapa para aklama ile ilgili mali istihbaratın kullanımına önem vermelidir.
- MASAK, hem adli taleplere cevap vermeli hem de şüpheli işlem bildirimleri ve diğer mali bilgileri analiz etmelidir. Ve bu yolla, Türkiye'deki kara para aklama olayları ile ilgili bilgi paylaşımını sürdürerek operasyonel açıdan benzersiz bir konumda olmalıdır. Türkiye, artan mali istihbarat taleplerine cevap vermek için analiz yapanların sayısını çoğaltmalıdır.
- Türkiye, özellikle, bildirim yapan yüksek riskli kuruluşların, şüpheli işlem bildirimlerinin bildirilmesinin önemli olduğuna dair farkındalık yaratmalıdır.
- MASAK, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili riskler ve uygulanacak politika ile ilgili eğilimleri ve tipolojileri belirlemek için stratejik analiz fonksiyonunu geliştirmelidir.

³⁵⁵Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁵⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.46-54.

ABD ise, FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin olarak SE olarak derecelendirilmiştir ve FATF bu tavsiyeye ilişkin ABD'ye aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır.³⁵⁷

- FINCEN, terörün finansmanı ve özellikle kara para aklama ve öncül suçlarla ilgili bilgi ve istihbaratın paylaşımını artırmaya devam etmeli ve bu konudaki paylaşımlarını geliştirmelidir.
- ABD, FINCEN ve yetkili makamlar için mevcut olan mali istihbaratın kapsamını sınırlayan yasal çerçevedeki boşlukları ele almak için,³⁵⁸

a) Raporlama yükümlülükleri kapsamına, yatırım danışmanlarını ve FO-BİM'leri almalıdır. (kumarhaneler dışında)

b) Raporlama yapan kuruluşların, acil raporlama yükümlülüklerini içeren resmi bir rehber oluşturmalıdır.

c) Mevcut şüpheli işlem raporları eşiklerine ve zaman çerçevelerine odaklanmış risk incelemesi yapılmalıdır.

Bu tavsiyeye ilişkin LE olarak derecelendirilen ülkelerden biri Tanzanya'dır. FATF bu tavsiyeye ilişkin Tanzanya için aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır.³⁵⁹

- Tanzanya, mali istihbarat birimine düzenli olarak taleplerde bulunarak ve kara para aklama, terörün finansmanı ve öncül suçları araştırmak için proaktif olarak diğer kaynaklardan finansal bilgi alarak, mali istihbarat kullanımına öncelik vermelidir.
- Tanzanya'daki yetkili makamlar, operasyonel ve stratejik analizleri daha etkin bir şekilde yürütebilmek için Tanzanya mali istihbarat birimine uygun personel istihdam etmeli ve böylece kolluk kuvvetlerine ve diğer ilgili yetkili makamlara yapılan yayınların kalitesini ve sayısını arttırmalıdır.

³⁵⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.63.

³⁵⁸Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.3.

³⁵⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Tanzania, Mutual Evaluation Report*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESA-AMLG-Mutual-Evaluation-Report-Tanzania-June-2021.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.42.

- Tanzanya'daki yetkililer, şüpheli işlem bildirimini ve diğer ilgili istatistiklerin doğru bir şekilde tutulmasını sağlamalıdır.
- Tanzanya mali istihbarat birimi, soruşturmalarında mali istihbarat kullanımını artırmak için geri bildirim ve rehberlik oturumları aracılığıyla kolluk kuvvetleri ile proaktif olarak ilişki kurmaya başlamalı ve kolluk kuvvetleri ile daha fazla ortak soruşturmaya katılmaya ilişkin düzenlemeler yapmalıdır.

İsrail ise bu tavsiyeye ilişkin olarak, FATF tarafından, HE olarak değerlendirilen ülkelerden biridir. İsrail, kara para aklamayı araştırmak, kara para aklama suçlarını ve terörün finansmanını öngörmek ve suç gelirlerini izlemek için mali istihbaratı ve diğer bilgileri etkin bir şekilde kullanır. Bu nedenle, İsrail, suç ve terörle mücadele yaklaşımında merkezi bir rol oynamaktadır. İsrail mali istihbarat biriminin (IMPA) veri tabanı, verilerin temel deposudur. Diğer taraftan, İsrail mali istihbarat birimi yetkililerinin, (çoğu çeşitli hükümet veri tabanlarında ve kayıtlarında bulunan) çok çeşitli mali istihbarat bilgilerine ve diğer bilgilere doğrudan erişimi vardır. IMPA, hem insan kaynağına hem de teknik kaynaklara sahiptir.³⁶⁰

Özellikle, IMPA'nın iyi gelişmiş bilgi teknoloji sistemi ve eğitimli analistleri, İsrail'in kara para aklama ve terörün finansmanı soruşturmalarının yürütülmesinde kullanılan uygun mali istihbaratın elde edilmesini sağlamaya büyük ölçüde katkıda bulunur. IMPA'nın yüksek düzeyde işbirliği ve bilgi alışverişi yapması, kolluk kuvvetlerinin, mali istihbarat faaliyetlerine büyük ölçüde katkıda bulunmasını sağlamaktadır.³⁶¹

3.1.7. Aklama Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları (IO 7)

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ile ilgili suçları ve faaliyetleri tespit edip bunları icra edenlere tesirli, eşit ve caydırıcı yaptırımlar uygulaması gerektiğine ilişkindir. Bu tavsiye ile kara para aklama faaliyetlerinin tespit ve inceleme şartlarının iyileştirilmesi, bu faaliyetlerin, ülkelerin risk profiline ve ulusal kara para aklama politikaları ile uyumlu bir şekilde kovuşturulup soruşturulmasının sağlanması ve bu kovuşturma ve soruşturmanın, farklı kara para aklama faaliyetlerinde de büyük ölçüde

³⁶⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Israel, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Israel-2018.pdf> (E.T.07 Haziran 2021), s.65.

³⁶¹Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.65.

yapılması hedeflenmiştir. Diğer taraftan, tavsiyede, bu soruşturma ve kovuşturmaların sonunda uygulanması gereken yaptırımların etkili, orantılı ve caydırıcı olmasının sağlanması gerektiği belirtilmiştir.³⁶²

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir³⁶³ ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından HE olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF’ın ABD, Türkiye, Ukrayna’ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.

Tablo 3.12: FATF’ın 7 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Ukrayna Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁶⁴

Ülke	Tavsiye 7
ABD	SE
TÜRKİYE	ME
UKRAYNA	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından ME olarak değerlendirilmiş olup FATF’ın Türkiye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁶⁵

- Türkiye, kara para aklama suçlarını soruşturmak ve kovuşturmak için risk bazlı ulusal bir politika geliştirmeli, geliştirdiği bu politikalarda, savcılarının, kolluk birimlerinin ve MASAK’ın yetki ve sorumluluklarını net bir şekilde belirlemeli ve bunların, her biri için ölçülebilir performans ölçü birimleri koymalıdır.
- Türkiye, her türlü kara para aklama yöntemini, bağımsız bir suç olarak kara para aklama suçunu, aklama işinde uzmanlaşmış kişileri ve kara para aklamada

³⁶²FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.116-118.

³⁶³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁶⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁶⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.54-63.

üçüncü tarafları da ele alarak karmaşık kara para aklama olaylarını soruşturacak sistem ve standartlara sahip olmalıdır.

- Türkiye, kara para aklama ile mücadelede performans hedeflerindeki tutarlılığı sağlamak amacıyla, kara para aklama soruşturmaları ve kovuşturmalarına ilişkin istatistikleri tutup takibini yapma ve bunları analiz etme becerisini sahip olmalıdır.
- Türkiye, savcı ve kolluk birimlerinin, kara para aklama suçu soruşturmalarının önemini anlamasını sağlamak, bu suçlara ait mahkûmiyetleri kesinleştirmek amacı ile soruşturma tekniklerini gözden geçirerek bu husustaki eksikliklerini tamamlamalıdır.

ABD ise bu tavsiyede FATF tarafından SE olarak derecelendirilmiştir ve FATF bu tavsiyeye ilişkin ABD'ye ilişkin aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır.³⁶⁶

- ABD'deki yetkililer, öncül suçların mali bileşeninin, soruşturulmasına öncelik ve önem vermelidir.
- ABD, bu tavsiyedeki yükümlülükleri yerine getirmek amacı ile IRS (vergi dairesi) bilgilerine erişimin iyileştirilmesinde dahil olmak üzere kurumlar arası koordinasyonu ve işbirliğini geliştirmeye devam etmelidir.
- ABD, hem federal hem de eyalet düzeyindeki kurumlarda, kara para aklama faaliyetlerinin tek başına soruşturulmasına ve kovuşturulmasına öncelik vermelidir.
- ABD, kara para aklama ile mücadele ile ilgili yapılmış olan düzenlemelerin eyalet düzeyindeki faaliyetlere ve eyalet düzeyindeki istatistiklere de uygulanabilirliğini sağlamalıdır.
- ABD, her düzeyde kara para aklama ile mücadele çabalarının yeterliliğinin, ülke çapında net bir portresinin çizilebilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

³⁶⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.63.

- ABD, bir takım vergi suçlarının da öncül suç olarak değerlendirilmesini sağlanmalıdır.

Bu tavsiyeye ilişkin LE olarak değerlendirilen ülkelerden biri Ukrayna'dır. Ukrayna'da, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmalar sırasında, kolluk kuvvetleri, ögelere ve belgelere geçici erişim iddiasıyla mahkemeye başvurabilir. FATF, bu uygulamanın geliştirilmesini istemektedir. Diğer taraftan FATF'a göre, Ukrayna makamları, sahte işletmelerin kurulmasını önlemek için kara para aklama ile mücadele politikalarını daha aktif kullanmalıdır.³⁶⁷

Ukrayna, kara para aklama davalarına ilişkin “Yargıtay Kararını” (The Supreme Court Resolution) ivedi bir şekilde güncellemeli ve yasal düzenlemelerini caydırıcı hapis cezaları ile güçlendirmelidir.³⁶⁸ Ayrıca, Ukrayna eğitime odaklanmalıdır. Ülkedeki tüm yargıçlara yönelik, (özellikle Ukrayna Ulusal Yolsuzlukla Mücadele Bürosu (NABU)' nun taraf olduğu davalarda yer alan yargıçlar için) temel kara para aklama davalarını ele almak için profesyonel eğitime öncelik verilmelidir. Ülkede görev yapan savcılara ise “kolluk kuvvetlerinin büyük gelir getiren davalarda mali soruşturmaları sürdürmeleri için ne zaman ve nasıl yönlendirileceği” konusunda kısa ve net olan zorunlu talimatlar önerilmelidir.³⁶⁹

Son olarak, Ukrayna, kara para aklama kovuşturma ve mahkûmiyet performansını ölçmek için, kara para aklama kovuşturmaları ve mahkûmiyetleri hakkında dava türlerine ve dava risk profiline göre güvenilir istatistiksel veriler geliştirmelidir. Bu istatistiksel veriler, mali istihbarat birimi, kolluk kuvvetleri ve savcılık makamları tarafından düzenlenmeli ve geliştirmelidir.³⁷⁰

3.1.8. Müsadere (IO 8)

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ile mücadele etmek adına, hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki suç gelirleri ile bu suçlarda kullanılan araçlarla ilgili el koyma ve müsadere tedbirlerini, zamanında uygulaması gerektiğine ilişkindir. Bu süreç, suç

³⁶⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist –Financing Measures Ukraine, Mutual Evaluation Report*, 2017, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/MER-MONEYVAL-Ukraine-Dec-2017.pdf> (E.T.07 Haziran 2021), (E.T.07 Haziran 2021), s.55.

³⁶⁸Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.42-47.

³⁶⁹Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.42-47.

³⁷⁰Age, (E.T.07 Haziran 2021), ss.42-47.

gelirlerinin ve yine suçta kullanılan araçların müsaderesini, yasal yollarla geri alınan gelirleri, yurtdışına çıkışlarda doğru olmayan bildirim sonucu yapılan müsadereyi ve adli işlemler ile bu süreçte haksızlığa uğrayanların kayıplarını geri verme işlemlerini kapsamaktadır.³⁷¹

El konulan veya müsadere edilen varlıklar ise ilgili ülke tarafından diğer ülkelere geri verilir ya da duruma göre bu varlıklar paylaşılır. Bu tavsiye ile el koyma ile müsadere süreçleri ile bu süreçlerden elde edilen malvarlığını yönetmek adına alınan önlemlerin izlenmesi ve sorgulanması amaçlanmaktadır. Böylece temel amaç olan kara para aklama suçunun işlenmesinin önüne geçilebilecektir.³⁷²

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki FATF değerlendirmelere göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından HE olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye Bahama Adaları'na ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³⁷³

Tablo 3.13: FATF'ın 8 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Bahama Adaları Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁷⁴

Ülke	Tavsiye 8
ABD	HE
TÜRKİYE	ME
BAHAMA ADALARI	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

³⁷¹FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.119-120.

³⁷²Age, (E.T.13 Ekim 2021).

³⁷³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁷⁴Age, (E.T.13 Ekim 2021).

Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu, bu tavsiyeye ilişkin ME olarak derecelendirilmiş olup FATF'ın bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁷⁵

- Türkiye'nin, müsadere ile ilgili, yetkili makamlarının yetkilerini ve sorumluluklarını net bir şekilde belirlemesi ve bu süreçte her bir yetkili makam için ölçülebilir performans ölçütlerinin mevcudiyetini sağlayacak ulusal bir politika geliştirmesi gerekmektedir.
- Türkiye, döviz ve hamiline yazılı kıymetli evrakların, uluslararası alandaki hareketleri ile mücadele edebilecek potansiyele sahip olduğundan emin olmalı ve yine Türkiye, uluslararası hareketleri, ulusal stratejiye dahil ederek bu tür olayları adli süreç yoluyla takip ettiğini göstermelidir.
- Türkiye, adli süreçte ele geçen tüm varlıkların, el koyma, müsadere ve paraya çevrilme pozisyonlarını gösteren ve tüm kurumları kapsayan bir sisteme sahip olmalı ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele stratejileri ile ilgili bilgilendirme amacıyla, bu sistemin etkin olduğuna dair ulusal bir perspektif sunmalıdır.
- Türkiye, adli süreçteki makamlarının, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmalar sonucunda elde edilen varlıkların değerini anlamaları konusunda, farkındalığını geliştirmelidir.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak HE olarak derecelendirilmiştir. ABD, kara para ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında önemli miktarda varlığa el koymuştur buna örnek olarak, 2014 yılında federal makamlar tarafından 4,4 milyar ABD dolarından fazlasının geri alınmış olması verilebilmektedir.³⁷⁶ ABD'deki müsadere yaptırımları incelendiğinde, yetkililerin daha çok yüksek riskli alanlarda müsadere yaptığı ve bunun sonucu olarak da yüksek değerli olayları ele aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, ABD, idari müsadere, mahkumiyete dayalı olmayan müsadere ve cezai müsadereyi uygun şekilde kullanmaktadır. Mal varlığı geri alım davaları ise

³⁷⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.63-77.

³⁷⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.75.

hukuki müsadere olarak ilerlerlemekte ve çoğu sivil müsadere idari olarak gerçekleşmektedir.

ABD federal makamları ise yüksek değerli müsadereyi kararlı bir şekilde takip etmekte ve hem yurtiçinde hem de yurtdışında bulunan varlıklarla ilgili olarak, büyük ve karmaşık davalarda yüksek değerli müsadere elde etme kabiliyetlerini gösteren sayısız davaya bakmaktadır.³⁷⁷ ABD’de eyalet ve yerel düzeyde cezai müsadere veya sivil müsadere konusunda çok az bilgi olmasına rağmen eyalet ve yerel varlıklara el koyma faaliyetinin öncelikli suçları hedefleyen ortak görev güçleri tarafından üstlenildiği ve geri kalanın muhtemelen eyalet uyuşturucu kaçakçılığı mevzuatından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Bütün bu düzenlemelere rağmen, ABD’de, değere dayalı bir müsadere kararına tabi olabilecek eşdeğer değerdeki malvarlığına el konulması/dondurulması için genel bir yetkinin olmaması dahil olmak üzere yasal çerçevedeki bazı boşluklar etkinliği etkilemektedir.³⁷⁸

Sonuç olarak, ABD, malvarlığı değerine el koymada başarılı olsa da nihai bir el koyma emri verildiğinde, bu tür malvarlıklarının hala mevcut olması pek olası değildir.³⁷⁹ Her ne kadar ABD yüksek etkili olarak derecelendirilmiş olsa da FATF bu tavsiyeye ilişkin ABD’ye ilişkin aşağıdaki tavsiyelerde bulunmaktadır.³⁸⁰

- ABD’deki yetkililer, cezai tatbikatlarda, değere dayalı bir müsadere emrini yerine getirmek için, mahkûmiyet öncesi, bozulmamış varlıklara el koyabilmeli ve dondurabilmelidir.
- ABD’de, risk değerlendirmelerinde eksiklik olduğu düşünülen dava türlerinde, müsaderenin ne zaman takip edileceği ve önceliklendireceği konusunda müfettişlere veya savcılara politika kılavuzu hazırlanmalıdır.
- Kara para aklamayla mücadelede, eyalet düzeyinde faaliyetler ve istatistikler, ülke çapında daha net bir portre çizebilmek için tekdüze olmalıdır.

³⁷⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.75.

³⁷⁸Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁷⁹Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁸⁰Age, (E.T.02 Mart 2021).

Bahama Adaları ise bu tavsiyeye ilişkin olarak LE olarak derecelendirilmiştir. Bahama Adaları'ndaki yetkililerin, kara para aklama suçlarından elde edilen cezai gelirlerin müsaderesini, öncül suçlarda olduğu gibi takip etmesi ve Bahama Adaları "Takip Ve El Koyma ve Kara Para Aklama Soruşturma Ekibi"nin (T &F/MLS), görevini yerine getirirken suç gelirlerini ve araçlarını detaylı bir şekilde belirlemesi gerekmektedir. Son olarak, Bahama Adaları FATF standartlarına uygunluğu sağlamak için kara para aklama ve terörün finansmanı riskleriyle tutarlı müsadere tedbirlerine ilişkin ulusal bir politika geliştirilmelidir.³⁸¹

3.1.9. Terörizmin Finansmanı Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları (IO 9)

Bu tavsiye, ülkelerin, kendi sınırları içindeki terörün finansmanına yol açacak suç ve faaliyetlere ve bu faaliyetleri icra eden kişi ve kuruluşlara, etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar getirecek düzenlemeler yapması gerektiğine ilişkindir. Terörün finansmanı ile ilgili eylemlerin, soruşturma ve kovuşturmasının yapıp mahkemelerin hükümlerine göre kişilere veya kuruluşlara yaptırımlar uygulanmalıdır. Ayrıca, ülkelerde, terörün finansmanı suçu ayrı bir suç olarak takip edilmeli ve yetkili makamlar bu konuda yapılan soruşturmaları destekleyici şekilde işbirliği içinde çalışmalıdır. Tavsiyeye göre, bu süreç, soruşturma, kovuşturma, mahkumiyet ve yaptırımlar şeklinde işlemeli ve terörün finansmanı risklerini azaltmak amacıyla organize bir şekilde sürdürülmedir.³⁸²

Bu tavsiyeye ilişkin ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelere göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için, FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından HE olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD ve Türkiye ve Arnavutluk'a ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³⁸³

³⁸¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures The Bahamas, Mutual Evaluation Report*, 2017, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/cfatf-4meval-bahamas.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.37.

³⁸²FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.121-122.

³⁸³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

Tablo 3.14: FATF’ın 9 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Arnavutluk İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁸⁴

Ülke	Tavsiye 9
ABD	HE
TÜRKİYE	ME
ARNAVUTLUK	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu ME olarak derecelendirilmiş olup FATF’ın Türkiye’ye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁸⁵

- Türkiye’nin, terörün finansmanı faaliyetlerini icra eden kurumları ve kişileri ve bunların terörün finansmanı metot ve yöntemlerini tanımlayabilmesi için terör olaylarına ilişkin gerçekleştirilen mali soruşturmalarının sayısını arttırması gereklidir.
- Türkiye’nin, terörün finansmanı ile mücadele hedefi ile terörün finansmanı soruşturmaları ve ilgili bütün süreçleri de dahil ederek, terörün finansmanı bileşenini tanımlayan bir ulusal terör stratejisinden faydalanması gerekir.
- Türkiye’nin, terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin, ulusal önceliklerini net bir şekilde tanımlaması ve terörün finansmanına ilişkin yaptırımları uygulayan makamların görev ve sorumluluklarını açık olarak ifade etmesi ve bu makamların her birini ölçülebilir performans ölçütleri ile ölçmesi gerekmektedir.
- Türkiye’nin, terörün finansmanı ile mücadelede, organize olmak için ortak bir yaklaşım geliştirmesi ve terörün finansmanı soruşturmalarında işbirliği sağlamak amacıyla ilgili birimleri arasındaki ilişkileri güçlendirilmesi gereklidir.

³⁸⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁸⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.81-92.

- Türkiye'nin terörün finansmanı ile ilişkili soruşturma sayısını arttırması ve yine terörün finansmanı ile mücadele kapsamında terörün finansmanına ilişkin yaptırımları çoğaltması gereklidir.
- Türkiye'nin terörün finansmanı ile mücadele kapsamında araştırma ve soruşturmalara ilişkin detaylı bilgileri tutmak için istatistiklerini daha iyi tutması gereklidir.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak HE olarak derecelendirilmiştir. ABD'nin en önemli ulusal güvenlik önceliği, terör saldırılarını gerçekleşmeden önce engellemektir. ABD, terör ve terörün finansmanı tehditlerini hem küresel hem de yerel bir şekilde ele almaktadır.³⁸⁶ Diğer taraftan, ABD'de kolluk kuvvetleri, bireylere veya kuruluşlara karşı terörle ilgili bir soruşturma yürüttüğünde potansiyel mali destek kaynaklarını belirlemek için aynı doğrultuda bir soruşturma daha yürütür.³⁸⁷

Ayrıca, ABD, farklı terörün finansmanı yöntemlerini ve finansman ağlarının oynadığı rolü belirleyebilmekte ve bu tür faaliyetleri başarılı bir şekilde araştırıp kovuşturabilmektedir. Bu nedenle, ABD'de, terörün finansmanına ilişkin tutukluluk oranları yüksek ve terörün finansmanı davalarında uygulanan cezalar etkin ve caydırıcıdır.³⁸⁸ ABD, terörün finansmanı ile mücadele sistemini, federal, eyalet ve yerel makamlar gibi kurumsal yapılara çok iyi entegre etmiştir. Bu entegre sonucu, ABD'de, terör ve terörün finansmanı ile ilgili konularda istihbarat görevlileri ve kolluk kuvvetleri arasında bilgi paylaşımı güçlüdür. Son olarak, FATF, ABD'nin ortaya çıkan yeni tehditlere uyum sağlayarak kapsamlı terörün finansmanı ile mücadele faaliyetlerini devam ettirmesi gerektiğini önermiştir.³⁸⁹

Bu tavsiyeye ilişkin, LE olarak değerlendirilen ülkelerden biri Arnavutluk'tur. Arnavutluk'un, terörün finansmanı ile ilgili riskleri tüm yönleriyle daha ayrıntılı ve kapsamlı bir şekilde değerlendirmesi, Arnavutluk'taki yetkililerin hem Arnavutluk'ta hem de bölge bazında dikkatlerini terörün finansmanı soruşturma ve kovuşturmalarına daha iyi odaklanabilmesini sağlayacaktır. Ayrıca, ülkede, terörle ilgili tüm suçlar için,

³⁸⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.89.

³⁸⁷Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.89.

³⁸⁸Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.89.

³⁸⁹Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.89.

tüm terörün finansman yöntemlerinin tespiti ve soruşturması sistematik olarak gerçekleştirilmelidir. (seyahat veya geçim maliyetlerinin ve ailelere sağlanan desteğin kaynaklarının araştırılması da dahil olmak üzere)³⁹⁰

Önemli bir başka husus ise Arnavutluk'ta, yeni yargı yapısının uygulanmasından sonra, bu uygulamaların terörün finansmanı soruşturmalarının sıklığı, zamanlaması ve başarısı üzerindeki etkisinin takip edilmesi ve değerlendirilmesi gerekliliğidir. Özellikle, Arnavutlukta, terör örgütlerini içermeyen terörün finansmanı kovuşturmaları da dahil olmak üzere terörle ilgili davaları ele alan tüm savcılar, aynı düzeyde bilinçlendirme ve uzmanlık eğitime tabi tutulmalıdır. Bu bilinçlendirme ve uzmanlık eğitimi, "Avrupa Konseyi Antlaşma Serisi 217 Ek Protokol"üne uygun olarak, yabancı terörist savaşçıların finansmanı da dahil tüm şüpheli terör faaliyetlerinin finansman yönlerine ve terörün finansmanı suçlarının kapsamına ilişkin soruşturmalar ile ilgili olmalıdır.³⁹¹ Son olarak, Arnavutluk'taki kolluk kuvvetlerinin, mali soruşturmaları içeren, terörün finansmanı soruşturmalarını yürütebilmesini sağlamak için, terörün finansmanı suçunun, terörle mücadele konuları ile ilgilenen departmanın yetki alanına dahil edilmesi gerekmektedir.³⁹²

3.1.10. Önleyici Tedbirler Ve Finansal Yaptırımlar (IO 10)

Bu tavsiye, ülkelerin, kendi sınırları içindeki kar amacı gütmeyen kuruluşların teröristler, terör örgütleri ve terörizmi finanse edenler tarafından fon sağlamak amacı ile suistimal edilmesinin önüne geçmek için, alması gereken tedbirlere ilişkindir. Ülkeler, BMGK kararları uyarınca belirlenen kişi ve kuruluşlara karşı hedeflenen mali yaptırımların gerektiğinde uygulanmasını sağlayarak, teröristler, terör örgütleri ve terör destekçilerini besleyen kaynakları ve araçları engellemelidir.³⁹³

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamında değerlendirmelere göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD

³⁹⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Albania, Mutual Evaluation Report*, 2018, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/MO_NE_YVAL-MER-Albania-2018.pdf, (E.T.07 Haziran 2021), s.81.

³⁹¹Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.81.

³⁹²Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.81.

³⁹³FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.123-125.

ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından HE olarak, Türkiye FATF tarafından LE olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD ve Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.³⁹⁴

Tablo 3.15: FATF'ın 10 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri³⁹⁵

Ülke	Tavsiye 10
ABD	HE
TÜRKİYE	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu, bu tavsiyeye ilişkin LE olarak derecelendirilmiş olup FATF'ın Türkiye ilişkin bu tavsiyeye yönelik önerileri aşağıdaki gibidir.³⁹⁶

- Türkiye, 1267 sayılı BMGK kararı kapsamında, belirlemelerini veya listelemelerini ivedi bir şekilde yerine getirmeli ve BMGK 1373 sayılı karar kapsamında ulusal belirleme veya listelemelerini yapmalıdır.
- Türkiye, BMGK 1267 sayılı karar kapsamında belirlemeleri için kendi inisiyatifi ile isim önerebilmesini sağlayacak ulusal önlemleri uygulamalıdır.
- Türkiye, BMGK 1373 sayılı kararda belirtildiği üzere, aldığı talepleri zamanında yanıtlamalı, geriye dönük tarama yapıp bu taleplerin karşılanması için kaynaklar ayırmalı, bu kapsamda gönderdiği talepleri uluslararası standartlara uygun bir şekilde kullanmalı ve bu taleplerin yanıt oranını arttırmalıdır.

³⁹⁴FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

³⁹⁵Age, (E.T.02 Mart 2021).

³⁹⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.92-99.

- Türkiye, daha küçük çaplı ve ulusal finansal kuruluşları, FOBİM'leri özellikle de kuyumcular ve döviz bürolarını, özel finansal yaptırımlara uyum kapsamında denetmeli ve bu kuruluşların risklerle mücadelede nasıl tedbirler alması gerektiği hakkında bilinci arttırmalıdır.
- Türkiye, özellikle terörün finansmanı ile ilişkili kaynakların müsaderesini sağlamalı ve terörün finansmanı ile mücadele hedefi ile kar amacı gütmeyen kuruluşların risk bazlı denetimlerini arttırılmalıdır.
- Türkiye'deki denetleyiciler, kar amacı gütmeyen kuruluşların, özellikle, ulusal risk değerlendirmesi raporunda varılan sonuçları anlamalarını sağlamalı ve yine özellikle terörün finansmanı riskini önlemekte kullanılabilecek en iyi uygulamaları anlamaları için kar amacı gütmeyen kuruluşlarla işbirliği yaparak çalışmalıdır.

ABD ise, bu tavsiyeye ilişkin olarak HE olarak derecelendirilmiştir. ABD hedeflerine uygun olarak önemli miktarda varlık ve diğer fonları dondurmuş ve ayrıca terörün finansmanı için sağlanan fonları büyük ölçüde finansal sisteminin dışında tutmuş görünmektedir. Çünkü, ABD'de terörün finansmanı ile mücadele en yüksek önceliğe sahip olup terörün finansmanı ile ilgili hedeflenen mali yaptırımların uygulanmasını, özellikle, 2015'te zorunlu kılınmıştır. Bu da "ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi"ni, bu hususta etkin küresel uygulamaları teşvik eden lider bir konuma taşımaktadır.³⁹⁷

ABD, terörün finansmanı ile mücadele ile ilgili hedeflenen mali yaptırımları etkin bir şekilde uygulamakta ve ilgili kuruluşları kapsamlı bir şekilde belirlemek ve araştırmak için tüm belirlemeleri koordineli, kurumlar arası bir işbirliği içinde takip etmektedir. Ancak, ABD, 1267/1989 sayılı BMGK kararı ve 1988 sayılı BMGK kararları uyarınca, BM tarafından belirlenen tüm kuruluşlara karşı hedeflenen mali yaptırımları uygulamış olsa da her BM belirlemelerinde ivedi bir şekilde uygulamamıştır.³⁹⁸

³⁹⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.99.

³⁹⁸Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.99.

ABD’de, raporlama yapan kuruluşlara ilişkin ise kapsamlı erişim ve rehberlik hazırlanmış ve özellikle finansal kurumlar genellikle terörün finansmanı ile ilgili riskler konusunda iyi bir bilgi birikimine sahip olmuştur. Diğer taraftan, 2015 yılında oluşturulan “ABD Terörün Finansmanı Risk Değerlendirmesi”nin, yardım sektörünün terörün finansmanı için kötüye kullanılmasının önüne geçtiği tespit edilmiştir.³⁹⁹ Bütün bunlara karşın, AB’deki yetkililerin, kar amacı gütmeyen kuruluşlara ilişkin denetimlerinin kalitesini arttırması gerekmektedir.⁴⁰⁰

3.1.11. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Finansal Yaptırımlar (IO 11)

Bu tavsiye, ülkelerin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları uyarınca, kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi hedefi ile kitle imha silahlarının yayılması ile ilgili faaliyetleri icra eden kuruluşları ve kişileri bulmaya yönelik gerekli tedbirleri alması gerektiği ile ilgilidir. Bu tedbirler, kitle imha silahlarının yayılması ile mücadele kapsamında mali yaptırımlar uygulanması ve yine aynı mücadele kapsamında ilgili makamlar arasında işbirliği ve organizasyon geliştirilmesine ilişkindir. Özetle, bu tavsiye ile ülkelerden, kitle imha silahlarının yayılması ile ilişkisi olan finansal kuruluşlar ve FOBİM’ler gibi kurum ve kuruluşları ve hatta kişileri tespit etmesi ve bu kişi ve kuruluşları hedeflenen mali yaptırımlara tabi tutması ve en önemlisi bu kişi ve kuruluşların söz konusu mali yaptırımlara ilişkin yükümlülüklerle uyumunu takip etmesi istenmektedir.⁴⁰¹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından HE olarak, Türkiye FATF tarafından LE olarak

³⁹⁹Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.99.

⁴⁰⁰Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.99.

⁴⁰¹FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.126-127.

derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD ve Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁰²

Tablo 3.16: FATF'ın 11 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁰³

Ülke	Tavsiye 11
ABD	HE
TÜRKİYE	LE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

FATF, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, Türkiye'yi, bu tavsiyeye ilişkin olarak LE olarak derecelendirilmiştir. Bundan bahisle, FATF'a göre bu tavsiyeye ilişkin Türkiye'nin aşağıdaki temel iyileştirmeleri yapması gerekmektedir.⁴⁰⁴

- Türkiye, 1718 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ile ilgili düzenlemeleri, ülkedeki hukuki düzenlemeler ile içselleştirmeli ve bu süreçteki gecikmelerin önüne geçmelidir.
- Türkiye'deki yetkili makamlar, finansal kuruluşların, kitle imha silahlarının yayılmanın finansmanına ilişkin özel finansal yaptırımlara uyup uymadığını takip etmek için politikalar geliştirilmelidir.
- Türkiye, 1718 Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ile istenilen düzenlemeleri hızlı bir şekilde uygulamak için etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımları kapsayan yasal bir temel geliştirmelidir.
- Türkiye'deki yetkili makamlar, finansal kuruluşlar ve FOBİM'ler için risk farkındalığını geliştirmeli ve bunun için Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve İran'daki yaptırımlara ilişkin kılavuz çıkarılması dahil olmak üzere finansal kuruluşlar ve FOBİM'ler için düzenli olarak geliştirici faaliyetlerde bulunmalıdır.

⁴⁰²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁰³Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁰⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.99-103.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak HE olarak derecelendirilmiştir. Buna rağmen, FATF, bu tavsiyeye ilişkin, tavsiyelerde bulunmuştur. Bunlar; ABD'deki yetkililerin, BM tarafından belirlenen kişi ve kuruluşların, tüm yerel belirlemelerinin, gecikmeden gerçekleşmesini ve uygulanmasını sağlaması gerektiği ve yine ABD'deki yetkililerin, yakın işbirliği, koordinasyon, bilgi ve istihbarat paylaşımı ile gerçek faydalanıcılık ile ilgili yükümlülüklerdeki eksikliklerin ortaya çıkardığı zorlukların üstesinden gelmesi gerektiğidir. Diğer taraftan, FATF, ABD'nin özellikle, çift kullanımlı mallar ve ihracat kontrolleriyle ilgili olarak kurumlar arası işbirliğini ve koordinasyonu geliştirilmesi gerektiğini tespit etmiştir.⁴⁰⁵

Kitle imha silahlarının yayılmasını önlenmesi hususu ise ABD'de terörün finansmanı gibi önceliğe sahiptir. Silahların yayılmasıyla ilgili hedeflenen yaptırımların uygulanması, 2015 tarihli "ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi"nde özellikle zorunlu kılınmıştır. Bu durum, ABD'yi, bunların küresel çerçevede etkin olarak uygulamasını sağlamak için lider bir pozisyona taşımaktadır. Diğer taraftan, ABD, hedeflenen finansal yaptırımları, terörün finansmanı bağlamında olduğu gibi belirlemeler için teklifler geliştirmeye yönelik proaktif bir yaklaşımla uygulamakta, tüm belirlemeleri düzenli bir şekilde takip edip ilgili kurumları kapsamlı bir şekilde belirlemek ve araştırmak için kurumlar arası müdahalede bulunmakta ve kitle imha silahların yayılmayla ilgili hedeflenen finansal yaptırımları gecikmeden ve detaylı bir şekilde uygulamaktadır.⁴⁰⁶

Bütün bunların sonucunda, ABD, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı yaptırım programları uyarınca önemli miktarda varlık ve diğer fonları dondurmuştur. Diğer taraftan, ABD'de, raporlama yapan kuruluşlara ve özellikle finansal kuruluşlara yönelik kapsamlı erişim ve rehberlik vardır. Özellikle, finansal kuruluşlar, genellikle kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı riskleri hakkında iyi bilgi sahibidir ve potansiyel kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile ilgili şüpheli işlem raporlarını dosyalamaktadır.

⁴⁰⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2021), s.107.

⁴⁰⁶*Age*, (E.T.04 Temmuz 2021), s.89.

ABD’de gerçek faydalanıcı eksikliğinden kaynaklanan riskler, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının tespitine ve araştırılmasına yönelik kurumlar arası yaklaşımla birlikte önemli ölçüde azaltılır. Ayrıca, ABD makamları arasında olan hem politika hem de operasyonel seviyelerde ulusal koordinasyon ve işbirliği, ABD sisteminin güçlü bir özelliğidir. Bu güçlü özellik, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile ilgili hedeflenen finansal yaptırımların uygulanmasını güçlü bir şekilde destekler ve güçlendirir.⁴⁰⁷

Son olarak, ABD, 1718 sayılı BMGK kararı uyarınca belirlenen 32 kuruluştan 2’si ve 1737 sayılı BMGK kararı uyarınca belirlenen 122 kuruluştan 29’u ile ilgili olarak yeterli bilgi bulunmadığına dayanarak hedeflenen finansal yaptırımları uygulamamıştır. Uygulama açısından ise bu eksikliklerin etkisi küçük olmuştur.⁴⁰⁸

Yukarıda bahsettiğimiz 11 tavsiyeyi genel olarak değerlendirecek olursak, FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibarıyla, Türkiye ve ABD için etkililik değerlendirmesi sonucu aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 3.13: FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibarıyla, Türkiye ve ABD için etkililik değerlendirmesi sonucu⁴⁰⁹

ETKİLİLİK DERECELENDİRMELERİ	TÜRKİYE (TAVSİYE)	ABD (TAVSİYE)
HE		8.,9.,10. ve 11.
SE	1. ve 2.	6.,7. ve 1.,2.
ME	3.,4.,5.,6.,7.,8. ve 9.	3. ve 4.
LE	10. ve 11.	5.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yine 11 tavsiyeyi genel olarak değerlendirecek olursak, FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibarıyla, yüksek etkili (HE) ve düşük etkili (LE) olarak derecelendirdiği ülkeler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

⁴⁰⁷Age, (E.T.04 Temmuz 2021), s.88.

⁴⁰⁷Age, (E.T.04 Temmuz 2021), s.88.

⁴⁰⁸Age, (E.T.04 Temmuz 2021), s.88.

⁴⁰⁹ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021),

Tablo 3.14: FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, yüksek etkili (HE) ve düşük etkili (LE) olarak derecelendirdiği ülkeler⁴¹⁰

TAVSİYE	HE	LE
1.Tavsiye	BERMUDA	PANAMA
2.Tavsiye	İSVEÇ	BAE
3.Tavsiye	–	İZLANDA
4.Tavsiye	–	TANZANYA
5.Tavsiye	–	ABD
6.Tavsiye	İSVEÇ	TANZANYA
7.Tavsiye	–	UKRAYNA
8.Tavsiye	ABD	BAHAMA ADALARI
9.Tavsiye	ABD	ARNAVUTLUK
10.Tavsiye	ABD	TÜRKİYE
11.Tavsiye	ABD	TÜRKİYE

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2. TÜRKİYE VE ABD’NİN FATF’IN TEKNİK UYUM DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

FATF’ın teknik uyum değerlendirmesinde, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadelede yapılması gereken her türlü düzenlemenin yapılıp yapılmadığı, bu düzenlemeleri gerçekleştirecek gerekli alt yapının oluşturulup oluşturulmadığı ve bu düzenlemeleri gerçekleştirecek yetkili makamların gerekli yetkinliğe sahip olup olmadığı hususları değerlendirilmektedir. Bu

⁴¹⁰ Age, (E.T.04 Temmuz 2021),

değerlendirme, 2012 yılında yenilen aşağıdaki tabloda yer alan FATF'ın 40 tavsiyesinde yer alan kriterler yolu ile gerçekleştirilmektedir.⁴¹¹

Tablo 3.15: FATF'ın 40 Tavsiyesi⁴¹²

1.Risklerin Değerlendirilmesi ile Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması
2.Ulusal İşbirliği ve Koordinasyon
3.Kara para Aklama Suçu
4.Müsadere ve Geçici Tedbirler
5.Terörizmin Finansmanı Suçu
6.Terörün ve Terörizmin Finansmanı İle İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar
7.Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı İle İlgili Hedeflenen Finansal Yaptırımlar
8.Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar
9.Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları
10.Müşterinin Tanınması
11.Kayıt Tutma
12.Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler
13.Muhabir Bankacılık
14.Para veya Değer Transferi Hizmetleri
15.Yeni Teknolojiler
16.Elektronik Transferler
17.Üçüncü Taraflara Güven
18.İç Kontroller ile Yurt Dışı Şube ve Bağlı Kuruluşlar
19.Yüksek Riskli Ülkeler
20.Şüpheli İşlem Bildirimi
21.Bilgi Sızdırma ve Gizlilik
22.FOBİM: Müşterinin Tanınması

⁴¹¹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021). ss.5-6.

⁴¹²FATF, *Procedures For The Fatf Fourth Round Of AML/CFT Mutual Evaluations*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF-4th-Round-Procedures.pdf>, 2012, (E.T.23 Temmuz 2021), s.3.

23.FOBİM: Diğer Tedbirler
24.Tüzel Kişilerde Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık
25.Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık
26.Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi
27.Denetleyicilerin Yetkileri
28.FOBİM'in Düzenlenmesi ve Denetlenmesi
29.Mali İstihbarat Birimleri
30.Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları
31.Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri
32.Nakit Kuryeler
33.İstatistikler
34.Rehberlik ve Geribildirim
35.Yaptırımlar
36.Uluslararası Araçlar
37.Karşılıklı Adli Yardımlaşma
38.Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma ve Müsadere
39.Kara para aklama suçunu işleyen kişilerin iadesi
40.Diğer İşbirliği Şekilleri

Kaynak: FATF, 4th Round Ratings, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

FATF, bu tavsiyelerin değerlendirmesini, aşağıda yer alan teknik uyum derecelendirmeleri ile yapar.

Tablo 3.16: Teknik Uyum Derecelendirmeleri⁴¹³

Compliant-C	Uyumlu
Largely Compliant- LC	Büyük ölçüde uyumlu
Partly Compliant-PC	Kısmen uyumlu
Not Compliant-NC	Uyumsuz

Kaynak: FATF, 4th Round Ratings, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

⁴¹³FATF, 4th Round Ratings, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Eylül 2021), s.5.

FATF, teknik uyum değerlendirmesini, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele 2012 yılında yenilenen FATF'ın 40 tavsiyesinde yer alan kriterler yolu ile gerçekleştirmekte olup, çalışmamızda, karşılaştırma ABD, Türkiye arasında yapılmış olup ve FATF'ın en son değerlendirmelerine göre Complicit- Uyumlu C ve Not Compliant- Uyumsuz NC olarak derecelendiren ülkeler ile ABD ve Türkiye için yaptığı tespitlere değinilmiştir.

3.2.1. Risklerin Değerlendirilmesi ile Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması

Bu tavsiye, her ülkenin, kendine özgü kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan risklerini tespit edip, tespit ettiği bu riskleri ölçmesi gerektiğine ilişkindir. Tavsiyede, ülkelerden, söz konusu suçlara ait riskleri değerlendirmek adına yapılacak faaliyetleri organize eden bir makam oluşturması istenmekte ve yine bu riskleri değerlendirmek adına gerekli tüm tedbirleri alması gerektiği önerilmektedir.⁴¹⁴

Bu tavsiyedeki uygulamalara ayak uydurmaya çalışan ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik tedbirleri, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açabilecek risklerle orantılmalı ve bu amaçla risk bazlı bir yaklaşım uygulamalıdır. Risk bazlı yaklaşım, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için kaynakların orantılı dağıtımını ve bu yaklaşımın bütün FATF tavsiyeleri bazında uygulanmasını ele almaktadır.⁴¹⁵

Ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açabilecek risklerin düşük veya yüksek seviyede olup olmadığını tespit etmeli ve bu tespitlere göre tedbirler almalıdır. Tavsiyede, özellikle, finansal olmayan belirli iş ve mesleklerin (FOBİM) altı çizilmiş bunların kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin değerlendirilip azaltılmasının zorunlu tutulması gerektiği belirtilmiştir. Tavsiye, ülkeler için yükümlülükler, kararlar, finansal kurumlar ve FOBİM'ler için yükümlülükler ve kararlar olmak üzere iki bölümden oluşmakta ve bu iki bölümde riskleri değerlendirme ve riskleri azaltmak için yapılması gerekenler yer almaktadır.⁴¹⁶

⁴¹⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁴¹⁵Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴¹⁶Age, (E.T.22 Mart 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF’ın ABD, Türkiye, Belçika ve Haiti’ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴¹⁷

Tablo 3.17: FATF’ın 1 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴¹⁸

Ülke	Tavsiye 1
ABD	PC
TÜRKİYE	LC
BELÇİKA	C
HAİTİ	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından Türkiye için tespit edilen temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴¹⁹

- Türkiye’deki kara para aklama ve terörün finansmanı mevzuatında, avukatların yükümlülüğüne ilişkin düzenlemeler yer almasına ve bu hususta herhangi bir muafiyet olmamasına rağmen, 2017 tarihli bir mahkeme kararı sonucu bu düzenlemelerin kaldırılması sonucu avukatların mevzuat dışı kalması.

⁴¹⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴¹⁸ *Age*, (E.T.02 Mart 2021).

⁴¹⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.237.

- Türkiye’deki finansal aracilar için risk değerlendirme yükümlülüklerinin, yayılım kanallarını net bir şekilde içermemesi.
- Belirli riskli işlemler haricinde, özellikle FOBİM'lere (Finansal olmayan belirli iş ve mesleklere) veya tek başına tespit edilmiş risklere özel tedbirlerin uygulanması adına bir koşul getirilmemesi.
- Türkiye’de, risk değerlendirmesi sonucu elde edilen bilgilerin, bütün yükümlü kuruluşlarla paylaşmak için belirli bir sistem oluşturulmamış olması.

ABD ise FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde bu tavsiyeye ilişkin olarak PC olarak değerlendirilmiş olup ABD’nin temel eksikliği, ABD’deki üst düzey emlakçıların, avukatların, muhasebecilerin, müteveli heyetlerinin ve şirket kurmak için araçların, güvenlik açıklarını azaltmak için gerekli önlemleri almamış olmasıdır. Bu önlemlerin alınamamasının nedeni ise bunların bütünüyle kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında olmamasıdır.⁴²⁰ Bu tavsiyeye ilişkin Belçika, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde beklentileri tamamen karşılamış ve FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir. Belçika uyumlu kategorisine geçmek için bir takım eksikliklerini gidermiştir. Bu eksiklikler, Belçika’nın, risk değerlendirmesinin, kamuya açık sonuçlarını, düzenleyici kurumlara, yükümlülükler tabi olan işletmelere ve yetkili makamlara iletmek için resmi bir mekanizmasının olmaması, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede kapsamında alınan bazı yükümlülüklerin, muafiyetlere tabi olması ve bu yükümlülükler için basitleştirilmiş önlemlerin uygulanabileceği değerlendirmelerin olmamasıydı.⁴²¹

2015'teki karşılıklı değerlendirmeden bu yana, Belçika makamları ilk ulusal kara para aklama risk değerlendirmesini ve ulusal terörün finansmanı değerlendirmesini yeniledi. Yine 2015'te FATF tarafından yapılan karşılıklı değerlendirme göz önüne alınarak, FATF’ın 1. tavsiyesine ilişkin önlemleri içeren

⁴²⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.176.

⁴²¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/FUR-Belgium-2018.pdf>, (E.T.17 Temmuz 2021), s.3.

düzenlemeleri yaptı. Yapılan bu düzenlemeler sonucu, Belçika, FATF’ın beklentilerini karşılamıştır.⁴²²

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Haiti’dir. FATF tarafından Haiti için tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴²³

- Haiti’de, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risklere ilişkin herhangi bir değerlendirmenin yapılmaması.
- Haiti’de, “Adalet ve Kamu Güvenliği Bakanlığı”nın, ulusal risk değerlendirmesi koordinasyonunun sorumluluğunu, herhangi bir atama belgesi olmaksızın “Kara Para Aklamayı Önleme Komitesi”ne (CNLBA) devretmiş olması ve ülkede FATF’ın istediği bazı önlemler kapsamında kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili riskleri tespit edip bunların değerlendirilmesini sağlayan yükümlülüklerin olmaması.
- Haiti merkez bankasının (BRH), Haiti mali istihbarat birimi (UCREF) ile işbirliği içinde, bir risk değerlendirmesine dayalı olarak basitleştirilmiş veya azaltılmış önlemlerin uygulanmasını sağlamasına rağmen bunun ülke riskinin tespiti ve değerlendirilmesine göre yapılması zorunluluğunun olmaması.
- Haiti’nin, finansal aracı kuruluşların yalnızca küçük bir bölümünün risk değerlendirmelerini yapması ve ülkenin, bu kuruluşların kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini azaltmak için önlemler almaması.
- Haiti’de, gayrimenkul ve kumarhaneler gibi bazı yüksek riskli FOBİM’lerde dahil olmak üzere tüm belirlenmiş FOBİM sektörü için alınan önlemlerin yeterli olmaması.

3.2.2. Ulusal İşbirliği Ve Koordinasyon

Bu tavsiyede, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan riskleri tespit etmesi gerektiği ve tespit edilen bu risklere göre ulusal kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikaları oluşturup bu politikaları uygulamaya

⁴²²Age, (E.T.17 Temmuz 2021).

⁴²³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), s.

sokacak yerel bir makam ihdas etmeleri gerektiği önerilmektedir.⁴²⁴ Ülkeler, kara para aklama, terörün finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele etmek için ilgili bütün yetkili makamlarla, mali istihbarat biriminin işbirliğini sağlayacak politikaların ve faaliyetlerin geliştirilmesini ve bunların ülke çapında yayılmasını sağlayacak bir düzen oluşturmalıdır. Bu düzen, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadelede oluşturacak yükümlülüklerin, yasal uyumunu ve ilgili makamlar arasında işbirliğini sağlamalıdır.⁴²⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴²⁶

Tablo 3.18: FATF'ın 2 Numaralı Tavsiye İçin ABD ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴²⁷

Ülke	Tavsiye 2
ABD	C
TÜRKİYE	LC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyenin dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklik kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risklere bağlı olarak yönlendirilmiş ulusal, kapsayıcı politika ve stratejilerin olmamasıdır.⁴²⁸ ABD'ye göz atacak olursak, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı

⁴²⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.10-11.

⁴²⁵Age, (E.T.23 Temmuz 2021).

⁴²⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴²⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴²⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.164.

değerlendirmesinde, bu tavsiyede FATF'ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri olduğunu görmekteyiz. Ancak, ABD, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 31. tavsiye olarak yer alan bu tavsiyede LC olarak değerlendirilmişti. ABD, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili politika düzeyi ile operasyonel düzeydeki yasal boşlukları doldurmuş, örtüşen yargı yetkilerine sahip kolluk kuvvetleri arasında daha sistemli organizasyon oluşturmuştur.⁴²⁹

Diğer taraftan, ABD'nin yurtiçi koordinasyon ve kalkınmaya ilişkin yurt içinde bilgi alışverişi de dahil olmak üzere işbirliği oluşturabilmesi ve kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikalarını ve faaliyetlerini uygulayabilmesi, ABD sisteminin genel bir gücü olarak değerlendirilmiştir. Buna ek olarak, 2018'de "Terörle ve Diğer Yasadışı Finansmanla Mücadele için İlk Ulusal Strateji"nin (National Strategy for Combating Terrorist and Other Illicit Financing) yayınlanması, ABD'deki çeşitli kurumların koordinasyon ve bilgi alışverişi yapma yeteneğini kanıtlamıştır. ABD'de merkezi bir veri koruma otoritesi veya mahremiyetin korunmasını her koşulda temel bir hak olarak gören bir mahremiyet rejimi yoktur. Finansal verileri koruyan çeşitli statüler olsa da, bunlar kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele önlem veya yükümlülüklerinin uygulanmasını engellemez.

Ayrıca, "ABD Hazine Bakanlığı Terör Finansmanı ve Mali Suçlar Dairesi"nde, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amaçları için bilgilerin yayılmasını engelleyecek hiçbir durum yoktur.⁴³⁰

3.2.3. Kara Para Aklama Suçu

Bu tavsiyede, ülkelerin, kara para aklamayı, Viyana ve Palermo Konvansiyonlarını temel kabul ederek suç olarak kabul etmesi gerektiğiyle ilişkilidir. Diğer taraftan, tavsiyede, ülkelerin kara para aklama suçunu, öncül suçları en geniş şekilde kapsayacak bir biçimde bütün ağır suçlara uygulaması gerektiği önerilmektedir.⁴³¹

⁴²⁹FATF, *Third Mutual Evaluation Report On Anti-Money Laundering And Combating The Financing Of Terrorism United States Of America*, 2006, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20US%20full.pdf>.

⁴³⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.176.

⁴³¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, s.164, (E.T.07 Haziran 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından NC olarak derecelendirilen ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD, Türkiye, Malta'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴³²

Tablo 3.19: FATF'ın 3 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Malta İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴³³

Ülke	Tavsiye 3
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
MALTA	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler, Türkiye'de, kara para aklama tanımının, sözleşmelerle tamamen uyumlu olmaması ve bu sözleşmelere ilişkin ihlaller karşısında, tüzel kişilere uygulanan yaptırımların tamamen caydırıcı olmamasıdır.⁴³⁴

ABD de ise, bu tavsiyede, FATF tarafından LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklik, federal kara para aklama suçlarının bütün durumları kapsamaması olarak belirlenmiştir. ABD'de kara para aklama suçu son derece sınırlı olsada bazı durumları kapsamaz. Gerçi bu eksiklik, devlet düzeyinde kara para aklama suçlarını yürürlüğe koyan 36 devlet tarafından bir dereceye kadar daraltılmıştır.⁴³⁵ Diğer bir eksiklik ise vergi suçlarının özel olarak öncül suç olarak sayılmamasıdır. Bu eksiklik

⁴³²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴³³Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴³⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.165.

⁴³⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.183.

ise aslında bir dizi vergi dolandırıcılığının öncül suç kabul edilmesi ile büyük ölçüde giderilmiştir.⁴³⁶

Bu tavsiyeye ilişkin, dördüncü tur karşılıklı değerlendirme sonucu, FATF'ın beklentilerini tam olarak karşılayarak C olarak değerlendirilen Malta, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmelerinde 1. ve 2. tavsiyede yer alan bu tavsiyeden, yine C olarak derecelendirilmiştir. Malta, FATF'a göre kara para aklama ile mücadele çerçevesinde yetkili makamları bir araya getirme konusunda övgüye değer bir çalışma gerçekleştirmiştir. Yinede, değerlendiriciler, Malta makamlarının temel kara para aklama politikalarını daha etkin bir şekilde yerine getirmek için mali istihbarat kurumunun daha fazla insan kaynağına ihtiyacı olduğunu belirtmiştir.⁴³⁷

3.2.4. Müsadere Ve Geçici Tedbirler

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklamadan veya öncül suçlardan elde edilen gelirler ve değerlere ve terörü finansman eden her türlü gelir ve değerlere ilişkin, kendi yetkili makamları aracılığı ile Viyana, Palermo konvansiyonundakilere benzer şekilde düzenlemeler yapması gerektiğine ilişkindir.⁴³⁸

Bu tavsiyede, müsadereye tabi olan malvarlıklarının tespit edilmesi, takip edilmesi ve değerlendirilmesi, müsadereye tabi olan malvarlıklarının dondurulabilmesi veya el konulabilmesi ya da geri alınabilmesini önleyen faaliyetlere karşı tedbirlerin alınması, müsadereye tabi olan malvarlıklarına el koyma ve dondurma gibi geçici tedbirlerin uygulanması ve benzeri tedbirlerin alınması istemektedir. Diğer taraftan, ülkelerden mahkumiyete bağlı olmayan müsadere tedbirlerinin alınmasına imkan veren düzenlemeler yapılması istenmektedir.⁴³⁹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁴³⁶Age, s.183.

⁴³⁷MONEYVAL, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Malta, Fifth Round Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Malta-2019.pdf>, (E.T.08 Şubat 2021), s.139.

⁴³⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.12.

⁴³⁹Age, (E.T.23 Temmuz 2021)..

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, FATF tarafından NC olarak derecelendirilen ülke bulunmadığından ve Türkiye FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁴⁰

Tablo 3.20: FATF'ın 4 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁴¹

Ülke	Tavsiye 4
ABD	LC
TÜRKİYE	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyede, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde beklentilerin tamamını karşılamaktadır. Ancak, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirme raporundada belirtildiği üzere, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin üçüncü tur değerlendirmesinde, LC olarak derecelendirilmişti. Bu değerlendirmede tespit edilen eksiklik ise düzenlemelerde, iyi niyetli üçüncü şahısların haklarının korunmasına ilişkin küçük sorunların yanı sıra düzenlemelerle ilgili uygulamaların etkinliğiyle ilgiliydi. Türkiye, TCK'nin 54. ve 55. maddesi ile müsadereye ilişkin yasal önlemlere sahip olmuş ve yetkili makamlar müsadere, el koyma ve geçici önleme ilişkin yetkilere sahip olmuştur. Yine, TCK'nin 54. ve 55. maddesi ile iyi niyetli üçüncü şahısların hakları korunmuş ve son değerlendirmeden bu yana yasal ve diğer düzenlemelerle bu alandaki eksiklikler giderilmiştir. Bütün bunlarla birlikte, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁴²

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler ise ABD'de el konulan araçlara el koyma yetkisinin tüm öncül suçlar

⁴⁴⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁴¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁴²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.167.

için geçerli olmaması ve ABD’de değere dayalı bir müsadere emrini yerine getirmek için mahkûmiyet kararından önce herhangi varlık dondurma veya el koyma işlemi için genel bir hüküm olmamasıdır.⁴⁴³

3.2.5. Terörizmin Finansmanı Suçu

Bu tavsiyeye göre ülkeler, terörün finansmanı faaliyetlerini, “Terörün Finansmanı Konvansiyonu”nu temel alarak suç olarak düzenlemelidir. Ülkeler, sadece terörün finansmanını değil terör örgütleri veya teröristlerin finansmanını da suç sayarak, kara para aklamada öncül suç olarak belirlemelidir. Yine ülkeler, sadece terörün, teröristlerin ve terör örgütlerinin finansmanını değil terörün finansmanı suçu işlemeye teşebbüs etmeyi, terörün finansmanı suçuna suç ortağı olarak katılmayı, başkalarını bir terörün finansmanı suçu veya terörün finansmanı teşebbüs suçu işlemleri için organize etmeyi veya yönlendirmeyi, ortak bir amaç doğrultusunda hareket eden bir grup kişi tarafından bir veya daha fazla terörün finansmanı veya terörün finansmanına teşebbüs suçlarına katkıda bulunmayı ve yabancı terörist savaşçıların finansmanını da suç olarak düzenlemelidir. Ayrıca, ülkeler, bu suçlardan hüküm giymiş gerçek ve tüzel kişilere orantılı ve caydırıcı cezai yaptırımlar uygulamalıdır.⁴⁴⁴

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF’ın ABD, Türkiye ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti’ne ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁴⁵

⁴⁴³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer_4/MER-United-States-2016.pdf, (E.T.04 Temmuz 2012), s.188.

⁴⁴⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.13.

⁴⁴⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

Tablo 3.21: FATF’ın 5 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁴⁶

Ülke	Tavsiye 5
ABD	C
TÜRKİYE	LC
DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Türkiye'nin terörün finansmanı suçuna yönelik tüzel kişilere uyguladığı yaptırımların tamamen caydırıcı olmamasıdır.⁴⁴⁷ ABD ise dördüncü tur karşılıklı değerlendirme raporundan sonra, federal cezai terörün finansmanı suçlarını ve ülkedeki yabancı terörist savaşçıların finansmanında suç olarak düzenlemiş ve dolayısıyla suç kapsamını genişletmiştir. Örneğin, karşılıklı değerlendirme raporunda açıklanan Rhino Operasyonu, yurtdışına seyahat eden bireyleri içeren bir icra eylemi örneği sunmuş ve seyahati kolaylaştıran bireylere karşı bir yaptırım müdahalesi içermiştir.⁴⁴⁸

Ayrıca, mevcut terörün finansmanı suçlarının yeterince geniş olduğunu teyit eden karşılıklı değerlendirme raporundan sonra yabancı terörist savaşçılara ve teşebbüs destekçilerine karşı birkaç dava takip edilmiştir. Bu nedenlerle, ABD, bu tavsiyeye ilişkin beklentileri karşılamış ve FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁴⁹ Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Demokratik Kongo Cumhuriyeti olup FATF’ın Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde bu tavsiyeye ilişkin tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴⁵⁰

⁴⁴⁶Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁴⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.168.

⁴⁴⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-United-States-March-2020.pdf>, (E.T.05 Mart 2021), s.4.

⁴⁴⁹Age, (E.T.11 Şubat 2021).

⁴⁵⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Democratic Republic Of Congo, Mutual Evaluation Report*, 2021, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/GABAC-MER-DRC-2021.pdf>, (E.T.11 Şubat 2021), ss.165.

- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde, terörün finansmanı suçunun işlenmesini organize etmenin, başkalarına bu suçu işlemesi için talimat vermenin ve birlikte hareket eden bir grup kişinin bu suçun işlenmesine katkıda bulunmasının suç sayılmaması.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde, belirli bir terör eylemiyle bağlantısı olmasa bile, bir terörist grup veya terör örgütünün veya bir terörist bireyin finansmanının suç olarak kabul edilmemesi.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde, yabancı terörist savaşçıların finansmanının suç sayılmaması.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde, terörün finansmanı ile ilgili diğer suçların suç olarak düzenlenmemesi.

3.2.6. Terörün ve Terörizmin Finansmanı İle İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar

Bu tavsiyede, ülkelerin, terörün ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin kararlarına uymak için mali yaptırım sistemleri hedeflemesi ve bu hedefleri uygulaması gerektiği belirtilmiştir. Ülkeler, 1267/1989 sayılı Güvenlik Konseyi Kararı (El-Kaide) ve 1988 yaptırımlar rejimi çerçevesindeki belirlemelere ilişkin ve 1373 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı çerçevesindeki belirlemelere ilişkin;⁴⁵¹

- belli kriterleri karşılayan kişi ya da kuruluşları belirlemek adına bu belirleme yetkisine haiz bir yetkili makam ya da mahkeme tespit etmelidir.
- hedeflerin tespitine yönelik mekanizmalara sahip olmalıdır.
- bir öneride bulunulup bulunulmayacağına karar verirken “makul gerekçelere” ya da “makul esaslara” ilişkin açık bir ispat standardı uygulamalı ve belirlemelere ilişkin bu tür öneriler bir ceza davasının varlığı koşuluna bağlı olmamalıdır.

⁴⁵¹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FAT_F%20Recommendations%202012.pdf, (E.T.23 Temmuz 2021), s.13.

- kişi veya kuruluşların fonlarını veya diğerk malvarlıklarını ivedi bir şekilde dondurmaya ve bu kişi ve kuruluşlara bu fon veya diğerk malvarlıkların aktarılmasının kesin olarak önüne geçilmesini sağlamalıdır.

Bu tavsiye, tespit ve belirleme, dondurma, listeden çıkarma, dondurmanın kaldırılması ve dondurulan fonlara ve diğerk malvarlıklarına erişimin sağlanması esasları etrafında şekillenmiştir.⁴⁵² Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamında değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Arnavutluk ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁵³

Tablo 3.17: FATF'ın 6 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Demokratik Kongo Cumhuriyeti Ve Arnavutluk İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁵⁴

Ülke	Tavsiye 6
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
ARNAVUTLUK	C
DEMOKRATİK KONGO CUMHURİYETİ	NC

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu PC olarak değerlendirilmiş olup Türkiye'nin yasal çerçevesindeki temel eksiklik BM listelerinin Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanması ihtiyacının neden olduğu gecikmelerdir. Diğerk taraftan, Türkiye, BM'nin 1267 sayılı kararı kapsamında, kendi insiyatifiyle BM atamalarını belirleyip önermek veya BM'nin 1373 sayılı kararı kapsamında kendi insiyatifiyle yerel belirlemeleri üstlenmek için mekanizma veya prosedürlere sahip değildir.⁴⁵⁵

⁴⁵²Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁵³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁵⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁵⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.170-174.

Ancak, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın Kasım 2021 tarihli “Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile LC olarak derecelendirilmiştir. Son karşılıklı değerlendirme raporundan bu yana, bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, 6415 sayılı “Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun”da değişikliklere gitmiş ve Türkiye, ilgili taraflara yükümlülükleri konusunda açık bir rehberlik sağlamıştır. Bütün bu gelişmelerle, yukarıdaki eksikliklerin giderilmesine yönelik ilerlemeye rağmen, Türkiye’nin terörün finansmanı yasası, kişilerin, diğer ilgili hizmetleri, belirlenmiş kişilere sunmasını yasaklamaması ve anayasa çerçevesinde belirlenen 60 günlük sürenin dışında, talep üzerine belirleme kararlarının, bir mahkeme veya başka bir bağımsız yetkili makam önünde incelenmesine izin verecek açık prosedürlerin olmaması, FATF tarafından tamamlanması gereken eksiklikler olarak belirtilmiştir.⁴⁵⁶

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, 1718 ve 1737 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları uyarınca BM tarafından belirlenen tüm kişilere hedeflenen mali yaptırımların uygulanmamasıdır. Diğer taraftan, ABD’de bazı mali yaptırımlar ise gecikmeli olarak uygulanmıştır. ABD, 2010 yılından bu yana BM tarafından belirlenen kişi/kuruluşların %88’ine karşı gecikmeksizin hedeflenen mali yaptırımları uygulamaya koymuş ve bu mali yaptırımlar, ABD’de de 2006’dan beri tüm BM taliban atamalarına uygulanmış ve Taliban, prensipte, kendisiyle ilişkili herkesi yakalayan bir varlık olarak belirlenmiştir.⁴⁵⁷

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Demokratik Kongo Cumhuriyeti olup FATF’ın Demokratik Kongo Cumhuriyeti’nde bu tavsiyeye ilişkin tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴⁵⁸

⁴⁵⁶FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.7

⁴⁵⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.255.

⁴⁵⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Democratic Republic Of Congo, Mutual Evaluation Report*, 2021, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/GABAC-MER-DRC-2021.pdf>, (E.T.11 Şubat 2021), ss.165-166.

- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, 1267/1989 (El Kaide) ve 1988 sayılı BMGK kararları ile ilgili yaptırım rejimlerini uygulayacak mekanizmaların olmaması.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, 1373 sayılı BMGK kararlarının gerekliliklerini uygulayacak mekanizmaların olmaması.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, bu tavsiyedeki gereklilikleri yerine getirmek için yetkili makamların belirlenmemesi.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, hedeflenen mali yaptırımların hızlı bir şekilde uygulanması için prosedürlerin olmaması.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, kara para aklama ile mücadele amaçları için hedeflenen mali yaptırımların uygulanmasından ve bu mali yaptırımların icra edilmesinden sorumlu yetkili ulusal makamların belirlenmemesi.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, malvarlığı dondurmanın kaldırılması için mekanizma ve prosedürlerin eksikliği.
- Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında dondurulmuş fonlara ve diğer varlıklara erişime izin verecek mekanizma ve prosedürlerin olmaması.

Bu tavsiyeye ilişkin beklentilerin tamamını karşılayan ülke Arnavutluk'tur. Arnavutluk, bu tavsiyeye ilişkin, bir önceki değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmiş ve aşağıdaki eksiklikleri karşılayarak FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak değerlendirilen ülkelerden biri olmuştur.⁴⁵⁹

- Arnavutlukta, ulusal düzeyde, BMGK komitelerine yönelik belirlemelere ilişkin ayrıntılı, açık prosedürlerin bulunmaması.
- Arnavutlukta, listeleme kriterlerinin, belirlenmiş kişi veya kuruluşlarla bağlantısı olan teşebbüsleri kapsamaması.
- Arnavutlukta, ulusal mevzuata yansıyan açık standartların olmaması.

⁴⁵⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Albania, Mutual Evaluation Report*, 2018, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/M_ON_EYVAL-MER-Albania-2018.pdf, (E.T.07 Haziran 2021), s.153.

- Arnavutlukta, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Karar komitelerine yönelik belirlemeleri teklif etme süreci ile ilgili olarak ulusal düzeyde ayrıntılı, açık prosedürlerin olmaması.
- Arnavutluk'ta, malvarlığı dondurma mekanizmaları kapsamında başlatılan eylemler ve tanımlayıcı bilgileri belirleyen özel bir yasal hükmün olmaması.
- Arnavutlukta, hedeflenen mali yaptırımların ivedi bir şekilde uygulanmaması.
- Arnavutlukta, tüm gerçek ve tüzel kişiler tarafından malvarlığının dondurulması uygulamasının külfetli ve takdire dayalı olması.
- Arnavutlukta, gerçek ve tüzel kişilerin dondurma yükümlülüklerinin, 1267, 1988 ve 1373 sayılı BM kararlarında istenilen şekilde, açıkça, her türlü fon ve mülkü kapsamaması.⁴⁶⁰

3.2.7. Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı İle İlgili Hedeflenen Finansal Yaptırımlar

Bu tavsiye, ülkelerin, kitle imha silahlarının yayılmasının ve finansmanının önlenmesine ilişkin BMGK kararları ile paralel bir şekilde, mali yaptırımlar hedeflemesi ve bu hedefleri uygulaması gerektiğine ilişkindir. Ülkeler, “Birleşmiş Milletler Şartı”nın VII. kısmı gereğince BMGK tarafından veya bu konseyin yetkisi dahilinde belirlenen kişi veya kuruluşların fonlarını veya diğer malvarlıklarını ivedi bir şekilde dondurmaya sağlayan yaptırımlar ile bu kişi ve kuruluşlara bu fon veya diğer malvarlıkların aktarılmasının kesin olarak önüne geçilmesini sağlayan yaptırımlar uygulamalıdır.⁴⁶¹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁴⁶⁰Age, (E.T.07 Haziran 2021).

⁴⁶¹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.51-57.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Norveç ve Çin'e ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁶²

Tablo 3.23: FATF'ın 7 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Norveç Ve Çin İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁶³

Ülke	Tavsiye 7
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
NORVEÇ	C
ÇİN	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu NC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, Türkiye'de, İran ile ilgili BMGK kararlarının ve 1718 sayılı BMGK kararındaki tanımlamaların, gecikmeksizin uygulanması için yasal bir düzenlemenin olmamasıdır.⁴⁶⁴ Ancak, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın Kasım 2021 tarihli "Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu" ile LC olarak derecelendirilmiştir. Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, 2020 yılı "7262 sayılı "Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun" ile NC'den LC'ye yükselerek büyük ilerleme kaydetmiştir. Ancak, FATF, Türkiye'nin, bu kanuna ilişkin yaptığı düzenlemeleri pratikte nasıl uygulanacağı ile ilgili endişeler taşımaktadır.⁴⁶⁵

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Çin'dir. Çin'de tüzel kişi ve kuruluşların, belirlenen kuruluşlara fon sağlamasını yasaklayan yasal bir yükümlülük yoktur. Diğer taraftan, Çin'de, 187/2017 sayılı BMGK kararındaki dondurma gereksinimleri kapsam dahilinde olmasına rağmen yalnızca belirlenmiş

⁴⁶²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>.

⁴⁶³Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁶⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.174-176

⁴⁶⁵FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.7

FOBİM'ler için geçerlidir. Çin'de tüm BMGK belirlemeleri, hemen finans sektörüne ve FOBİM'lere iletilmez. Gecikmeler yaşanmaktadır. Bir diğer gecikme ise yasal hükümlerin önceden haber vermeksizin dondurulmasına ilişkindir. Bu tavsiyeye ilişkin, kamu tarafından hazırlanan prosedürler mevcuttur, ancak, yalnızca kara para aklama yasası kapsamında belirlenen sektörler için geçerlidir. Son olarak, Çin'de listeden çıkarma ve dondurmaya kaldırma işlemlerinin nasıl ele alınacağına dair rehberlik mevcut değildir.⁴⁶⁶

ABD bu tavsiyeye ilişkin olarak LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, 1718 ve 1737 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları uyarınca, BM tarafından belirlenen tüm kişilere, hedeflenen mali yaptırımların uygulanmamasıdır.⁴⁶⁷ Bu tavsiyede, FATF'ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Norveç'tir. Norveç, aslında, bu tavsiyeye ilişkin, FATF'ın bir önceki değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmişti. Birleşmiş Milletler tanımlamalarının, Norveç yasalarına aktarılmasında gecikme tespit edilmiş ve bu gecikme ciddi bir teknik eksik olarak değerlendirilmişti.

Diğer taraftan, “Norveç Finansal Denetim Otoritesi” (FSA), finansal kuruluşlar ve FOBİM'ler tarafından hedeflenen mali yaptırımları izlemek ve bu yaptırımların uyumunu sağlamak için yalnızca çok sınırlı önlemler benimsemişti.⁴⁶⁸ Ancak, Norveç bu eksiklikleri gidermek adına birçok yasal düzenleme yapmış ve bunun sonucunda, FATF tarafından, 2018'de “Üçüncü Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile yapılan değerlendirme sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁶⁹

⁴⁶⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Mutual Evaluation Report, Chine*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-China-2019.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.268.

⁴⁶⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.255.

⁴⁶⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Norway, Mutual Evaluation Report*, 2014, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Norway-2014.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.154.

⁴⁶⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Norway, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Norway-March-2018.pdf>, (E.T.17 Temmuz 2021), s.8-9.

3.2.8. Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar

Bu tavsiye, ülkelerin, terörün finansmanı suçunu gerçekleştirmek için suistimal edilmeye müsait olan kar amacı gütmeyen kuruluşları tespit etmesi gerektiği ve bu suistimalin önüne geçmek için yeterli yasal düzenlemeler yapmaları gerektiğine ilişkindir.⁴⁷⁰ Ülkeler, kar amacı gütmeyen kuruluşların, terör örgütleri tarafından yasal bir kurum gibi gösterilmesinin, yine bu kuruluşların, terör örgütleri tarafından, terörün finansmanını gerçekleştirmek adına kullanılmasının önüne geçmek için risk bazlı yaklaşım uygulamalı, bu hususta yükümlülükler belirlemeli ve bu yükümlülüklerin ihlalleri karşısında caydırıcı tedbirler almalıdır.⁴⁷¹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Solomon Adaları ve Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi'ne ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁷²

Tablo 3.24: FATF'ın 8 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi İçin Derecelendirmeleri⁴⁷³

Ülke	Tavsiye 8
ABD	LC
TÜRKİYE	PC
SOLOMON ADALARI	NC
ÇİN HALK CUMHURİYETİ HONG KONG ÖZEL İDARİ BÖLGESİ	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

⁴⁷⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.13.

⁴⁷¹Age, (E.T.23 Temmuz 2021).

⁴⁷²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁷³Age, (E.T.02 Mart 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksikliklerden biri, Türkiye'nin yasal çerçevesinde, kar amacı gütmeyen kuruluşların, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açacak risklerinin, periyodik olarak gözden geçirilmesini sağlayan özel prosedürlerin olmamasıdır. Ayrıca, Türk hukukunda, iç denetimler gibi birincil araçlar, terörün finansmanından ziyade dolandırıcılık gibi diğer suçları önlemek için düzenlenmiştir. Denetimlerin ne zaman gerçekleştirileceği konusunda belirsizlikler mevcuttur ve düzenli olarak yapılan denetimler, terörün finansmanı riskinin değerlendirmesine dayalı değildir.⁴⁷⁴

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup ABD'deki temel eksiklikler yurt içi ve yurt dışı işlem kayıtları ve diğer bilgiler için gerekli olan beş yıllık saklama süresinin her koşulda karşılanmaması, ABD'deki tüm ibadethanelerin tercihli vergi muamelesi için vergi dairesine başvurmaması ve bu ibadethanelerin tümünün kayıt ve tescil açısından devletin koymuş olduğu düzenlemelere tabi olmamasıdır.⁴⁷⁵

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Solomon Adaları olup Soloman Adalarında, kar amacı gütmeyen kuruluşları düzenleme, kuruluşlara erişim ve kuruluşları izlemede risk temelli bir yaklaşım uygulanmadığı, kar amacı gütmeyen kuruluşların takibinin yapılmadığı ve risk altındaki kar amacı gütmeyen kuruluşların değerlendirilmesinin yapılmadığı tespit edilmiştir.⁴⁷⁶ Bu tavsiyede, FATF'ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi 'dir. Aslında Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, bu

⁴⁷⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.176-182.

⁴⁷⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.110.

⁴⁷⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Solomon Islands, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG%20-Mutual-Evaluation-Report-Solomon-Islands%20-%20October%202019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.110.

tavsiyeye ilişkin olarak PC olarak derecelendirilmişti.⁴⁷⁷ Bunun nedeni, Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi'ndeki kar amacı gütmeyen kuruluşların, sektör büyüklüğü ve mali kapsamı ile ilgili bazı bilgi boşluklarının olmasıydı. Ülkede, kar amacı gütmeyen kuruluşların faaliyetlerine sahip olan, bunları kontrol eden veya yöneten kişiler ile ilgili bilgiler yeterli olarak tutulmamaktaydı ve “Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi Şirketler Yönetmeliği” uyarınca şirket olarak kurulmamış kar amacı gütmeyen kuruluşlar için “belgeleri en az beş yıl süreyle muhafaza etme şartı” yoktu. Ancak, Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi, bu tavsiyeye ilişkin yaptığı yasal düzenlemelerle yukarıdaki eksiklikleri gidermiş, FATF tarafından, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁷⁸

3.2.9. Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları

Bu tavsiyede, ülkelerin, finansal kuruluşlara ilişkin gizliliği sağlayan kanun ve düzenlemelerinin, FATF tavsiyelerine uyulmasında engel oluşturmaması için gerekenler düzenlemeleri yapması gerektiği ifade edilmiştir.⁴⁷⁹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede ABD ve Türkiye FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, ABD ve Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.⁴⁸⁰

Tablo 3.25: FATF'ın 9 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁸¹

⁴⁷⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Hong Kong, Chine, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Hong-Kong-2019-Executive-Summary.pdf>, (E.T.03 Ağustos 2021), ss . 182-183.

⁴⁷⁸Age, (E.T.03 Ağustos 2021).

⁴⁷⁹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.14.

⁴⁸⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁸¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 9
ABD	C
TÜRKİYE	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 4. tavsiyede olan bu tavsiyede, bu gerekliliklere ilişkin PC olarak derecelendirilmişti. FATF tarafından Türkiye’ye ilişkin tespit edilen temel eksiklik ise, Türkiye’deki finansal kuruluşların muhabir bankacılık, üçüncü şahıslara güven ve banka havaleleri ile ilgili geçerli bilgileri paylaşma yetkisine sahip olmamasıydı. Bu eksiklik, Türkiye’de yapılan yasal düzenlemelerle tamamlanmış ve Türkiye, FATF tarafından, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁸²

ABD ise, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 4. tavsiyede olan bu tavsiyede ve FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁸³ ABD, “Gramm-Leach-Bliley Yasası” ve “ABD Vatanseverlik Yasası”nda yaptığı düzenlemelerle, finansal kuruluşlara ilişkin gizliliği koruma hususunda FATF’ın beklentilerini karşılamıştır.⁴⁸⁴

3.2.10. Müşterinin Tanınması

Bu tavsiye, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarının isimsiz ve sahte isimlerle açılan hesapları bulundurmaması için gerekli tedbirleri alması gerektiği ile ilgilidir. Bu tedbirler, müşteri tanınması prensipleri olup, ülkeler, bu tedbirleri, finansal kuruluşlarına, iş ilişkisi kurarken, belirli bir limitin üzerindeki işlemlerini gerçekleştirirken, bazı elektronik transferlerde, şüphe barındıran işlemler gerçekleştirirken ve müşteriye ait kimlik bilgilerinin doğruluğu ile ilgili şüphe barındıran işlemler gerçekleştirirken, kanun ile uygulama zorunluluğu getirmelidir.

⁴⁸²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.182-183.

⁴⁸³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.196.

⁴⁸⁴FATF, *Third Mutual Evaluation Report On Anti-Money Laundering And Combating The Financing Of Terrorism United States Of America*, 2006, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.123.

Söz konusu müşteri tanınması prensipleri aşağıdaki 4 maddede özetlenmiştir.⁴⁸⁵

a-Müşterinin kimlik tespiti ve bu tespitin doğruluğunun kanıtlanması.

b-Gerçek faydalanıcı ile ilgili bilgilerin doğru bir şekilde tespit edilip teyit edilmesi,

c-İşin ve iş ilişkisinin gerçek mahiyetinin anlaşılabilir değerlendirilmesi.

d-Yapılan iş süresince, müşteri kimlikliklerin ve fon kaynaklarının ve diğer iş ve risk durumlarının bilgilerini teyit etmek adına dikkatli olunması ve bunların ayrıntılı şekilde incelenmesi.

Diğer taraftan, tavsiyede ayrıca bu tedbir ve bu tespitlere uymayan kuruluşların gerekli yaptırımla tabi olması gerektiği üzerinde durulmuştur.⁴⁸⁶ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Belçika ve Solomon Adaları'na ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁸⁷

Tablo 3.26: FATF'ın 10 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Belçika İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁴⁸⁸

Ülke	Tavsiye 10
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
BELÇİKA	C
SOLOMAN ADALARI	NC

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyedeki müşterinin tanınması prensiplerinden, müşteri ve gerçek faydalanıcı sahibinin tanımlanması ve doğrulanması gibi temel gereksinimleri karşılamaktadır. Ancak, Türkiye'de, gerçek faydalanıcıların bir risk faktörü olarak değerlendirilmesi için gerekli şartların olmaması, taraflara yasal bir düzenlemeyle

⁴⁸⁵Age, s.13.

⁴⁸⁶Age, s.13.

⁴⁸⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁸⁸Age, (E.T.02 Mart 2021).

açıkça atıfta bulunulmaması ve Türkiye’de, ilgili tüm müşterinin tanınması prensipleri önlemleri yerine yalnızca müşteri kimliğiyle ilgili şüphe olması durumunda uygulanan hesap açmama veya iş ilişkisini sona erdirmeye yükümlülüğü olması, bu tavsiye için, FATF tarafından Türkiye’nin eksiklikleri olarak tespit edilmiştir. Söz konusu eksiklikler sonucu Türkiye FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin LC olarak derecelendirilmiştir.⁴⁸⁹

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin ABD’de tespit edilen temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴⁹⁰

- ABD’de, gerçek faydalanıcının kimliğini tespit etmek ve doğrulamak için müşterinin tanınması prensiplerinin gereksinimlerinin olmaması. (Çok sınırlı durumlar hariç).
- ABD’de, bu tavsiyeye ilişkin düzenlemelerin yatırım danışmanlarını kapsamaması.
- ABD’de, finansal aracılardan (menkul kıymetler ve türev sektörleri dışında) ve müşteriler adına hareket etmeye yetkili kişilerin, kimliklerini tanımlamaları ve doğrulamaları yükümlülüğünün bulunmaması.
- ABD’de, finansal kurumların, iş ilişkisinin amacı ve amaçlanan doğası hakkında bilgi edinmeleri ile ilgili veya bu kurumların, bazı müşterilerinin mülkiyet ve kontrol yapısını anlamaları gerektiği ile ilgili düzenlemelerin olmaması.
- ABD’de, hayat sigortası poliçesinin lehtarlarının, geliştirilmiş müşterinin tanınması prensiplerinin önlemlerinin uygulanabilir olup olmadığının belirlenmesinde, ilgili bir risk faktörü olarak dahil edilmesine dair özel bir yükümlülüğün olmaması.

⁴⁸⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.183-188.

⁴⁹⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.197.

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Solomon Adaları olup FATF'ın bu tavsiyeye ilişkin Solomon Adaları'nda tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁴⁹¹

- Solomon Adalarının 2010 yılındaki “Kara Para Aklama ve Suç Gelirleri Değişiklik Yasası'nda” (Money Laundering and Proceeds of Crime Amendment Act 2010), (MPLA) finansal kurumlar tarafından müşterinin tanınması prensipleri önlemlerinin uygulanmasını kısıtlayan bölümün bulunması.
- Solomon Adaları'nda, bazı işlemler veya banka havalesi olarak yapılan işlemler için müşterinin tanınması prensiplerine ilişkin özel bir yükümlülüğün olmaması.
- Solomon Adaları'nda, finansal aracılardan, müşterinin tanınması prensipleri ile ilgili bilgileri güncel tutmaları için herhangi bir hüküm olmaması ve bazı müşterilerin, gerçek lehtarlarının kimliklerini belirleme ve doğrulama zorunluluğunun olmaması
- Solomon Adaları'nda, yatırımla ilgili sigorta poliçelerinin lehtarları için müşterinin tanınması prensiplerinin şartı olmaması.
- Solomon Adaları'nda, müşterilerin ve gerçek faydalanıcıların doğrulanmasının geciktirilmesine ilişkin özel hükümlerin olmaması.
- Solomon Adaları'nda, hiçbir yasal hükmün, finansal kurumların müşteri tanınması prensiplerini takip etmediği durumlarda, bir şüpheli işlem raporu dosyalamasına izin vermemesi.

Bu tavsiyede, FATF'ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Belçika'dır.⁴⁹² Ancak, Belçika FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmişti. Çünkü ülkede, tüketici kredisi ve

⁴⁹¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Solomon Islands, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG%20-Mutual-Evaluation-Report-Solomon-Islands%20-%20October%202019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.114.

⁴⁹²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, Mutual Evaluation Report*, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Belgium-2015.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.171.

finansal kiralama şirketleri tarafından müşterinin tanınması prensipleri uygulanmamakta ve bazı durumlar bu prensiplerin uygulanmasını engellemektedir. Belçika bu konuda yasal düzenlemeler yapmış ve FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir. Yinede, FATF, dördüncü tur karşılıklı değerlendirme raporunda, Belçika'nın, tüketici kredisi ve finansal kiralama şirketleri için düzenlemelerini arttırması gerektiğini belirtmiştir.⁴⁹³

3.2.11. Kayıt Tutma

Bu tavsiye, ülkelerin, finansal kuruluşlara, ulusal ve uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtları en az beş yıl süreyle saklama zorunluluğu getirmesi gerektiğine ilişkindir. Bunun nedeni ise finansal kuruluşların, yetkili makamların kendilerinden isteyeceği talepleri hızlı bir şekilde yanıtlaması gerekliliğidir. Diğer taraftan, bu kayıtların gerektiğinde suç faaliyetlerinin kovuşturmasında kanıt olabilecek nitelikte olması gerekmektedir.⁴⁹⁴

Tavsiyede, ülkelerin finansal kuruluşlara beş yıl saklama zorunluluğu getirdiği bilgiler içinde müşterinin tanınması prensipleri kapsamında elde edilen tüm kayıtlar, hesaplar, iş yazışmaları, tüm analiz sonuçları ve benzeri bilgiler yer almaktadır.⁴⁹⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁴⁹⁶

Tablo 3.27: FATF'ın 11 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirme⁴⁹⁷

⁴⁹³Age, (E.T. 27 Aralık 2021), s.171

⁴⁹⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.15.

⁴⁹⁵Age, s.15.

⁴⁹⁶ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁴⁹⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 11
ABD	LC
TÜRKİYE	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, 10. tavsiyede ve FATF’ın 4. tur değerlendirmesinde 11. tavsiyede yer alan kayıt tutma ile ilgili yukarıda bahsi geçen yükümlülükleri “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Tedbirler Hakkında Yönetmelik” ve “5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun”da yapmış olduğu düzenlemelerle yerine getirmiştir. Bu düzenlemelerin sonucu, FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesinde, bu tavsiyeye ilişkin olarak C olarak derecelendirilmiştir.⁴⁹⁸ ABD ise bu tavsiyede, LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklikler, beş yıllık kayıt saklama şartının ABD tarafından sınırlı belgelere getirilmiş olması ve ABD’de kayıt tutma yükümlülüğünü engelleyecek düzenlemelerin olmasıdır.⁴⁹⁹

3.2.12. Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler

Bu tavsiye, ülkelerin, finansal kuruluşlara, müşteri veya gerçek faydalanıcı olmasının bir önemi olmaksızın, siyasi nüfus sahibi kişilere ilişkin müşterinin tanınması prensiplerini ve diğer tedbirleri uygulaması gerektiğine ilişkindir. Diğer tedbirlerden kasıt, ülkelerin, finansal kuruluşlara, müşterilerinin gerçek faydalanıcısının siyasi nüfuz sahibi bir kişi olup olmadığının belirlemesi için risk yönetim sistemine sahip olma zorunluluğu, bu tip iş ilişkisi kurarken üst makamlardan onay alma zorunluluğu, fonların ve malvarlığının kaynağının tespiti için uygun önlemlere sahip olma zorunluluğu getirmesidir. Bunun yanı sıra, tavsiyede, bütün siyasi nüfuz sahibi kişi ile ilgili yükümlülüklerin, bu kişilerin aile bireyleri ve yakınları için de uygulanması gerektiğinin altı çizilmektedir.⁵⁰⁰

⁴⁹⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.188-189.

⁴⁹⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.205.

⁵⁰⁰Age, s.16.

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, Türkiye, NC olarak derecelendirildiğinden, ABD, Türkiye ve İspanya’ya ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.⁵⁰¹

Tablo 3.28: FATF’ın 12 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve İspanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁰²

Ülke	Tavsiye 12
ABD	PC
TÜRKİYE	NC
İSPANYA	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, NC olarak değerlendirilen ülkelere biri Türkiye’dir. Türkiye’nin, PEPs’lerle, müşteri ilişkilerinin kurulmasına ilişkin kara para aklama ve terörün finansmanı önlemlerini uygulamamış olması FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde NC olarak derecelendirmesine sebep olmuştur. FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde ise, FATF, Türkiye’de, yabancı veya yerli PEPs’lerle ilgili olarak finansal kuruluşlara yönelik özel bir yükümlülük olmadığını tespit etmiş ve bu sebeple, Türkiye’yi yine NC olarak derecelendirilmiştir.⁵⁰³

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin FATF tarafından PC olarak derecelendirilmiş ve FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin tespit ettiği eksiklikler, ABD’deki düzenlemelerin, para transferi işlerini, hayat sigortası şirketleri ve tüm yatırım danışmanlarını, yerel ve uluslararası kuruluşlara ait siyasi nüfuz sahibi kişileri kapsamaması ve ülkedeki yabancı siyasi nüfuz sahibi kişilerin gerçek faydalanıcılarının tanımlamasının kapsamı

⁵⁰¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁰²Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁰³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.189.

ile ilgili netlik olmamasıdır.⁵⁰⁴ Bu tavsiyede, FATF'ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri İspanya'dır. İspanya, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 6. tavsiyede olan bu tavsiyeye ilişkin olarak NC olarak değerlendirilmişti. Bunun sebebi ise İspanya'nın PEPs'lerle müşteri ilişkilerinin kurulmasına ilişkin, yeterli kara para aklama ve terörün finansmanı önlemlerini uygulamamasıydı. Bunun sonucunda, İspanya, bu tavsiyeye ilişkin değişen FATF standartlarını da göz önüne alarak yeni yükümlülükleri uygulamak için kara para aklama ve terörün finansmanı kanununda yapılan düzenlemelerle, mevzuatını daha da geliştirmiştir. Bütün bunların sonucu olarak, İspanya, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁰⁵

3.2.13. Muhabir Bankacılık

Bu tavsiye, ülkelerin, finansal kuruluşlarını, sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkiler ile ilgili olarak aşağıdaki hususlar hakkında yetkili kılması gerektiği ile ilgilidir.⁵⁰⁶

a-Muhatap kuruluşun, işinin mahiyetini tam olarak anlamak ve muhatap kuruluşun itibarını ve tabi olduğu denetimin niteliğini, kamuya açık bilgileri kullanarak tespit etmek için yeterli bilgi toplamak.

b-Muhatap kuruluşun, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında kontrollerini değerlendirmek.

c-Yeni muhabir ilişkileri kurmadan önce üst düzey yönetimin onayını almak.

d-Her bir kuruluşun, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sorumluluğunu tek tek ortaya koymak.

Diğer taraftan, ülkeler tarafından, finansal kuruluşlara, aktarmalı muhabir hesaplarla ilgili olarak, muhatap bankanın, muhabir banka hesaplarına doğrudan erişen

⁵⁰⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.207.

⁵⁰⁵FATF, (2014), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Spain, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Spain-2014.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.170.

⁵⁰⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.16-17.

müşteri için müşterinin tanınması prensiplerini uygulamasını ve yine finansal kuruluşlara, muhatap bankaların talep üzerine müşterinin tanınmasına yönelik ilgili bilgileri muhabir bankaya sunmasını kesinleştirecek yükümlülükler getirilmelidir.⁵⁰⁷ Bu tavsiyedeki en önemli husus ise finansal kuruluşların, paravan bankalar ile muhabir bankacılık ilişkisine girmeleri ya da bu ilişkilerine devam etmelerinin yasaklanması gerektiği ve finansal kuruluşların, muhatap kuruluşların hesaplarının, paravan bankalar tarafından kullanılmasına izin verilmediğinden emin olmakla ilgili yükümlü kılınması gerektiğidir.⁵⁰⁸

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, ABD, Türkiye, Solomon Adaları ve Mauritius'a ilişkin FATF değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁰⁹

Tablo 3.29: FATF'ın 13 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Solomon Adaları Ve Mauritius İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵¹⁰

Ülke	Tavsiye 13
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
MAURITIUS	C
SOLOMAN ADALARI	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, Türkiye'de, finansal kuruluşların sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkiler ile ilgili olarak, muhatap kuruluşun işinin mahiyetini tam olarak anlaması gerektiğine ilişkin düzenlemelerde, eksiklikler olduğu tespit edilmiş ve bu

⁵⁰⁷Age, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.16-17.

⁵⁰⁸Age, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.16-17.

⁵⁰⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵¹⁰Age, (E.T.02 Mart 2021).

sebeple Türkiye FATF tarafından LC olarak derecelendirilmiştir.⁵¹¹ ABD ise LC olarak değerlendirilmiş olup bu tavsiyeye ilişkin ABD’de FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵¹²

- ABD’de, yeni bir muhabir hesabı açmadan önce üst yönetimden onay almak için özel bir yükümlülüğün olmaması.
- ABD’de, muhabir bankalara ilişkin kara para aklama ile mücadele kontrollerinin ve denetiminin kalitesi hakkında bir tespitte bulunmak için açık bir yükümlülüğün olmaması.

Bu tavsiyeye ilişkin, NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Solomon Adaları olup FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin Solomon Adaları’nda tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵¹³

- Solomon Adaları’nda yukarıda ilk iki paragrafta bahsettiğimiz yükümlülüklerin, bankalardan ziyade 'bir kişi' için geçerli olması.
- Solomon Adaları’nda, paravan bankalarla, finansal kuruluşların muhabir bankacılık ilişkisini yasaklayan bir hükmün bulunmaması.
- Solomon Adaları’nda, finansal kuruluşların, muhatap kuruluşların hesaplarının paravan bankalar tarafından kullanılmasına izin verilmemesi hususunu kesinleştirecek yükümlülüklerin olmaması.

Bu tavsiyede FATF’ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Maurities’tir. Maurities, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, bu tavsiyeye ilişkin NC olarak derecelendirilmişti. Çünkü, Maurities’de, finansal araçların, tavsiyede belirtilen muhabir bankacılık ilişkileri ve işlemlerine girerken belirli önlemler alma konusunda yasal yükümlülükleri yoktu.

⁵¹¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.190-191.

⁵¹²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.208.

⁵¹³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Solomon Islands, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG%20-Mutual-Evaluation-Report-Solomon-Islands%20-%20October%202019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.119.

Bunun üzerine Maurities, “Maurities Mali İstihbarat ve Kara Para Aklamayı Önleme Yasası”nda yaptığı düzenlemelerle (düzenleme 16 ve 17) tavsiyeye ilişkin beklentilerin tamamını karşılamış ve Nisan 2019’da, FATF tarafından, “Gelişmiş Takip Ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile yapılan değerlendirmeler sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵¹⁴

3.2.14. Para Veya Değer Transferi Hizmetleri

Bu tavsiyede, ülkelerden, kendi sınırları içindeki para transferi ve değer transferi hizmeti sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin, FATF tavsiyelerine uyumunun ve bunların takip olanağının sağlanması için etkili bir sistem geliştirmeleri istenmektedir. Ülkeler, kendi sınırları içindeki para transferi ve değer transferi hizmeti sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin, bu sisteme tabi olmaları ve kayıtlı olmalarını sağlamak için gereken önlemleri almalıdır.⁵¹⁵

Diğer taraftan ülkeler, kendi sınırları içindeki para veya değer transferi hizmetini yukarıda bahsettiğimiz önlemleri almadan gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişileri tespit etmeli ve bunlara yaptırımlar uygulamak için tedbirler almalıdır. Bu cihetle, ülkelerin yetkili makamları, kendi sınırları içindeki para veya değer transferi ile uğraşan gerçek ve tüzel kişilerin kayıt altında olmasını ve bunların, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemlerine dâhil olmasını sağlamalıdır.⁵¹⁶

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla, bu tavsiyede, FATF’ın ABD, Türkiye, Mozambik ve Norveç’e ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵¹⁷

⁵¹⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist –Financing Measures, Maurities, Mutual Evaluation Report, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating 2019*, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/ESAAMLG-Follow-Up%20Report-Mauriti-us-2019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), ss.10-11.

⁵¹⁵FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations, 2012*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.17.

⁵¹⁶Age, s.17.

⁵¹⁷FATF, *4th Round Ratings, 2021*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

Tablo 3.30: FATF’ın 14 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Mozambik Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵¹⁸

Ülke	Tavsiye 14
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
MOZAMBİK	NC
NORVEÇ	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak derecelendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Türkiye’de kayıtsız para ve değer transferi hizmetleri sağlayıcılarını belirlemeyi amaçlayan belirli bir mekanizmanın olmamasıdır.⁵¹⁹ ABD’de bu tavsiyeye ilişkin olarak LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen temel eksiklik ise ABD’deki para transferi hizmetleri için (MSB) (Money Transfer Business) için resmi aracı izleme yükümlülüklerinin olmamasıdır.⁵²⁰

Diğer taraftan, bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Mozambik olup bu tavsiyeye ilişkin Mozambik’te FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵²¹

⁵¹⁸Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵¹⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.191-192.

⁵²⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.209.

⁵²¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Mozambique, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAMLG-Mutual-Evaluation-Mozambique-June%202021.pdf>, (E.T.23 Ekim 2021).

- Mozambik'te para veya değer transfer hizmetleri (MVTs) sağlayıcıları için yasal bir çerçevenin olmaması.
- Mozambik'te, ruhsatsız veya tescilsiz olarak MVTs gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişilerin tespitine yönelik herhangi bir işlem yapılmamış olması.
- Mozambik'te, MVTs sağlayıcılarının, yetkili bir makam tarafından lisanslanması veya bunların tescil ettirilmesi koşullarını belirleyen hiçbir yasal hükmün olmaması.
- MVTs sağlayıcılarının temsilcilerinin, MVTs sağlayıcılarına yönelik oluşturulmuş olan kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programlarına dahil edilmesi zorunluluğu olmaması.

FATF'ın beklentilerini karşılayıp bu tavsiyede C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Norveç'tir. Norveç, FATF'ın dördüncü tur değerlendirmesinde, bu tavsiyeye ilişkin olarak PC olarak derecelendirilmişti. Çünkü, Norveç'teki lisanssız para değeri transfer hizmetleri sağlayıcıları ve diğer “Avrupa Ekonomik Alanı” ülkelerinden MVTs sağlayıcılarının acenteleri ile ilgili olarak alınan önlemlerin artırılması gerekiyordu. Bu ihtiyaç için, Norveç, ilk olarak 2016'dan itibaren “Norveç Ulusal Stratejisi” 'nde iki stratejik eylem planı oluşturdu. Bunlardan biri, lisanssız faaliyetlere duyulan ihtiyacı araştırmak ve gerekirse lisanssız faaliyetler için mevcut yaptırımların artırılması ve diğer strateji ise lisanssız faaliyetlerin soruşturulması ve kovuşturulması sonucu uygulanacak yaptırımların etkililiğin artırılması için gerekli önlemlerin alınmasıydı. Karşılıklı değerlendirmeden bu yana, yaptırımlarla ilgili çalışma tamamlanmış ve Norveç'te, üç mali hizmetler otoritesi, polis ve mali istihbarat biriminin toplu eylemi sonucunda, daha fazla ihlal vakası tespit edilip kovuşturulmuştur. Bütün bu gelişmeler ışığında, Norveç 2019 yılında FATF tarafından “Gelişmiş Takip Ve İkinci Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile C olarak derecelendirilmiştir.⁵²²

3.2.15. Yeni Teknolojiler

Bu tavsiyede, ülkelerden, kendi finansal kuruluşları yeni ürünler kullandığında ve yeni iş tesisi gerçekleştirdiklerinde veya bu kuruluşlar hem yeni hem de var olan ürünler

⁵²²Age, (E.T.23 Temmuz 2021).

için yeni teknolojileri kullandıklarında ortaya çıkabilecek kara para aklama veya terörün finansmanı risklerini bulmaları ve bu riskleri değerlendirmeleri istenmektedir. Bu değerlendirme, finansal kuruluşlar yeni iş tesis etmeden önce veya yeni teknolojileri kullanmadan önce yapılmalı ve ülkeler, bu hususta uygun tedbirler almalıdır.⁵²³

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki karşılıklı değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye, NC olarak derecelendirildiğinden, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın ABD, Türkiye ve Rusya’ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵²⁴

Tablo 3.31: FATF’ın 15 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Rusya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵²⁵

Ülke	Tavsiye 15
ABD	LC
TÜRKİYE	NC
RUSYA	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından yapılan dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak derecelendirilmişti ve bu değerlendirmede tespit edilen temel eksiklik, Türkiye’de, finansal araçlar için yeni iş uygulamaları, yeni teslimat mekanizmaları ve önceden var olan ürünler hakkında açık yükümlülüklerinin olmamasıydı.⁵²⁶ Ancak, Türkiye bu tavsiyeye ilişkin FATF’ın 2021 tarihli “Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile NC olarak

⁵²³FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.17.

⁵²⁴FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵²⁵Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵²⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.192.

derecelendirilmiştir. Dolayısıyla, bu tavsiyeye ilişkin olarak Türkiye 2019’da LC, 2021 yılında ise NC olarak derecelendirildiğinden iki yıl içinde gerileme kaydetmiştir. FATF’a göre bunun sebebi, Türkiye’nin, 2019 yılında revize edilen bu tavsiye ışığında, sanal varlıklar ve sanal varlık sağlayıcılarla ilgili olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için düzenlemeler yapması gerekliliğidir.⁵²⁷

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından LC olarak derecelendirilmiştir. Bunun sebepleri, ABD’deki düzenlemelerin bütün yatırım danışmanlarını kapsamaması ve ABD’de, yeni teknolojilerin, finansal kuruluşlara getirdiği kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risklerin ele alınması için net bir yükümlülüğün olmamasıdır. ABD’deki tespit edilen bu eksikliklere rağmen “ABD Ulusal Kara Para Aklama Risk Değerlendirmesi”nin yeni teknolojiyle ilgili riskleri ele aldığını, “ABD Federal Finans Kurumu İnceleme Konseyi Kılavuzu”nun ise yeni ürün ve hizmetlerle ilgili yürürlükte olan bazı önlemleri ve finansal kurumlar ve denetçilerin üzerinde oluşan yeni teknolojiler ile ilgili riskleri ve bu risklere karşı yaptırım önlemlerini ele aldığını söylemek uygun olacaktır.⁵²⁸

Son olarak, bu tavsiyeye ilişkin tüm beklentileri karşılayan ülkelerden biri Rusya’dır. FATF’ın “Altıncı Takip Karşılıklı Değerlendirme Raporunda” Rusya’nın yeni teknolojilerinin internet bankacılığı ile sınırlı olması ve ülkedeki kredi kuruluşları dışında yüz yüze olmayan işlemler için herhangi bir yükümlülüğün mevcut olmaması nedeni ile, ülke, FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin PC olarak derecelendirilmişti. Ancak, Rusya “Rusya Kara Para Aklama İle Terörün Finansmanı İle Mücadele Kanunu”nunda düzenlemeler yapmış ve bu düzenlemelerle söz konusu eksiklikleri tamamlayarak son değerlendirmesinde FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁵²⁹

3.2.16. Elektronik Transferler

⁵²⁷FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.7

⁵²⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.210.

⁵²⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Russia, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Russian-Federation-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.275.

Bu tavsiye, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarının, elektronik transferlerde ve ilgili mesajlarda, göndericiye ve alıcıya ilişkin uygun ve doğru bilgileri almalarını sağlamak için düzenlemeler yapması gerektiğine ilişkindir. Ayrıca, ülkeler, bu düzenlemelerde, bu bilgilerin, elektronik transfer süreci boyunca elektronik transfer veya bağlı mesajlarda yer almasını ve finansal kuruluşların söz konusu bilgileri eksiksiz olarak muhafaza etmesini sağlamalı ve bunun için gerekli takibi yapmalıdır.⁵³⁰

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre HE ve LE olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla, bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, İspanya ve Uganda'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵³¹

Tablo 3.32: FATF'ın 16 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, İspanya Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵³²

Ülke	Tavsiye 16
ABD	PC
TÜRKİYE	LC
İSPANYA	C
UGANDA	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler, Türkiye'de, MVTS sağlayıcılarının, bir şüpheli işlem raporu hazırlanmasının gerekip gerekmediğini belirlemek için hem alıcı hem de gönderici taraflara ilişkin bilgileri almasına ilişkin herhangi bir yükümlülüğün olmaması ve Türkiye'de, hedeflenen mali yaptırımların uygulanmasına

⁵³⁰Age, ss.17-18.

⁵³¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵³²Age, (E.T.02 Mart 2021).

ilişkin boşlukların olmasıdır.⁵³³ ABD ise bu tavsiyede PC olarak değerlendirilmiş olup tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵³⁴

- ABD'deki, yükümlülüklerin, hem yurtiçi hem de uluslararası banka havaleleri için 3.000 ABD doları eşğine tabi olması.
- ABD'de, iletim sırasına, tüm gönderici ve lehtar bilgilerini dahil etmek için net bir yükümlülüğün olmaması.
- ABD'de, kara para aklama ve terörün finansmanı şüphesi olması durumunda, eşğin altında kaynak ve lehtar bilgilerini doğrulamak için net bir düzenlemenin olmaması.
- ABD'de MSB'lerin, şüpheli işlem raporu tespiti için hem alıcı hem de gönderici taraflardan gelen bilgileri dikkate alması için açık bir yükümlülüğün olmaması.
- ABD'de, gerekli bilgilerin eksikliği nedeniyle, işlemlerin yürütülmesi, reddedilmesi veya askıya alınması konusunda alıcı veya gönderici konumundaki finansal kurumlar için açık yükümlülüğün olmaması.

Bu tavsiyede, NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Uganda olup temel eksiklik, Uganda'da, sadece finansal kuruluşlara, 1.000 ABD doları /avro üstündeki sınır ötesi elektronik transferlerde, göndericiye ilişkin gerekli ve doğru bilgileri alma yükümlülüğü getirilmiş olmasıdır. Diğer taraftan, Uganda'da, bu tavsiyeye ilişkin yapılması gereken diğer düzenlemeler yapılmamıştır.⁵³⁵ İspanya ise üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin LC olarak derecelendirilmişti.⁵³⁶ Bunun üzerine, İspanya'da, AB Yönetmeliği (Avrupa Parlamentosu 2015/847 sayılı ve 20 Mayıs 2015 tarihli Konsey Kararı) yayınlandı. Bu

⁵³³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.193.

⁵³⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.211.

⁵³⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Uganda, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAA-MLG-mutual-evaluation-Uganda-2016.pdf>, (E.T.11 Mart 2021), s.94.

⁵³⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Spain, Mutual Evaluation Report*, 2014, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Spain-2014.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.172.

yönetmelik ile fon transferine eşlik etmesi ve saklanması gereken ödeyici ve alıcı bilgileri açısından yükümlülükler getirilmiştir. 26 Haziran 2017 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeler sonucu, İspanya, bu tavsiyeye ilişkin yükümlülükleri yerine getirmiş ve FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵³⁷

3.2.17. Üçüncü Taraflara Güven

Bu tavsiye, ülkeler tarafından, ülkelerin finansal kuruluşlarının, 10. tavsiyede özetlenen müşterinin tanınması prensiplerinin 1. ve 3. maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmesinin sağlanması gerektiğine ilişkindir. Diğer taraftan, yine bu tavsiyeye göre ülkeler, finansal kuruluşlarına, bu kuruluşların bir işe başlamaları için üçüncü kişilere güvenmelerine, belirli kriterlerin sağlanması koşulu ile izin verebilirler. Bu kriterle aşağıda özetlenmiştir.

1- Üçüncü tarafa güvenen bir finansal kuruluş, 10. tavsiyede özetlediğimiz müşterinin tanınması prensiplerinden 1. ve 3. maddelerinde belirtilen yükümlülüklerle alakalı gerekli sistemi oluşturmak için gereken bilgileri ivedi bir şekilde elde etmelidir.⁵³⁸

2- Finansal kuruluşlar, kimlik tespiti sonucu elde edilen bilgiler ile müşterinin tanınmasına ilişkin yükümlülüklerle ilişkin bilgilerin nüshalarının, istenildiğinde üçüncü tarafça ivedi bir şekilde sağlanacağı hususunda emin olmak için gerekli tedbirleri almalıdır.

3-Finansal kuruluşlar, güvenilen üçüncü tarafın, denetiminin ve gerekli takibinin yapıldığından ve güvenilen üçüncü tarafın, 10 ve 11. tavsiyelerde belirtildiği gibi, müşterinin tanınması ve kayıtların tutulması yükümlülüklerinde sayılan tedbirlere uyduğundan emin olmalıdırlar.

4- Ülkeler, ülke riski seviyesinde var olan bilgileri göz önüne alarak, gerekli şartları taşıyan üçüncü tarafın, hangi ülke menşeli olduğunu tespit etmelidirler. Bu çerçevede, iş ilişkisinin tesisi veya işlemin yapılmasını müteakip, işlemi tesis eden finansal

⁵³⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Spain, 1st Regular Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Spain-March-2018.pdf> (E.T.12 Haziran 2021), s.4-5.

⁵³⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.18.

kuruluşun, güvenilen üçüncü taraf finansal kuruluştan müşterinin tanınmasına ilişkin bilgileri derhal temin etmek şartına binaen finansal kuruluşlar nezdindeki işlemlerin hızlandırılmasına imkan tanınmış olmaktadır.⁵³⁹ Bu iznin verilmesi sonucu, müşterinin tanınması prensipleri ile ilgili sorumluluk, üçüncü kişiye güvenen finansal kuruluşun üzerindedir.

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, bu tavsiyeye ilişkin, ABD, Türkiye ve Tanzanya’ya ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.⁵⁴⁰

Tablo 3.33: FATF’ın 17 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Tanzanya İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁴¹

Ülke	Tavsiye 17
ABD	LC
TÜRKİYE	C
TANZANYA	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, 2007 yılında tamamlanan üçüncü tur değerlendirmesindeki, karşılıklı değerlendirme raporunda, 9. tavsiye olarak yer alan bu tavsiyeye ilişkin NC olarak derecelendirilmişti. Çünkü, FATF, Türk hukukunda, CDD’yi gerçekleştirmek için üçüncü şahısların kullanımına ilişkin, menkul kıymetler sektörü dışında, herhangi bir kanun veya düzenleme bulunmadığını tespit etmişti. Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Tedbirler Hakkında Yönetmelik”in 21. maddesi ile ilgili düzenlemeler ile FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde tespit ettiği eksiklikleri gidermiş ve FATF

⁵³⁹Age, (E.T.23 Temmuz 2021), s.18.

⁵⁴⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁴¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

tarafından dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁴²

ABD ise bu tavsiyede, LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksik ise, bu tavsiyede istenilen düzenlemelere ilişkin ABD’de yapılan düzenlemelerin tüm yatırım danışmanlarını kapsamaması ve ABD’de, finansal kurumların, güvenilen finansal kurumlardan, temel CDD bilgilerini derhal aldığından emin olması için hiçbir özel yükümlülüğün olmamasıdır.⁵⁴³

Ayrıca, bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Tanzania’dır. Bu derecelendirmenin sebebi ise, ülkedeki finansal kuruluşların CDD’yi gerçekleştirmek için üçüncü şahısların kullanımı ile alakalı ülkedeki kanunlarda veya yönetmeliklerde herhangi bir yükümlülüğün bulunmamasıdır.⁵⁴⁴

3.2.18. İç Kontroller İle Yurt Dışı Şube Ve Bağlı Kuruluşlar

Bu tavsiye, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarına, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için oluşturulan planlamaları, uygulamayı zorunlu tutması gerektiği ile ilgilidir. Diğer taraftan ülkeler, finansal kuruluşlar için FATF tavsiyeleri uyarınca, kendi oluşturduğu kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programlarını uygulama zorunluluğu ile birlikte yine, bu kuruluşların yurt dışındaki şubeleri ile hisse çoğunluğuna sahip oldukları bağlı kuruluşlarının yurt dışındaki şubelerinin merkezlerinin bulunduğu ülkelerdeki kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele programlarını uygulama zorunluluğu getirmelidir.⁵⁴⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede,

⁵⁴²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.196.

⁵⁴³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.214.

⁵⁴⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Tanzania, Mutual Evaluation Report*, 2021, <https://www.esaamlg.org/reports/MER%20of%20Tanzania-June%202021.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), s.202.

⁵⁴⁵Age, ss.18-19.

FATF’ın ABD, Türkiye, Endonezya ve Solomon Adaları’na ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁴⁶

Tablo 3.34: FATF’ın 18 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Endonezya Ve Solomon Adaları İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁴⁷

Ülke	Tavsiye 18
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
ENDONEZYA	C
SOLOMAN ADALARI	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu bu tavsiyeye ilişkin PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir;⁵⁴⁸

- Türkiye’de bilgi paylaşımını ve müşterilerin grup düzeyinde uygunluğunu sağlamak için hesap ve işlem bilgilerinin analizi ve olağandışı görünen işlemlerin veya faaliyetlerin analizi için politika ve prosedürlerde açık şartların olmaması.
- Ev sahibi ülke, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için alınmış olan tedbirlerin doğru bir şekilde uygulanmasına izin vermediğinde, Türkiye’deki finansal grupların ek önlemler alması gerektiği ile ilgili ve Türkiye’deki kurum içi denetim elemanlarının bu konuda bilgilendirmesi gerektiği ile ilgili mevzuatta özel bir yükümlülüğün olmaması.

Ancak, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin FATF’ın Kasım 2021 tarihli “Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu” ile LC olarak derecelendirilmiştir. Çünkü, Türkiye, FATF tarafından 2019 yılında yapılan dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinden bu yana, “5549 sayılı Suç Gelirlerinin

⁵⁴⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁴⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁴⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.197-199.

Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunu”nda değişiklik yapan 2020 tarihli “7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanunu” uygulamaya koymuştur. Bu kanun ile FATF’ın beklentileri büyük ölçüde karşılanmış olsa da Türkiye’nin yukarıda bahsettiğimiz eksiklikler için gelişme gösterecek düzenlemeler yapması gerekmektedir.⁵⁴⁹

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise bu tavsiyedeki yükümlülüklerle ilişkin ABD’deki düzenlemelerin tüm yatırım danışmanlarını kapsamamasıdır.⁵⁵⁰ Son olarak, bu tavsiyede FATF tarafından NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Solomon Adaları olup ülkede FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁵¹

- Solomon Adaları’nın mevzuatında, uyum görevlisinin yönetim düzeyinde olması için yasal olarak bağlayıcı bir yükümlülüğün olmaması.
- Solomon Adaları’nda, grup çapında, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele politikalarının olmaması.
- Solomon Adaları’nda, yabancı şubeleri olan finansal kurumların, ev sahibi ülkeninkinden daha katı kurallar benimsemesi durumunda, kendi ülkelerinin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerini karşılama zorunluluğunun olmaması.

Bu tavsiyede, FATF’ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri Endonezya’dır. Endonezya, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 15. ve 22. tavsiyede bulunan bu tavsiyelerde PC olarak derecelendirilmişti. Bunun üzerine, Endonezya, 2017 tarihli “Endonezya Finansal Hizmetler Kurumu Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadele Yönetmeliği”, “Banka Dışı Ödeme ve Para Değiştirme Hizmet Sağlayıcıları için Endonezya Bankası Kara Para Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadele

⁵⁴⁹FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.7.

⁵⁵⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.215.

⁵⁵¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Solomon Islands, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG%20-Mutual-Evaluation-Report-Solomon-Islands%20-%20October%202019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.125.

Yönetmeliği”, “Vadeli İşlemler Aracı Kurumlarında Kara Para Aklamanın Önlenmesi ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Programlarının Uygulanmasına Dair 8 Sayılı 2017 Yılı Vadeli İşlemler Ticareti Düzenleme Kurumu Başkanlığı Yönetmeliği”, “Posta Hizmetleri için Endonezya Mali İşlemleri Raporlama ve Analiz Merkezi Müşterinin Tanınması Yönetmeliği” ve “Kooperatifler Ve KOBİ’ler Bakanlığı’nın Tasarruf ve Kredi Kullandırım Faaliyetlerinde Bulunan Kooperatifler İçin Müşterinin Tanınması Prensiplerinin Uygulanmasına İlişkin 2017 Yılı Ve 6 Numaralı Yönetmeliği” ile düzenlemeler yaparak FATF’ın bütün beklentilerini karşılamış ve FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin olarak C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁵²

3.2.19. Yüksek Riskli Ülkeler

Bu tavsiyede, ülkelerin, finansal kuruluşlar için, FATF’ın müşteri tanınması prensiplerinin uygulanmasını gerekli gördüğü gerçek ve tüzel kişiler ile ilgili tedbirleri alması gerektiği ve yine ülkelerin, finansal kuruluşların iş ilişkilerinde veya finansal kuruluşlar tarafından yapılan işlemlerde, müşterinin tanınması prensiplerinin alınması zorunluluğu getirmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, ülkeler, bu hususlara ilişkin FATF’ın gerekli gördüğü durumlarda veya bağımsız olarak etkili ve risklerle orantılı uygun tedbirleri uygulayabilmelidir.⁵⁵³

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF’ın ABD, Türkiye, Belçika ve Uganda’ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁵⁴

Tablo 3.35: FATF’ın 19 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁵⁵

⁵⁵²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Indonesia, Mutual Evaluation Report*, 2018, <http://www.apgml.org/includes/handlers/get-document.ashx?d=91e933b2-a5ba-4304-a9f4-a78c1d825d14>, (E.T.07 Haziran 2021), s.152.

⁵⁵³FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.19.

⁵⁵⁴FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁵⁵*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 19
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
BELÇİKA	C
UGANDA	NC

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin dördüncü tur değerlendirmesinde, LC olarak değerlendirilmiş olup, FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin, tespit edilen temel eksiklik, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ülkelerin yüksek riskli olarak tanımlandığı durumlar hariç, finansal kuruluşların, ülkeler için, gelişmiş uygunluk tespiti önlemleri uygulaması konusunda açık bir yükümlülüğün olmamasıdır.⁵⁵⁶ ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup bu değerlendirmenin sebebi ABD’de, hayat sigortası sektöründe, FATF tavsiyelerini uygulamayan ülkelerdeki kişilerle yapılan işlemlerin yazılı kayıtlarını oluşturmak ve saklamak için özel bir yükümlülüğün olmaması ve yine ABD’de, bu tavsiyeye ilişkin, yatırım danışmanları ile emtia ticareti danışmanları için herhangi bir önlemin olmamasıdır.⁵⁵⁷

Bu tavsiyeye ilişkin, NC olarak değerlendirilen ülkelere biri Uganda olup FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin Uganda’da tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁵⁸

- Uganda’daki bu tavsiyeye ilişkin yapılan düzenlemelerin risklerle orantılı olmaması ve bu düzenlemelerde, karşı önlemlerin uygulanmasını yönelik eksikliklerin olması.

⁵⁵⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report, 2019*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.199-200.

⁵⁵⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report, 2016*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.216.

⁵⁵⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Uganda, Mutual Evaluation Report, 2016*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAM-LG-mutual-evaluation-Uganda-2016.pdf>, (E.T.11 Mart 2021), s.96.

- Uganda'nın, Uganda'daki finans kurumlarının, diğer ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı sistemlerindeki zayıflıklarla ilgili endişeleri konusunda bilgilendirilebileceği, bir mekanizmasının olmaması.

Belçika, bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde⁵⁵⁹ ve dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde C olarak derecelendirilmiştir. Ülke, 19. tavsiye gerekliliklerini yeniden formüle etmekte ve yüksek riskli ülkelerle ilgili olarak alınması gereken önlemlere ilişkin yenilerini getirmektedir. Tavsiyede istenilen hususlar, "Belçika Bankacılık Finans Ve Sigorta Komisyonu" kurallarının 32. ve 37. maddeleri ile yerine getirilmiştir. Diğer taraftan, Belçika, 2002 ve 2003 yıllarında, kredi kuruluşları ve yatırım firmaları tarafından bu alanda alınan önlemlere ilişkin bir anket temelinde de özel bir değerlendirme yapmıştır.⁵⁶⁰

3.2.20. Şüpheli İşlem Bildirimi

Bu tavsiyede, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarına, bazı durumlarda elde ettiği gelirleri ivedi bir şekilde mali istihbarat birimine bildirmesini, kanun yolu ile zorunlu tutması gerektiği belirtilmiştir. Bu durumlar, finansal kuruluşların, söz konusu gelirlerin suçtan elden edildiğine dair ya da terörün finansmanı ile ilgili olduğuna dair şüpheyne düştüğü ve bu şüphenin haklı sebepleri bulunduğu durumlardır.⁵⁶¹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye ve Tonga Adaları ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁶²

⁵⁵⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, Mutual Evaluation Report*, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Belgium-2015.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.184.

⁵⁶⁰FATF, *Evaluation mutuelle de la Belgique*, 2005, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Belgium%20full%20FRE.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.107.

⁵⁶¹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.19.

⁵⁶²FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

Tablo 3.36: FATF’ın 20 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Ve Tonga Adaları İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁶³

Ülke	Tavsiye 20
ABD	PC
TÜRKİYE	C
TONGA ADALARI	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından PC olarak derecelendirilmişti. Temel eksiklikler ise, ilgili şüpheli işlem bildirimlerinin, mali istihbarat birimlerine rapor edilmesi için doğrudan bir yükümlülüğün olmaması ve şüpheli işlem bildirim türlerinin esas olarak yüksek değerli işlemlerle ilgili olmasıydı. Bu eksiklikler, “5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun”unun 4. maddesi ile “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik” ’in 27. ve 28. maddesi ile giderilmiş ve bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, FATF tarafından dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁶⁴

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.

- ABD’deki düzenlemelerin yatırım danışmanlarını kapsamaması.
- ABD’deki, şüpheli işlem raporlarını dosyalamak için eşiklerin varlığı.
- ABD’deki şüpheli işlem raporlarını dosyalamak için izin verilen sürelerin (30 ve 60 takvim günü), çabukluk kriterlerini karşılamaması.⁵⁶⁵

⁵⁶³Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁶⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.200.

⁵⁶⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.218

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Tonga Adaları olup FATF'ın bu tavsiyeye ilişkin Tonga Adaları'nda tespit ettiği eksiklik, Tonga Adaları'nda, öncül suçların tamamının kara para aklama suçuna dahil edilmemiş olmasıdır. Ayrıca, Tonga Adaları'nda, raporlama yapan kuruluşların, şüpheli işlem bildirimlerini "İşlem Raporlama Birimine" (TRA) (Transaction Reporting Agency) bildirmeden önce, bu bildirimlerin kanıt niteliğinde olduğunu ispat etmesi gerekmektedir.⁵⁶⁶

3.2.21. Bilgi Sızdırma ve Gizlilik

Bu tavsiyede, finansal kuruluşların ve bunların çalışanlarının, şüphelerini mali istihbarat birimine kötü niyet barındırmaksızın bildirdiklerinde, bu faaliyetin gerçekten olup olmadığı veya bu faaliyetin suç olup olmadığı konusunda bilgileri olsun ya da olmasın yasal veya diğer düzenlemelerle getirilmiş olan bilgi mahremiyetini ihlal ile ilgili herhangi bir düzenlemeye tabi olmaktan kanun ile korunması gerektiği belirtilmiştir. Diğer taraftan, bu çalışanların, mali istihbarat birimine bildirim yaptıklarının, ifşa edilmesinin yine kanun yoluyla yasaklanması gerektiği belirtilmiştir.⁵⁶⁷

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD ve Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın ABD, Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁶⁸

Tablo 3.37: FATF'ın 21 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁶⁹

⁵⁶⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Tonga, Mutual Evaluation Report*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG-Mutual-Evaluation-Tonga-2021.pdf>, (E.T.04 Nisan 2021), s.156.

⁵⁶⁷FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.19.

⁵⁶⁸FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁶⁹Age, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 21
ABD	C
TÜRKİYE	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye bu tavsiyeye ilişkin üçüncü tur değerlendirmesinde LC olarak derecelendirilmişti. Temel eksiklik ise Türkiye’deki bazı finansal birimlerin, müşteriye istemeden uyarabilecek bir şüpheli işlem bildirimine konu olan işlemleri, otomatik olarak askıya alma uygulamasıyla ilgiliydi. Bu eksiklikler, “5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’’unun 10/1 ve 4/2 ve maddesi ile “Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”in 29. maddesi ile giderilmiş ve bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesinde C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁷⁰ ABD ise bu tavsiyeye ilişkin üçüncü tur ve dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir. Çünkü, ABD’de, raporlama yapan kuruluşlar ve onların yöneticileri, memurları ve çalışanları, yaptıkları raporlama ABD yasalarının olası bir ihlaliyle ilgili olduğu sürece, destekleyici belgeler de dahil olmak üzere uygun makamlara yapılan tüm SAR’lar için hukuki sorumluluktan korunur. Bu koruma, raporlar ve başka bir finansal aracı ile ortaklaşa yapılan açıklamalar için de geçerlidir. Bu korumadan yararlanmak için, raporun, iyi niyetle yapılması gerekli değildir. Raporlama yapan kuruluşlar, onların yöneticileri, yetkilileri, çalışanları veya temsilcileri, şüpheli işlem ihbarının yapıldığını işleme dahil olan hiç kimseye bildiremez. Aynı yasak, resmi görevlerini yerine getirmek için gerekli olanlar dışında, devlet görevlileri ve devlette çalışanlar için de geçerlidir.⁵⁷¹

ABD’de, bir şüpheli işlem raporunun var olduğunu ortaya çıkaracak herhangi bir bilginin ifşa edilmesi yasaktır. Benzer düzenleyici değişiklikler, FINCEN ile birlikte çeşitli federal banka düzenleyici kurumlar tarafından da yayınlanmıştır. ABD’de, bir kişi veya işletme 10.000 doların üzerinde nakit ödeme aldığı Form

⁵⁷⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s. 201.

⁵⁷¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.219.

8300 belgesi ile IRS'e bildirmelidir. Form 8300'ü, FINCEN ve IRS'e gönderme yükümlülüğüne ek olarak, formu dolduran firmaların, işlemi takip eden yılın ocak ayının son gününe kadar Form 8300'de adı bulunması gereken her kişiye yazılı bir beyan vermeleri gerekir. Ancak, Form 8300, yasadışı bir işlemi gönüllü olarak bildirmek için kullanıldığında bu yükümlülük geçerli değildir.⁵⁷²

3.2.22. FOBİM : Müşterinin Tanınması

Bu tavsiyede, ülkelerin, müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülüklerini belirli durumlarda, FOBİM'lere, uygulaması gerektiği belirtilmiştir. Bu durumlar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.⁵⁷³

Tablo 3.38: FOBİM'lerin Müşterinin Tanınması Ve Kayıt Tutma Yükümlülüklerini Yerine Getirmesi Gereken Durumlar⁵⁷⁴

a-Kumarhaneler için	Müşterilerinin belirli bir limit veya bu limitin üstünde finansal işlem yapması veya yapmaya hazırlanması.
b-Emlakçılar için	Müşteriler için gayrimenkul alımı veya gayrimenkul satımı yapması veya yapmaya hazırlanması.
c-Değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar için	Müşterilerinin belirli bir limit veya bu limitin üstünde finansal işlem yapması veya yapmaya hazırlanması.
d-Avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar ve muhasebeciler için	•Müşterileri için gayrimenkul alımı veya gayrimenkul satımı yapması veya yapmaya hazırlanması. •Müşterilerinin para veya diğer varlıklarını organize etmesi veya organize etmeye hazırlanması. •Müşterilerinin banka veya diğer hesaplarını organize etmesi veya organize etmeye hazırlanması.

⁵⁷²Age, (E.T.04 Temmuz 2012), s.219.

⁵⁷³Age, (E.T.23 Temmuz 2021), s.19.

⁵⁷⁴Age, (E.T.23 Temmuz 2021), s.19.

	•Şirketlerin teşekkülü, faaliyetleri ve ilgili durumların organize edilmesi veya organize edilmeye hazırlanılması. •Tüzel kişi veya yasal müesseselerin teşekkül etmesi, faaliyette bulunması veya organizasyonları ile işletmelerin alım satımı yapılması veya yapılmaya hazırlanılması.
e- Kayyım kurumları (trust) ve şirket hizmeti sağlayanlar için	•Tüzel kişilerin kurucu acentesi olarak faaliyet gösterdiklerinde veya faaliyet göstermeye hazırlandıklarında. •Tüzel kişiliklerin müdürü, sekreteri veya bir ortaklığın ortağı gibi pozisyonlarda bulunanlar gibi faaliyet gösterdiklerinde veya faaliyet göstermeye hazırlandıklarında. •Tüzel kişiler veya yasal oluşumlar için adres sağladıklarında veya sağlamaya hazırlandıklarında. •Bir kayyım kurumunun kayyımı, (mütevelli), (trustee), gibi faaliyet gösterdiklerinde veya faaliyet göstermeye hazırlandıklarında veya yasal oluşumun diğer bir şekli için aynı işlevleri yaptıklarında veya yapmaya hazırlandıklarında. •Bir başka kişi adına vekil hissedar olarak faaliyet gösterdiklerinde veya faaliyet göstermeye hazırlandıklarında veya bir başka kişiyi bu şekilde faaliyet göstermesi için tayin ettiklerinde veya tayin etmeye hazırlandıklarında.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tabloda kumarhaneler, emlakçılar, değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar, avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar, muhasebeciler, kayyım kurumları (trust) ve şirket hizmeti sağlayanlar için müşterinin tanınması ve kayıt tutma ile ilgili yükümlülükleri yerine getirme zorunluluğu olan

durumlar özetlenmiştir. Bu tavsiyede yukarıda belirtilen durumlarda ülkeler, FOBİM'lere, FATF'ın 10., 11., 12., 15., ve 17. tavsiyelerinde belirtilen yükümlülükleri uygulamalıdır.⁵⁷⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD NC olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye ve İzlanda'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁷⁶

Tablo 3.39: FATF'ın 22 Numaralı Tavsiye İçin ABD Türkiye Ve İzlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁷⁷

Ülke	Tavsiye 22
ABD	NC
TÜRKİYE	PC
İZLANDA	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak derecelendirilmiştir. FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Türkiye'de bu tavsiyeye ilişkin ortaya konulmuş yükümlülüklerde, avukatların kapsam dışı bırakılmasıdır. Diğer bir eksiklik ise Türkiye'de FOBİM'ler için siyasi nüfus sahibi kişileri ve yeni teknolojileri kapsayan hükümlere uymaları konusunda özel şartlar bulunmamasıdır.⁵⁷⁸ ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF tarafından NC olarak derecelendirilmiş olup FATF tarafından tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁷⁹

⁵⁷⁵Age, ss.19-20.

⁵⁷⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁷⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁷⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.201.

⁵⁷⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.220.

- ABD’de, kumarhaneler dışında, FOBİM’lerin, sınırlı CDD yükümlülüklerine (10. Tavsiye) tabi olması.
- ABD’de, FATF’ın 11. tavsiyesinin, kumarhaneler dışında, döviz işlem raporları dosyalama yükümlülükleriyle ilgili olarak, yalnızca çok sınırlı bir temelde, FOBİM’ler için geçerli olması.
- ABD’de, FATF’ın 11. tavsiyesinin, şirket kurma acenteleri için hiç geçerli olmaması.
- ABD’de, FOBİM’lerin, FATF’ın 12. ve 15. tavsiyesi ile ilgili yükümlülüklerle tabi olmaması.

Bu tavsiyede, FATF’ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerlendirilen ülkelerden biri İzlanda’dır. İzlanda, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, 22. tavsiyeye ilişkin PC olarak derecelendirmişti. İzlanda’nın, kurumsal araçların kötüye kullanımını daha yüksek bir risk olarak tanımladığı göz önüne alındığında, 2017 ulusal risk değerlendirmesinde, vergi kaçakçılığı, kara para alanı ve avukatlar ve kamu denetçileri için CDD ve PEPs gerekliliklerine ilişkin eksiklikleri özellikle önemli görünmekteydi.⁵⁸⁰

İzlanda, FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesinden sonra FATF’ın 10. 12. ve 17. tavsiyesinde tanımlanan eksiklikleri ve FATF’ın 15. tavsiyesindeki eksiklikleri ile ilgili olan FOBİM’lerin yükümlülüklerini ele alınmıştır. Tespit edilen eksiklikler, yasal düzenlemelerle giderilmiş ve bu nedenle, İzlanda, 2018’deki “İzlanda Takip Raporu Ve Teknik Uygunluk Yeniden Değerlendirmesi” ile bu tavsiyeye ilişkin C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁸¹

3.2.23. FOBİM: Diğer Tedbirler

⁵⁸⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Iceland, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Iceland.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.154.

⁵⁸¹FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Iceland Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2018, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Iceland-2019.pdf>, (E.T.13 Haziran 2021), s.6.

Bu tavsiye, ülkelerin, aşağıdaki tablodaki durumlarda, FOBİM'lere, FATF'ın 18., 19., 20. ve 21. tavsiyelerdeki durumları uygulaması gerektiğine ilişkindir.⁵⁸²

Tablo 3.40: FOBİM'lerin 18., 19. , 20. ile 21. Tavsiyeyi Uygulayacağı Durumlar⁵⁸³

Avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar ve muhasebeciler	Müşterileri hesabına veya onlar için 22. tavsiyenin (d) bendinde açıklanmış olan faaliyetlerle alakalı bir finansal işlem icra ettiklerinde, şüpheli işlemleri bildirmeye zorunlu tutulmalıdır.
Değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar	Müşterileri ile belirli bir limit veya bu limitin üstünde nakit işlem yapması durumunda şüpheli işlem bildiriminde bulunmaya zorunlu tutulmalıdır.
“Kayyım kurumları (Trust)” ve şirket hizmeti sağlayanlar	Müşterileri hesabına veya onlar için 22. tavsiyenin (e) bendinde belirtilen faaliyetlerle alakalı bir işlem yaptıklarında, şüpheli işlem bildiriminde bulunmaya zorunlu tutulmalıdır.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tabloda avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işleri ile uğraşanlar, muhasebeciler, kayyım kurumları (trust) ve şirket hizmeti sağlayanlar, değerli maden ve değerli taş ticareti ile uğraşanlar için FATF'ın 18., 19., 20. ile 21. tavsiyeyi uygulama zorunluluğu olduğu durumlar belirtilmiştir. Bu tavsiyeye göre, ülkeler, söz konusu FOBİM'lere, bu durumları uygulama yükümlülüğü getirmelidir.

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, NC

⁵⁸²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.20.

⁵⁸³Age, ss.20-21.

olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye ve Suudi Arabistan'a ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁸⁴

Tablo 3.41: FATF'ın 23 Numaralı Tavsiye İçin ABD Türkiye Ve Suudi Arabistan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁸⁵

Ülke	Tavsiye 23
ABD	NC
TÜRKİYE	PC
SUUDİ ARABİSTAN	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak derecelendirilmiş ve FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Türkiye'de bu tavsiyelere ilişkin yapılan düzenlemelerde, avukatların kapsam dışı kalmasıdır. Diğer bir eksiklik ise Türkiye'deki FOBİM'lerin, iç denetim ve yüksek riskli ülkeler ile ilgili yükümlülükler uyması için özel şartların bulunmamasıdır.⁵⁸⁶

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁸⁷

- ABD'deki, hiçbir FOBİM'in, (kumarhaneler hariç) FATF'ın 20. tavsiyesindeki yükümlülükler tabi olmaması.
- ABD'deki, hiçbir FOBİM'in, (kumarhaneler ve değerli metal/taş bayileri dışında) FATF'ın 18. tavsiyesindeki yükümlülükler tabi olmaması.
- ABD'deki, hiçbir FOBİM'in, (kumarhaneler, bayiler ve değerli metaller ve taşlar dışında) FATF'ın 19. tavsiyesindeki yükümlülükler tabi olmaması.

⁵⁸⁴FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁸⁵*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁸⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.202.

⁵⁸⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.221.

- ABD’deki, hiçbir FOBİM’in, (kumarhaneler, bayiler ve değerli metaller ve taşlar dışında) FATF’ın 22. tavsiyesindeki yükümlülöklere tabi olmaması.

Bu tavsiyede, FATF’ın beklentilerini karşılayıp C olarak değerdendirilen ölkelerden biri Suudi Arabistan’dır. Suudi Arabistan, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerdendirmesinde, bu tavsiyeye ilişkin olarak NC olarak derecelendirilmişti. Ancak, Suudi Arabistan, “Suudi Arabistan Kara Para Aklama İle Mücadele Kanunu”nun 11., 14., 15. ve 28. maddesi ile “Terörle Mücadele Finansmanı Yasası”nın 20., 66. ve 70. maddesinde düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemeler sonucu, Suudi Arabistan’daki FOBİM’ler, elde ettiğı fonların veya bu fonların bir kısmının, bir suç faaliyetinden elde edildiğinden şüphelendiğinde veya şüphelenmek için makul gerekçeleri olduğunda, bu tür işlemleri derhal ve doğrudan mali istihbarat birimine bildirmelidir. Yine, bu düzenlemeler sonucu, Suudi Arabistan’daki FOBİM’ler, elde ettiğı fonların veya bu fonların bir kısmının, miktarları ne olursa olsun, kara para aklama, terörün finansmanı, terör eylemleri, terör örgütleri veya bu tür işlemleri başlatma girişimleri de dahil olmak üzere terörün finansmanı faaliyetlerinde kullanılacaksa veya bunlar, kara para aklama, terörün finansmanı, terör eylemleri, terör örgütleri, terör finansörleri ile ilgiliyse, derhal ve doğrudan mali istihbarat birimine bildirmelidir. Bütün bu düzenlemelerle, Suudi Arabistan, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerdlenmesinde, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın beklentileri karşılaşmış ve FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁸⁸

3.2.24. Tüzel Kişilerde Şeffaflık Ve Gerçek Faydalanıcılık

Bu tavsiyede, ölkelerin, tüzel kişilerin kara para aklama veya terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının önüne geçmek için tedbirler alması gerektiğı belirtilmiş ve ölkelerin, yetkili makamların erişimine açık bir şekilde, tüzel kişilerin gerçek faydalanıcı bilgilerinin yeterli, doğru ve güncel tutulmasını sağlaması gerektiğı üzerinde durulmuştur. Alınması gereken tedbirlerin, özellikle, hamiline yazılı senet veya hamiline yazılı varantları çıkaran veya vekil hissedar veya yöneticiye sahip tüzel kişiler üzerinde yoğunlaştırılması gerekmektedir.⁵⁸⁹

⁵⁸⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures United Arab Emirates, Mutual Evaluation Report*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER-Saudi-Arabia-2018.pdf>, (E. T .07 Haziran 2021), s.199.

⁵⁸⁹Age, s.22.

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD NC olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye, Trinidad Ve Tobago'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁹⁰

Tablo 3.42: FATF'ın 24 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Trinidad Ve Tobago İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁹¹

Ülke	Tavsiye 24
ABD	NC
TÜRKİYE	PC
TRINIDAD VE TOBAGO	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde FATF tarafından PC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁹²

- Türkiye'de, bu tavsiyedeki yükümlülüklerin ihlali durumunda etkili yaptırımların olmaması.
- Türkiye'de kurulan tüzel kişilerle ilgili, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin kapsamlı bir değerlendirmesinin olmaması.
- Türkiye'de, hamiline yazılı payların/varantların, terörün finansmanı ve kara para aklama suçu için kötüye kullanılmamasını sağlayacak mekanizmanın tam olarak oluşmamış olması.
- Türkiye'de kurulan tüzel kişilerle ilgili doğru ve güncel gerçek faydalanıcı bilgilerinin zamanında belirlenmesine ilişkin netlik olmaması.

⁵⁹⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁹¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁹²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.203.

ABD ise, bu tavsiyeye ilişkin olarak, FATF tarafından NC olarak değerlendirilmiş olup FATF'ın bu tavsiyeye ilişkin ABD'de tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁹³

- ABD'de devlet tarafından elde edilen temel bilgilerin doğruluğunu sağlayacak ve bu bilgileri güncel tutacak hiçbir mekanizmanın olmaması.
- ABD'de, aday hissedarlar/yöneticiler için lisanslama veya açıklama yükümlülüklerinin olmaması.
- ABD'deki şirketlerin, ülke içinde, hissedarlar için sicil tutma zorunluluğunun olmaması.
- ABD'de, FATF tarafından tanımlandığı şekliyle gerçek faydalanıcı hakkında, yetkili makamlar tarafından zamanında elde edilebilen veya erişilebilen yeterli, doğru ve güncel bilgilerin bulunmasını sağlamak için yeterli önlemlerin olmaması.

Trinidad ve Tobago, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, PC olarak değerlendirilmişti ve FATF tarafından, ülkedeki, tüm tüzel kişilerle ilişkili kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin değerlendirilmesinin kapsamlı bir şekilde yapılmadığı veya bu değerlendirmelerin tamamlanmadığı tespit edilmişti. Ayrıca, Trinidad ve Tobago'da, şirketler için tutulan sicilde, gerçek faydalanıcı bilgilerinin tutulması için açık bir yasal yükümlülüğün olmadığı ve gerçek faydalanıcı ve kontrol bilgilerinin yeterli, doğru ve zamanında güncellenmesini sağlayacak özel bir mekanizmanın olmadığı tespit edilmişti. Diğer taraftan, bu tavsiyedeki yükümlülüklerin ihlali durumunda, "Trinidad ve Tobago Şirketler Kanun"unda belirlenmiş yaptırımların caydırıcı olmadığı ve yine aynı düzenlemede, hamiline yazılı varantların özel olarak yasaklanmadığı görülmüştür.⁵⁹⁴ Trinidad ve Tobago, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinden sonra bütün bu eksiklikler için

⁵⁹³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.222.

⁵⁹⁴FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Trinidad and Tobago 3 rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/cfatf-4mer-trinidad-tobago.pdf>, (E.T.02 Mart 2021), s.12.

düzenlemeler yaparak FATF'ın 2019 yılındaki takip raporu ile yapmış olduğu değerlendirme sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁵⁹⁵

3.2.25. Yasal Oluşumlarda Şeffaflık Ve Gerçek Faydalanıcılık

Bu tavsiyede, ülkelerin, kayyım kurumlar (trustlar) gibi yasal oluşumların, kara para aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının önüne geçecek tedbirler alması gerektiği ve yine, ülkeler tarafından, özellikle, kayyım kurumlar (trustlar) hakkında gerçek ve güncel bilgilerin, yetkili makamlar tarafından erişilebilir bir halde hazır bulundurulması gerektiği belirtilmiştir.⁵⁹⁶

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede FATF'ın ABD, Türkiye, Haiti Ve Norveç'e ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁵⁹⁷

Tablo 3.43: FATF'ın 25 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Haiti Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁵⁹⁸

Ülke	Tavsiye 25
ABD	PC
TÜRKİYE	PC
HAİTİ	NC
NORVEÇ	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

⁵⁹⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures*, Trinidad and Tobago, 2021, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/cfatf-4mer-3fur-trinidad-and-to_ba go.pdf, (E.T.02 Mart 2021), s.12.

⁵⁹⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/m edia/fatf/ documen ts/recommendations/pdfs/FAT F%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.22.

⁵⁹⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4t h-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁵⁹⁸*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmiş olup bu değerlendirmenin sonucunda, FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁵⁹⁹

- Türkiye’de, kayyım kurumlarının, (trust’ların) doğru ve güncel bilgilerinin tutulması için belirli yükümlülüklerin olmaması.
- Türkiye’de, kayyım kurumlarının, (trust’ların) başka bir faydalanıcı adına faaliyet gösterirken, durumlarını bildirme yükümlülüğü olmaması ve yine kayyım kurumlarının (trust’ların) görevlerini yerine getirememekten yasal olarak sorumlu olmaması.
- Türkiye’de, bu tavsiyeye ilişkin ortaya konulmuş, kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesi yükümlülüklerine uyulmaması durumunda geniş yaptırımların olmaması.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından ABD’de tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁰⁰

- ABD’de, bir kayyım kurumunun kayyımlarının (mütevelli), (trustee) üzerinde, kayyım kurumlarının (trust) hukukunu geniş şekilde ele alan genel yükümlülükler olmasına rağmen, kayyım kurumlarının (trust’ların) faydalanıcıları, servis sağlayıcıları gibi benzer detaylı bilgilerin yeterli, doğru ve güncel olarak ele alınmaması.
- ABD’de, doğru ve güncel bilgi tutma yükümlülüklerinin yalnızca kayyım kurumlarının şirketleri (trust şirketleri) için geçerli olması.
- ABD’de, bir kayyım kurumunun kayyımlarının, (mütevelli), (trustee) talep üzerine finansal kuruluşlara ve FOBİM'lere kayyım kurumları (trust) hakkında bilgi vermesini engelleyebilecek kayyım kurumları (trust) araçlarının yasaklanmamış olmaması.

⁵⁹⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.206.

⁶⁰⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.226.

- ABD’de, bu tavsiyeye ilişkin hususlarda, yabancı makamlara hızlı bir şekilde bilgi akışının sağlanamaması.
- ABD’de, beş yıllık kayıt saklama standartını karşılayan yükümlülüklerin genellikle kayyım kurumları (trust şirketleri) için geçerli olması.
- ABD yasalarının, bir kayyım kurumunun kayyımlarının, (müteveli), (trustee) bir kayyım kurumuna (trusta) tabi tanımlamasını gerektirdiği halde bu yükümlülüğün kayyım kurumları (trust) koşulları tarafından geçersiz kılınabilmesi.
- ABD’de bu tavsiyeye ilişkin elde edilmesi gereken bilgilerin zamanında elde edilememesi veya bazı durumlarda hiç elde edilememesi.

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Haiti’dir. Haiti’de, bu tavsiyeye ilişkin ortaya konmuş yükümlülükleri karşılamak için yasal düzenlemelere yönelik yükümlülükler mevcut olmasına rağmen bu yükümlülüklerin uygulanmasına dair yargı yetkisi dahilinde herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır.⁶⁰¹ Norveç ise FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu, bu tavsiyeye ilişkin PC olarak derecelendirilmişti. Norveç, kayyım kurumları (trust) yasasına sahip olmadığı için eksiklikler mevcuttu. Yabancı kayyım kurumları, (trustlar) Norveç’te faaliyet gösterdiğinden ve bu kayyım kurumlar (trustlar) kara para aklama vakalarında tespit edildiğinden bu Norveç için önemli bir eksiklikti.⁶⁰² Ancak, Norveç’in kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele denetim rejiminin, “Norveç Kara Para Aklama Kanunu”nda yapılan değişikliklerin Ekim 2018’de yürürlüğe girmesi ve “Norveç Kara Para Aklama İle Mücadele Yönetmeliği” ‘nin 14 Eylül 2018’de yayımlanması sonucu bahsi geçen eksiklikler giderilmiş ve Norveç’in,

⁶⁰¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), s.185.

⁶⁰²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Norway, Mutual Evaluation Report*, 2014, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Norway-2014.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.186.

2019 Aralık'ta yapılan FATF değerlendirmesi sonucu, yayınlanan takip raporu ile C olarak derecelendirildiği tespit edilmiştir.⁶⁰³

3.2.26. Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi

Bu tavsiyede, ülkelerden, finansal kuruluşların yeterli denetiminin yapılmasını sağlayacak düzenlemeler yapması ve yine ülkelerden, bu kuruluşlarla ilgili FATF tavsiyelerinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlayacak tedbirler alması istenmektedir. Diğer taraftan, ülkeler, suçluların veya suç ortaklarının, finansal kuruluşta önemli bir hisseye sahip olmalarını veya bu hisselerin gerçek faydalanıcısı olmalarını veya bu finansal kuruluşlarda yönetici olmalarını engelleyecek yasal düzenlemeler yapmalıdır. Ülkeler, finansal kuruluşların tabi olduğu prensipler veya iş muhteviyatına göre kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini tespit etme, finansal kuruluşları lisansa bağlama ve kayıt altına alma gibi gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.⁶⁰⁴

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla, bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Saint Lucia Ve İrlanda'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁰⁵

Tablo 3.44: FATF'ın 26 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Saint Lucia Ve İrlanda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁰⁶

Ülke	Tavsiye 26
ABD	LC
TÜRKİYE	PC
SAINT LUCIA	NC
İRLANDA	C

⁶⁰³FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Norway, Follow Up Assessment*, 2019, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Assessment-Norway-2019.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.8.

⁶⁰⁴Age, s.23.

⁶⁰⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁰⁶Age, (E.T.02 Mart 2021).

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmiş olup tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁰⁷

- Türkiye’de, ülkedeki döviz bürolarının gerçek faydalanıcıları için ortaya konulmuş uygun ve doğru yükümlülüklerinin olmaması.
- Türkiye’de, finansal kuruluşların risk profilinin değerlendirilmesinin düzenli olarak takip edilmemesi.
- Türkiye’de, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yapılan, yerinde denetim ve diğer denetimlerin tamamen riske dayalı olmaması.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin FATF tarafından PC olarak değerlendirilmiş olup bunun sebebi ABD’deki düzenlemelerin, yatırım danışmanlarını kapsamaması ve saha kontrollerinde, ABD’deki, üç bölgede, para transfer işi faaliyetini icra eden kuruluşların lisanslanmaması yüzünden, arka plan kontrollerinin yapılamamasıdır.⁶⁰⁸ Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelere biri Saint Lucia olup FATF'ın bu tavsiyeye ilişkin Saint Lucia’da tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁰⁹

- Bu tavsiyedeki yükümlülüklerle ilişkin Saint Lucia Mali İstihbarat Biriminin ve Doğu Karayip Merkez Bankasının rolünün net bir şekilde belirlenmemesi.
- Saint Lucia’daki finansal kurumların, kara para aklama ve terörün finansmanı kapsamındaki denetimlerinin oluşturulmaması. Buna risk bazlı bir yaklaşımla gerçekleştirilen izleme ve yerinde ve saha dışı teftişler dahildir.

⁶⁰⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.207.

⁶⁰⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2021), s.229.

⁶⁰⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Saint Lucia, Mutual Evaluation Report*, 2021, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Report-Saint-Lucia-2021.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2021), s.166.

- Saint Lucia’da, yapılması gereken kontrollerin, lisanslama makamları arasında tutarlı bir şekilde uygulanmaması.
- Saint Lucia’da, finansal aracılarn yerinde ve saha dışında kara para aklama ve terörün finansmanı kapsamındaki denetimlerinin sıklığı ve yoğunluğunun bu tavsiyedeki yükümlölüklerin bazılarını kapsamaması.
- Saint Lucia’da, finansal aracılarn veya grupların, faaliyet riskleride dahil olmak üzere, kara para aklama ve terörün finansmanı risk profilinin değerlendirilmesinin düzenli olarak takip edilmemesi.

İrlanda, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yapılması gereken konsolide denetim eksikliği nedeni ile LC olarak derecelendirilmişti.⁶¹⁰ Bu değerlendirmeden sonra İrlanda, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için konsolide grup denetimine ilişkin mevzuatını revize etti ve bu kapsamda tespit edilen eksiklikleri ele aldı. Bunun sonucunda İrlanda bu tavsiyeye ilişkin 2019’da FATF tarafından yapılan “Teknik Uygunluk Yeniden Derecelendirme Takip Raporu” ile C olarak derecelendirilmiştir.⁶¹¹

3.2.27. Denetleyicilerin Yetkileri

Bu tavsiye, ölkelerde, denetim yetkisine sahip olanların, finansal kuruluşların kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlölüklerini denetlemek veya takip etmek veya uyumunu sağlamak üzere gerekli yetkilere sahip olması gerektiğine ilişkindir. Ölkelerin, denetim elemanları, finansal kuruluşları denetlerken kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlölüklerine uyulmadığının tespit edildiği durumlarda, geniş çaplı yaptırım uygulama yetkisine sahip olmalıdır.⁶¹²

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ölkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşğıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁶¹⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Ireland, Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2019, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer_4/Follow-Up-Report-Ireland-2019.pdf, (E.T.17 Temmuz 2021), s.6.

⁶¹¹Age, (E.T.17 Temmuz 2021), s.6.

⁶¹²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.23.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD ve Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶¹³

Tablo 3.45: FATF'ın 27 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶¹⁴

Ülke	Tavsiye 27
ABD	C
TÜRKİYE	LC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, Türkiye'de, kara para aklama ve terörün finansmanını ile mücadele kapsamında getirilmiş düzenlemelere uyulmaması durumunda uygulanması gereken parasal yaptırımların 35. tavsiye ile uyumlu olmamasıdır.⁶¹⁵ ABD ise FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 29. tavsiyede olan bu tavsiyede ve FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir. ABD'de federal bankacılık kurumlarının, FINCEN'in kendilerine devrettiği yetkilerinin yanı sıra, kendi alanları altındaki finansal kurumları denetlemek için kendi bağımsız yetkileri vardır. Bu tür incelemeler, yasa gereği yerinde incelemeler sırasında yapılır. Diğer taraftan, Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu, Emtia Vadeli İşlemler Ticaret Komisyonu, IRS hem "ABD Banka Gizliliği Yasası" kapsamında hem de geçerli olan her yerde kendi düzenlemeleri ve kuralları kapsamında inceleme yapma yetkisine sahiptir.⁶¹⁶

3.2.28. FOBİM'in Düzenlenmesi Ve Denetlenmesi

⁶¹³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁶¹⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶¹⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.209.

⁶¹⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.231.

Bu tavsiye ile ülkelerden, FOBİM’ler için aşağıdaki tabloda yer alan denetleme ve düzenleme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi istenmektedir.⁶¹⁷

Tablo 3.46: FOBİM’lerin Denetleme Ve Düzenleme Yükümlülükleri⁶¹⁸

Kumarhaneler için alınması gereken tedbirler	a-Lisansı olmalıdır. b-Suçluların, suç ortaklarının önemli bir hisseye sahip olmasının, gerçek faydalanıcısı olmasının veya yöneticisi veya işletmeci olmasının önüne geçmek için yasal ve düzenleyici tedbirler alınmalıdır. c-Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında etkili denetimlerle takip edilmelidir.
Diğer FOBİM’ler için alınması gereken tedbirler	• Kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, FOBİM'lerin yükümlülüklerini sağlamaktan ve takip etmekten sorumlu atanmış bir yetkili makam olmalıdır. • Ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında diğer FOBİM’lerin yükümlülüklerine uyup uymadığını takip etmek için gerekli sistemlere sahip olmalıdır. • Bu konuda belirlenmiş yetkili makamlar; a- kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele amacı ile getirilmiş yükümlülüklerle uyumluluğu izleme yetkileri de dahil olmak üzere faaliyetlerini icra etmek için yeterli yetkiye sahip olmalıdır. b- suçluların, suç ortaklarının önemli bir hisseye sahip olmasını, gerçek faydalanıcısı olmasını veya yöneticisi veya işletmeci olmasının önüne geçmek için yasal ve düzenleyici tedbirler alınmalıdır. c- Kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili gerekliliklere uyulmaması durumunda, FATF’ın 35 tavsiyesinde belirtilen yaptırımlara sahip olmalıdır.

⁶¹⁷FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 20 21), s.23-24.

⁶¹⁸Age, ss.23-24

Bütün FOBİM'ler	FOBİM'lere (aşağıdakilerde dahil olmak üzere) risk bazlı denetim yapılmalıdır. a-Denetiminin sıklığının ve yoğunluğunun, FOBİM'lerin özelliklerinin, özellikle de çeşitliliklerinin ve sayılarının dikkate alarak belirlenmesi gerekir. b-Denetim yapılırken, risk profilini ve riske dayalı yaklaşım kapsamında onlara izin verilen takdir derecesi dikkate alınmalıdır.
-----------------	--

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tabloda, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, ülkelerin, kumarhaneler, diğer FOBİM'ler ve bütün FOBİM'lerin için alması gereken tedbirler ve uygulaması gereken yükümlülükler özetlenmiştir. Bu tavsiyeye göre, ülkelerin, söz konusu yükümlülükleri yerine getirmek adına gerekli düzenlemeleri yapması gerekmektedir.

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından NC olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye ve Malavi'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶¹⁹

Tablo 3.47: FATF'ın 28 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Malavi İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶²⁰

Ülke	Tavsiye 28
ABD	NC
TÜRKİYE	PC
MALAVİ	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

⁶¹⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁶²⁰Age, (E.T.02 Mart 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklikler ise;⁶²¹

- Türkiye’de, FOBİM’ler için yer alan denetleme ve düzenleme yükümlülüklerinde avukatların mevzuat dışında bırakılması.
- Türkiye’de, FOBİM’lerde, suçluların, suç ortaklarının önemli bir hisseye sahip olmasını, gerçek faydalanıcısı olmasını veya FOBİM’lerin yöneticisi veya işletmeci olmasını engellemek için yasal ve düzenleyici tedbirlerin olmaması.
- Türkiye’de, FOBİM’ler için, kara para aklama ve terörün finansmanını önleme yükümlülüklerine uyulmaması halinde uygulanacak yeterli yaptırımların olmaması.
- Türkiye’de, FOBİM’lere, tam anlamıyla risk bazlı denetimin yapılmaması.

ABD ise bu tavsiyede, FATF tarafından NC olarak değerlendirilmiş olup bunun nedeni, ABD’de, FOBİM’ler oluşturulmuş, denetleme ve düzenleme yükümlülüklerinde kapsamın sınırlı olması ve diğer taraftan ABD’deki kumarhaneler, değerli metal ve taş bayileri ve form 8300 uygunluğunun incelenmesiyle ilgili olarak, FOBİM’lerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uyumunu denetlemek üzere atanmış yetkili makamların olmamasıdır.⁶²² Malavi ise bir önceki FATF değerlendirmesinde 24. tavsiyede olan bu tavsiyede, NC olarak derecelendirilmişti. Bunun nedeni, Malavi’de kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerinin, tüm FOBİM’lere uygulanmamasıydı. Bu değerlendirmeden sonra, Malavi, risk temelli bir yaklaşım kullanarak denetim ve kontrol ilkesini güçlendirmiş ve FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁶²³

3.2.29. Mali İstihbarat Birimleri

⁶²¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.210.

⁶²²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.233.

⁶²³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Malawi, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.esaamlg.org/reports/MUTUAL%20EVALUATION%20REPORT%20OF%20MALAWI.pdf> (E.T.27 Haziran 2021), s.163.

Bu tavsiye, ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlem ve diğer bildirimleri alıp analiz edip değerlendirecek ve bu sonuçları gerekli birimlere iletecek, ulusal bir merkez olarak faaliyet gösteren bir mali istihbarat birimi kurması gerektiğine ilişkindir. Mali istihbarat birimi, faaliyetlerini gerçekleştirebilecek gerekli yetkiye sahip olabilmeli ve bu birim ilgili birimlere erişim sağlayabilmelidir.⁶²⁴ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD ve Türkiye FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD ve Türkiye'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶²⁵

Tablo 3.48: FATF'ın 29 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶²⁶

Ülke	Tavsiye 29
ABD	C
TÜRKİYE	C

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyede, Türkiye, üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde 26. tavsiyede yer alan bu tavsiyeye ilişkin LC olarak derecelendirilmişti. FATF tarafından üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde tespit edilen temel eksiklik, MASAK'ın terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin etkinliğinin, terörün finansmanı raporlama yükümlülüğü kapsamındaki sınırlamalar nedeniyle düşebilme olasılığıydı. Yükümlülüğün sınırları yasal düzenlemelerle genişletilmiş ve bu alandaki eksiklikler büyük ölçüde giderilmiştir. Böylece, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde C olarak derecelendirilmiştir.⁶²⁷

⁶²⁴Age, s.24.

⁶²⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁶²⁶Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶²⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.211.

Bu tavsiyeye ilişkin, ABD, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak derecelendirilmişti. Bu değerlendirmede, FATF, ABD'nin terörle ilgili bilgi taleplerini, yabancı mali istihbarat kurumlarından kolluk kuvvetlerine iletirken, söz konusu mali istihbarat birimlerinin önceden onayı olmaksızın paylaşmasına ilişkin teknik eksiklikler tespit etmişti. Ancak, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde ABD bu tavsiyeye ilişkin olarak C olarak derecelendirilmiştir.⁶²⁸ Çünkü, ABD, mali istihbarat kurumunun stratejik ve operasyonel analiz işlevlerine odaklanan yeni yükümlülükler getirmiş ve mali istihbarat kurumuna, talep üzerine bilgi yayma ve raporlama yapan kuruluşlardan ek bilgi talep etme yetkileri vermiştir.

3.2.30. Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları

Bu tavsiyede, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmalardan sorumlu olan belirli yetkili makamlar oluşturması gerektiği ve yine, ülkelerin, oluşturduğu bu yetkili makamların, müsadere ve diğer yaptırımları uygulayabilecek yetkiye sahip olmasını sağlayacak düzenlemeler yapması gerektiği ile ilgilidir. Ayrıca, bu yetkili makamların, yasa uygulayıcı makamlar olarak dizayn edilmesi ile birlikte diğer ülkelerle işbirliği içinde olup bu konuda uzmanlaşmış kişilerden yararlanabilmesi istenmektedir.⁶²⁹

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibarıyla, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD ve Türkiye FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden ve FATF tarafından NC olarak derecelendirilen herhangi bir ülke bulunmadığından, FATF'ın ABD, Türkiye, ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶³⁰

⁶²⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.235.

⁶²⁹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.24-25.

⁶³⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

Tablo 3.49: FATF’ın 30 Numaralı Tavsiye İçin ABD Ve Türkiye İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶³¹

Ülke	Tavsiye 30
ABD	C
TÜRKİYE	C

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, 27. tavsiyede yer alan bu tavsiyede, Türkiye, söz konusu değerlendirmede PC olarak derecelendirilmişti. FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, Türkiye için tespit ettiği temel eksiklikler ise Türkiye’nin çok düşük sayıda kara para aklama ile ilgili mahkumiyeti olması ve Türkiye’de, yargıda görev alanların, kara para aklama konularında farkındalıklarının yetersiz olmasıydı. Bu tavsiyede, “FATF’ın 2013 Metodolojisi” ile bir takım değişiklikler yapılmış ve Türkiye “Türk Ceza Muhakemesi Kanunu”nun 128., 160., 161. ve 164. maddesindeki düzenlemeler ve diğer düzenlemeleri ile FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu bu tavsiyeye ilişkin beklentilerin tamamını karşılayarak, FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁶³² ABD ise bu tavsiyeye ilişkin olarak FATF’ın üçüncü tur ve dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde C olarak derecelendirilmiştir. ABD anayasasına göre federal suçların soruşturulması ve kovuşturulması sorumluluğu, yürütme organının üzerindedir. Ayrıca, kara para aklama suçuna ilişkin soruşturma yetkisi yasa gereği Hazine, Adalet Bakanlığı, Ulusal Güvenlik Bakanlığı ve Posta Servisi'ndedir. ABD söz konusu yetkili makamlarıyla bu tavsiyeye ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmektedir.⁶³³

3.2.31. Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri

⁶³¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶³²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.214.

⁶³³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.237.

Bu tavsiye, ülkelerin, yetkili makamlarının, kara para aklama ve terörün finansmanını ile ilgili soruşturma, kovuşturma ve ilgili durumlarda kullanılmak üzere tüm gerekli bilgi ve belgelere erişebilmesi gerektiği ile ilgilidir. Yetkili makamlar, finansal kuruluşlar, FOBİM ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından tutulan kayıtları elde edebilmek adına zorunlu önlemler alabilme yetkisine sahip olmalıdır.

Bu yetki, kişilerin ve taşınmazların aranması, tanık ifadelerinin alınması, delillerin elde edilmesi ve bunlara el konulması işlemlerinin uygulanabilmesi içindir. Bu yetkinin yanı sıra yetkili makamlar, kara para aklama ve terörün finansmanı soruşturmalarını yürütürken örtülü operasyonlar, haberleşmenin dinlenmesi, bilgisayar sistemlerine erişim ve kontrollü teslimat gibi soruşturma tekniklerini kullanabilme ve mali istihbarat biriminin elinde bulunan ilgili tüm bilgileri isteyebilme yetkisine de sahip olmalıdır.⁶³⁴

Ayrıca, ülkeler, yetkili makamlarının, ülkedeki gerçek ya da tüzel kişilerin hesaplarının olup olmadığını veya hesapları varsa bu hesapları zamanında yönetip yönetmediklerini belirlenmesini sağlayacak mekanizmalar geliştirmelidir. Bu mekanizma, aynı zamanda, söz konusu yetkili makamların, sahibine önceden bildirmeksizin malvarlıklarını tespit edecek bir uygulamaya sahip olmasını sağlayacak uygun sistemleri geliştirmelidir.⁶³⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Belçika ve Haiti'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶³⁶

Tablo 3.50: FATF'ın 31 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶³⁷

⁶³⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.24.

⁶³⁵ Age, s.24.

⁶³⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Rat_in gs.pdf, (E.T.09 Mart 2021).

⁶³⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

Ülke	Tavsiye 31
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
BELÇİKA	C
HAİTİ	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklik, Türkiye’de, soruşturma tekniklerinin tümünün, yetkililerce kara para aklama ile ilgili öncül suçlar hakkında kullanılamamasıdır.⁶³⁸ ABD ise LC olarak değerlendirilmiş ve FATF tarafından hesap sahiplerini ve varlıklarını belirlemek için sınırlı mekanizmaların olduğu ve bu belirlemelerin hepsini kapsayacak genel bir mekanizmanın olmadığı tespit edilmiştir.⁶³⁹ Belçika, bu tavsiyede, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesi ve daha sonraki değerlendirmelerinde, beklentilerin tamamını karşılamış ve C olarak derecelendirilmiştir.

Değerlendirmede, kolluk kuvvetlerinin, kara para aklama ve terörün finansmanı operasyonları ve öncül suçların soruşturulması için “Ceza Muhakemesi Kanunu” tarafından belirlenen tüm klasik soruşturma yöntemlerine sahip olduğu ve özellikle gerçek ve tüzel kişilerle bağlantılı bankacılık bilgilerini elde edebildiği tespit edilmiştir.⁶⁴⁰ Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Haiti olup Haiti için FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁴¹

- Haiti yetkili makamlarına, finansal kuruluşlardan, FOBİM’lerden, gerçek ve tüzel kişilerden kayıtların ibrazını talep etme yetkisi verilmemiş olması.

⁶³⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.194.

⁶³⁹ FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.215.

⁶⁴⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, Mutual Evaluation Report*, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Belgium-2015.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.248.

⁶⁴¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), s.194.

- Haiti’de, tanık ifadesinin alınması, arama ve delillerin toplanmasına ilişkin düzenleme yapılmamış olması.
- Haiti’de, kolluk kuvvetlerine, gizli operasyonlar yürütmesi için, kontrollü teslimat yapması için ve gerçek veya tüzel kişilerin hesaplarını kontrol edip etmediğini zamanında belirlemesi için yetki veren hiçbir hükmün olmaması.
- Haiti’de, kara para aklama ile ilgili öncül suçlara ilişkin yapılan soruşturmalarda, eksikliklerin olması.
- Haiti’de, sahibine önceden bildirimde bulunmadan varlıkları belirlemeyi sağlayacak herhangi bir düzenlemenin olmaması.
- Haiti’de, kara para aklama ve terörün finansmanını soruşturan yetkili makamlara, mali istihbarat biriminin elinde bulunan ilgili bilgileri talep etme yetkisi verilmemiş olması.

3.2.32. Nakit Kuryeler

Bu tavsiye, ülkelerin, terörün finansmanı ve kara para aklama suçu ile bağlantılı olduğu şüphesi barındıran nakit paraların veya bunların yerine geçen taşınabilir değerlerin, ulusal sınırlar dışına çıkmasını önlemek amacı ile bunların sınır ötesine çıkarken beyan ve/veya açıklama sistemi içeren uygun önlemler alması gerektiği ile ilgilidir. Bu önlemlerin en önemlisi, ülkelerin, yetkili makamlarına, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilişkisi bulunan nakit paraların veya bunların yerine geçen taşınabilir değerlerin durdurulması, müsaderesi ya da alıkonulmasına ilişkin ve etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların uygulanabilmesi için yasal yetki vermesi gerektiğine ilişkindir.⁶⁴²

Bu tavsiyedeki, diğer önemli bir nokta ise ülkelerin, terörün finansmanı, kara para aklama veya öncül suçlar ile bağlantısı olduğundan şüphelenilen nakit para ya da bunların yerine geçen taşınabilir değerlerin durdurulabilmesi ve alıkonulabilmesi için yasal düzenlemeler yapması gerekliliğidir.⁶⁴³ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak

⁶⁴²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.25.

⁶⁴³Age, (E.T.02 Mart 2021).

derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye ve Uganda'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁴⁴

Tablo 3.51: FATF'ın 32 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁴⁵

Ülke	Tavsiye 32
ABD	C
TÜRKİYE	LC
UGANDA	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁴⁶

- Türkiye’de, doğru olmayan beyanlar karşısında öngörülen yaptırımlar, diğer yasalar ile desteklenmemiştir dolayısıyla bu yaptırımlar orantılı veya caydırıcı değildir.
- Türkiye’de, kara para aklama suçları ile bu suçlara bağlı öncül suçlarla ilgili olarak uluslararası alanda nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin taşımacılığı yapan kişilere yönelik yaptırımlarda eksikliklerin olması.

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelere Uganda olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁴⁷

⁶⁴⁴FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁴⁵*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁴⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.218.

⁶⁴⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Uganda, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAA-MLG-mutual-evaluation-Uganda-2016.pdf>, (E.T.11 Mart 2021), s.111.

- Uganda'nın, 2013 yılı AMLA (Anti-Money Laundering Act) kara para aklama kanununda düzenlenmiş beyan hükümlerini uygulamak için herhangi bir düzenleme yapmamış olmaması.
- Uganda'nın, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmaların fonlarının kaynağını belirlemesini sağlamak için makul bir süre için nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin taşınmasının kısıtlanmasına izin veren bir düzenleme yapmamış olması.
- Uganda'nın belirlenmiş yetkili makamlarının, nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin menşei veya kullanım amacı ile ilgili olarak, nakit para taşıyıcısından daha fazla bilgi talep izin veren ve bu beyan sisteminin uluslararası işbirliği ve uluslararası yardıma izin vermesini sağlayan bir düzenleme yapmamış olmaması.
- Uganda'nın, beyan sisteminden toplanan bilgilerin doğru bir şekilde kullanılmasını sağlamak için hiçbir uygun koruma tedbirini almamış olması.

Bu tavsiyeye ilişkin, ABD, FATF'ın üçüncü tur ve dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, bütün beklentilerini karşılamış ve bu nedenle C olarak derecelendirilmiştir. Çünkü ABD, ister posta, ister kargo, ister yolcular yoluyla olsun tüm gelen ve giden sınır ötesi para ve diğer parasal nakliye işlemleri için tüm gerçek veya tüzel kişilere uygulanabilir bir beyan sistemi uygulamıştır. Bu beyan sistemi ile sahte veya yanlış beyan karşısında etkili ve caydırıcı yaptırımlar düzenlenmiştir. Diğer taraftan, ABD'de, yine bu beyan sistemi ile nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin sınırdan geçirilerek kara para aklamaya çalışan kişiler, uluslararası kara para aklama suçlarının ihlali durumunda geçerli cezalara tabidir.⁶⁴⁸

3.2.33. İstatistikler

Bu tavsiyede, ülkelerden, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilişkili şüpheli işlem bildirimlerinin, soruşturmaların ve kovuşturmaların, mahkûmiyet kararlarının,

⁶⁴⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.255.

ve ilgili diğer bütün bilgilerin, istatistiklerinin tutulması istenmektedir.⁶⁴⁹ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Panama ve Haiti'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁵⁰

Tablo 3.52: FATF'ın 33 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Panama Ve Haiti İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁵¹

Ülke	Tavsiye 33
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
PANAMA	C
HAİTİ	NC

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, Türk kolluk kuvvetleri tarafından yukarıda belirtilen istatistiklerin ayrıntılı ve bir bütün halinde tutulmamasıdır.⁶⁵² ABD, bu tavsiyede LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen eksiklik ise kara para aklama suçlarıyla ilgili soruşturmalar, kovuşturmalar ve mahkumiyetler hakkında kapsamlı istatistiklerin ve yetkili makamlar eliyle dondurulan ve el konulan malvarlıklarına ilişkin istatistiklerin tutulmamış olmasıdır.⁶⁵³

⁶⁴⁹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.25.

⁶⁵⁰FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁵¹Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁵²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.218.

⁶⁵³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.241.

Haiti ise bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından bu değerlendirmenin yapılmasının nedeni Haiti yetkili makamlarının, kara para aklama soruşturmaları, kovuşturmaları ve dondurulan ve el konulan mallar hakkında kapsamlı istatistikleri tutmamasıdır.⁶⁵⁴ Son olarak, Panama ise bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmişti. Bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Panama mali istihbarat biriminin yetkisi olmasına karşın, birimin, ülkenin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili istatistiklerini tam olarak tutmamış olmasaydı.⁶⁵⁵ Ancak, Panama yaptığı düzenlemelerle, tavsiye çerçevesinde, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili istatistiklerin tutulmasına ilişkin düzenlemeler yapmış ve tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından Ocak 2019'da, "Geliştirilmiş Takip Raporu" ile yapılan değerlendirme sonucunda, Panama'nın istatistiksel bilgilere ilişkin eksiklikleri tamamen giderdiği saptanmıştır. Buna istinaden, Panama, bu rapor ile yapılan değerlendirme sonucu, bu tavsiyeye ilişkin, FATF tarafından C olarak derecelendirilmiştir.⁶⁵⁶

3.2.34. Rehberlik Ve Geribildirim

Bu tavsiye, ülkelerin, yetkili makamlarının, denetleyicilerinin ve düzenleyici kuruluşlarının, kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına ortaya konulmuş ulusal tedbirlerin uygulanması adına finansal kuruluşlara ve FOBİM'lere yol gösterecek kılavuzlar hazırlaması gerektiği ve bunlara geri bildirimlerde bulunması gerekliliğine ilişkindir.⁶⁵⁷ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler

⁶⁵⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), s.196.

⁶⁵⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Panama, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/medi a/fatf/documents/reports/mer-fsrb/MER-GAFILAT-Panama-Jan-2018.pdf>, (E.T.06 Eylül 2021), s.193.

⁶⁵⁶GAFILAT, *First Enhanced Follow-Up Report Of Panama*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/medi a/fatf/ documents/ reports/fur/ GAFILAT-1st-FUR-Panama.pdf>, (E.T.01 Haziran 2021), ss.13-14.

⁶⁵⁷FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/ documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.26.

açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Madagaskar ve Avustralya'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁵⁸

Tablo 3.53: FATF'ın 34 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Avustralya Ve Madagaskar İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁵⁹

Ülke	Tavsiye 34
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
AVUSTRALYA	C
MADAGASKAR	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde, LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler, rehberlik ve geri bildirimde, avukatların muhteviyat dışında olması ve rehberliğin oluşturulmasında, yetkili makamların tamamının dahil edilmemiş olmasıdır.⁶⁶⁰ ABD, bu tavsiyede LC olarak değerlendirilmiş olup eksiklikler ise rehberlik ve geribildirimde kapsam sorunun olması ve kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına ortaya konulmuş kapsamlı yükümlülöklere tabi olmayan sektörlerin, nakit işlemlerle ilgili form 8300 raporlama kılavuzunun sınırlı uygulaması nedeniyle tamamen muhteviyat içinde yer almamasıdır.⁶⁶¹

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ölkelerden biri Madagaskar olarak değerlendirilmiş olup eksiklik finansal ve finansal olmayan sektörlerle yönelik yönergelerin ve geri bildirim olmamasıdır.⁶⁶² Avustralya ise bu tavsiyeye ilişkin

⁶⁵⁸FATF, *4th Round Ratings*, 2021, [https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Rat in gs.pdf](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Rat%20in%20gs.pdf), (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁵⁹Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁶⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.242.

⁶⁶¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.219.

⁶⁶²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Madagaskar, Mutual Evaluation Report*, 2018, [https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAA MLG-MER-Madagascar-2018.pdf](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAA%20MLG-MER-Madagascar-2018.pdf), (E.T.21 Haziran 2021), s.152.

FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu PC olarak derecelendirilmişti. Bu değerlendirme sonucu eksiklikler aşağıdaki gibi tespit edilmişti.⁶⁶³

- Avustralya'da, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmek için hazırlanan rehberlerin çoğunun ağırlıklı olarak şüpheli transferlere odaklanmış olması ve söz konusu rehberlerin müşterinin tanınması prensipleri ile ilgili ayrıntılı bilgiler açısından yetersiz olması.
- Avustralya'da, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmek için hazırlanan rehberlerin birçok FOBİM'i kapsamaması.
- Avustralya mali istihbarat birimi, şüpheli işlem bildirimleri hakkında bazı genel ve özel geri bildirimlerde bulunsa da söz konusu birimin gerçek kara para aklama olaylarına ilişkin net örnekler göstermemesi.

Tespit edilen bu eksikliklerden sonra Avustralya, yeni bir kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yasası çıkarmış ve onaylamıştır. Diğer taraftan, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili önceki mevzuat kapsamında çıkarılan kılavuzların çoğunu arşivleyip yeni kılavuzlar yayınlamıştır. Bütün bu gelişmeler ışığında, Avustralyai bu tavsiyeye ilişkin, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde beklentilerin tamamını karşılamış ve C olarak derecelendirilmiştir.⁶⁶⁴

3.2.35. Yaptırımlar

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı önlemek için ortaya konulmuş yükümlülöklere (6. ve 8. ve 23.tavsiyelerde belirtilen) uymayan gerçek kişiler ile tüzel kişilere veya bu tüzel kişilerin üst yönetimine karşı uygulanabilir, yasal, etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların oluşturması gerektiğine ilişkindir.⁶⁶⁵ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ölkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁶⁶³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Australia, Mutual Evaluation Report*, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Australia-2015.pdf> , (E.T.21 Haziran 2021), s.173.

⁶⁶⁴Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁶⁵FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.27.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Belçika ve Madagaskar'a ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır⁶⁶⁶

Tablo 3.54: FATF'ın 35 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Belçika, Madagaskar İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁶⁷

Ülke	Tavsiye 35
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
BELÇİKA	C
MADAGASKAR	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde PC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁶⁸

- Avukatlar, muhteviyatın dışında bırakılmıştır.
- Finansal ve finansal olmayan iş ve meslekler için parasal yaptırımlar ve kar amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik yaptırımlar orantılı veya caydırıcı değildir.
- İdari para ceza verme yetkisi, zamanaşımı dolayısıyla 5 yıl ile sınırlandırılmıştır.

Ancak, Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin 2021 yılında, FATF'ın "Gelişmiş Takip ve Teknik Uyum Yeniden Değerlendirme Raporu" sonucu LC olarak derecelendirilmiştir. Bunun nedeni, söz konusu raporda da açıklandığı üzere, Türkiye'nin "7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının

⁶⁶⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁶⁷*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁶⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.222.

Önlenmesine İlişkin Kanun”u yürürlüğe sokması ve yürürlüğe giren bu kanunla birlikte diğer 6 kanunda da değişikliklerin gerçekleşmesidir. Bu değişiklikler sonucu, Türkiye, avukatları, kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına ortaya konmuş yasal mevzuata dahil etmiş ve bu mevzuatlar dahilinde, hedeflenen mali yaptırımların ihlali karşısında belirlenen idari para cezaları miktarını arttırmıştır.⁶⁶⁹

Yaptırımlar açısından ise kar amacı gütmeyen kuruluşlara uygulanabilecek yaptırımların seviyesi artırılmış ve kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına ihlal yükümlülükleri getirerek, finansal kuruluşlara ve FOBİM'lere uygulanabilecek parasal yaptırımlar artırılmıştır. Bütün bu gelişmelere rağmen zamanaşımının varlığına ilişkin son maddedeki eksiklik zamanaşımı 5 yıldan 8 yıla çıkarılmış olsa da devam etmektedir.⁶⁷⁰

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş ve FATF tarafından tespit edilen eksiklikler, yatırım danışmanlarının, (dolaylı olarak kapsananlar hariç) ve kumarhaneler ve kıymetli maden satıcıları hariç FOBİM'lerin, kara para aklama ve terörün finansmanı yükümlülüklerine tabi olmaması ve dolayısıyla ilgili yaptırımların onları kapsamamasıdır.⁶⁷¹

Bu tavsiyede NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Madagaskar olup FATF'ın bu tavsiyeye ilişkin Madagaskar'da tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁷²

- Madagaskar'da, kredi kuruluşları ve sigorta şirketlerine uygulanan yaptırımların, yönetim kurulu üyelerini kapsamaması.
- Madagaskar'da, kumarhanelere ve emlakçılara uygulanan yaptırımların olmaması.

⁶⁶⁹Age, (E.T.07 Haziran 2021), s.222.

⁶⁷⁰FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.7.

⁶⁷¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.245.

⁶⁷²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Madagaskar, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAML-G-MER-Madagascar-2018.pdf>, (E.T.21 Haziran 2021), s.152.

- Madagaskar’da, avukatlar, noterler ve muhasebecilerin kara para aklama ve terörün finansmanı yükümlülüklerini ihlal etmeleri durumunda, mevcut yaptırımların geçerli olup olmadığının belli olmaması.
- Madagaskar’da, nakit para ile ilgili faaliyetler icra edenlere yönelik uygulanan yaptırımların orantılı olmaması.

Belçika ise bu tavsiyeye ilişkin üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak derecelendirilmiş ve bu değerlendirmede, belirli finansal kurumlara (kredi kartı veren kuruluşlar ve leasing ve tüketici kredisi şirketleri ve benzeri şirketler) yönelik yaptırımların etkinliği ile ilgili eksiklik bulunmuştu.⁶⁷³ Bu eksiklik, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yasasında yaptırımın niteliğini ve orantılılığını tanımlamaya yönelik kriterlerin getirilmesiyle giderilmiş, Belçika, 2018 yılında FATF tarafından takip raporu aracılığı ile yapılan değerlendirme sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁶⁷⁴

3.2.36. Uluslararası Araçlar

Bu tavsiyede, ülkelerin, ivedi bir şekilde “Viyana Konvansiyonu” na, “Palermo Konvansiyonu”na, “Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi”ne ve “Terörün Finansmanı Sözleşmesi”ne taraf olması ve söz konusu düzenlemeleri eksiksiz şekilde uygulaması gerektiğine ilişkindir. Diğer taraftan, yine ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanını önlemek adına ortaya konulmuş diğer uluslararası sözleşmeleri onaylayıp uygulamaya geçmek için gerekli tedbirleri almalıdır.⁶⁷⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁶⁷³FATF, Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, Mutual Evaluation Report, 2015, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Belgium-2015.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.109.

⁶⁷⁴FATF, Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/FUR-Belgium-2018.pdf>, (E.T.17 Temmuz 2021), ss.11-12.

⁶⁷⁵FATF, International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.27.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Dolayısıyla bu tavsiyede, FATF'ın ABD, Türkiye, Norveç ve Palu'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır⁶⁷⁶

Tablo 3.55: FATF'ın 36 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye, Palu Ve Norveç İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁷⁷

Ülke	Tavsiye 36
ABD	LC
TÜRKİYE	LC
NORVEÇ	C
PALU	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler, sözleşmelerin ilgili unsurlarında bazı teknik boşlukların olmasıdır. Bu teknik boşluklar, 3., 5., 12., 28. ve 31. tavsiyede kendini göstermektedir.⁶⁷⁸

ABD, bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup tespit edilen eksiklik, ABD'nin, Viyana ve Palermo konvansiyonu ile ilgili uygulamada küçük boşluklarının bulunmasıdır.⁶⁷⁹ Norveç ise üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu LC olarak derecelendirilmişti. Temel eksiklik, Terörün Finansmanı Sözleşmesi ve BMGK kararlarına (United Nations Security Council resolution) (UNSCR) ilişkin uluslararası sözleşmeleri imzalama, onaylama ve uygulama ile ilgili bazı eksikliklerin olmasıydı. Bu eksiklikler büyük ölçüde giderilmiş ve Norveç ilerleme kaydederek FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak

⁶⁷⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁷⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁷⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s..222.

⁶⁷⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.258.

derecelendirilmiştir.⁶⁸⁰ Son olarak, bu tavsiyede NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Palu'dur. Bu tavsiyeye ilişkin, Palu için FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik ise Palu'nun henüz Palermo ve Viyana Konvensiyonunu onaylamayıp bu konvensiyonları uygulamaya koymamasıdır.⁶⁸¹

3.2.37. Karşılıklı Adli Yardımlaşma

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan suçlar için yapılan yargı süreçleri için, geniş çapta karşılıklı adli yardım sağlaması gerektiğine ilişkindir. Ülkeler, karşılıklı adli yardımlaşma için uluslararası işbirliğini güçlendirmeli ve bunun için gerekli yardımın sağlanması için yasal düzenlemeler veya antlaşmalar yapmalıdır.⁶⁸²

Bu tavsiyede, ülkelerin, karşılıklı adli yardımlaşma imkanını zora sokacak durumlar yaratmaması, gelen karşılıklı adli yardımlaşma taleplerini yerine getirmek için etkili bir sisteme ve merkezi bir makama sahip olması ve taleplere ilişkin süreci takip etmek adına vaka yönetim sistemi kurması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, özel durumlar hariç, yasal uygulamaların finansal kuruluşlar veya finansal olmayan kuruluşlar için mahremiyeti öngördüğü gerekçesi ile adli yardım taleplerinin geri çevrilmemesi gerektiği belirtilmiştir.⁶⁸³

Diğer taraftan, ülkeler, diğer ülkelerden gelen adli yardımlaşma taleplerini ve bu taleplerin içeriğinin gizliliğini korumalıdır. Ülkeler, karşılıklı adli yardım talebi her iki ülkede suç olarak sayılmasa dahi geniş ölçüde yerine getirilmek için önlemler almalıdır. Soruşturma konusu açısından değerlendirilecek olursa, ülkeler, suç konusunun, birden çok ülkeyi ilgilendirdiği durumlarda, adil olunması adına, yargı alanının tespiti açısından etkili sistemler geliştirmelidir.⁶⁸⁴

⁶⁸⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Norway, Mutual Evaluation Report*, 2014, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Norway-2014.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.189.

⁶⁸¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Palau, Mutual Evaluation Report*, 2018, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG-Mutual-Evaluation%20Report-Palau.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.164.

⁶⁸²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.28.

⁶⁸³Age, s.38.

⁶⁸⁴Age, s.38.

Tavsiyedeki en önemli nokta ise ülkelerin, karşılıklı adli yardım taleplerinde bulunurken hızlı vasıtalara açık ve net bir şekilde söz konusu taleplerini göndermesi ve talep ettikleri ülke ile ilgili yasal uygulamaları öğrenmesi gerektiğidir. Bunun için ülkeler, yardım almak ve yardım etmek amacı ile etkin sistemler geliştirmeli ve bu amaçla gerekli kaynakları sağlamalıdır.⁶⁸⁵

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF'ın ABD, Türkiye, ve Butan'a ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁸⁶

Tablo 3.56: FATF'ın 37 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Butan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁸⁷

Ülke	Tavsiye 37
ABD	LC
TÜRKİYE	C
BUTAN	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın üçüncü tur değerlendirmesi sonucu PC olarak derecelendirilmişti. Bu tavsiyeye ilişkin, Türkiye için FATF tarafından tespit edilen, en önemli temel eksiklik, terörün finansmanı suçunun kapsamının sınırlı olması ve bu yüzden, belirli durumlarda, karşılıklı davalar için çifte suçluluğun aranmasının, adli yardım sağlanmasına engel teşkil edebilecek olmasına ilişkindi. Bu eksiklik, 23 Nisan 2016 tarihli “Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu” ‘nundaki düzenlemeler ile büyük ölçüde giderilmiş ve Türkiye, FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁶⁸⁸

⁶⁸⁵Age, s.38.

⁶⁸⁶FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁸⁷Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁸⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.222.

ABD ise bu tavsiyeye ilişkin LC olarak değerlendirilmiş olup FATF tarafından tespit edilen temel eksiklik, ABD’de kara para aklamaya ilişkin öncül suç kategorisine alınmayan suç gelirlerinin, karşılıklı adli yardımlaşma taleplerinin önünde engel oluşturulabilmesi olasılığına ilişkin teknik yetersizliktir.⁶⁸⁹ Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Butan’dır. Bu tavsiyeye ilişkin Butan için FATF tarafından tespit edilen temel eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁹⁰

- Butan’da, geniş kapsamlı karşılıklı adli yardımlaşmayı hızlı bir şekilde gerçekleştirecek yasal bir çerçevenin olmaması.
- Butan’da, karşılıklı adli yardımlaşmaya ilişkin belirlenmiş bir merkezi otoritenin olmaması ve karşılıklı adli yardımlaşmada bilgilerin mahremiyetinin korunmasına ilişkin tedbirlerin bulunmaması.
- Butan’da, çifte suçluluk ile ilgili açık ve net yasal düzenlemelerin olmaması ve karşılıklı adli yardımlaşmaya ilişkin kolluk kuvvetlerinin gücünün kullanılmasına ilişkin net bir düzenleme bulunmaması.

3.2.38. Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma Ve Müsadere

Bu tavsiye, ülkelerin, yabancı ülkelere gelen, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilişkili araçlarının tespiti, dondurulması, el konulması veya müsadere ile ilgili taleplere, ivedi bir şekilde cevap vermek için gerekli hukuki düzenlemeleri yapması gerektiği ile ilgilidir.⁶⁹¹ Bu yetki, ülkenin hukuki düzenlemelerine aykırı olmadığı sürece, yabancı ülkelerin mahkumiyet kararı almadan uygulanacak müsadere kararları ile ilgili taleplerine ve geçici tedbirler ile ilgili taleplerine, ivedi bir şekilde cevap verme hususunda ihtiva etmelidir. Ülkeler, ayrıca, bu talepleri etkili bir mekanizma ve etkin bir yönetim sistemi ile karşılamalıdır.⁶⁹²

⁶⁸⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.246.

⁶⁹⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Bhutan, Follow Up Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/APG-Follow-Up-Report-Bhutan-2021.pdf>, (E.T.04 Ocak 2021), s.122.

⁶⁹¹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.28.

⁶⁹²Age, (E.T.23 Temmuz 2021).

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden, FATF’ın ABD, Türkiye, ve Pakistan’a ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁶⁹³

Tablo 3.57: FATF’ın 38 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Pakistan İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁶⁹⁴

Ülke	Tavsiye 38
ABD	LC
TÜRKİYE	C
PAKİSTAN	NC

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin, FATF’ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu PC olarak derecelendirilmişti. Bu değerlendirmede, FATF tarafından tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁹⁵

- Karşılıklı olmadığı durumlarda arama, el koyma ve müsadere için karşılıklı adli yardım taleplerinin yanıtlanması adına, geçici tedbir uygulanmasına dair özel bir düzenleme olmaması.
- Terörün finansmanı ile ilgili talebin, Türkiye ile ilgili olmadığı durumlarda, çifte suçluluğun, arama, el koyma ve müsadereyi engelleyebilme olasılığının olması.
- Koordineli uluslararası faaliyetlerden sonra el konulan malvarlıklarının yabancı bir ülkeyle paylaşılması gerekliliğine ilişkin hiçbir düzenleme olmaması.

⁶⁹³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, [https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Rat in gs. pdf](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Rat%20in%20gs.pdf), (E.T.09 Mart 2021).

⁶⁹⁴*Age*, (E.T.02 Mart 2021).

⁶⁹⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Third Mutual Evaluation Report*, 2007, [https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Tur key%20full.pdf](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Turkey%20full.pdf), (E.T.07 Temmuz 2021), s.135.

- Uluslararası alanda, yabancı ülkelerle işbirliği içinde el koyma veya müsadere faaliyetlerini yürütmek adına hiçbir düzenlemenin olmaması.

Türkiye, 23 Nisan 2016 tarihli 6706 sayılı “Cezaî Konularda Uluslararası Adli İş Birliği Kanunu”, 23 Mart 2016 tarihli 29662 sayılı “Suç Eşyası Yönetmeliği” gibi düzenlemeler ve karşılıklı adli yardım antlaşmaları ile FATF tarafından üçüncü tur karşılıklı değerlendirme raporunda tespit edilen eksikliklerini gidererek FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.⁶⁹⁶ ABD ise bu tavsiyede LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklik çifte suçluluk gereklilikleri bağlamında, ABD’nin 3. tavsiye kapsamında tanımlanan boşluklarının, (özellikle suçun ABD’de öncül suç kategorisine girmediği durumlarda) dondurma ve müsadere gibi yaptırımların uygulanmasının önünde bir engel teşkil etmesidir.⁶⁹⁷

Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Pakistan olup FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin Pakistan’da tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁶⁹⁸

- Pakistan’da terörün finansmanı suçuna ve birçok öncül suça ilişkin, karşılıklı adli yardım ile ilgili yasal düzenlemelerin olmaması.
- Pakistan’ın, kara para aklama ile ilgili yabancı karşılıklı adli yardım taleplerini karşılamak için yasal düzenlemelerinin veya antlaşmalarının olmaması.
- Pakistan’da kara para aklamaya ilişkin karşılıklı adli yardım taleplerine ilişkin genel bir yasal çerçevenin olmaması.

3.2.39. Kara Para Aklama Suçunu İşleyen Kişilerin İadesi

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı suçunu işleyenlerle ilgili iade taleplerini, olumlu ve etkin bir şekilde yerine getirmesi gerektiği ile ilgilidir. Ülkeler, kara para aklama ve terörün finansmanı suçlarının iadeye tabi suçlar olarak düzenlenmesini sağlamalı, iade taleplerine öncelik vermeli ve iade talepleri tam

⁶⁹⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.224.

⁶⁹⁷FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.259.

⁶⁹⁸FATF, *Mutual Evaluation of Pakistan*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG-Mutual-Evaluation-Report-Pakistan-October%202019.pdf>, (E.T.12 Eylül 2021), s.138.

zamanlı yerine getirilmeli, iade taleplerinin takip edebilmesi için etkili bir sürece sahip olmalı, taleplerin yerine getirilmesinde gereksiz engelleyici şartları ileri sürmemeli ve suçluların iadesi için yeterli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.⁶⁹⁹

Suçluların iadesi için, suça esas teşkil eden faaliyetin her iki ülkede aynı kategoride olup olmadığının veya aynı terminolojiyle adlandırılıp adlandırılmadığının önemi yoktur. Zira, bu faaliyetin iki ülkedede suç olarak kabul edilmesi yeterlidir. Diğer taraftan, ülkeler, iade işlemini kolaylaştırmak adına basitleştirilmiş iade sistemleri oluşturmalıdır. En önemli noktalardan birisi de ülkeler suçluların iadesinden sorumlu yetkili makamların etkin olarak faaliyet göstermesi için bu makamlara her türlü desteği göstermelidir.⁷⁰⁰

Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiş ve bu derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, Türkiye FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden FATF'ın ABD, Türkiye, Uganda'ya ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁷⁰¹

Tablo 3.58: FATF'ın 39 Numaralı Tavsiye İçin ABD, Türkiye Ve Uganda İçin Değerlendirme Derecelendirmeleri⁷⁰²

Ülke	Tavsiye 39
TÜRKİYE	C
ABD	LC
UGANDA	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Bu tavsiyeye ilişkin Türkiye, FATF'ın üçüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmişti. Türkiye'nin, bu tavsiyeye ilişkin en önemli eksikliği, iadenin vatandaşlık gerekçesiyle reddedilmesi durumunda, kişinin

⁶⁹⁹FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.29.

⁷⁰⁰Age, (E.T.23 Temmuz 2021), s.29.

⁷⁰¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁷⁰²Age, (E.T.02 Mart 2021).

Türkiye'de yargılanacağı ile ilgili sınırlı koşullara ilişkindi. Türkiye, 23 Nisan 2016 tarihli “Cezai Konularda Uluslararası Adli İşbirliği Kanunu” ‘nun 11. maddesi ile iade taleplerinin yerine getirilmesinde makul olmayan veya gereksiz yere kısıtlayıcı koşulların getirilemeyeceğini ve iade taleplerinin reddedilemeyeceğini düzenlemiş ve FATF tarafından tespit edilen bu eksikliği gidermiştir. Bunun üzerine, Türkiye, FATF’ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁰³

ABD ise bu tavsiyede LC olarak değerlendirilmiş ve FATF tarafından bu tavsiyeye ilişkin tespit edilen temel eksiklik, ABD'de, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan suçların “iadeye tabi olanları” açıkça listeleyen birden fazla ikili iade antlaşmasının olmamasıdır.⁷⁰⁴ Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen ülkelerden biri Uganda olup FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin Uganda’da tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁷⁰⁵

- Uganda 2013 yılı AMLA (Anti-Money Laundering Act) “Uganda Kara Para Aklama Kanunu” hükümlerine göre terörün finansmanı suçunun iade edilebilir suç kapsamına girmemesi.
- Bilgi alışverişinde, Uganda'da, suçluların iadesini öngören herhangi bir hüküm bulunmaması.
- 2013 yılında yayınlanan “Uganda Kara Para Aklama Kanunu”nda, (AMLA) (Anti-Money Laundering Act) talepte bulunulan kişinin rızası üzerine iadesini hızlandırmaya ilişkin basitleştirilmiş tedbirlere dair hükümler bulunmaması.

3.2.40. Diğer İşbirliği Şekilleri

Bu tavsiye, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili etkin uluslararası işbirlikleri yapabilecek yetkili makamlar belirlemesi gerektiğine ilişkindir. Ülkeler, bu yetkili makamlarının, hızlı ve verimli bir şekilde uluslararası işbirliği

⁷⁰³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.249-250.

⁷⁰⁴FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.250-254.

⁷⁰⁵FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Uganda, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAM-LG-mutual-evaluation-Uganda-2016.pdf>, (E.T.11 Mart 2021), s.131.

yapabilmelerine olanak sağlayan özel, ulusal, yasal bir dayanak bulundurmalıdır. Bu yasal dayanak, yetkili makamların, kara para aklama ve terörün finansmanını önleyecek politikalar geliştirmesini sağlayacaktır. Ve yine ülkeler, yetkili makamlarını, işbirliğinde bulunmak için yapılacak faaliyetler ile ilgili en geniş ölçüde yetkilendirmelidir. Yetkili makamlar, bu yetkiyle birlikte, bilgi paylaşımında herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın etkili bir şekilde uluslararası işbirliği sürecini yönetmek, talepleri geciktirilmeksizin yanıtlamak (geribildirim) ve uluslararası alanda edindiğı bilgilerin mahremiyetinin korumak adına etkin mekanizmalara sahip olmalıdır. Diğer taraftan ülkeler, kendi yetkili makamlarının, diğer yetkili makamlarla, doğrudan veya dolaylı olarak bilgi alışverişı yapmalarına izin vermelidir. Doğrudan bilgi talep etmeyen yetkili makamların ise bu taleplerin amacını ve bu talepleri yapan kişiyi her koşulda belirtmesi gerekmektedir.⁷⁰⁶

Mali istihbarat birimleri, doğrudan veya dolaylı olarak erişilebildiğı bütün her türlü bilgiyi paylaşabilmeli ve bu bilgi paylaşımını yapabilmek için yetkilendirilmelidir. Ülkelerin finansal denetleyicileri de aynı şekilde yabancı muadilleriyle, özellikle kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili denetim bilgilerini paylaşmalı ve bu husustaki yetkilerini açıkça ortaya koyan yasal dayanağına sahip olmalıdır.⁷⁰⁷ Ayrıca, tavsiyede, ülkelerin yasa koyucularınının, müşterek soruşturmalar yapmak üzere ortak soruşturma ekipleri oluşturması gerektiğı üzerinde durmuştur. Bu yasa koyucular, ortak soruşturmaları yapmak üzere ikili ve çok taraflı anlaşmalara imza atmalıdır.

Özetle, bu tavsiyede, genel prensipler, mali istihbarat kurumları arasında bilgi değışimi, mali denetçiler arasında bilgi alışverişı, kolluk kuvvetleri arasında bilgi alışverişı, farklı meslek grupları arasında bilgi alışverişinden bahsedilmiştir.⁷⁰⁸ Bu tavsiyeye ilişkin, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değıerlendirmelerine göre C ve NC olarak derecelendirmelere tabi olan ülkeler ile ABD ve Türkiye için FATF derecelendirmeleri aşğıdaki tabloda belirtilmiş ve bu

⁷⁰⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.29-30.

⁷⁰⁷Age, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.29-30.

⁷⁰⁸Age, (E.T.23 Temmuz 2021), ss.29-30.

derecelendirmeler üzerinden yapılan tespitler açıklanmıştır. Bu tavsiyede, ABD, FATF tarafından C olarak derecelendirildiğinden FATF'ın ABD, Türkiye, Haiti'ye ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır.⁷⁰⁹

Tablo 3.59: FATF'ın 40 Numaralı Tavsiyesi İçin ABD, Türkiye Ve Haiti Değerlendirme Derecelendirmeleri⁷¹⁰

Ülke	Tavsiye 40
ABD	C
TÜRKİYE	LC
HAİTİ	NC

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinde LC olarak değerlendirilmiş olup temel eksiklikler kilit Türk kurumlarının, MASAK'ın ve ulusal polisin bilgi alışverişi için en önemli uluslararası sözleşmelere (Interpol ve Egmont grubu) taraf olmasına rağmen, Türkiye'de, bu kurumların, taleplere ilişkin mümkün olan en hızlı yanıt verilmesini sağlayacak özel, ulusal, yasal hükümler bulunmamasıdır. Diğer eksiklikler ise Türkiye'deki mali denetim otoritelerinin bilgi paylaşımına ilişkin birtakım sınırlamaların olması ve mali bilgilerin korunmasına ilişkin özel tedbirlerin olmamasıdır.⁷¹¹

FATF'ın üçüncü tur ve dördüncü tur karşılıklı değerlenmesinde C olarak değerlendirilen ABD ise bu tavsiyenin genel prensipleri olan mali istihbarat birimleri arasında bilgi alışverişi, mali denetçiler arasında bilgi alışverişi, kolluk kuvvetleri arasında bilgi alışverişi, diğer kurumlar arasında bilgi alışverişi hususlarında FATF'ın beklentilerini karşılamıştır.⁷¹² Bu tavsiyeye ilişkin NC olarak değerlendirilen

⁷⁰⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).

⁷¹⁰*Age*, (E.T.09 Mart 2021).

⁷¹¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.226-229.

⁷¹²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.250-254.

ülkelerden biri Haiti olup FATF’ın bu tavsiyeye ilişkin Haiti’de tespit ettiği eksiklikler aşağıdaki gibidir.⁷¹³

- Kolluk kuvvetlerinin ve Merkezi Mali İstihbarat Birimi’nin (UCREF) (Central Financial Intelligence Unit) ve Haiti Merkez Bankası’nın, (BRH) (Central Bank of Haiti) kara para aklama ve kara para aklamayla bağlantılı suçlar ve terörün finansmanı suçu ile ilgili bilgi paylaşımını kolaylaştıracak herhangi bir yasal düzenleme olmaması.
- Haitide, yetkili makamların, talepleri sıralama ve talepleri yerine getirme zamanlamasına yönelik net bir süreç belirlenmemesi.
- Haiti’de, yetkili makamların ve kolluk kuvvetlerinin, bilgi alışverişinde edindiği ve diğer makamlardan talep ettiği bilgilerin gizliliğinin korunmasına yönelik tedbirler bulunmaması.
- Haiti merkezi mali istihbarat biriminin, imzaladığı iki adet antlaşma dışında uluslararası alanda imzaladığı herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşma olmaması.
- Haiti merkezi mali istihbarat birimi de dahil olmak üzere Haiti’deki yetkili makamların yabancı muadilleri adına soruşturma yürütmesine ilişkin ve merkezi mali istihbarat biriminin mali bilgiler dışındaki tüm ilgili bilgiler ile uluslararası bilgi paylaşımı yapmasını sağlamaya ilişkin hiçbir düzenleme olmaması.

Yukarıda bahsettiğimiz 40 tavsiyeyi genel olarak değerlendirecek olursak, FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, Türkiye ve ABD için teknik uyum değerlendirmesi sonucu aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 3.60: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, ABD ve Türkiye için teknik uyum derecelendirmesi sonucu⁷¹⁴

TEKNİK UYUM DERECELENDİRMELERİ	TÜRKİYE (TAVSİYE)	ABD(TAVSİYE)
-----------------------------------	-------------------	--------------

⁷¹³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report, 2019*, [https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019 %20.pdf](https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf), (E.T.09 Şubat 2021), s..205-209.

⁷¹⁴ FATF, *4th Round Ratings, 2021*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

C	4.,9.,11.,17.,20.,21.,29., 30.,37.,39.	2., 5., 9., 21., 27., 29., 30., 32., 38., 40.
LC	1.,2.,3.,5.,6.,7.,10.,13., 14.,16.,18.,19.,27.,31., 32.,33.,34.,35.,36.,38.,40.	3., 4., 6., 7., 8., 10., 11.,13.,14.,15.,17., 18.,19.,26.,31.,33., 34.,35.,36.,37.,39.
PC	8., 22., 23., 24., 25., 26., 28.	1., 12.,16.,20.,25.
NC	12.,15.	22., 24., 28.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yine 11 tavsiyeyi genel olarak değerlendirecek olursak, FATF’ın, dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, uyumlu (C) ve uyumsuz (NC) olarak derecelendirdiği ülkeler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir

Tablo 3.61: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, uyumlu (C) ve uyumsuz (NC) olarak derecelendirdiği ülkeler ⁷¹⁵

TAVSİYELER	C	NC
1. Tavsiye	BELÇİKA	HAİTİ
2. Tavsiye	ABD	YOK
3. Tavsiye	MALTA	YOK
4. Tavsiye	TÜRKİYE	YOK
5. Tavsiye	ABD	KONGO
6. Tavsiye	ARNAVUTLUK	KONGO
7. Tavsiye	NORVEÇ	ÇİN
8. Tavsiye	HONG KONG	SOLOMAN ADALARI
9. Tavsiye	ABD-TÜRKİYE	YOK

⁷¹⁵ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

10. Tavsiye	BELÇİKA	SOLOMAN ADALARI
11. Tavsiye	TÜRKİYE	YOK
12. Tavsiye	İSPANYA	TÜRKİYE
13. Tavsiye	MAURITIES	SOLOMON ADALARI
14. Tavsiye	NORVEÇ	MOZAMBİK
15. Tavsiye	RUSYA	TÜRKİYE
16. Tavsiye	İSPANYA	UGANDA
17. Tavsiye	TÜRKİYE	TANZANYA
18. Tavsiye	ENDONEZYA	SOLOMAN AD.
19. Tavsiye	BELÇİKA	UGANDA
20. Tavsiye	TÜRKİYE	TONGA
21. Tavsiye	ABD-TÜRKİYE	YOK
22. Tavsiye	İZLANDA	ABD
23. Tavsiye	ARABİSTAN	ABD
24. Tavsiye	TRINIDAD	ABD
25. Tavsiye	NORVEÇ	HAİTİ
26. Tavsiye	İRLANDA	SAINT LUCIA
27. Tavsiye	ABD	YOK
28. Tavsiye	MALAVİ	ABD

29. Tavsiye	ABD-TÜRKİYE	YOK
30. Tavsiye	ABD-TÜRKİYE	YOK
31. Tavsiye	BELÇİKA	YOK
32. Tavsiye	ABD	UGANDA
33. Tavsiye	PANAMA	HAİTİ
34. Tavsiye	AVUSTRALYA	MADAGASKAR
35. Tavsiye	BELÇİKA	MADAGASKAR
36. Tavsiye	NORVEÇ	PALU
37. Tavsiye	TÜRKİYE	BUTAN
38. Tavsiye	TÜRKİYE	PAKİSTAN
39. Tavsiye	TÜRKİYE	UGANDA
40. Tavsiye	ABD	HAİTİ

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

GENEL DEĞERLENDİRME

Üçüncü bölümde, öncelikle, FATF'ın etkililik değerlendirmesini yaptığı 11 tavsiye açıklanmış ve FATF'ın 4. tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, ABD, Türkiye ve FATF'ın en son değerlendirmelerine göre bu tavsiyelerde yüksek derecede etkili (HE) ve düşük derecede etkili (LE) derecelendirmeye tabi olan ülkelerin FATF derecelendirmeleri karşılaştırılmıştır.

FATF'ın 1. tavsiyesi, risk, politika ve koordinasyondur. Özetle, ülkelerin, etkili bir sistem için, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan riskleri tespit edip, risk değerlendirmeleri yapması gerektiği üzerinde durulan ⁷¹⁶bu tavsiyede, 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD SE, Türkiye SE, Bermuda HE ve Panama LE olarak derecelendirilmiştir.⁷¹⁷

FATF'ın 2. tavsiyesi, uluslararası işbirliğidir. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, diğer ülkeler tarafından kendilerine iletilen talepleri zamanında yerine getirmesi için gerekli düzenlemeleri sağlaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷¹⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD SE, Türkiye SE, İsveç HE ve Birleşik Arap Emirlikleri LE olarak derecelendirilmiştir.⁷¹⁹

FATF'ın 3. tavsiyesi, denetimdir. Özetle, denetim otoritelerinin, finansal kurumların, FOBİM'lerin ve sanal varlık servis sağlayıcılarının riskleriyle orantılı olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uygunluk açısından doğru bir şekilde denetlenmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷²⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki

⁷¹⁶FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.96-98.

⁷¹⁷ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷¹⁸ FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.99-101.

⁷¹⁹ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷²⁰ FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.102-105.

değerlendirmelerine göre, ABD ME, Türkiye ME, ve İzlanda LE olarak derecelendirilmiş olup HE olarak derecelendirilen ülke bulunmamaktadır.⁷²¹

FATF'ın 4. tavsiyesi, önleyici tedbirlerdir. Özetle, finansal kuruluşların, FOBİM'ler ve sanal hizmet sağlayıcıların riskleriyle orantılı kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyi önleyici tedbirleri yeterince uygulaması ve şüpheli işlemleri bildirimlerini bildirmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷²² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD ME, Türkiye ME, Tanzanya LE olarak derecelendirilmiştir.⁷²³

FATF'ın 5. tavsiyesi, tüzel kişi ve oluşumlardır. Özetle, tüzel kişiler ve oluşumların, kara para aklama ya da terörün finansmanı suçunu işlemek için suistimal edilmesinin önlenmesi amacıyla gerçek faydalanıcı bilgilerinin yetkili makamlar tarafından kullanılır durumda olması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷²⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LE, Türkiye ME olarak derecelendirilmiştir.⁷²⁵

FATF'ın 6. tavsiyesi, finansal istihbaratdır. Özetle, kara para aklama ve terörün finansmanı suçu için yapılan soruşturmalarda, yetkili makamların, mali istihbarat bilgilerinin ve diğer bütün ilgili bilgilerin düzgün bir şekilde kullanılması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷²⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD SE, Türkiye ME, İsrail HE, Tanzanya LE olarak derecelendirilmiştir.⁷²⁷

⁷²¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷²² FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.106-109.

⁷²²Age, (E.T.02 Mart 2021).

⁷²³ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷²⁴FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.110-112

⁷²⁵ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷²⁶ FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.113-115.

⁷²⁷ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

FATF'ın 7. tavsiyesi, aklama suçu soruşturma ve kovuşturmalardır. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ile ilgili suçları ve faaliyetleri tespit edip bunları icra edenlere tesirli, eşit ve caydırıcı yaptırımlar uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷²⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD SE, Türkiye ME, Ukrayna LE olarak derecelendirilmiştir.⁷²⁹

FATF'ın 8. tavsiyesi, müsadereyi. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ile mücadele etmek adına hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki suç gelirleri ve bu suçlarda kullanılan araçlarla ilgili el koyma ve müsadere tedbirlerini, zamanında uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷³⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD HE , Türkiye ME, Bahama Adaları LE olarak derecelendirilmiştir.⁷³¹

FATF'ın 9. tavsiyesi, terörizmin finansmanı suçu soruşturma ve kovuşturmalardır. Özetle, ülkelerin, kendi sınırları içindeki terörün finansmanına yol açacak suç ve faaliyetlere ve bu faaliyetleri icra eden kişi ve kuruluşlara, etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar getirecek düzenlemeler yapması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷³² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD HE, Türkiye ME, Arnavutluk LE olarak derecelendirilmiştir.⁷³³

FATF'ın 10. tavsiyesi, önleyici tedbirler ve finansal yaptırımlardır. Özetle, ülkelerin, kendi sınırları içindeki kar amacı gütmeyen kuruluşların teröristler, terör örgütleri ve terörizmi finanse edenler tarafından fon sağlamak amacı ile suistimal

⁷²⁸ FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.116-118.

⁷²⁹ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷³⁰ FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.119-120.

⁷³¹ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷³² FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf.gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.121-122.

⁷³³ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

edilmesinin önüne geçmek için alması gereken tedbirlerin belirtildiği bu tavsiyede,⁷³⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD HE, Türkiye LE, olarak derecelendirilmiştir.⁷³⁵

FATF'ın 11. tavsiyesi, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile ilgili finansal yaptırımlardır. Özetle, ülkelerin, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararları uyarınca kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi hedefi ile kitle imha silahlarının yayılması ile ilgili faaliyetleri icra eden kuruluşları ve kişileri bulmaya yönelik gerekli tedbirleri alması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷³⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD HE, Türkiye LE olarak derecelendirilmiştir.⁷³⁷

Üçüncü bölümde, son olarak, FATF'ın teknik uyum değerlendirmesini yaptığı 40 tavsiye açıklanmış ve FATF'ın 4. tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, ABD, Türkiye ve FATF'ın en son değerlendirmelerine göre bu tavsiyelerde uyumlu (C) ve uyumsuz (NC) derecelendirmeye tabi olan ülkelerin FATF derecelendirmeleri karşılaştırılmıştır.

FATF'ın 1. tavsiyesi, risklerin değerlendirilmesi ile risk bazlı yaklaşımın uygulanmasıdır. Özetle, her ülkenin kendine özgü kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan risklerini tespit edip, tespit ettiği bu riskleri ölçmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷³⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD PC, Türkiye LC, Belçika C,Haiti NC olarak derecelendirilmiştir.⁷³⁹

⁷³⁴FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.123-125.

⁷³⁵ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷³⁶FATF, *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, 2020, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/document/s/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.126-127.

⁷³⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷³⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷³⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

FATF’ın 2. tavsiyesi, ulusal işbirliği ve koordinasyondur. Özetle, ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanına yol açan riskleri tespit etmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁴⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye LC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁴¹

FATF’ın 3. tavsiyesi, kara para aklama suçudur. Özetle, ülkelerin, kara para aklamayı, Viyana ve Palermo Konvansiyonlarını temel kabul ederek suç olarak kabul etmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁴² 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Malta C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁴³

FATF’ın 4. tavsiyesi, müsadere ve geçici tedbirlerdir. Özetle, ülkelerin, kendi mevzuat düzenlemeleri de dahil olmak üzere aklanan varlıkları, kara para aklamadan veya öncül suçlardan elde edilen gelirleri, terörle bağlantısı olan veya terörü finansman eden her türlü geliri veya malvarlığı karşılığı olan değerleri, kendi yetkili makamları aracılığı ile Viyana, Palermo konvansiyonundakilere benzer şekilde ve adil bir şekilde düzenlemeler yapması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁴⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁴⁵

FATF’ın 5. tavsiyesi, terörizmin finansmanı suçudur. Özetle, ülkelerin, terörün finansmanı faaliyetlerini “Terörün Finansmanı Konvansiyonu”nu temel alarak

⁷⁴⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁴¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁴²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁴³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁴⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁴⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

suç olarak düzenlemesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁴⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye LC, Demokratik Kongo Cumhuriyeti NC olarak olarak derecelendirilmiştir.⁷⁴⁷

FATF'ın 6. tavsiyesi, terörün ve terörizmin finansmanı ile ilgili olarak hedeflenen finansal yaptırımlardır. Özetle, ülkelerin, terörün ve terörizmin finansmanının önlenmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararlarına uymak için mali yaptırım sistemleri hedeflemesi ve bu hedefleri uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁴⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC, Arnavutluk C, Demokratik Kongo Cumhuriyeti NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁴⁹

FATF'ın 7. tavsiyesi, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile ilgili hedeflenen finansal yaptırımlardır. Özetle, ülkelerin, kitle imha silahlarının yayılmasının ve finansmanının önlenmesine ilişkin BMGK kararları ile paralel bir şekilde, mali yaptırımlar hedeflemesi ve bu hedefleri uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁵⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Norveç C, Çin Halk Cumhuriyeti NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁵¹

FATF'ın 8. tavsiyesi, kar amacı gütmeyen kuruluşlardır. Özetle, ülkelerin terörizmin finansmanı suçu için mağdur edilmeye müsait olan kar amacı gütmeyen kuruluşları tespit etmesi gerektiği ve yeterli kanun ve düzenlemeler yapmaları

⁷⁴⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁴⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁴⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁴⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁵⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁵¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁵² 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye PC, Çin Halk Cumhuriyeti Özel İdari Bölgesi C, Solomon Adaları NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁵³

FATF’ın 9. tavsiyesi, finansal kuruluşlara ilişkin gizlilik yasalarıdır. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşlara ilişkin gizliliği sağlayan kanun ve düzenlemelerinin, FATF tavsiyelerine uyulmasında engel oluşturmaması için gerekenler düzenlemeleri yapması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁵⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁵⁵

FATF’ın 10. tavsiyesi, müşterinin tanınmasıdır. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşların isimsiz ve sahte isimlerle açılan hesapların bulundurmaması için gerekli tedbirleri alması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁵⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC, Belçika C, Solomon Adaları NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁵⁷

FATF’ın 11. tavsiyesi, kayıt tutmadır. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşlara, ulusal ve uluslararası işlemlere ilişkin gerekli bütün kayıtları en az beş yıl süreyle saklama zorunluluğu getirmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁵⁸ 2021 yılı

⁷⁵²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁵³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁵⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁵⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁵⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁵⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁵⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁵⁹

FATF'in 12. tavsiyesi, siyasi nüfuz sahibi kişilerdir. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşlara, müşteri veya gerçek faydalanıcı olmasının bir önemi olmaksızın siyasi nüfus sahibi kişilere ilişkin müşterinin tanınması ile ilgili tedbirleri ve diğer tedbirleri uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁶⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD PC, Türkiye NC, İspanya C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁶¹

FATF'in 13. tavsiyesi, muhabir bankacılıktır. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşlarını, sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkiler ile ilgili olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleyle ilişkin düzenlemelerle ilgili yetkili kılması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁶² 2021 yılı itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC, Maurities C, Solomon Adaları NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁶³

FATF'in 14. tavsiyesi, para veya değer transferi hizmetleridir. Özetle, ülkelere, kendi sınırları içindeki para transferi ve değer transferi hizmeti sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin, FATF tavsiyelerine uyumunun ve bunların takip olanağının sağlanması için etkili bir sistem geliştirmeleri gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁶⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC , Norveç C, Mozambik NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁶⁵

⁷⁵⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁶⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁶¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁶²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁶³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁶⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁶⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

FATF’ın 15. tavsiyesi, yeni teknolojilerdir. Özetle, ülkelerden, sanal varlık sağlayıcıları ile ilgili gerekli önlemlerin alınması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁶⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye NC, Rusya C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁶⁷

FATF’ın 16. tavsiyesi, elektronik transferlerdir. Özetle, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarının, elektronik transferlerde ve ilgili mesajlarda, göndericiye ve alıcıya ilişkin uygun ve doğru bilgileri almalarını sağlamak için düzenlemeler yapması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁶⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD PC, Türkiye LC , İspanya C, Uganda NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁶⁹

FATF’ın 17. tavsiyesi, üçüncü taraflara güvendir. Özetle, ülkeler tarafından, finansal kuruluşlarının, 10. tavsiyede özetlenen müşterinin tanınması prensiplerinin 1. ve 3. maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmesinin sağlanması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁷⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF’ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye C, Tanzanya NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁷¹

FATF’ın 18. tavsiyesi, iç kontroller ile yurt dışı şube ve bağlı kuruluşlardır. Özetle, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarına, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için oluşturulan planlamaları uygulamayı zorunlu tutması gerektiği

⁷⁶⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁶⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁶⁸ FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁶⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁷⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁷¹ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁷² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Endonezya C, Soloman Adaları NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁷³

FATF'ın 19. tavsiyesi, yüksek riskli ülkelerdir. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşlar için FATF'ın müşteri tanınması prensiplerinin uygulanmasını gerekli gördüğü gerçek ve tüzel kişiler ile ilgili tedbirleri alması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁷⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC , Belçika C, Uganda NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁷⁵

FATF'ın 20. tavsiyesi, şüpheli işlem bildirimidir. Özetle, ülkelerin, kendi finansal kuruluşlarına, bazı durumlarda elde ettiği gelirleri ivedi bir şekilde mali istihbarat birimine bildirmesini kanun yolu ile zorunlu tutması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁷⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD PC, Türkiye C, Tonga Adaları NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁷⁷

FATF'ın 21. tavsiyesi, bilgi sızdırma ve gizlilik. Özetle, ülkelerdeki finansal kuruluşların ve bunların çalışanlarının, şüphelerini mali istihbarat birimine kötü niyet barındırmaksızın bildirdiklerinde, bu faaliyetin gerçekten olup olmadığı veya bu faaliyetin suç olup olmadığı konusunda bilgileri olsun ya da olmasın yasal veya diğer düzenlemelerle getirilmiş olan bilgi mahremiyetini ihlal ile ilgili herhangi bir düzenlemeye tabi olmaktan kanun ile korunması gerektiği üzerinde durulan bu

⁷⁷²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁷³ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁷⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁷⁵ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁷⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021).

⁷⁷⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

tavsiyede,⁷⁷⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C , Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁷⁹

FATF'ın 22. tavsiyesi, FOBİM: Müşterinin Tanınmasıdır. Özetle, Bu ülkelerin, FOBİM'lere, müşterinin tanınması ve kayıt tutma yükümlülüklerini belirli durumlarda uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁸⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD NC , Türkiye PC , İzlanda C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁸¹

FATF'ın 23. tavsiyesi, FOBİM: Diğer Tedbirlerdir. Özetle, ülkelerin bazı durumlarda FOBİM'lere 18, 19, 20 ile 21. tavsiyelerdeki durumları uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁸² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD NC, Türkiye PC, Suudi Arabistan C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁸³

FATF'ın 24. tavsiyesi, tüzel kişilerde şeffaflık ve gerçek faydalanıcılıktır. Özetle, ülkelerin, tüzel kişilerin kara para aklama veya terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının önüne geçmek için tedbirler alması gerektiği belirtilmiş ve ülkelerin, yetkili makamların erişimine açık bir şekilde tüzel kişilerin gerçek faydalanıcı bilgilerinin yeterli, doğru ve güncel tutulmasını sağlaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁸⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki

⁷⁷⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁷⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁸⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁸¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁸²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁸³ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁸⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism &Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

değerlendirmelerine göre, ABD NC, Türkiye PC, Trinidad ve Tobago C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁸⁵

FATF'ın 25. tavsiyesi, yasal oluşumlarda şeffaflık ve gerçek faydalanıcılıktır. Özetle, ülkelerin, kayyım kurumları (trustlar) gibi yasal oluşumların kara para aklama ve terörün finansmanı amacıyla kullanılmasının önüne geçecek tedbirler alması gerektiği ve yine ülkelerin özellikle kayyım kurumları (trustlar) hakkında gerçek ve güncel bilgilerin yetkili makamlar tarafından erişilebilir bir halde hazır bulundurulması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁸⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD PC, Türkiye PC, Norveç C, Haiti NC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁸⁷

FATF'ın 26. tavsiyesi, finansal kuruluşların düzenlenmesi ve denetlenmesidir. Özetle, ülkelerin, finansal kuruluşların yeterli denetiminin yapılmasını sağlayacak düzenlemeler yapması ve yine bu kuruluşlarla ilgili FATF tavsiyelerinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlayacak tedbirler alması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁸⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye PC, Saint Lucia NC, İrlanda C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁸⁹

FATF'ın 27. tavsiyesi, denetleyicilerin yetkileridir. Özetle, ülkelerde, denetim yetkisine sahip olanların, finansal kuruluşların kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerini denetlemek veya takip etmek veya uyumunu sağlamak üzere gerekli yetkilere sahip olması gerektiği üzerinde durulan bu

⁷⁸⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁸⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁸⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁸⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁸⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

tavsiyede,⁷⁹⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye LC olarak derecelendirilmiştir.⁷⁹¹

FATF'ın 28. tavsiyesi, FOBİM'lerin düzenlenmesi ve denetlenmesidir. Özetle, FOBİM'lerin düzenlenmesi ve denetlenmesi ile ilgili yükümlülüklerin üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁹² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD NC , Türkiye PC, Malavi C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁹³

FATF'ın 29. tavsiyesi, mali istihbaratdır. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlem ve diğer bildirimleri alıp analiz edip değerlendirecek ve bu sonuçları gerekli birimlere iletecek ulusal bir merkez olarak faaliyet gösteren bir mali istihbarat birimi kurması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁹⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C , Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁹⁵

FATF'ın 30. tavsiyesi, yasa uygulama ve soruşturma makamlarının sorumluluklarıdır. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmalardan sorumlu olan belirli yetkili makamları oluşturulması gerektiği ve ülkelerin bu yetkili makamların müsadere ve diğer yaptırımları uygulayabilecek yetkiye sahip olmasını sağlayacak düzenlemeleri yapması gerektiği üzerinde durulan

⁷⁹⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁹¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁹²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁹³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁹⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁹⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

bu tavsiyede,⁷⁹⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C , Türkiye C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁹⁷

FATF'ın 31. tavsiyesi, yasa uygulama ve soruşturma makamlarının yetkileridir. Özetle, ülkelerin, yetkili makamlarının kara para aklama ve terörün finansmanını ile ilgili soruşturma, kovuşturma ve ilgili durumlarda kullanılmak üzere tüm gerekli bilgi ve belgelere erişebilmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁷⁹⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC, Belçika C olarak derecelendirilmiştir.⁷⁹⁹

FATF'ın 32. tavsiyesi, nakit kuryelerdir. Özetle, ülkelerin terörün finansmanı ve kara para aklama suçu ile bağlantılı olduğu şüphesi barındıran nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin, ulusal sınırlar dışına çıkmasını önlemek amacı ile bunların sınır ötesine çıkarken beyan ve/veya açıklama sistemi içeren uygun önlemler alması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸⁰⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye LC, Uganda NC olarak derecelendirilmiştir.⁸⁰¹

FATF'ın 33. tavsiyesi, istatistiklerdir. Özetle, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerinin, soruşturmaların ve kovuşturmaların, mahkûmiyet kararlarının, dondurulan, el konulan ve müsadere edilen mal varlıklarının ve karşılıklı adli yardımlaşma veya diğer uluslararası işbirliğine ilişkin taleplerin istatistiklerinin

⁷⁹⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁹⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁷⁹⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁷⁹⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸⁰⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸⁰¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

tutulması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸⁰² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC , Türkiye LC, Panama C, Haiti NC olarak derecelendirilmiştir.⁸⁰³

FATF'ın 34. tavsiyesi, rehberlik ve geribildirimdir. Özetle, ülkelerin yetkili makamlarının, denetleyicilerinin ve düzenleyici kuruluşlarının kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele etmek için ulusal tedbirlerin uygulanması adına finansal kuruluşlara ve FOBİM'lere yol gösterecek kılavuzlar hazırlaması ve bunlara geri bildirimlerde bulunması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸⁰⁴ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Avustralya C, Madagaskar NC olarak derecelendirilmiştir.⁸⁰⁵

FATF'ın 35. tavsiyesi, yaptırımlardır. Özetle, ülkelerin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele yükümlülüklerine uymayan gerçek ve tüzel kişilere veya tüzel kişilerin üst yönetimine karşı uygulanabilir, kanuna dayalı, etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımların oluşturması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸⁰⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Belçika C, Madagaskar NC olarak derecelendirilmiştir.⁸⁰⁷

FATF'ın 36. tavsiyesi, uluslararası araçlardır. Özetle, ülkelerin ivedi bir şekilde 1988 tarihli “Viyana Konvansiyonu”na, 2000 tarihli “Palermo Konvansiyonu”na, 2003 tarihli “Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Konvansiyonu”na ve 1999 tarihli “Terörün Finansmanı Konvansiyonu”na taraf olması ve bu konvansiyonları eksiksiz

⁸⁰²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸⁰³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸⁰⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸⁰⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸⁰⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸⁰⁷FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

şekilde uygulaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸⁰⁸ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye LC, Norveç C, Palu NC olarak derecelendirilmiştir.⁸⁰⁹

FATF'ın 37. tavsiyesi, karşılıklı adli yardımlaşmadır. Özetle, ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili yargı süreçleri ile ilgili geniş çapta karşılıklı adli yardım sağlaması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸¹⁰ 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye C, Butan NC olarak derecelendirilmiştir.⁸¹¹

FATF'ın 38. tavsiyesi, karşılıklı adli yardımlaşma: dondurma ve müsaderedir. Özetle, ülkelerin, yabancı ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilişkili malvarlığının, suç gelirlerinin veya bu suçların işlenmesinde kullanılan araçlarının tespiti, dondurulması, el konulması veya müsaderesi taleplerine ivedi bir şekilde cevap vermek için yetkisinin bulunması gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸¹² 2021 yılı itibariyle, FATF'ın dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye C, Pakistan NC olarak derecelendirilmiştir.⁸¹³

FATF'ın 39. tavsiyesi, kara para aklama suçunu işleyen kişilerin iadesidir. Özetle, ülkelerin kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili iade taleplerini olumlu ve etkin bir şekilde yerine getirmesi gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸¹⁴

⁸⁰⁸FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸⁰⁹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸¹⁰FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸¹¹FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸¹²FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸¹³FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸¹⁴FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

2021 yılı itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD LC, Türkiye C, Uganda NC olarak derecelendirilmiştir⁸¹⁵

FATF'ın 40. tavsiyesi, diğer işbirliği şekilleridir. Özetle, ülkelerin yetkili makamlarının, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili etkin uluslararası işbirlikleri yapmaları ve bunun için özel ulusal kanuni bir dayanak bulundurmaları gerektiği üzerinde durulan bu tavsiyede,⁸¹⁶ 2021 yılı itibariyle, FATF'in dördüncü tur kapsamındaki değerlendirmelerine göre, ABD C, Türkiye LC ve Haiti NC olarak derecelendirilmiştir.⁸¹⁷

⁸¹⁵FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

⁸¹⁶FATF, *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, 2012, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.12 Mart 2021)

⁸¹⁷ FATF, *4th Round Ratings*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.02 Mart 2021).

SONUÇ

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde, FATF'ın Türkiye için değerlendirme sonuçlarına yer verilmiş ve 40 tavsiye ile 11 tavsiyeye ilişkin 2019 yılındaki FATF'ın dördüncü karşılıklı değerlendirme raporundaki tespitler değerlendirilmiştir. Ancak, ilgili bölümde değerlendirmeler yapıldıktan sonra Ekim 2021'de FATF tarafından yeniden değerlendirme yapılmış ve ülkemiz FATF tarafından gri listeye alınmıştır. Bu son gelişme sonucunda, FATF'ın teknik uyum derecelendirmelerine göre Türkiye'nin, 12. ve 15. tavsiyeye ilişkin olarak NC olarak derecelendirildiğini görmekteyiz.⁸¹⁸

FATF'ın 12. tavsiyesine ilişkin olarak, Türkiye, üçüncü tur ve dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesi sonucu NC olarak derecelendirilmiş ve bugüne kadar bu tavsiyeye ilişkin ilerleme kaydedememiştir. Siyasi nüfus sahibi kişilere ilişkin bu tavsiyede, Türkiye'nin yabancı veya yerli siyasi nüfus sahibi kişilerle ilgili olarak finansal kuruluşlara yönelik yükümlülükler oluşturması gerekmektedir.⁸¹⁹

Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı mevzuatında, yabancı siyasi nüfus sahibi kişiler ile aile üyelerine veya yakın ortaklarına ve aynı şekilde yerel siyasi nüfus sahibi kişiler ile aile üyelerine veya yakın ortaklarına özel bir yer vermelidir. MASAK'ın bu tavsiyeye ilişkin, politika ve stratejiler belirlemesi ve bu politika ve stratejileri uygulamaya geçmesi gerekmektedir.⁸²⁰

FATF'ın 15. tavsiye ise, 2019 yılında, FATF tarafından, sanal varlıklar ile sanal varlık hizmeti sağlayıcıları ilgili yükümlülükleri içerecek şekilde yenilenmiş ve Türkiye bu yenileme karşısında bir gelişme gösteremeyerek, bu tavsiyeye ilişkin NC olarak derecelendirilmiştir. Türkiye, sanal varlıklar ile sanal varlık hizmeti sağlayıcıları faaliyetleri veya operasyonları ile ilişkili olarak kara para aklama ve terörün finansmanına yol açabilecek riskleri belirlemeli ve belirlediği bu risklerin önüne geçmek için yükümlülükler oluşturmalıdır. Yine, Türkiye, sanal varlıklar ile sanal varlık hizmeti sağlayıcılarının lisansı veya tescili için gerekli düzenlemeleri

⁸¹⁸FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), s.1.

⁸¹⁹ FATF, *Turkey*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html#turkey>, (E.T.16 Temmuz 2021)

⁸²⁰FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.189.

yapmalı, sanal varlık hizmeti sağlayıcıları için risk bazlı denetimi yapacak yetkili bir makam belirlemeli ve bu yetkili makamların denetim sonucunda tespit edilen ihlaller karşısında yaptırımlar uygulamalıdır.⁸²¹

FATF'ın etkililik değerlendirilmesine göre oluşturduğu standartları içeren 11 tavsiyede, Türkiye'nin 10. ve 11. tavsiyede düşük etkili olarak (LE) derecelendirildiğini görmekteyiz. Bu tavsiyelere ilişkin olarak, FATF, en son değerlendirmesinde, Türkiye'nin, terörün finansmanı ve kitle silahların yayılmasının finansmanını önlenmek amacıyla 2020 yılında "Kitle İmha Silahlarının Yayılmasını Önlenmesi Kanunu" 'nu düzenlemeye almış olması ve BMGK kararları kapsamında hedeflenen mali yaptırımların uygulanmasındaki gecikmeleri ortadan kaldırmış olması sonucu, bu tavsiye ilişkin gelişme gösterdiğini belirtmiştir.⁸²²

Ancak, bütün bu gelişmelere rağmen FATF bu konuya ilişkin olarak Türkiye'nin, BMGK 1373 ve 1267 sayılı kararları kapsamında hedeflenen mali yaptırımlarla ilgili BM tarafından belirlenmiş gruplarla ilgili giden talepleri ve yerel belirlenmeleri takip etmesi gerektiğini önermiştir. Bir diğer öneri ise Türkiye'nin BM tarafından belirlenen gruplarla ilgili terörün finansmanı ile ilgili soruşturma ve kovuşturmalara öncelik vermesi gerektiğidir.⁸²³

FATF'ın hem 40 tavsiyesi hem de 11 tavsiyesine ilişkin olarak Türkiye'ye yönelik olarak önerilerini genel olarak değerlendirecek olursak ilk olarak FATF'ın dördüncü tur karşılıklı değerlendirmesinden bu yana, Türkiye'nin, kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin stratejik analiz kapasitesini arttırdığını görmekteyiz.⁸²⁴ Bir diğer gelişme ise Türkiye'nin terörün finansmanı için mevcut yaptırımlarını revize etmiş olmasıdır. Bu durum, Türkiye'de kolluk kuvvetlerinin, terörün finansmanı faaliyetlerini bağımsız olarak ve terör suçlarıyla birlikte soruşturmasına önderlik etmiştir. Ancak, Türkiye terörün finansmanı davalarını takip etmekten sorumlu

⁸²¹FATF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021), ss.7-8.

⁸²²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.92-99.

⁸²³Age, ss.92-99.

⁸²⁴FATF, *Turkey*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html#turkey>, (E.T.16 Temmuz 2021)

makamlar için ölçülebilir performans hedefleri belirlemeli, terör davaları ile ilgili daha fazla mali soruşturma yürütmeli ve terörün finansmanı davaları için risk değerlendirmelerini güncellemelidir.⁸²⁵

Kara para aklama suçu ile ilgili ise MASAK'ın, soruşturmalarında mali istihbaratın kullanımını arttırması ve daha kompleks kara para aklama soruşturmaları ve kovuşturmalarını üstlenmesi gerekmektedir.⁸²⁶ Diğer taraftan, Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesi için faaliyetler icra eden kurumları kapsayan bir ulusal strateji ilan etmiş olsa da bu stratejiyi genişletmesi ve geliştirmesi gerekmektedir.⁸²⁷

FATF'ın en çok üzerinde durduğu bir diğer konu ise gerçek faydalanıcılıktır. Türkiye, gerçek faydalanıcılık sicil kaydı oluşturarak gelişme sağladıysa bile, gerçek faydalanıcı bilgilerinin tutulması ile ilgili yükümlülüklerin ihlali halinde (özellikle kayıtlı olmayan para transferi hizmetleri ve döviz bürolarına) yeterli ve güncel yaptırımlar uygulaması gerekliliği sorununun çözülmesi gerekmektedir.⁸²⁸

Kuşkusuz, Türkiye'nin gelişme göstermesi gereken en önemli konulardan bir diğeri ise denetimlerdir. MASAK'ın, yüksek riskli sektörleri belirleyip, bunların kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele uyumluluğunu sağlamak için denetimlerini arttırması ve bu denetimlerin alt yapısını oluşturması gerekmektedir. Özellikle, denetimlerde, risk bazlı yaklaşım uygulaması gerekliliği önemlidir. Bu konuyla ilgili gelişmenin, insan kaynağının arttırılması, geliştirici rehber yayınlanarak farkındalığın arttırılması ve bu konuda eğitimlerin yaygınlaştırılması yoluyla sağlanacağını düşünmekteyim.⁸²⁹

⁸²⁵FATF, Turkey, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html#turkey>, (E.T.16 Temmuz 2021).

⁸²⁶FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.167-250.

⁸²⁷ FATF, Turkey, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html#turkey>, (E.T.16 Temmuz 2021).

⁸²⁸FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.103.

⁸²⁹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

Önemle üzerinde durmamız gereken diğer bir konu ise FATF'ın Türkiye ile ilgili değerlendirmelerinde altını çizdiği ve Türkiye'nin iyileştirmelerde bulunması gereken konu olan, kar amacı gütmeyen kuruluşların, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için ortaya konmuş yükümlülüklerle uyumu noktasında denetlenmesi gerekliliğidir. Türkiye, özellikle terörün finansmanını engellemek adına bu kuruluşlara risk bazlı yaklaşım uygulayarak denetim yapmalı, farklı yapılarıdaki kar amacı gütmeyen kuruluşlara ulaşarak onlardan geri bildirimlerini almalı ve kar amacı gütmeyen kuruluşların faaliyetlerine engel olmadan yaptırımlar uygulamalıdır.⁸³⁰

FATF'ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, Türkiye için yaptığı etkililik değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye'nin aşağıdaki tabloda belirtilen önlemleri alması gerekmektedir.

Tablo 3.62: FATF'ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle Türkiye için yaptığı etkililik değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye'nin alması gereken önlemler⁸³¹

TAVSİYELER	TÜRKİYE'NİN ALMASI GEREKEN ÖNLEMLER
1-Risk, Politika ve Koordinasyon	•Türkiye, istatistikleri odak noktasına koyarak risk değerlendirmesini geliştirmelidir. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye yönelik risk tabanlı politikalar geliştirilmeli ve bu konuda net zaman çizelgeleri ortaya koymalıdır.

⁸³⁰ FATF, *Turkey*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-october-2021.html#turkey>, (E.T.16 Temmuz 2021).

⁸³¹FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021).

	•Yetkili makamlar, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin ortaya koymuş olduğu politikalara ilişkin risk temelli hedefler belirleme-lidir. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili riskleri, ve bunlara yol açan tehditleri ve güvenlik açıkları konusunda farkındalığı artırmalı ve bu yöndeki faaliyetlerinde, kar amacı gütmeyen kuruluşlara öncelik vermelidir.
2- Uluslararası İşbirliği	•Türkiye, uluslararası işbirliği faaliyetlerinde daha ayrıntılı istatistikler oluşturmak için UYAP sisteminin bileşenlerinden tümüyle yararlanmalıdır. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili karşılıklı adli yardım ve iade taleplerinin tüm bilgileri içerecek şekilde gönderilmesini sağlamak için politikalar geliştirmeli ve geliştirdiği bu politikaları uygulamalıdır. •Türkiye, kara para aklama faaliyetleri ile ilgili adli taleplerini belirtmek için uluslararası işbirliğinden faydalanmalıdır. •MASAK, sektörel denetçilerle işbirliği için belgelenmiş bir strateji oluşturmalıdır.

3-Denetim	•Türkiye, yüksek riskli sektörlerin, risk bazlı denetimini yapabilmek için daha fazla kaynak ayırmalı ve kara para aklama ve terörün finansmanı risklerini azaltmak amacıyla risk bazlı denetime önem vermelidir. •Türkiye, bankalar için düzenli bir şekilde uyum denetimi yapmalı ve FOBİM’lerin denetim sayısını arttırmalıdır. •Türkiye, denetim sistemini iyileştirmek için istatistiki bilgilerin tam zamanlı elde edilebilmesini sağlamalıdır. •Türkiye, özellikle kayıtlı olmayan para ve değer transfer hizmeti sağlayıcıları ile döviz bürolarının, kara para aklama ve terörün finansmanı faaliyetlerini önlemek adına daha etkili bir eylem planı geliştirmelidir. •Türkiye’de, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadeleye ilişkin denetim yapan denetleyicilerin, denetim sonucunda tespit ettiği ihlallere karşı, bu ihlalleri gerçekleştiren sektörlerle ilişkin daha etkili ve caydırıcı yaptırımların uygulanması sağlanmalıdır.
-------------------------	--

4-Önleyici Tedbirler	•Türkiye, finansal kuruluşlarla birlikte çalışmalı ve bu çalışmaların sonucunda finansal kuruluşların, kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin risk farkındalığını arttırmak amacıyla, kara para aklama ve terörün finansmanı konulu ayrı ayrı rehberler yayınlamalıdır. Ayrıca, finansal kuruluşlar ve FOBİM'leri bilgilendirmek adına ayrıntılı rehberler çıkarmalıdır. •Türkiye, banka şubelerinin müşterileri ile ilgili şüpheli işlem bildirimlerin gönderilmesine dair bir politika geliştirmeli ve Türkiye'deki bankalar ve sermaye piyasası sektörü, şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin işbirliği içinde olmalıdır. •Türkiye, FOBİM'lerin yol açtığı kara para aklama ve terörün finansmanına risklerini engellemek adına eylem planı, ve politikalar geliştirmelidir. Diğer taraftan yüksek riskli durumları göz önünde bulundurularak, bu risklere ilişkin karşı tedbirler geliştirmelidir. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanına ilişkin şüphenin fark edilmesi ve şüpheli işlem bildirimine ilişkin rehber çıkarmalı ve konuya ilişkin destek sağlamalıdır.
------------------------------------	--

5-Tüzel Kişi ve Oluşumlar	•Türkiye, tüzel kişilere ve Türkiye ile ilişkili yabancı yasal oluşumlara yönelik kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında sektörel risk değerlendirmeleri yapmalıdır. •Türkiye, tüzel kişilere ilişkin gerçek faydalanıcı bilgilerinin sicilini güncel bir şekilde tutmalıdır. Özellikle, yabancı kayyım kurumlarından (trust) ve diğer benzeri kuruluşlardan alınması gereken temel ve gerçek faydalanıcı bilgilerinin çeşitleri ile ilgili bilgi sirkülasyonunu artırmalı ve bu konuda yükümlü gruplarıyla koordineli ve işbirliği içinde çalışmalıdır. •Türkiye, temel ve gerçek faydalanıcı bilgileri ile ilgili düzenlenen yükümlülüklerin ihlaline ilişkin, etkili yaptırımlar geliştirmeli ve geliştirdiği bu yaptırımları aktif olarak uygulamalıdır.
6- Finansal İstihbarat	•Türkiye, (tüm kolluk birimlerine yönelik), kara para aklama ile ilgili mali istihbaratın kullanımına önem vermelidir. •Türkiye, kara para aklama faaliyetleri ile ilgili bilgi paylaşımını sürdürmeli ve artan mali istihbarat taleplerine cevap vermek için analiz yapanların sayısını arttırmalıdır.

	•Türkiye, şüpheli işlem bildirimlerinin bildirilmesinin önemine dikkat çekmeli ve bu konuda farkındalık yaratıcı çalışmalar yapmalıdır. •MASAK, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili riskleri belirlemek adına stratejik analiz fonksiyonunu geliştirmelidir.
7-Aklama Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları	•Türkiye, kara para aklama suçlarını soruşturmak ve kovuşturmak için risk bazlı ulusal bir politika geliştirmelidir. •Türkiye, karmaşık kara para aklama olaylarını soruşturarak sistem ve standartlara sahip olmalıdır. •Türkiye, kara para aklama soruşturmaları ve kovuşturmalarına ilişkin istatistikleri tutup, bu istatistiklerin takibini yapmalı ve bu istatistikleri analiz etmelidir. •Türkiye soruşturma tekniklerini gözden geçirerek bu husustaki eksikliklerini tamamlamalıdır.
8- Müsadere	•Türkiye'nin, müsadere ile ilgili ulusal bir politika geliştirmesi gerekmektedir. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, döviz ve hamiline yazılı kıymetli evrakların, uluslararası alandaki

	hareketlerini adli süreç yoluyla takip etmelidir. •Türkiye, adli süreçte ele geçen tüm varlıkların, el koyma, müsadere ve paraya çevrilme pozisyonlarını gösteren ve tüm kurumları kapsayan bir sisteme sahip olmalıdır. •Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili soruşturmalar sonucunda elde edilen varlıkların değerini anlamaları konusunda, adli süreçteki makamlarının farkındalığını arttırmalıdır.
9-Terörizmin Finansmanı Suçu Soruşturma ve Kovuşturmaları	•Türkiye’nin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında terör olaylarına ilişkin gerçekleştirilen mali soruşturmalarının sayısını arttırması gereklidir. •Türkiye’nin, terörün finansmanı ile mücadele kapsamında bir ulusal terör stratejisinden faydalanması gerekir. •Türkiye’nin, terörün finansmanı ile mücadele kapsamında ulusal önceliklerini net bir şekilde tanımlaması ve terörün finansmanına ilişkin yaptırımları uygulayan yetkili makamların görev ve sorumluluklarını net bir şekilde ortaya koyması ve bu makamların her birini ölçülebilir

	performans ölçütleri ile değerlendirmesi gerekmektedir. •Türkiye'nin, terörün finansmanı ile mücadelede koordinasyonun sağlanması amacıyla ortak bir yaklaşım geliştirmesi ve terörün finansmanı soruşturmalarında organizasyonun sağlanması amacıyla ilgili birimleri arasındaki işbirliğini arttırması gereklidir. •Türkiye'nin terörün finansmanı ile ilişkili soruşturma sayısını ve terörün finansmanını önlemeye yönelik ortaya konulan yükümlülük ihlallerine karşı yaptırımlarını arttırması gereklidir. •Türkiye'nin, terörün finansmanı ile mücadele kapsamında, istatistiklerini düzenli olarak tutması gerekmektedir.
10-Önleyici Tedbirler ve Finansal Yaptırımlar	•Türkiye, 1267 sayılı BMGK kararları kapsamındaki belirlemelerini/ listelemelerini zamanında uygulamalı ve bu kapsamdaki belirlemeleri için isim önerme hususunun kendi karar verme yekisi altında olmasını sağlayacak ulusal önlemler almalı ve bu önlemleri uygulamalıdır. •Türkiye, 1267 sayılı BMGK kararları kapsamındaki ulusal belirleme/ listelemeleri yapmalı, bu kapsamda

	aldığı talepleri zamanında yanıtlamalı ve yanıtlama oranını arttırmalıdır. •Türkiye, daha küçük çaplı finansal kuruluşlar ile FOBİM'leri denetlemeli ve bunların risklerle mücadele tedbirleri hakkında farkındalıklarını geliştirici politikalar uygulamalıdır. •Türkiye, kar amacı gütmeyen kuruluşları, özellikle, terörün finansmanı riski baz alarak denetimlerini güçlendirmelidir.
11-Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı Finansal Yaptırımlar	•Türkiye, 1718 sayılı BMGK kararlarının uygulanmasındaki eksiklikleri gidermeli ve bu kararların gecikmeksizin uygulanması için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır. •Türkiye'deki yetkililer, finansal kuruluşları, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanın önlenmesi amacı ile ortaya konulmuş finansal yaptırımlara uyum konusunda etkili bir şekilde izlemeye yönelik düzenlemeler yapmalıdır. • Türkiye'deki yetkililer, finansal kuruluşların ve FOBİM'lerin risk farkındalığını geliştirici politikalar ortaya koymalıdır.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Ayrıca, FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle, Türkiye için yaptığı teknik uyum değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye’nin aşağıdaki tabloda belirtilen önlemleri alması gerekmektedir.

Tablo 3.63: FATF’ın dördüncü tur değerlendirmesi kapsamında, 2021 yılı itibariyle Türkiye için yaptığı teknik uyum değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler bazında, Türkiye’nin alması gereken önlemler⁸³²

TAVSİYELER	TÜRKİYE’NİN ALMASI GEREKEN ÖNLEMLER
1-Risklerin Değerlendirilmesi ile Risk Bazlı Yaklaşımın Uygulanması	•Türkiye’deki kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki mevzuatın avukatları kap-saması gerekmektedir. •Türkiye, özellikle FOBİM'lerin oluşturduğu riskler veya tek başına tespit edilmiş risklere özel tedbirlerin uygulanması adına düzenlemeler yapmalıdır. •Türkiye, risk değerlendirmesi sonucu elde ettiği bilgileri, bütün yükümlü kuruluşlarla paylaşmalı ve bu paylaşımı düzenleyen bir sistem oluşturulmalıdır.
2-Ulusal İşbirliği ve Koordinasyon	•Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili risklere bağlı olarak yönlendirilmiş ulusal, kapsayıcı politika ve stratejiler oluşturmalıdır.

⁸³²FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>; FATEF, *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, 2021, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf> , (E.T.07 Haziran 2021).

3-Kara para Aklama Suçu	•Türkiye’de, kara para aklama tanımının, uluslararası sözleşmelerle tamamen uyumlu hale getirilmesi ve bu sözleşmelere ilişkin ihlaller karşısında, tüzel kişilere uygulanan yaptırımların tamamen caydırıcı hale getirilmesi gerekmektedir.
4-Müsadere ve Geçici Tedbirler	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
5-Terörizmin Finansmanı Suçu	•Türkiye, terörün finansmanı suçuna yönelik tüzel kişilere uyguladığı yaptırımları tamamen caydırıcı hale getirmelidir.
6-Terörün ve Terörizmin Finansmanı İle İlgili Olarak Hedeflenen Finansal Yaptırımlar	•Türkiye’nin, terörün finansmanı yasası ile kişilerin, diğer ilgili hizmetleri, belirlenmiş kişilere sunmasını yasaklamaması gerekmektedir. •Türkiye, talep üzerine belirleme kararlarının, anayasa çerçevesinde belirlenen 60 günlük sürenin dışında, bir mahkeme veya başka bir bağımsız yetkili makam önünde incelenmesine izin verecek açık prosedürler oluşturmalıdır.

7-Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı İle İlgili Hedeflenen Finan-sal Yaptırımlar	•Türkiye, 2020 yılı “7262 sayılı “Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun”a ilişkin yaptığı düzenlemeleri pratikte nasıl uygulanacağına ilişkin açık bir prosedür oluşturmaktadır.
8-Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar	•Türkiye, yasal çerçevesinde, kar amacı gütmeyen kuruluşların, kara para aklama ve terörün finansmanına yol açacak risklerinin periyodik olarak gözden geçirilmesini sağlayan özel prosedürler oluşturmaktadır. •Türk hukukunda, iç denetimler gibi birincil araçlar, terörün finansmanını da içerecek şekilde düzenlenmeli ve denetimlerin ne zaman gerçekleştirileceği konusunda belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır. •Türkiye, terörün finansmanı riskinin değerlendirmesine dayalı düzenli denetimler gerçekleştirmelidir.
9-Finansal Kuruluşlara İlişkin Gizlilik Yasaları	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
10-Müşterinin Tanınması	•Türkiye, gerçek faydalanıcıların bir risk faktörü olarak değerlendirilmesi için gerekli şartları sağlamalı ve taraflara

	yasal bir düzenlemeyle açıkça atıfta bulunmalıdır. •Türkiye, ilgili tüm müşterinin tanınması prensipleri önlemleri yerine yalnızca müşteri kimliğiyle ilgili şüphe olması durumunda uygulanan hesap açmama veya iş ilişkisini sona erdirmeye yükümlülüğüne ilişkin düzenlemeler yapmalıdır.
11- Kayıt Tutma	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
12- Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler	•Türkiye, PEPs'lerle, müşteri ilişkilerinin kurulmasına ilişkin kara para aklama ve terörün finansmanı önlemlerini uygulamalıdır. •Türkiye, yabancı veya yerli PEPs'lerle ilgili olarak finansal kuruluşlara yönelik özel bir yükümlülük ortaya koymalıdır.
13-Muhabir Bankacılık	•Türkiye, finansal kuruluşların sınır ötesi muhabir bankacılık ilişkileri ve diğer benzeri ilişkiler ile ilgili olarak, muhatap kuruluşun işinin mahiyetini tam olarak anlaması gerektiğine ilişkin düzenlemelerdeki eksiklikleri gidermelidir.
14-Para veya Değer Transferi Hizmetleri	•Türkiye, kayıtsız para ve değer transferi hizmetleri sağlayıcılarını belirlemeyi amaçlayan belirli bir mekanizma oluşturmalıdır.

15-Yeni Teknolojiler	•Türkiye, 2019 yılında revize edilen bu tavsiye ışığında, sanal varlıklar ve sanal varlık sağlayıcılarla ilgili olarak kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için düzenlemeler yapmalıdır.
16-Elektronik Transferler	•Türkiye, MVTS sağlayıcılarının, bir şüpheli işlem raporu hazırlanmasının gerekip gerekmediğini belirlemek için hem alıcı hem de gönderici taraflara ilişkin bilgileri almasına ilişkin yükümlülük oluşturmaktadır. •Türkiye, hedeflenen mali yaptırımların uygulanmasına ilişkin boşlukları tamamlamalıdır.
17-Üçüncü Taraflara Güven	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
18-İç Kontroller ile Yurt Dışı Şube ve Bağlı Kuruluşlar	•Türkiye, bilgi paylaşımını ve müşterilerin grup düzeyinde uygunluğunu sağlamak için hesap ve işlem bilgilerinin analizi ve olağandışı görünen işlemlerin veya faaliyetlerin analizi için politika ve prosedürlerde açık şartlar ortaya koymalıdır.

	•Türkiye, ev sahibi ülke, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için alınmış olan tedbirlerin doğru bir şekilde uygulanmasına izin vermediğinde, finansal grupların ek önlemler alması gerektiği ile ilgili özel bir yükümlülük oluşturmaktadır. •Türkiye, kurum içi denetim elemanlarının bu konuda bilgilendirmesi gerektiği ile ilgili mevzuatta özel bir yükümlülük oluşturmaktadır.
19- Yüksek Riskli Ülkeler	•Türkiye, finansal kuruluşların, (yüksek riskli olarak tanımlanan kuruluşlar hariç), gelişmiş uygunluk tespiti önlemleri uygulaması konusunda açık bir yükümlülük oluşturmaktadır.
20-Şüpheli İşlem Bildirimi	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
21-Bilgi Sızdırma ve Gizlilik	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
22-FOBİM: Müşterinin Tanınması	•Türkiye, bu tavsiyelere ilişkin yapılan düzenlemelere avukatları da dahil etmeli ve FOBİM'lerin, FATF'ın siyasi nüfus sahibi kişileri ve yeni teknolojileri

	kapsayan tavsiyelerine uymalarını sağlayacak özel şartlar oluşturmalarıdır.
23-FOBİM: Diğer Tedbirler	•Türkiye, bu tavsiyelere ilişkin yapılan düzenlemelere avukatları da dahil etmeli ve FOBİM'lerin, iç denetim ve yüksek riskli ülkeler ile ilgili yükümlülüklere uyması için özel şartlar ortaya koymalıdır.
24-Tüzel Kişilerde Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık	•Türkiye, bu tavsiyedeki yükümlülüklerin ihlali durumunda etkili yaptırımlar düzenlemelidir. •Türkiye, ülkede kurulan tüzel kişilerle ilgili, kara para aklama ve terörün finansmanı risklerinin kapsamlı bir değerlendirmesini yapmalıdır. •Türkiye’de, hamiline yazılı payların/varantların, terörün finansmanı ve kara para aklama suçu için kötüye kullanılmasını önleyecek bir mekanizma oluşturulmalıdır. •Türkiye, ülkede kurulan tüzel kişilerle ilgili, doğru ve güncel gerçek faydalanıcı bilgilerinin zamanında belirlenmesine ilişkin açık bir politika belirlemelidir.
25-Yasal Oluşumlarda Şeffaflık ve Gerçek Faydalanıcılık	•Türkiye, kayyım kurumlarının, (trust’ların) doğru ve güncel bilgilerinin tutulması için belirli yükümlülükler oluşturmalarıdır. •Türkiye, kayyım kurumlarına, (trust’lara), başka bir faydalanıcı adına

	faaliyet gösterirken, durumlarını bildirme yükümlülüğü oluşturmaktadır. •Türkiye, bu tavsiyeye ilişkin ortaya konulmuş, kara para aklama ve terörün finansmanının önlenmesi yükümlülüklerine uyulmaması halinde uygulanacak geniş yaptırımlar düzenlemelidir.
26-Finansal Kuruluşların Düzenlenmesi ve Denetlenmesi	•Türkiye, ülkedeki döviz bürolarının gerçek faydalanıcıları için ortaya konulmuş uygun ve doğru yükümlülükler oluşturmaktadır. •Türkiye, ülkedeki finansal kuruluşların risk profilinin değerlendirilmesini düzenli olarak takip etmelidir. •Türkiye’de, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamında yapılan denetimler tamamen riske dayalı olmalıdır.
27-Denetleyicilerin Yetkileri	•Türkiye, kara para aklama ve terörün finansmanını ile mücadele kapsamında getirmiş olduğu düzenlemelere uyulmaması durumunda, uygulaması gereken parasal yaptırımları FATF’ın 35. tavsiyesi ile uyumlu hale getirilmelidir.
28-FOBİM’in Düzenlenmesi ve Denetlenmesi	•Türkiye, FOBİM’ler için uyguladığı denetleme ve düzenleme yükümlülüklerine avukatları dahil etmelidir.

	•Türkiye, FOBİM’lerde, suçluların veya suç ortaklarının, -önemli bir hisseye sahip olmasını, -gerçek faydalanıcısı olmasını veya -FOBİM’lerin yöneticisi veya işletmeci olmasını engellemek için yasal ve düzenleyici tedbirler almalıdır. •Türkiye, FOBİM'ler için (FOBİM’lerin kara para aklama ve terörün finansmanını ile mücadele kapsamındaki yükümlülüklerle uymaması halinde uygulanacak) etkin yaptırımlar düzenlemelidir.
29-Mali İstihbarat Birimleri	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
30-Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Sorumlulukları	Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
31-Yasa Uygulama ve Soruşturma Makamlarının Yetkileri	•Türkiye’de, soruşturma tekniklerinin tümü, yetkililerce kara para aklama ile ilgili öncül suçlar hakkında kullanılmalıdır.

32-Nakit Kuryeler	•Türkiye, sahte veya yanlış beyanlar karşısında öngörülen yaptırımları, daha orantılı veya caydırıcı hale getirmelidir. •Türkiye, ülkedeki kara para aklama suçları ile bu suçlara bağlı öncül suçlarla ilgili olarak uluslararası alanda nakit para ya da para yerine geçen taşınabilir değerlerin taşımacılığı yapan kişilere yönelik yaptırımlardaki, eksiklikleri gidermelidir.
33- İstatistikler	•Türk kolluk kuvvetlerinin, karapara aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sistemlerinin etkililiği ve yeterliliği ile ilgili konularda istatistikleri ayrıntılı ve bir bütün halinde tutması gerekmektedir.
34-Rehberlik ve Geribildirim	•Türkiye, rehberlik ve geri bildirimde, avukatları ve yetkili makamların tamamını kapsam dahiline almalıdır.⁸³³
35-Yaptırımlar	•Türkiye, yaptırımlara ilişkin zamanaşımının varlığına ilişkin eksikliği (zamanaşımı 5 yıldan 8 yıla çıkarılmış olsa da) gidermelidir.
36- Uluslararası Araçlar	•Türkiye, tavsiyede uygulanması istenen uluslararası sözleşmelere ilişkin olarak uygulamadaki teknik boşlukları gidermelidir.

⁸³³FATF, *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, 2016, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.242.

37- Karşılıklı Adli Yardımlaşma	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
38-Karşılıklı Adli Yardımlaşma: Dondurma ve Müsadere	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
39-Kara para aklama suçunu işleyen kişilerin iadesi	•Türkiye, FATF tarafından, bu tavsiyeye ilişkin olarak, dördüncü tur karşılıklı değerlendirilmesi sonucu C olarak derecelendirilmiştir.
40-Diğer İşbirliği Şekilleri	•Türkiye’deki yetkili makamlar, ülkedeki önemli kurumların, kara para aklama ve terörün finansmanı ile mücadele kapsamındaki bilgi taleplerine ilişkin mümkün olan en hızlı yanıt verilmesini sağlayacak ulusal ve etkili düzenlemeler yapmalıdır. •Türkiye’deki mali denetim otoriteleri engelsiz bir şekilde bilgi paylaşımında bulunmalı ve Türkiye, mali bilgilerin korunmasına ilişkin özel önlemler almalıdır.

Kaynak:Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yukarıdaki tabloda, 2021 yılı itibariyle, FATF dördüncü tur değerlendirmesi sonucu, Türkiye’nin kara para aklama ve terörün finansmanı ile kitle imha silahlarının finansmanının önlenmesi kapsamında alması gereken önlemler yer almaktadır. 2021 yılı itibariyle FATF tarafından gri listeye alınan Türkiye’nin yukarıda belirtilen tavsiyeleri baz alarak ileriye dönük strateji ve politikalar geliştirmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Acaravcı, Ali (ed.), (2019), *Muhasebe Finans ve İktisat Araştırma Örnekleri*, Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akar, Yıldırım, (1997), *Kara Paranın Aklanması*, Ankara: Tisamat Basım Sanayi, s.80.
- Akar,Yıldırım, (2018), “Kara Paranın Aklanması, Tanım ve İktisadi Açından İnceleme”, *İktisat, İşletme ve Finans Dergisi*, Yıl : 13, Sayı : 145, Ankara, s.74-75.
- Akalın, Haldun, Kürşat, (2016), “Ortaçağ İktisat Tarihinde Tefecilik Yasağından Kurtuluş”, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, C.7, S.1, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/269296>, (E.T:04 Temmuz 2012).
- Aksakal, Mehmet, (2008), *Karapara Aklama Suçu İle Organize Suçu Ve Terörizmin Finansmanı Suçu Arasındaki İlişki Ve Mücadele Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, Bandırma: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akşar Tuğrul, (2009), “Futbol para yıkama aracı mı?”, 17 Ağustos 2019, Dünya Gazetesi, <https://www.dunya.com/kose-yazisi/futbol-para-yikama-araci-mi/4988>, (E.T:04 Temmuz 2021).
- AUSTRAC, (2021), *Who We Are Looking For*, <https://www.austrac.gov.au/careers>, (E.T:20 Ekim 2021).
- APG, *APG History & Background*, <http://www.apgml.org/>, (E.T.13 Mayıs 2021)
- APG, *Overview Of APG Members*, <http://www.apgml.org/members-and-observers/page.aspx?p=8c32704a-5829-4671-873c-7b5a23ced347>, (E.T.13 Mayıs 2021).
- APG, (2021), *Observer Juristictions*, <http://www.apgml.org/members-and-observers/page.aspx?p=5b94a42a-cbbe-4915-adc0-0c8b337821da>, (E.T.13 Mayıs 2021).
- Aydın, Sermet, (2008), “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesi Kapsamında Müşterinin Tanınması Prensipleri”, *Bankacılar Dergisi*, S.65, İstanbul.

- Aykın, Hasan, (2017), “Kara Para Aklama, Öncül Suç Ve Aklamanın Aşamaları”, *Vergi İnceleme Raporu*, 08 Mart 2017, <https://vergidosyasi.com/2017/03/08/ara-para-karapara-aklama-oncul-suc-aklamanin-asamalari/>, (E.T.29.09.2021).
- Aykın, Hasan, (2017), “Aklama suçu öncül suçu ilişkisi”, *Vergi İnceleme Raporu*, 08/03/2017, <https://vergidosyasi.com/2017/05/16/aklama-sucu-oncul-suc-iliskisi/>, (E.T.27.10.2021). (22 Ağustos 2021).
- Aykın Hasan ve Gümüşay Kevser, (2008), “Terörle Mücadelede Yeni Boyut: Terörün Finansmanı ile Mücadele”, *Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanı*, Süleyman Aydın, (Ed.), Ankara: Adalet Yayınevi.
- Bal, Gamze ve Üstün, Serkan, (2021), “Gri liste kararının şifreleri: “Sermaye girişlerini daha da azaltabilir”, 22 Ekim 2021, *Sözcü Gazetesi*, “[https:// www.sozcu.com.tr/2021/ekonomi/gri-liste-kararinin-sifreleri-sermaye-girislerini-da-ha-da-azaltabilir-6722053/](https://www.sozcu.com.tr/2021/ekonomi/gri-liste-kararinin-sifreleri-sermaye-girislerini-da-ha-da-azaltabilir-6722053/)”, (E.T.26 Ekim 2021).
- Bayer, Yalçın, (2008), “Türkiye Kara Para Trafikinin Göbeğinde”, *Hürriyet*, 08 Mayıs 2008, <https://www.hurriyet.com.tr/turkiye-kara-para-trafiginin-gobeginde-8887077>, (E.T:04 Temmuz 2021).
- BIS, (2021), *History of the Basel Committee*, <https://www.bis.org/bcbs/history.htm>, (E.T.09 Mayıs 2021).
- Bloomberg, (2021), "10 dolarda bile döviz bürosuna kimlik vermek zorundasınız", 13 Ekim 2021, <https://www.bloomberght.com/10-dolar-bile-alsaniz-doviz-burosuna-kimlik-bilgilerinizi-vermek-zor-undasiniz-2289649>, (E.T:04 Temmuz 2021).
- Börekçi, Hava, ve Yurdakul, Mehmet Onur , (2011), *Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Birliğe Katılım Sürecinde MASAK*, Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No: 411, Ankara:2011.
- British Columbia, (2021), *Combating Money Laundering in B.C. Real Estate*, <https://www2.gov.bc.ca/gov/content/housing-tenancy/real-estate-bc/consultations/money-laundering>, (E.T:02 Temmuz 2012).

- Central Bank Of Bahrein, (2020), *Combating The Financing Of Terrorism Guidance For Financial Institutions*, https://www.cbb.gov.bh/wp-content/uploads/2021/10/Guidance-Paper-Combating-the-Financing-of-Terrorism_17-Nov-2020.pdf, (E.T.23 Temmuz 2021).
- CFATF, (2021), *Overview*, <https://www.cfatf-gafic.org/home/cfatf-overview>, (E.T . 05 Temmuz 2021).
- CFATF, (2021), *Member Countries*, <https://www.cfatf-gafic.org/member-countries>, (E.T.02 Temmuz 2021).
- CFATF, (2021), *CFATF*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/caribbeanfinancialactiontaskforcecfatf.html>, (E.T.13 Şubat 2021).
- Comply, Advantage, (2021), “Money Laundering Layering”, *Blog*, <https://complyadvantage.com/knowledgebase/money-laundering-layering/>, (E.T:25 Temmuz 2021).
- Council Of Europe, (2021), *At A Glance*, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/home>, (E.T.13 Şubat 2021).
- Council Of Europe, (2021), *Activities*, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/activities>, (E.T.13 Şubat 2021)
- Council Of Europe, (2021), *Members And Observers*, <https://www.coe.int/en/web/moneyval/moneyval-brief/members>, (E.T.13 Şubat 2021).
- Çağrı, Canca, (2018), *Kara Para Aklama Ve Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara:Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakır, Kerim, (2016), *Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu*, Ankara: Adalet Yayınevi.
- Degirmenci, Olgun, (2007), *Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu (Kara Para Aklama Suçu)*, Ankara: Turhan Kitabevi.

- Demirtaş, İsmet, (2015), *6415 Sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunda Gösterilen Terörizmin Finansmanı Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Kara Harp Okulu Savuma Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan, Zeki ve Er, Mustafa, (2016), Türkiye’de Kara Para Aklama Ve Kaçakçılık Suçları İle Mücadelede Jandarmanın Etkisinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 06 Nisan 2016, C.6, S.1, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nevsosbilen/issue/19741/2112> 96, (E.T:29 Temmuz 2021), ss.114-142.
- Dönmez, Uğur, (2010), *Karapara Ve Türkiye’de Kara Paranın Aklanması İle Mücadele*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul:Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duhaime, Christine, (2015), “Structuring – How Moving Funds from China to Vancouver Often Mirrors How Columbian Drug Lords Move their Money”, 31 Ağustos 2015, Duhaime's Anti-Money Laundering Law in Canada, <https://www.antimoneylaunderinglaw.com/2015/08/structuring-how-moving-funds-from-china-to-vancouver-is-exactly-how-columbian-drug-lords-move-their-money.html>, (E.T:02 Temmuz 2021).
- Dursun, Hasan, (2008), “Bankacılık Yoluyla Kara Para Aklanılması Ve Alınması Gereken Karşı Önlemler”, Kamu-İş, C:10, S:2, Ankara, s.94.
- EAG, (2021), *Eurasian Group*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/eurasiangroupeag.html>, (E.T.13 Şubat 2021).
- EAG, (2021), *FATF-style regional bodies*, <https://eurasiangroup.org/en/fatf-style-regional-bodies>, (E.T.10 Mart 2021).
- EAG, (2021), *About EAG*, <https://eurasiangroup.org/en/about-eag>, (E.T.13 Şubat 2021).
- Egmont Group, (2021), *About the Egmont Group*, <https://egmontgroup.org/en>, (E.T.03 Ağustos 2021).
- Egmont Group, (2021), *Regional Group*, <https://egmontgroup.org/en/content/regional-groups>, (E.T.08 Haziran 2021).

Egmont Group, (2021), *Structure And Organization Of The Egmont Group Of Financial Intelligence Units*, <https://egmontgroup.org/en/content/structure-and-organization-egmont-group-financial-intelligence-units>, (E.T.03 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Heads Of Financial Intelligence Units*, <https://egmontgroup.org/en/content/heads-financial-intelligence-units>, (E.T.18 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *About*, <https://egmontgroup.org/en/content/about>, (E.T.20 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Financial Intelligence Units*, <https://egmontgroup.org/en/content/heads-financial-intelligence-units>, (E.T.20 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Egmont Comittee*, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-committee>, (E.T:20 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Egmont Group Secretariat*, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-group-secretariat>, (E.T:20 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Working Groups And Programs*, <https://www.egmontgroup.org/en/content/working-groups-and-programs>, (E.T:15 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), *Regional Groups*, <https://www.egmontgroup.org/content/regional-groups>, (E.T:15 Nisan 2021).

Egmont Group, (2021), *Americas Region*, <https://www.egmontgroup.org/en/content/americas-region>, (E.T:11 Temmuz 2021).

Egmont Group, (2021), *Membership List*, <https://www.egmontgroup.org/en/membership/list>, (E.T:19 Temmuz 2021).

Egmont Group, (2021), *Financial Intelligence Units*, <https://egmontgroup.org/en/content/financial-intelligence-units-fius>, (E.T:07 Temmuz 2021).

Egmont Group, (2021), *DENMARK - The Money Laundering Secretariat (FIU Denmark)*, <https://egmontgroup.org/en/content/denmark-money-laundering-secretariat>, (E.T:27 Temmuz 2021).

Egmont Group, (2021), *Regional Group, 2021*, <https://egmontgroup.org/en/content/regional-groups>, (E.T.03 Haziran 2021).

Egmont Group, (2021), *Strategic Plan 2018-2021*, https://egmontgroup.org/sites/default/files/filedepot/EG_Strategic_Plan_2018-2021/20182021%20Egmont%20Group%20Strategic%20Plan%20%20Approved%20by%20the%20HoFIU%20in%20Sydney%20%28Sep%202018%29%20-%20Public%20website.pdf, (E.T.03 Haziran 2021).

Egmont Group, (2021), *Egmont Group*, <https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, (E.T:19 Temmuz 2021).

Egmont Group, (2021), Egmont Committee, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-committee>, (E.T.18 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), Egmont Group Secretariat, <https://egmontgroup.org/en/content/egmont-group-secretariat> (E.T.18 Agustos 2021).

Egmont Group, (2021), Working Groups And Programs, <https://egmontgroup.org/en/content/working-groups-and-programs>, (E.T.18 Agustos 2021).

Erdoğan, İhsan, (2009), *Kara Para Aklamanın Makro Ekonomi Üzerine Etkileri Ve Türkiye İncelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ergül, Ergin, (2005), *Kara Ekonomi ve Aklama Suçu*, Ankara:Adalet Yayınevi, s.640.

Ergül, Ergin, (2001), *Karapara Endüstrisi ve Aklama Suçu Ankara*, Ankara:Adalet Yayınevi, s.4.

ESAAMLG, (2021), *Who We Are*, <https://www.esaamlg.org/index.php/aboutwhat we do>, (E.T:13 Şubat 2021).

ESAAMLG, (2021) *About ESAAMLG*, <https://www.esaamlg.org/index.php/about>, (E.T:13 Şubat 2021).

Europol, (2021), *How And Where Did It All Start ?*, <https://www.europol.europa.eu/faq/how-and-where-did-it-all-start>, (E.T:11 Mart 2021).

Europol Union, (1998), *Document 31998F0699*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998F0699>, (E.T: 23 Eylül 2021).

- Europol Union, (2018), Directive (EU) 2018/843 Of The European Parliament And Of The Council, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018L0843&from=LV>, (E.T: 23 Eylül 2021).
- Europol Union, (2015), *Directive, (EU) 2015/849*, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32015L0849>, (E.T: 23 Eylül 2021).
- Europol Union, (2021), *Anti-money laundering and countering the financing of terrorism*, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism_en#eu, (E.T: 23.09.2021).
- FATF, (2021), *All Publications*, [https://www.fatfgafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=FSRB&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatfgafi.org/publications/?hf=10&b=0&q=FSRB&s=desc(fatf_releasedate)), (E.T.01 Mart 2021).
- FATF, (2021), *GABAC*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T:01 Mart 2021).
- FATF, (2021), *France*, <https://www.fatf-gafi.org/countries/#France>, (E.T.02 Eylül 2021),
- FATF, (2021), *Members*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T:01 Mart 2021).
- FATF, (2021), *Observers*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gabac.html>, (E.T: 01 Mart 2021).
- FATF, (2021), *About*, <https://www.fatf-gafi.org/about/>, (E.T.02 Temmuz 2021).
- FATF,(2005), *Evaluation Mutuelle De La Belgique*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Belgium%20full%20FRE.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), s.107.
- FATF, (2012), *International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The FATF Recommendations*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021), s.38,s.119, ss.10-30.

- FATF, (2020), *Financial Action Task Force -Annual Report 2019-2020*, www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/annual-report-2019-2020.html, (E.T.02 Temmuz 2021).
- FATF, (2003), *The Forty Recommendations*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/FATF%20Standards%20-%2040%20Recommendations%20rc.pdf>, (E.T.28 Şubat 2021), ss.1-11.
- FATF, (2020), *United Nations Office On Drugs And Crime (UNDOC)*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/unitednationsofficeondrugsandcrimeunodc.html>, (E.T.02 Mart 2021).
- FATF, (2021), *Financial Action Task Force Secretariat*, <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfsecretariat/>, (E.T.16 Temmuz 2021).
- FATF, (2021), *Member And Observer*, <https://www.fatf-gafi.org/about/memberandobservers/>, (E.T.07 Şubat 2021).
- FATF, (2021), *High Risk And Other Monitored Jurisdictions Documents Increased Monitoring June 2021*, <https://www.fatf-gafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-june-2021.html#malta>, (Erişim: 26.09.2021).
- FATF, (2021), *Money Laundering*, <https://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>, (E.T.13 Haziran 2021).
- FATF, (2021), *4th Round Ratings*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/4th-Round-Ratings.pdf>, (E.T.09 Mart 2021).
- FATF, (2012), *Procedures For The FATF Fourth Round Of AML/CFT Mutual Evaluations*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF-4th-Round-Procedures.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021).
- FATF, (2021), *FATF Presidency*, <https://www.fatf-gafi.org/about/fatfpresidency/>, (E.T.03 Ağustos 2021).
- FATF, (2021), *History Of The History*, <https://www.fatf-gafi.org/about/historyofthefatf/>, 2021, (E.T.08 Temmuz 2021).

- FATF, (2015), *FATF Report, Emerging Terrorist Financing Risks*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Emerging-Terrorist-Financing-Risks.pdf>, (E.T.13 Temmuz 2021).
- FATF, (2012), *Procedures For The FATF Fourth Round Of AML/CFT Mutual Evaluations*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF-4th-Round-Procedures.pdf>, (E.T.23 Temmuz 2021).
- FATF, (2020), *Methodology For Assessing Technical Compliance With The FATF Recommendations And The Effectiveness Of AML/CFT Systems*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/methodology/FATF%20Methodology%2022%20Feb%202013.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.25-96.
- FATF, (2007), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Third Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER%20Turkey%20full.pdf>, (E.T.07 Temmuz 2021), s.135.
- FATF, (2009), *Third Round of AML/CFT Mutual Evaluations Process and Procedures, Reference Document*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/process%20and%20procedures.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2021), ss.5-7.
- FATF, (2014), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Spain, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Spain-2014.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.42.
- FATF, (2014), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Norway, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Norway-2014.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.154, 186, 189.
- FATF, (2015), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Belgium-2015.pdf>, (E.T. 27 Aralık 2021), ss.48-109.

- FATF, (2015), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Australia, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Australia-2015.pdf>, (E.T.20 Eylül 2021), s.173.
- FATF, (2016), *Third Mutual Evaluation Report On Anti-Money Laundering And Combating The Financing Of Terrorism, United States Of America*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/repo/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), s.284.
- FATF, (2016), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-United-States-2016.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2012), ss.183-258.
- FATF, (2016), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Bhutan, Follow Up Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/APG-Follow-Up-Report-Bhutan-2021.pdf>, (E.T.04 Ocak 2021), s.122.
- FATF, (2016), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Uganda, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAMLG-mutual-evaluation-Uganda-2016.pdf>, (E.T.11 Mart 2021), ss.94-131.
- FATF, (2017), *Anti-Money Laundering And Counter Terrorist Financing Measures Ukraine, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/MER-MONEYVAL-Ukraine-Dec-2017.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.55.
- FATF, (2017), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures The Bahamas, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/cfatf-4meval-bahamas.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.37.
- FATF, (2017), *Anti-money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Sweden, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Sweden-2017.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.

- FATF, (2018), *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Iceland Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Iceland-2019.pdf>, (E.T.13 Haziran 2021), s.6.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Iceland, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Iceland.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.93.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Indonesia, Mutual Evaluation Report*, <http://www.apgml.org/includes/handlers/get-document.ashx?d=91e933b2-a5ba-4304-a9f4-a78c1d825d14>, (E.T. 07 Haziran 2021), s.152.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United Arab Emirates, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER-Saudi-Arabia-2018.pdf>, (E.T. 07 Haziran 2021), s.35.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Kingdom Of Saudi Arabia, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer/MER-Saudi-Arabia-2018.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.114.
- FATF, (2018), *Mutual Evaluation Report of the Republic of Panama, Panama*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/MER-GAFI-LAT-Panama-Jan-2018.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.31,193.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Albania, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/MONEYVAL-MER-Albania-2018.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.81.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Palau, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG-Mutual-Evaluation%20Report-Palau.pdf>, (E.T.13 Ekim 2021), s.164.

- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, Norway, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Norway-March-2018.pdf> , (E.T.17 Temmuz 2021), s.8-9.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Madagascar, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAMLG-MER-Madagascar-2018.pdf>, (E.T.21 Haziran 2021), s.152.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Belgium, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/FUR-Belgium-2018.pdf>, (E.T.17 Temmuz 2021), ss.3-12.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Mozambique, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAMLG-Mutual-Evaluation-Mozambique-June%202021.pdf>, (E.T.23 Ekim 2021).
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Israel, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Israel-2018.pdf> (E.T.07 Haziran 2021), s.65.
- FATF, (2018), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Spain, 1st Regular Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating, 2018*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/FUR-Spain-March-2018.pdf> (E.T.12 Haziran 2021), s.4-5.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Pakistan, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Iceland.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.98.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures Russia, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Russian-Federation-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.47

- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Ireland, Follow-up Report and Technical Compliance Re-Rating*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Follow-Up-Report-Ireland-2019.pdf> (E.T.17 Temmuz 2021), s.6.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Solomon Islands, Mutual Evaluation Report*, 2019, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG%20-Mutual-Evaluation-Report-Solomon-Islands%20-%20October%202019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), s.81, 114.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Malawi, Mutual Evaluation Report*, <https://www.esaamlg.org/reports/MUTUAL%20EVALUATION%20REPORT%20OF%20MALAWI.pdf> (E.T.27 Haziran 2021), s.163.
- FATF, (2019), *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Norway, Follow Up Assessment*, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Assessment-Norway-2019.pdf>, (E.T.16 Ocak 2021), s.8.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Hong Kong, China, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/MER-Hong-Kong-2019-Executive-Summary.pdf>, (E.T.03 Ağustos 2021), ss.182-183.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Turkey, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer4/Mutual-Evaluation-Report-Turkey-2019.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), ss.167-250.
- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Haiti, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Republic-of-Haiti-2019%20.pdf>, (E.T.09 Şubat 2021), ss.194-196.

- FATF, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Mauritius, Mutual Evaluation Report*, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/ESAAMLG-Follow-Up%20Report-Mauritius-2019.pdf>, (E.T.27 Haziran 2021), ss.10-11.
- FATF, (2020), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, United States, 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-United-States-March-2020.pdf>, (E.T.05 Mart 2021), s.4.
- FATF, (2020), *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures, Bermuda, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Report-Bermuda-2020.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.30.
- FATF, (2021), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Mutual Evaluation Report, Tanzania*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/ESAAMLG-Mutual-Evaluation-Report-Tanzania-June-2021.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.42, 202.
- FATF, (2021), *Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/intergovernmentalactiongroupagainstmoneylaunderinginwestafricagiaba.html>, (E.T.11 Mart 2021).
- FATF, (2021), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Tonga, Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/APG-Mutual-Evaluation-Tonga-2021.pdf>, (E.T.04 Nisan 2021), s.156.
- FATF, (2021), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Democratic Republic Of Congo, Mutual Evaluation Report*, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/GABAC-MER-DRC-2021.pdf>, (E.T.11 Şubat 2021), ss.165-166.

- FATF, (2021), *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Trinidad and Tobago 3rd Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/cfatf-4mer-trinidad-tobago.pdf>, (E.T.02 Mart 2021), s.12.
- FATF, (2021), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Trinidad and Tobago*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/cfatf-4mer-3fur-trinidad-and-tobago.pdf>, (E.T.02 Mart 2021), s.12.
- FATF, (2021), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Saint Lucia, Mutual Evaluation Report*, <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/CFATF-Mutual-Evaluation-Report-Saint-Lucia-2021.pdf>, (E.T.04 Temmuz 2021), s.166.
- FATF, (2021), *Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures Turkey, 1st Enhanced Follow-up Report & Technical Compliance Re-Rating*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/Follow-Up-Report-Turkey-2021.pdf>, (E.T.07 Haziran 2021), s.7.
- FINCEN, (2021), *What We Do*, <https://www.fincen.gov/what-we-do>, (E.T:16 Kasım 2021).
- FINCEN, (2021), *Strategic Plan*, <https://www.fincen.gov/about/fincens-strategic-plan>, (E.T:06 Temmuz 2021).
- FINCEN, (2021), *Mission*, <https://www.fincen.gov/about/mission>, (E.T:06 Şubat 2021).
- FINCEN, (2021), *International Programs*, <https://www.fincen.gov/resources/international-programs>, (Erişim: 23 Temmuz 2021).
- FINCEN, (2021), *US Crypto Regulations, What Is FINCEN?, How Does It Regulate Virtual Currencies?*, <https://www.sygnia.io/blog/what-is-fincen/>, (E.T.13 Şubat 2021).
- GAFILAT, (2019), *First Enhanced Follow-Up Report Of Panama*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/fur/GAFILAT-1st-FUR-Panama.pdf>, (E.T.01 Haziran 2021), ss.13-14.

- GAFILAT, (2021), *Financial Action Task Force of Latin America (GAFILAT)*, <https://www.fatf-gafi.org/pages/gafilat.html>, (E.T.22 Agustos 2021).
- Görgün, Murat, (2011), *Kara Para İle Mücadelede Bankaların Rolü Ve Kara Para Aklama Riskinin Bankalarca Yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü.
- Güner, Sedat, (2003), *Organize Suç Örgütleri, Kara Para ve Aklanması*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Hürriyet, (1998), “Kara parayı böyle akılıyorlar”, 14 Temmuz 1998, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/kara-parayi-boyle-akliyorlar-39028757>, (E.T:04 Temmuz 2012).
- IMF, (2021), *About the IMF*, <https://www.imf.org/en/About>, (E.T.13 Şubat 2021).
- Institute for Economics & Peace, (2020), *Global Terrorism Index 2020*, <https://visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2020-web-1.pdf>, (E.T .03 Kasım 2021).
- Irwin, Maitland Angela Samantha; Choo, Kim-Kwang Raymond ve Liu, Lin, (2011), “An Analysis of Money Laundering and Terrorism Financing Typologies”, *Journal of Money Laundering Control*, C.15, S.3, Australia, s.1.
- JFIU, (2021), *Joint Financial Intelligence Unit*, <https://www.jfiu.gov.hk/en/>, (E.T:21 Ekim 2021).
- Joshi Mayur CA, (2021), *Origin Of Money Laundering, Indiaforensic*, <http://indiaforensic.com/certifications/origin-of-money-laundering/>, (E.T.04 Temmuz 2012).
- Karakuş, Cahit, (2018), “Araştırma yöntemleri”, Ders Notları, Mart 2018, <https://ckk.com.tr/ders/arastirmayon/00%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Y%C3%B6ntemleri.pdf>, (E.T:09 Temmuz 2021).
- Kamu Finans Haberleri Merkezi, (2021), *Kara Para Aklama Yöntemleri Nelerdir?*, 14 Ekim 2021, <https://www.kamufinans.com/kara-para-aklama-yontemleri-nelerdir>, (E.T:04 Temmuz 2012).

- Kepli Mohd Yazid bin Zul ve Nasir Maruf Adeniyi, (2016), “Money Laundering: Analysis On The Placement Methods”, *International Journal of Business, Economics and Law*, Vol. 11, Issue 5 (Dec.), ISSN 2289-1552, Malaysia, s.37.
- Korkmaz, İbrahim, (2002), *Kara Para Aklama Suçu*, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Milli Gazete, (2017), “FETÖ’nün dev oyunu! Bir harfle para aklama”, Makale, 20 Temmuz 2017, <https://www.milligazete.com.tr/haber/1424006/fetonun-devoyunu-bir-harfle-para-aklama>, (Erişim: 26.10.2021)
- MONEYVAL, (2019), *Anti-Money Laundering And Counter-Terrorist Financing Measures, Malta, Fifth Round Mutual Evaluation Report*, <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/mer-fsrb/Moneyval-Mutual-Evaluation-Report-Malta-2019.pdf>, (E.T.08 Şubat 2021), s.139.
- Önder, Oytun ve Eryılmaz, Kemal Çağır, (2021), “Gri Listenin Türkiye Üzerindeki Olası Etkileri”, Makale, <https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2021/11/gri-listenin-turkiye-uzerindeki-olasi-etkileri.html>, (E.T.26 Eylül 2021).
- Öztürk, Abdurrahman, (2014), *Kara Para Aklama Suçuyla Ulusal Ve Uluslararası Düzeyde Mücadele*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara:Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, s.41.
- Öztürk Ece, (2020), *Kara Para Aklama*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pamukoğlu, Mustafa, (2014), “Paranın Renkleri Kara Gri Ve Ak”, Cumhuriyet, 11 Şubat 2014, <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/mustafa-pamukoglu/paranin-renkleri-kara-gri-ve-ak-1-39785>, (E.T:24 Temmuz 2021).
- Pemberton, George, (2000), *Money Laundering In Securities Markets*, The Money Laundering Bulletin, London, England.
- Resmi Gazete, (2008), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:5*, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12073&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:26 Haziran 2021).

- Resmi Gazete, (2008), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:7*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/12/20081202-5.htm>, (E.T:26 Mayıs 2021).
- Resmi Gazete, (2021), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:19*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430-7.htm>, (E.T:13 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2016), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:18*, https://www.resmi_gazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160318-18.htm, (E.T:11 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2016), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:13)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 15*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160810-10.htm>, (E.T:17 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2021), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:18*, https://www.resmi_gazete.gov.tr/eskiler/2021/02/202102_26-5.htm, (E.T:07 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2017), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 17*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171207-8.htm>, (E.T:11 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2017), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No: 16*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/02/20170202-5.htm>, (E.T:05 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2010), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:9*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/MASAK-Genel-Teblici-Sira-No-5-Degisiklik-Yapilmasina-Iliskin-Teblici-Sira-No-9.docx>, (E.T:02 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2013), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:10*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/11/20131119-12.htm>, (E.T:02 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2014), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:11*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140611-11.htm>, (E.T:22 Nisan 2021).

- Resmi Gazete, (2014), *MASAK Genel Tebliği (Sıra No:5)'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ Sıra No:13*, <https://www.mevzuat.go.tr/mevzuat?MevzuatNo=19995&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2018), *1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/1-Sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi-1.pdf>, (E.T:11 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2019), *43 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/02/43-sayili-Cumhurbaskanligi-Kararnamesi.pdf>, (E.T:24 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2020), *Hazine ve Maliye Bakanlığı Hazine ve Maliye Uzmanlığı Yönetmeliği*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/01/20200125-28.htm>, (E.T:09 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2021), *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklerle Uyum Programı Hakkında Yönetmelik*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160729-6.htm>, (E. T:09 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2008), *Kontrollü Teslimat Uygulaması Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080402-7.htm>, (E.T:13 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2007), *Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071214-4..htm>, (E.T:20 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2015), *Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/03/20150330-8.htm>, (E.T:09 Nisan 2021).

- Resmi Gazete, (2021), *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160729-6.htm>, (E.T:09 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2008), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:17*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071214-4.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (2013), *Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/20130216-3.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, *Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*, 2013, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/05/20130531-26.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, *Terörün Finansmanına Yönelik Şüpheli İşlemlerin Bildirimi Genel Tebliği*, 2007, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/11/20071107-6.htm>, (E.T: 20 Nisan 2021).
- Resmi Gazete, (1996), *Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi*, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22551.pdf>, (E.T:11 Mayıs 2021).
- Sabah, (2015), “PKK, Göçmenlerin Yılda 300 Milyon Dolarını Çalışıyor”, 5 Eylül 2015.
- Saydam, Alp Kemal, (2009), *Kara Paranın Aklanması Ve Mücadele Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, KKTC:Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, ss.23, 36.
- Schott, Paul Allan, (2006) *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism : Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX*, Washington DC: World Bank.

- SETA, (2019), *Avrupa'da PKK Yapılanması*, İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş.
- Sırma, İbrahim ve Saldanlı, Arif, (2015), "Kara Para Aklamada Sermaye Piyasası Araçları'nın Kullanımı", *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, C.18, S.3, İstanbul, s.109
- Söyle Ki, (2021), "Kara Para Aklama Nedir?, Aklama yöntemleri Nelerdir?," <https://soyleki.com/kara-para-aklama-nedir-aklama-yontemleri-nelerdir/#>, *Blog*, (E.T: 14 Temmuz 2012).
- St Pauls Chambers, (2021), "Stages Of Money Laundering Explained", 21 Şubat 2021, <https://www.stpaulchambers.com/stages-of-money-laundering-explained/>, (E.T: 11 Temmuz 2021).
- Şen, Yusuf Furkan ve Yalçın, Ersin, (2007), *Global Bir Suç: Suçtan Elde Edilen Gelirlerin Aklanması ve Ortaya Koyduğu Sorunlar*, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:9 (1-4).
- Tarihi Olaylar, (2021), "Asurlular" <https://www.tarihiolaylar.com/tarihi-olaylar/asurlular-316>, (E.T:04 Temmuz 2012).
- Taşdelen, Aziz, (2003), *Hukuksal Açıdan Türkiye'de Kara Paranın Aklanması ve Önlenmesi*, Ankara:Turhan Kitabevi , s.63.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, (2008), *Suç Gelirlerinin Aklanmasının Ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik*, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200713012&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>, (E.T:03 Mart 2021).
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi, (2007), *Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelik*, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200712454&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5>, (E.T:19 Mart 2021).
- T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, (2021), *İTERPOL' ü Tanıyalım* <https://www.egm.gov.tr/interpol/interpolutaniyalim>, (E.T:17 Mart 2021).
- T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (2019), *Organize Suçlar Ve Terörizmle İlişkisi: Pkk Terör*

Örgütünün Finans Kaynaklarının Tespitine Yönelik Genel Bir Değerlendirme,
<https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/icsite/tadoc/pdf/akdyay/2019/orgsucve teroilspkkfnskayn.pdf>, (E.T:21 ekim 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (Palermo Konvansiyonu)*,
<https://masak.hmb.gov.tr/palermo-konvansiyonu>, (E.T:12 Kasım 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu , *MASAK Genel Tebliği Sıra No:12*, 2014, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19810&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5>, (E.T:23 Nisan 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Ulusal Mevzuat*, 2021,
<https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>, (E.T:13 Şubat 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Uluslararası Mücadele*, <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, (E.T:22 Haziran 2021).

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, (1998), *Kaçakçılık ve Sahtecilik Olayları Değerlendirmesi*, Ankara :Evren Yayıncılık, s.63.

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Uluslararası Mücadele*, <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, (E.T:22 Haziran 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Basel Komitesi İlkeler Bildirisi*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/2021/02> (E.T:21 Ekim 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Varşova Sözleşmesi*,
<https://masak.hmb.gov.tr/varsova-sozlesmesi>, (E.T:22 Ekim 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Strazburg Sözleşmesi*,
<https://masak.hmb.gov.tr/strazburg>, (E.T:27 Ekim 2021).

T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Egmont Grubu*,
<https://masak.hmb.gov.tr/egmont-grubu>, (E.T:21 Eylül 2021).

- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Avrupa Birliği Direktifleri*, <https://masak.hmb.gov.tr/avrupa-birligi-direktifleri>, (E.T:22 Şubat 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Ulusal Mevzuat*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-sucu-ulusal-mevzuat>, (E.T:13 Şubat 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklama Yöntemleri*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklama-yontemleri>, (E.T:05 Mart 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Suç Gelirinin Aklanması*, <http://www.masak.gov.tr/tr/suc-gelirinin-aklanmasi/genel-bilgi.aspx>, (E.T:05 Mart 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklama Suçu*, <https://www.hmb.gov.tr/aklama-sucu-genel-bilgi>, (E.T:05 Mart 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2009), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:8*, https://ms.hmb.gov.tr/uplo_ ads/ sites/12/2021/02/MASAK-Genel-Teblici-Sira-No-8.docx, (E.T:23 Nisan 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *MASAK Genel Tebliği Sıra No:12*, 2014, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo =19810&MevzuatTur= 9&MevzuatTertip=5>, (E.T:23 Nisan 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, *Ulusal Mevzuat*, 2021, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele-tf>, (E.T:13 Şubat 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Uluslararası Mücadele*, <https://masak.hmb.gov.tr/uluslararasi-mucadele>, (E.T:22 Haziran 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Aklamanın Aşamaları*, <https://masak.hmb.gov.tr/aklamanin-asamalari>, (E.T:08 Nisan 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2016), *MASAK Genel Tebliği Sıra No:14*, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/03/20160318-18.htm>, (E.T:23 Nisan 2021).

- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (1996), *Kara Para Aklanmasının Önlenmesi Dair 4208 Sayılı Kanun*, <https://masak.hmb.gov.tr/ulusal-mucadele>, (E.T:07 Nisan 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2021), *Misyon Vizyon*, <https://masak.hmb.gov.tr/misyon-vizyon>, (E.T:05 Mart 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2011), *MASAK Faaliyet Raporu 2011*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2018/10/Maliye-Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2011-Y%C4%B1%C4%B1-Faaliyet-Raporu.pdf> , (E.T:22 Haziran 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2013), *MASAK Faaliyet Raporu 2013*, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/01/faalrap2_013.pdf, (E.T:13 Eylül 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2019), *MASAK Faaliyet Raporu 2019*, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/01/FAALIYET_RAPORU_2019-FINAL-1.pdf, (E.T:18 Ekim2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2020), *MASAK Faaliyet Raporu 2020*, <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2021/09/Faaliyet-Raporu-2020.pdf> , (E.T:08 Mart 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, (2006), *5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun*, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/5549-sayili-suc-gelirlerinin-aklanmasinin-onlenmesi-hakkin-da-kanun/74>, (E.T:12 Kasım 2021).
- T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, (2010), *Aklama Ve Terörün Finansmanı İle Mücadelenin Küresel Boyutu*, Yayın No:2010/406.
- T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, MASAK, (2011), *Avrupa Birliği Ve Türkiyenin Birliğe Katılım Süreci*, Ankara, Yayın No:2011/411.
- Teacher, Law, (2019), “The Early History of Money Laundering”, Lawteacher.Net, 2 Ağustos 2019, <https://www.lawteacher.net/free-law-essays/commercial-law/the-early-history-of-money-laundering-commercial-law-essay.php>, (E.T:04 Temmuz 2021).

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun, (07 Şubat 2013), Kanun No: 6415.

The Wolfsberg Group, (2021), *The Wolfsberg Group* <https://www.wolfsberg-principles.com/>, (E.T:01 Kasım 2021).

The Wolfsberg Group, (2021), *The Wolfsberg Group Standards*, <https://www.wolfsberg-principles.com/wolfsberg-group-standards>, (E.T:01 Eylül 2021).

Turan, Deniz ve Uzun, Murat, (2019), “Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluşların Terörizmin Finansmanı ve Kara Para Aklama Üzerindeki Rolü”, <https://guvenlikcalismalari.pa.edu.tr/Upload/DergiDosya/kar-amaci-gutmeyen-kuruluslarin-terorizmin-finansmani-ve-kara-para-aklama-uzerindeki-rolu-dergi-dosya-308c-12e8-d30b-4b1d-bc38-90f2ca8fd228.pdf>, (E.T.26 Eylül 2021)

Turan, Deniz ve Gemici, Eser, (2021), “Terörizmin Finansman Kaynakları ve Karapara Aklamanın Terörizmin Finansmanında ki Rolü”, Makale, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1169342>, (E.T.2 Mart 2021).

Türk Ceza Kanunu, (26 Eylül 2004), Kanun No: 5237.

Türkiye Bankalar Birliği, (2003), *Karaparanın Aklanması Suçu İle Mücadele Ve Bankaların Yükümlülükleri*, Yayın No:235.

Udofia, Abbia, (2012), “Enhancing Anti-money Laundering and Combating Financing of Terrorism Compliance Programmes by Banks in Nigeria – What Lessons from the European Union”, *Book*, 28 Agustos 2012, <https://www.researchgate.net/publication/353378882EnhancingAnti-moneyLaunderingandCombatingFinancingofTerrorismComplianceProgrammesbyBanksinNigeria-WhatLessonsfromtheEuropeanUnion>, (E.T:04 Temmuz 2021).

Ulaş, Temur, (2009), *Alternatif Finansman Teknikleri Ve Karapara Aklama İlişkisi*, Ankara: Masak Yayınları No: 14.

United Nations, (2021), *United Nations Seventieth Anniversary*, , <https://www.un.org/un70/en/content/history/index.html>, (E.T: 23 Kasım 2021).

- United Nations, (2021), *About Us*, 2021, <https://www.un.org/en/about-us>, (E.T:22 Haziran 2021).
- United Nations, (2021) *Main Bodies*, <https://www.un.org/en/about-us/main-bodies>, (E.T:22 Haziran 2021).
- United Nations, (2021), *United Nations Office on Drugs and Crime, Money Laundering*, , <https://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/overview.html>, (E.T.2 Mart 2021).
- Uygur, Özgüven, (2010), *Vergi Cennetleri İle Kara Para Aklamanın Mali Piyasalara Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülker, Mavral, (2001), *Karapara Kayıtdışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye'ye Yansımaları*, Ankara: Vergi Denetmenleri Derneği Yayınları.
- Ünlü, Ufuk, (2019), “Kara Para Aklamada Yeni Yöntemler Ve Kara Paranın Ekonomi Üzerindeki Etkileri”, *Sayıştay Dergisi* , Sayı:113, Ankara, s.168.
- Vermeulen Erik P.M., (2012), “Beneficial Ownership And Control: A Comparative Study Disclosure, Information And Enforcement”, OECD Russia Corporate Governance Roundtable, *Technical Seminar*, March 2012, <https://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/50068886.pdf>, (E.T:04 Temmuz 2012).
- World Service Group, (2020), *Fifth Anti-Money Laundering Directive*, <https://www.worldservicesgroup.com/pdf/5AMLD.pdf>, (E.T.03 Ağustos 2021).
- Yavuz, Erhan, (2021), “Kara Para Aklama Suçu Nedir?”, 31 Temmuz 2021, <https://www.eyavuz.av.tr/kara-para-aklama-sucu-nedir/>, (E.T:24 Ağustos 2021).
- Yazıcı, Ayla, (2008), “Yeni Kara Para Aklama Yöntemleri Olarak Akıllı Kartlar ve İnternet”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:8, Sayı:2. s.158.
- Yetim, Sedat, (2000), *Kara Paranın Aklaması, Boyutları ve Mafyokrası*, İstanbul: Nesil Basımevi, ss.109-110.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan, (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara:Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, Yeşim, (2020), *Terörizmin Finansmanı Suçu*, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1249893>, (E.T:13 Nisan 2021).

Yüce, Mehmet ve AKKAYA, Hüseyin, “Mali suçlarla kurumsal mücadele ve bazı ülke örnekleri”, *Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi* Yıl: 2020, Cilt: 2, Sayı:2, ss. 40-61.

